

elämällä, ja waiwutta igens enämmin ja enämmin Hänen Hywreens ja yhdistyreens. Mutta cusa ej näitä omaisuria löydy, totisesti, ej hän wielä oikein tunne eli Usco sen Hengellisen, Totisen, ja Hyvän Jumalan päälle.

Niin wielä, joca oikein Usco Jumalan yhderi Pyhäri ja Wanhurscari Jumalari, hän puhdisti igens niin kuin Jumalakin Puhdas on, sen Toirwon jälkeen kuin hänellä on Jumalan Näkemisestä ja hänen caltaisufdestans, niin että hän ahkeroike Sydämmen puhtaudesta, ja pyhydestä jota paiki ej yrittän saa nähda Jumalata; teke wanhurscautta ja elä hurscasti, niin kuin Jumalakin wanhurscas on, niin että caicki mitä hän tahto että ihmiset pidäis hänelle tekemän, sen hän teke heille; ej hän tee, waan kārsi wäärnyttä eikä costa paha pahalla, waan woitta pahan hywällä, ja rucoile wihollistens edest, heittäin coco Usians sen wanhurscan Duomarin kateen, jonga Duomiot owat totiset ja wanhurscat. Waan joca toisin sen Wyhän ja Wanhurscan Jumalan edes teke ja elä, hänellä tosin ej ole wielä se oikia tundo eli Usco sen Jumalan päälle.

Joca cans sydämmen Uscolla cakele, Jumalan caickis paiccois Läsnä olewaisutta, ja hänen caicki tietäwäisyttäns, niin ej hän sen wanhurscan Costajan läsnäollessa, niittä puhu eli tee, joita ej hän yhden maallisengan cunniallisen miehen, eli HExran edes olis tekewä. Sillä Jumalan joca paicas läsnä olewaisuden muisto ja eläwä tundo, pidättä ne arwoimet silmät ja tunnot tacaperin caickista salaisistakin ja sisällisistä synneistä, ja niiden ehdollisesta harjoituksesta, sen edes joca näke caicki mitä ne ajattelem ja teem. Ja tämä on waelda Jumalan, eli hänen castwons edes, ja olla waca, niin kuin Jumala muinen Abrahamille sanoi, ja Enochista myös seiso, että hän waelsi Jumalan cansa ja edes. Sentähden siis sencallinen Jumalan edes waeldawainen sielu joca päitwä wifusti tutki Hänen sisällisestkin ajaturens, ynnä puheins ja töittens cansa, ja todella cawatta, ettei hän iollan ulcocullaisubella tulis peretyri sen tarcan, sydämmen ja munafcuitten tutkian Jumalan edesä, niin kuin mailmasa ustiasti tapahdu, että sen ulconaisen menon cautta moni tule caikilda ihmisidä wiatoinna ja pyhänä pidetyri, joca cuitengin Jumalan edes on wiallinen, paha ja cadoturen lapsi; ja mitäs silloin minua se hyödyttä että coco mailma minun hywänä pidäis

Pyhä ja
Wanhur-
scas.
Mat. 5:8.
1 Joh. 3:3.7.
Hebr 12:14.
2 Cor. 7: 1.

Mat. 7: 12.
Rom. 12:21.
Mat. 5:44.
Pl. 37: 5. 6.
Apoc. 19. 2.

Caickis
Läsnä ole-
wa / ja
caicki Tie-
tämä.

Pl. 139: 7.
&c.
Amos. 9: 2.
Gen. 17: 1.
Gen. 5: 22.
24.

Jer. 17: 9 10. **däis, ja minä cuitengin Jumalan edes oleen paha ja hyljätty? Ach!** cuitinga moni täsä tapaturma ja tietämätöns vettä igens, ja näke Affans toiseri cuin Jumala sen näke! sentähden ne walpaat sydämmet syystä aina rucoilewat: **Tutki minua Jumala, ja coettele minun sydämmen / kiusa minua, ja ymmärrä, cuitinga minä ajettelen.** Ja cagos / jos minä pahalla tiellä lienen, niin saata minua ijancaickiselle tielle.

Caickiwaldias.

Pet. 5: 5. 6.

Nijn myös, joca cans oikein Usco, Jumalan Caicki waldiaxi / Hän notkista igens Hänen ja Hänen Sanans alle, pois pane caicken ylpeyden ja höyhendelemisen, nöyryttä igens sydämmest Jumalan wäkerwän käden alle, joca caicki taita cogotta; hän Usco Jumalan tykönä caicki mahdolliseri ne caickein mahdottomimmatkin Aasiat, sentähden ei hän coscan epäile Hän en lupauristans, arustans, edes cagomifestans, ja woimallisesta suojeleustans caiken hädän ja puutoyren Ohalla, waan heittä caicki, rucouresa, toiwosa ja Uscon turwasa Jumalans käsijn, joca pitä murhen häneft, sekä niissä ruumillisissa waiwoissa jorca hän heittä Jumalans hywän tahdon alle, että niissä Hengellisissä, jorca ta hän Jesuren cautta ilman ehdotta ano, toiwota ja odotta.

Eph. 3: 20.

Totifesti, joca toisin Usco ja teke, hän ei oikein Usco sen caicki waldian Jumalan päälle.

Totinen sanois ja Lupauris. Pl. 33: 4.

I Pet. 3: 9.

Nijn wiellä cans, joca oikein Usco Jumalan Totiseri Sanoisans, sekä Lupaurisans, että Uhcaurisans, että HERRAN Sana on totinen, ja mitä hän lupa sen hän wahwana pitä / nijn hän myös luotta Jumalan Lupausten päälle, että hän ne caicki tähttä, jos wiellä coeo mailma asettais igens sitä wastan, ja jos se caurwastin näkyis wiiprywän ihmisten mielestä. Tästä Jumalan Totudesta, hän myös tule kehoiteturi wihaman ja wälttämän walhetta, petosta, ja ulcocullaisutta sekä Jumalata että ihmisiä wastan, ja racastaman Totuutta ja yri wacaisuutta caikes menosans, totifesti, joca epäile ja wilpistele, ei hän Usco oikein Jumalata Totiseri.

Racas, Laup. Räk. siwä.

Joca wiellä myös, oikein Usco Jumalan yhderi Räkäari / Laupiaxi, Räkäsiwalliseri ja Pitkämieliseri Jumalari, nijn Hän en sydämmens sijtä tule taiwuteturi, ei ainoastans Räkälaudella, armeliasudella ja Räkäsimisellä cohtaman Hän en lähimäistans; waan myös soriwittaman igens coconans Jumalan Räkälauden, Armon, ja Pitkämielisyden jälken ja alle, niistä ylistämän

män ja corgottaman, ja wälittäjän todella niiden suurten omaisutten wäärin käyttämistä hymin ja suruttomuden tilari ja cadotuxeri, waan pikemmin parannuxen tilari ja soxyri ja autudexens, niin kuin täsä Pietari sano: Lukecat meidän HERRAN JESUXEN Christuxen kärsimys, eli Pitkämielisyys, teidän Autudexen.

μαρτο
Συρια.

Näin siis meidän pitä caieki nämät ja muut Jumalan P. Omaisudet käyttämän meille hywäxi ja Autudexi, joista, niin kuin ylliwotawasta Autuden Lähtehestä, ulos wuota niin moninainen sekä kehoitus, ja opetus Jumalifuteen ja Uscomme harjoituxeen; että myös caiekinainen lohdutus ja wirwotus caiekein puutosten alla. Tämä Käyttäminen on wiisi Sundomercki siihen että me Jumalan suuret Omaisudet totifesi Uscom, ja se Usco on meissä ekiwäxi ja waiwuttawaxi tullut, Ueh! HERRA, me Uscom, wahwista siis meidän heikko Uscom!

Waan niin kuin tämän päiväinen P. Ewangeliumi, erinomattain anda meille tilan ja hyyn puhua siitä wiisimein nimistetystä Jumalan suuresta ja Autuallisesta Omaisudesta, Hänen Kärsimyxestän eli Pitkämielisydestän ihmisiä cohtan, ja uingia meidän sen pitä käyttämän meidän Autudexem; niin me sencallaiseen pyhään tutkistelemiseen, pyydämme Armoa ja waloo JESUXEN Rucouxella: Isä meidän, joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Mattheus Ewangelista. Lug. 13: v. 24 = 30.

Sihen aican, sanot JESUS Opetus Lapsillens tämän wertauxen: Tainwan Baldacunda, on Ihmisen wertainen, joca kylä: hywän Siemenen peldoos. 25. Mutta ihmisten maates, tuli Hänen wiholdisens, ja kylwot ohdackeita nistuin sekaan, ja meni, pois. 26. Cosca oras rüpeis castwaman, ja bedelmöitkemän, niin näwuyt myös ohdacket. 27. Silloin tulit Perhen = Isännän palweshat, ja sanoit hänelle: HERRA, etkös hywä siemendä kylwännyt pel-

doos, custa sijs siihen on ohdacket tullet? 28. Nijn hän sanoi heille: Wihollinen sen teki. Sanoit palwelijat hänelle: Tahdotkos että me menemme ja rewimme ne pois? 29. Mutta hän sanoi: En, sillä eosta te ohdacket rewitte pois, niijn te myös temmatte nisut pois. 30. Sallikat caswa molemmat Elon aikan asti, ja Elon ajalla sanon minä Elon miehille: Cootkat ensin ohdacket, ja sitokat hetä lyhteisin poldetta: Mutta Nisut cootkat minun aittaani.

Tällä erällä pitä oleman meidän tutkistelemisem: Jumalan Kärsimys ja Pitkämielisyys ihmisiä cohtan.

O HERA auta, Amen!

Nitä ottarem ihellem sitä paremman tilan puhua tästä aiwotusta Ulfasta, niijn me tahdom ensin lyhyeldä läsepi juosta ja selittä Ewangeliumin Sanat, josa sen Sotiwaisen ja näkywäisen Jumalan Seuracunnan tila maan päällä edespannan, joca seisoo toinen toifens cans secoitetusta caswosta, hywästä ja pahasta, josta me sijs tahdom cakella: 1. Sen hywän Siemenen ja caswon. 2. Ohdacket ja nijaden caswannon. Ja 3. Jumalan Päätojen molemmist.

Ensin /
Hywä Sie-
men.

v. 30.

Ensin / sijs se seisoo, sijtä Hywäst Siemenest ja Caswost: Taiwan Waldacunda on Ihmisen wertainen, joca kylwi hywän Siemenen peldoos. Ja wielä: se Caswa elon aicaan asti, Ulfuna.

1. Wertaus
sijtä.

Taiwan
Waldacun-
da on
Seuracun-
da.

1. Mitä sijs tähän Wertaukeen tule, Taiwan Waldacunda on ihmisen wertainen, niijn se on niijn paljo sanottu: Seuracunnan cansa on niijn Ulfia, eli tapabtu samalla tavalla, cuin silloin eosta hyi ihminen kylwä yhden Pellon. Sillä Seuracunda ei erinomattain werrata kylwäjään, joca on ihe Jumala, ja Seuracunda on Pelto. Waan Seuracunnan tiä werratan sencallaisen Pellon tilaan, johon kylwäjä kylwä hywän Sie-

menen, mutta niin että Ohdacket myös vihollisen salaisen kylwämisen kautta yhtäaikaan ylöskäywät ja caswawat. Seuracunda, erinomaifeste Udesa Testamendisa, werratan Waldacundaan / ja cugutan sixi monen syyn tähden, josta me mualla puhum, ja nyt aineastans merkisem nämät; niin kuin sen tähden, että Christus itse on sen Pää ja Haldia, jonga Jumala on asettanut tämän Waldacunnan Cuningari Zionijn Hänen pyhälle wuorellens, se on, Seuracunnan; Tällä Seuracunnalla owat cans Hänen omaisudens, oikeudens, cunnians, wapaudens ja muut edusturet, cain yhdellesse Waldacunnalle tulewat. Ja erinomaifesti se wielä cugutan Taiwan Waldacunnari, joca waikka se on mailmasa ja maasa niin ej se cuitengan ole mailmasta, eikä maallinen eli mailmallinen, waan on totifesti Taiwallinen ja Hengellinen Waldacunda, josa Jumala osotta, niin kuin Taiwasa Hänen Cunnians läsnä olemisen, niin myös täsä Hänen Armons läsnä olemisen, ja ulos jaca ej maallisia waan Taiwallisia Lahjoja ja niin kuin niitten siinä eläwitten asujain meno eli asundo oikeus on Taiwais, niin he myös eziwät niistä kuin ylhällä owat, ja ej niistä kuin maan päällä owat, siihen asti kuin he Cunnian Waldacundaan siirtyxi tulewat, ja niin JEsus syystä werta Seuracundans Taiwan Waldacundaan, että hän sen Cunnian ja arwon sitä suremmax näyttäis ja tekis, joca muutoin Hänen ulconaisen halwan muotons ja näköns tähden mailmalda niin suuresti ylöncakotan ja poljetan. Ja cosca me siis tämän Seuracunnan totiset Jäsenet olem, niin on se meille suuri Cunnia ja lohutus, että me sen kautta olem niiden Pyhäin kylänmiehet, Jumalan Perhe, ja waldacunnan Lapset / waikka me olem wierat ja muucalaiset mailmas ja mailman edes.

2. Kylwäjä täsä on yri Ihminen / eli Ihmisen Poica, kuin on itse Christus, niin kuin hän sen itse erinans opetus lap. Allens selittä v. 37. Ja tosin Christurelba myös tulewat caicki ne hywät Lahjat kuin tämän Waldacunnan Pellolla caswawat: mutta cuitengin tämän Kylwämisen JEsus toimitta, ej amoaftans omasa Personasans, niin kuin hän teki lihans päiwinä, waelsi, ja Saarnais Taiwan Waldacunnan Ewangeliumita; waan myös hän tomitti sen Palweljains P. Apostolitten kautta, ja wielä nytkin sitä kylwä toimitta tänäpäiwänä Hänen Saarnawircans ja Opetus Saätyns kautta, joiden tule Uscollifesti sitä toimitu-

20 ja 27
Cunn. P.
Colmin.
päiwäst.
Pl. 2: 6.

Joh. 13: 36.

Phil. 3: 20.
Col. 3: 1.2.

Eph. 2: 19.

2. Kylwäjä /
on Christus.

Efa. 55: 10.
II.

sta wielä täyttä, ja olla Christuyen Kylwäjän Kätenä, joiden cautta hän Sanan Siemenen ulos kylwä, ja ike anda sijhen Siunausen ja woiman.

3.
Peldo / on mailma.

3. Peldo / on täsä Mailma, niin cuin JEsus ike se littä v. 38. ja se erinomaisest sen hyyn tähden, että Uden Testamendin Seuracunda ei ole aimoastans Judaan maan rajain sifälke suljettu, niin cuin Banhas Testamendis, waan nyt on lewitetty ymbäri coco Mailman, josa Jumala joca paicas tahto rakenda Hänen Seuracundans ja ulos jaca Hänen Armons tawarat. Niin että Apostolittengin aicana on tämä autuallinen kylwö täpachtunut ja Ewangeliumi saarnattu caikkein luondocapalden edesä cuin Taiwan alla owat. Waan waikka nyt coco mailma on JEsuyen kylwön aine ja peldo, niin cuitengin sillä erinomattain ymmärrätän ne mailman paikat, joisa Jumalan Sana ja Hänen Seuracundans ike työsä löyty, sillä Usimmat paicat tämän mailman pellostä owat jällens autioiysi ja erimaiysi joutunet, cosca heidän siittäimättömydens ja wastahacoisubdens tähden, Jumalan Sana ei enämbi jällen tulewaisille saarnaturi tullut, Jumalan wanhurscan Duomion ja caikkitiätä wäisshden jällen, joca is edeldä näke ja tietä cutca Hänen tarjottun Sanans olit wastanottawat ja kätterwät eli ej.

Mutta niin cuin nyt ej Peldo taida Hedelmöitä, jollei sijhen Siemen kylwetyxi tule, waan caikki caswando ja elämä tulle sijtä woimasta ja elämästä cuin Siemenesä on, ja niin ej Peldo sijnä muuta te, cuin on yxi wälicappale caswandoon, josta Siemen wetä sen märkyden tygöns cuin on tarpellinen itämiseen ja caswamiseen, josa niin ike maalla ej ole yhtän elämätä; niin on tämä yxi muistutus ja esicurwa sijhen, cuinga meisä, meidän ymmärryhesäm ja Tahdosam ja coco Sielus, ej ole yhtän Hengellistä elämätä, eifä mitän hywä meisä nyt taida caswa, ellei Jumalan Sanan Siemen meihin kylwetyxi tule: tällä W. Siemenellä on ikesäns yxi eläwä woima caswattaman meisä sen uden caswannon ja ihmisen cuin Jumalan jällen luotu on, caikkein Hänen hedelmittens cansa. Niin että sijs sijnä woimattomasa ja autiasa meidän luondom ja sydämmem pellosa, aimoastans Kylwäjä JEsus ike Hänen Siemenens ja Sanans cautta waicutta, joca rupe siellä niin cuin Siemen pellosa itämän, ylös käymän, caswaman ja hedelmitä candaman.

4. Mitä ike Kylwämiseen ja sen toimitukseen tule, niin ensin Kylwäjä kyndä ja käändä pellow, ja teke sen soweliari Sie. mendä wastanottaman ja hywärens käyttämän: Nijn kuin Lain Sanalla Hän ylös kyndä ja pehmittä sydämmen ylös Hänen luonnollisesta cowudestans, että se olis sowelias Pyhän Hengen waicuturia Sanan Siemenen cautta wastan ottaman, Hänen Synbins ja pahudens tundemiseri ja catumuxeri; josta sitte Ewangeliumin Sanan Siemenestä Jesuren Ansion tundo, ja se oikia Armon walo, ja eläwä Usco waicuteturi ja caswateturi tule, ynnä niiden P. Sacramenttein sinetin ja wahwistamisen cansa, meidän autudem rakendamiseri meisä. Misä su nauyesa ja Järjestyresä se Lohduttaja Pyhä Hengi Hänen Sanans Siemenen cautta toimitta caicki Hänen juuret waicuturens selusa, sittä me saamme juuresta cuulla, sekä Sunn. Seragesima, että erinomaisest Helundai Väiwänä. Sentähden me nyt ainoastans merkiagem:

4.
Kylwämi-
nen.
Sanan
cautta.

5. Tämän Kylwön Hedelmätä ja Caswoo/ eli Loo/ joca on se Hywä Siemen, se on Waldacunnan Lapset, niin kuin Jesus sano v.38. ne orwat ne Usco waiset ja udesta syn- dynet jotca Jumalan Sanan Siemenestä synnytetyt orwat pyhä- ri Siemeneri hedelmäri ja caswoxi, ja sen cautta niin orwat walda- cumman oikiat Lapset, se on, Jesuren Seuracunnan totiset elä- wät Jäsenet, ei ainoastans ulconaisella Suun ja Dpin Tun- nustuxella, Ohdackeitten kestellä, waan ike työllä, sydämmen Uscolla ja udella elämällä Jesuresa, niin kuin tämän Pään Hengellisen Ruumin eläwät jäsenet ja orat. Tämän caswon Je- sus nyt cuku Nisuxi, Hänen hywydens, hyödytyrens ja hedel- mällisydens tähden, sillä niin kuin ikecukin Siemen edes tuo Hä- nen luondoisens caswon ja hedelmän, olcon se ohra, caura, oh- daket eli muu; niin Nisu myös edes tuo Hänen luondoisens he- delmän, joca erinomaisesti on rawigewa ja hyödyttävä; joca tä- sä wertauyesa erinomaisella painolla anda tietä Jumalan Sa- nan Siemenen caswattarwaisen ja hedelmöikewäisen woiman että edes tuoda Hänen lundoisians hengellisiä sikiöitä, lapsia ja cas- woja: Nijn että niin kuin ike Sanan Siemen on Pyhä, Tais- wallinen, Hengellinen ja Jumalallinen; niin se myös waicutta Hänen pellosans cusa se wastan otetan, Pyhän, Taiswallisen, Hengellisen ja Jumalisen Mielen, Araturyn ja elämän, ja teke

5.
Caswo ja
Elo:
on Nisu
se on/ wal-
dacunnan
lapset.

meidän Jumalan ja Jesuren caltaiseri; totisesti cusa taincallak-
ken pyhä caswo ei ylös käy Jumalan pellosta, waan sitä wastan
paha ja liballinen meno cuoleman hedelmän cansa, siinä on Ju-
malan Sanan Siemen tullut kylwetyxi wielä pahaan ja käändä-
mättömään maahan, joca ei caswa oikfiata hedelmätä, waan oh-
dackeita, omari häwityxerens ja cadotuxerens. Tästä siis me
nyy,

Toiser :
Ohdacket.
1. Kylwäjä/
Perkele.

Toiseri, merkigem Ohdackeita, ja niiden kylwöä ja
ylöskäymistä: josta me taas cagelem. 1. Kylwäjän / joca oli
Perhen Jännän Wihamies, niin cuin se seis: Wihollinen kyl-
wi ohdackeita nistain secan. Tämä on Perkele, niin cuin Je-
sus selittä v. 39. Joca sekä ike, että Usehittens pahain ihmisten
cautta jotca hän jo ennen on tehnyt Hänen walicappaleirens, kyl-
wä ohdackeita, sekä sen wäärän Opin, että pahan Elämän pa-
hennuxia. Ja tosin kylwä tämä wihollinen Hänen pahan Sie-
menens sillä tawalla, että hän kylwäisäns cans, mene pois, se
on, kylwä niin salaisesti, ettei ihmiset ensimmäisb huomaike Hä-
nen petostans, että se eli se pahemus olis tullut Perkeleldä; sillä
jos ihmiset caicki Hänen petorens näkisit, ymmärtäisit ja Uscoisit,
niin ej hän taidais mitän toimitta, eikä yriskän taidais tiedollans
händä Uscoo ja seurata. Sentähden tämä Satanas mene pois
sen oikian näköns cans, waan cuitengin on läsnä pellolla, muu-
tettuna Walkeuden Engelixi, ja siinä kylwöns ja waicuturens
toimitta hywän kylwäjän hahmolla ja peitten alla; josa hän caicki
synnit hywällä ja toisella färillä ulos maala cuin ne ikesäns owat,
teke ne luwalliseri ja hyödylliseri, ja sen cans matcan saatta yhä-
den hirmuifesti hedelmällisen ja kiroton caswon ja hyötymisen can-
sa cuolemari maan päällä. Ja näin hän sowaise Uscomattoz
mieten taidot / ettei Ewangeliumin paiste heille pidäis
Christuxen kirkaudest walistaman.

2 Cor. II :
14.

2 Cor. 4 : 4.

2. Siemen
ja Caswo;

Ohdacket.

2. Me cagelem tämän pahan, Kylwäjän Siemendä
ja Caswo: Siemen on ilman epäilystä, caickinainen wäärän
Opin, ja pahan Elämän Pahennuxet / joiden cautta pelto
ja ihmisten pahous joucottain tule wietelxyri ja tehdyri pahari puu-
xi ja caswoxi ja tulen aineeri. Tästä Siemenestä siis caswa ylös
Ohdackeita, se on, sen pahan Lapsia v. 38. ja caickia Pa-
hennuxia v. 41. Niin cuin ike Jesus selittä. Niin että siis
sen Pahan Perkelelän Lasten cans tästä ymmärretän, ej erinomaisest
Pa-

Macanoita Turkeja ja Judalaisia jotea ulkona Christuren Seuracunnan peldoo owat ja siellä Nutiana macawat, waan ne wääs rä Uscoiset ja pahendawaiset Jumalattomat ja ulcocullatut, jotea Christuren jo ylös otetun ja wilielbyn Pellon kessellä, se on, sen oitian Seuracunnan sisällä, Nisuin seasa ja hywän Siemenen kessellä, synnyterän ja caswatetan wihollisen willi-siemenestä, että he andawat ikens sisälle otta caickinaisist wääräst secoiturist ja luuloist siinä Pyhästä Jesuren Opisa, ja myös lihans ylltyrist, himoins täyttämisist ja caikist pahennurist; ja siinä siwusa cuitengin Nisuin seasa tabtowat caswa, olla näköisnä, ja wijmein Nisuin cansa niin cuin yhderi elori ja caswori cunniasa tulla. Waan wielä merkikem tästä,

Joh. 3: 44

3. Mistä wihollinen otta Tilan Kylväjens taincallaissa ohdackeita Jumalan Peltoon? hän tuli, ja kylwi ihmisten maates, sano Jesus. Ja niin Piru warcabin ja macauxen Ajalla ulos kylwä Hänen Siemenens, niin cuin pahointekiat ihmisten maates käywät peltoja turmelemas ja wahingoikemas. Ach! ettei siis ihmiset ige heidän turmelurens ja huolettoman macamisens cautta mielelläns andais tila wihollisen Kylvödn heidän pellollans! Ihmisten macaminen siis on tapahrunut ja wielä tapahu silloin, cosca Esirwallat, Isännät, igecukin Christitty, ja eriomaisest Seuracunnan Opettajat ja Edes seisojat heidän sekä wirasans, että Christillisijdesäns owat ruwennet lacastuman, langeman, ja nuckumaan huolettomuteen ja suruttomuteen, niin ettei he pidä enämbi wisua waaria eikä wirastans, eikä opeturesta eli elämästä, waan sen siaan heittäwät ikens maimollisuteen ja omans ekimiseen, ja ej niiden cuin Christuren owat. Josta niin wihollinen piru saapi hywän tilan heidän maatesans ulos kylwä caickinaiset pahennuret, ja menestnä Hänen aiwoiturisans ja töisäns. Niin taita perkele cans saada suuren ja arwoimen tilan ohdackeinsa Kylvödn sen cautta, cosca Jumala, mailman kiittämmätrömyden tähden warhain pois otta Hänen pellohdans Useolliset ja kijaawat Opettajat ja työmiehet, Cuoleman cautta; Niin cuin se tapahdui Uden Testamendin Seuracunnan alusa, että Apostolitten ja martyreihin picaisen cuoleman jälken, perkele cohta sai suuren tilan ja tien eteens Hänen myreckyns ja ohdackens ulos lewittämiseen, josta ej hän niin estämmätä saanut heidän eläisäns ja ollesans war-tiana lauman yllike: Niin me muutoin cans Kirkon Historioist näem

3. Sila ja Uica / maates.

Phil. 2: 21.

Esa. 57: 1. 2.

AA. 20:
28-30.

18. 101

Esa. 56:10.
11. 12.

11. 12.

AA. 20:
29-31.
1 Tim. 1:20.
2 Tim. 2:17.
2 Tim. 4:3-4.

12. 101

11. 12.

ndem, cuinga Uscollisten Wartiaim pois lähtemisen jälkeen, hirs-
muiset sudet ja wääräyden puhujat owat saanet tilan sisälle tulla
ja H EKran pellon turmella: Nijn Jumala jo wanhasa Tes-
tamendis nijden Macawaisten Wartiaim ja sista seurawaisen wa-
hingon yli walitta: Caieki heidän Wartians owat soliat / ei-
kä tiedä mitän / owat caieki mylät coirat jotca ej wol
haucua, he owat laiscat, he macawat ja unda racastas
wat. Mutta he owat häpemättömät wälewät coirat /
jotca ej ifänäns taida tulla rawituxi: ej paimenet izeckän
tiedä mitän eli ymmärrä: jocainen otta waarin omasta
tiekstans, cubin noudatta ahneuttans Hänen tilasans ot-
tacam wijna ja juopucam etc. Ach! eifös tästä sijs H EK-
ran Peldo mahda turmioon mennä ja wihollisen pilcari ja häwäi-
styreri, cosca sen wartiat näin owat, Soliat jotca ej izeckän
tiedä mitä he opettawat; Mylät coirat jotca ej woi eli tahdo
nuhdella; Laiscat jotca ej wiži wircaans edes walwoa; Ahnet
jotca ej ifänäns tule täyteen, ja Juomarit ja huolimatto-
mat totifesti nämät owat ne jotca wiholliselle andawat amoi-
mien tien ja luvan secoitta H EKran pellon pahoilla siemenillä ja oh-
daceilla. Nijn se on tapahtunut cans Udesa Testamendisä, ja
wiellä nytkin tapahtu, että sekä Opettaitten että Esiwallan ja Sa-
nan cuulioitten langemisen cautta synnin ja suruttomuden uneen,
wihollinen pääse wallalle ja Jumalan peldo tule turmelluxi ja täy-
tetyri ohdaceilla, cosca sitä terwellistä oppia ej woida lär-
siä, waan he cocowat izellens opettajat omaim himoins
jälken, että heidän corwans syhywät: ja läändawät pois
corwans Totuudest / ja turhijn juttuihin poickewat. Ach!
nijn cuin tämä willitys on ennengin tapahtunut Nisuin kessellä,
se on, oikian Jumalan Seuracunnan sisällä, nijn on sangen pel-
jättäpä ja so cans nähtävä, ettei meidängan aicainen Seura-
cunda ole tästä myrkystä wapa, waan Jumalattomuden Sieme-
nitä jo kyllä julkifesti ulos kylwetän monen nuorucaisengin suu-
sta, ohdacet ja firotut orat näkywät kyllä corkialle jo wiös pel-
lost ja tucabuttawat cohta Nisun oikian kylwön ja caswannon,
nijn että ne Uscortomat ja Jumalan ja Hänen oppins ylöu cago-
jat walligewat pian yli caiecia. Ach! armahda sinä racas Yellon
Jfändä ja sen Omaisuden H EKra wiellä sinun Tecos ja Usuma
päiccas päälle tästä sinun Peldo maafas ja wijna tarhasas!

4. Nyt me tahdom cakella mielä, Ohdackeitten ylös käymistä: Cosca oras rupeis caswaman, ja hedelmän can dot, silloin näyt myös ohdackeet. Jota enämmän se hywä Siemen caswa, ja hywiä hedelmitäns ulos lewittämän rupe, sitä julkisemmasti cans sitte ne ennen salasa olleet ohdackeet edes pistäwät ikens, niin että perkele sitte sitä suremman kiiwauden cansa asetta ikens sitä hywää wastaan, ylös nostaa pahennuxet, josta pahuus caswa ja wahwistuu, ja Nisut tulewat tucahuren waaraan; sillä Jumalan Opin ja Totuden istuttamisesta, niin myös Jumalisuuden harjoituksesta, ne wastan seisovat ottawat syyn caickinaiseen wastan sanomiseen, eriseuraan, riistaan, sokiaan kiiwauteen ja muuhun pahennukseen, sen Jumalisen menon sorttamisexi ja alas painamisexi. Josta cans selkiämmäst ilmei tule ja näky, cutka totisefsti hywät eli pahat owat HERNAN pellolla.

4. Ohdackeitin ylös käyminen.

Pf. 120: 7.
1 Cor 17: 19.

Taincallinen on nyt sen Sotiwaaisen Seuracunnan Tila mailmasa, ettei siinä ainoastans ole ne Udest syndynet Jumalan Lapset ja Hänen pelbons puhtat Nisut, waan myös siinä on sangen paljo niistä Ulocullatuina ja Jumalattomia sekä Opisa että elämässä, jaa, toisinans ei woi puhtailleckan filmille näkyä Nisut ohdackeitten seast ulos heidän paljoudens tähden, joca yri hirmuisefsti walitettawa Asia meidängin ajallam on. Niin että moni hywin ajattelawa ja Jumalinen sielu sijtä taita tulla paheturi, ja Jonaren cansa Jumalan suuren Rärsimyren ylise tulla ikänänscuin Rärsimättömäri Hänen epäilewäisiss Ujaturisäns, jos sencallainen pahoilta ja julkisilla ohdackeilla täytetty Seuracunda enämbi ongan eli pitä pidettämän Jesuren totisna Seuracundana, eli ej? Josa sencallinen heikko ja walpas sielu tule pelkämän, että Jumala muiden ja niiden paljoin ohdackein tähden häneldäkin pois täända ikens, ja Hänen armonsc, cosca Hänen niiden pahain cansa ja seurasa, siinä ulconaises Jumalan paltweluxes ja Sacramentkein nautikemisesc, Seuracunnan yhteyttä täyty pitä; josta hän ajattelle ikens myös, niiden pahain synneistä ja Armo wälieappalden wäärin käytämisestä, ja sen päälle tulewista rangaisurista; osallisexi tulewan, jongatähden hän myös sencallaisen pelwon alla lange sijhen kiusaureen ja pätöreen, että hän aicoi conans eroitta ikens pois sen Seuracunnan yhteydestä. Waan täsä sencallaiset heicot sielut mahtawat ojenda ikens, ja cawahta, ettei he wälttäisäns sitä edellistä pahennusta matcan saata uutta

Pf. 12: 2.

pahennusta: sillä sencallinen eroitus on coco tämänkin Bertaus
 ren sisälle pitoo ja ymmärrystä vastaan, cusa JEsus ilmoitta Seuracundans secaisen tilan maan päällä, ettei joku sitä oudoyuis eli pahemis sija, waan olisit wisit sija, että Hän itse wijmei teke sen oikian eroituksen Nisuin ja ohdackein wälillä. Ja cusas me aina kan löhdän sen paican maan päällä, joca puhdas on ohdackeist? itse Christus ja caiki Hänen Pyhäns owat asunet ja hyötynet ohdackein keskellä parahiten: mahdamme me karsia ohdacket olla elonaicaan, cosca itse Jumalakin heidän karsi ja salli olla pello sans elonaicaan asti. Eikä muitten pahuus ja wäärin käyttäminen estä meidän Nutuuttam enämmin kuin ennengän niiden Pyhäin Nutuus on taittu estä mailman pahuden cautta, waan paljo enämmän owat ne Pyhäit sija tullet kehoiteturi sijwauteen heidän Jumalifudensans, rucouren ahferuteen, mailman pois fieldämissen, ja tullet Nutuiri cosca he Uscosa Jumalan Urmon wälicap paleita nautinner, ja siinä Uscosa ja JEsuren seuramisessa pisy wäiset ja wagat ollet owat loppun asti.

Colmanner:
 Isännän
 Wäitös:

Colmanneri, me nyt merkikem Perhen ja Welkon Isännän Wäitöksen Ohdackeist ja Nisuist, niin myös Ulos Käymisen heidän yhteisen castwons päälle:

Ensin: Tästä yhteisestä castwannosta joca nyt näin näkyi ja oli Nisuilla ja Ohdackeilla Perhen Isännän Pellolla eli Seuracunnassa, otit Sänen Palweljans pahennuren, ja syyn Kyshärens Häneldä ihmedellen: **3EXra**, etkös hywää siemenä kylwänyt peldoos / custa sijs sihen on ohdacket tullet? Palweljat owat ne Uscolliset Opettajat ja muut Christit, jotea murehtiwat, cosca he näkewät Jumalan Sanan Hywästä Siemenestä niin wahan hywää Siemenä ja hedelmätä jällens tulewan, waan sitä vastaan sangen paljo pahoja hedelmitä ja pahennuria: he ihmettelewät sen yli, eikä taida sitä käsittä. Sen tähden he sitä Jumalan edesä walittawat, ja caipawat häneldä tietärens, mistä se tule ja miri hän sen niin salli? että ihmiset enämmin aina pahemmari kuin paremmari tulewat. Josa Jumala cans syystä lyckä syyn wihollisen päälle ja wastaa Wihollinen sen teki / ja niin ei Ewangeliumi ole syh sihen, waan Pirun pahuus joca pois otta Sanan sydämmestä niiden tykönä jotea ei sitä tahdo vastaanotta todella. Jonga päälle Palweljat taas heidän sij

Sila sihen /
 oli Palwel
 lain kysh
 mys.
 Pl. 119:136.

Jer. 12: 1.

Rom. 1: 16.

Luc. 8: 12.

fijwaudesans yli taincallaisen wihollisen menestyren sanowat: **Tab-**
doctos että me menem/ ja rewimme ne pois? jolla ulos maa-
 latan Jumalan lasten fijwaus ja sydämmen kipu caickia pahens-
 nuxia wastan, jotca he soist cohta olewan ulos juuritettuna. **v. 28.**
 Tämä fijwaus tosin on yri ihana todistus heidän Rackaudestans Ju-
 malan, ja cans Lähimmäisens tygö jonga Utuutta he halajawat,
 joca fijwaus niin muodon on hywä ja kiitettävä. Waan toita
 Jumalan Lapsisakin usiasti sen luonnollisen turmeluren heickous se-
 coitta heidän awuins puhtauden, ja wiedä Järjen toisille ja
 toisin duomikeman asioista cuin Jumalan pyhä Järjestys ja Hä-
 nen Pitkämielisyhdens waati: niin cuin Apostolit sencallaisesta heic-
 koudesta myös, cosca Samaritanit ej ottanet JEsusta wastan,
 fijwastuit ja päälle seisoi että Eliaren esimerkin jälken Euli Sai-
 wast olis tullut cadottaman sitä kiittäjätoindä Cansaa. Tämä
 fijwaus tosin ulos tuli wihasta syndiä ja rackaudesta JEsusta wa-
 stan, waan taisti cans olla secoitettu synnillisellä koston pyynnöl-
 lä, jota JEsus nuhteli heisä: ette tledä mingäcallaisen heng-
 gen te oletta. Ja niin siis tarwitan täsä yri suuri tarckaus,
 etten me jongun Njattoman ja lihällisen fijwauden cautta, wäki-
 wallalla pyydä ulos juritta ohdackeita Jfännän pellolda, waan
 pitä coetteleman mikä ja cosca Hänen Tahtons on ja taita lan-
 geta Hänen caswons ja elons eroittamiseri ja selittämiseri. **Rom. 12: 25**

Jongatähden myös, Toiseri, Perhen Jfännän Päätös **Wastaus.**
 käypi ulos sihen: **Sallicat** caswaa molemmat Elon, aicaan
 asti/ sekä Nisut että ohdacket. Jolla hän selwästi anda tietä
 Hänen ihmellisen Pitkämielisyhdens erinomattain niistä pahoja wa-
 stan, ja kieldä wäkiwalda harjoittamast, sillä Christuren Walda-
 cunnan sota aseet ej ole mailmalliset, waan Hengelliset, josa Hen-
 gen miecalla Jumalan Sanalla, ja Rucourella, ja muulla wal-
 towimisella ohdackein caswaminen pitä hillittämän, ja Nisuiiri pyyt-
 tämän käättä. **2 Cor. 10: 4.** Walweljat cans heidän heickoudesans ej taida olla
 ulottuwaiset täällä oikein eroittaman ohdackeita Nisuiist ja paho-
 ja hywist, niin että sen cautta taidais tapahtua usiasti niille wiat-
 tomille wäärnyys, ja niille wicapäille eli ulcocullatuille ansaike-
 matoin kijos ja lukeminen niiden pyhäin secaa. Waan ise Jfän-
 dä sen eroituren parahiten toimitta Elonajalla, cosca hän wii-
 meisnä Päiwänä Elomiestens Engelein cautta, Nisut cocoa Hä-
 nen

nen Aittaans siihen riemuigemaan Seuracundaans, waan Ohdactet, ne uleocullatut ja Jumalattomat Anda sitoa lyhteisin, polbettawari helwetin puuttumattomas tules; joca on se wälttämätöin Jumalan wanhurscauden Duomio Hänen Pitkämielisydens Wäärin käyttämisen päälle.

Nyt me tahdom Opia pää Cappaleri esalla tästä Jumalan Kärsimyksistä ja Pitkämielisydestä / seurawaiset Asian haarat:

Jumalan
Pitkämie-
lisyys.

Deut. 32:17

Ps. 103:8

Exod. 34:8

Num 14:18

Jon. 4:2

Nah. 1:3

1.0

On Jumalan suuri Omaisuus.

Tit. 2:11

Luc. 1:78

Ensin: Se Sana Pitkämielinen, alcu kielden Hebrean ja Graecan jälkeen, ulosmerkise sitä, jolla owat Suuret ja lewiät sferamet, ja yri maltrawa mieli; niin kuin me Luonnontutkiaan puhen parren jälkeen taidaisimme sanoa, ettei se niin picaisesti wihaan ja costonpyyndöön kehoiteturi taida tulla, joca awaramman sferamen läpike wetä sisällens enämmän kylmä ilmaa, joca sydämmen kiuhean cuumuden paremmin taita jähdhyttä, ja pitkän eli maltrawan mielen waicutta, kuin se joca ahtamman hengen wedon tähden sitä waicutusta wailla on ja sen tähden fikhiämmästä kiucummasta ja picaisemmasta mielestä. Waan niin kuin Jumala on Hengi jolla ej ole ruumillisia jäsenitä; niin taitan myös tämä puhen parsi ainoastans ihmisiin sowitzetta, ja sanotta ike Jumalast silloin cosca hänestä puhutan ihmisten muodon ja tawan jälkeen, että hän on Pitkä mielest, hidas wihaan, cosca ej hän picaisesti tule kehoiteturi rangaiseman syndiä ja syndisiä. Ja niin siis Jumalan Pitkämielisyys, on yri sencallinen Jumalan Omaisuus, jolla hän nijden syndisten ihmisten cansa ej tahdo cohta tehdä hänen wanhurscaudens angaruden jälkeen, ej cohta rangaista ja costaa syndiä tuoreen työn päälle, eifä cohta yhtä harwa uloswuodatta coco wihans, waan ajari pidättä ja ylöslyckä rangaisuren, ja sillä odotta ihmisen Parannusta, että hän autuuri tulis. Tämä suuri Jumalan Omaisuus ulostule, sekä hänen Raclaudestans jolla hän halaja yhdistyä jälleens hänen kääsilains ja luotuins cansa heidän ijancaikiseri onnexens; että myös hänen Armons Syroydestä, jolla hän tarcoitta erinomaisest sen järjellisen luondocappalen ylösauttamista hänen sywästä turmelurestans hänen autudens osallisuteen; niin myös hänen Laupiudestans, jolla hän sydämmellisest cansa kärsiwällisydest tahto autta sitä syndiin langennutta hänen hädänsäns, ja osotta hänelle caicta hywä. Ja niin se suuri Jumala tästä, hänen Kärsimyrens caut,

ta karsi syndesä ja heikouria ihmisiä, salli ja anda heille aicaa ja tilaa Parannukseen; ja hänen Pitkämielisydens kautta, ajari cans ylöstyckä ne ansaitut synnin rangaisturet ja costot.

Toiseri, me merkigem, että tämä Jumalan Kärsimys ja Pitkämielisyys on, Käsitteämätön ja Ihmellinen. Nijn kuin ike Jumalan Olemus, nijn myös caicki Hänen Omaisu- dens ja Työn owat Ihmisille ja Engelleillekin käsittämättömät ja ihmelliset, yli caickein Luotuin käsityksen ja ymmärryksen, nijn muodoin kuin se ej taida ikänäns tasaišta wäliä olla eli tulla sen määrällisen ja mitattoman ihmillisen ymmärryksen, ja sen määrättömän ja mittamattoman Jumalan wälillä. Sillä jos niissä luoduisakin cappaleisa jotca järjen rufinnon alle lähemmäid tulawat, löyty sanomattomia Usioja, joiden salaiset syyt käywät yli ymmärryksen käsityksen, nijn kuin esimerkiksi, cuinga caicki ja sonet Nitin cobdus muotons saarwat; cuinga Meri waicka se on corkiambi maata, ej sen tuor wuodata eli juoreta wettäns yli coco maan; cuinga yri caickein pienimmät nastar näyttävä Eähti cuitengin on monda tuhatta ferta suurempi kuin coco maa ja maailma misä me asum, ja nijn edespäin; cuinga paljo wähemmin siis taita ihmisen ymmärrys ulottua käsittämän sen Salaisen Olemisen sywyttä Jumalasa? cuicas taita cahlata yli meren costsa jalat jo rannalda ej pohjaan uletu? cuicas taita yhden Wuoren mahdutta yhden ahtan huonen sisälle, taicka Meren yhteen lusekaan? taicka yhdellä Cirkilällä coco maan yli mitan otta? Nijn myös cuinga taita yri ahdas, lyhyt, ja heikko ymmärrys ulos mitata Jumalan Pohjatoimda Olemusta Hänen pohjattomain Omaisuuttens ja Toittens cansa? enämmin kuin hän ike meille ilmoittanut on.

Ja nijn kuin caicki Jumalan Omaisuudet owat käsittämättömät ja ihmelliset ilman määrättä; nijn me sen erinomaisesti taidamme sanoa myös Hänen Kärsimyksensä ja Pitkämielisydestäns että se on caickein ihmellisin ja käsittämättömin. Sillä jos Jumala caicki Hänen ja Hänen hovydens ylöncakojat cohta Pitkäisen eautta Taimast löis cuoliari yhteen jouckoon, nijn ej se olis ihme, waan oisia ansio ja marjo heille; mutta cosea se Pyhä ja Wanhurskas Jumala, jolle se Jumala toin meno ej coiscan kelpa, nijn kärsiwällisesti ja saurwan, kärsii

2. Käsitteämätön.

Ps. 5: 5. 6.

nijn monda tuhatta pahan teoa, joilla hän joca päiwä ja joca filmän räpäs ihmislidä mailmas wihoitetan, ja ej ainoastans kärke si niitä, mutta wielä myös sitä wastan cohta sanomattomilla hywillä töillä heitä jällens cohtaa, se on ihmisen hymärryelle yri kāsittämätöin ja ihmiedeläwä Ussa. Ja jota enämmin yri sielu tulduans ylöswalitturen ja kändymisen tilaan tunde Jumalan Pyhyden ja Wanhurscauden sydämmesäns, sitä enämmin ihmestele ja hämmästy hän Hänen tutkimattoman Wittämielisydens yllike, usiasti ajattellen, cuinga se Wanhurscaas ja wäkerwä Jumala, taita nijn cauwan ja nijn alallans casella caiken sen pahuden päälle, cuin Maan päällä alati ja salaa tapahtu? cuinga hän taita sen kärkeä, että yri Jumalatoim ahdisti nijn monda hurscaasta sielua wiattomasti? mizei Hän nijden hurscasten nijn monista kynelistä ja huocaurista tule kehoiteturi costaman Hänen wi-hollisians? ej coco mailmas, jos caikein pyhimbäin ja kärkeiwällisimbäin ihmisten kärkeimyyet pandaisin yhteen, nijn nij ne maya mitän, eikä paina yhtä earwa Jumalan määrättömän kärkeimyyen rinnalla Hänen duomio istuimellans, joca mailman alusta loppuasti yhtä tasainen! ja wäsymätöin on ollut ja aina on.

Hab. 1: 9.
Apo. 6:10.

3. Säästää
cauwan pa-
hoja.

Colmanneri, tämä Jumalan Wittämielisyden suuruus näyttä igens erinomaisesti cahdesa ofasa: Ensin, siinä, että Hän Säästä niitä Jumalattomia nijn cauwan, eikä ulos juurita heitä cohta ywis eläwitten maalda heidän ansions jälken, jota se racas Jumala ilman epäilemätä teke, sekä halusta heidän Parannuxens perän, että myös nijden Ulos walittuiden tähden; sillä jos ej niitä pelloilla caswais, nijn kyllä ohdacet pian costoloda culutettaisin. Niin että siis nijden Jumalattomain tule tygölufea heidän säilymisens nijden hurscasten ja niskuin caswolle pellofa, joita he muutoin ylöncasowat ja pitäwät ylöncasottuna lamppuna ja lmaan tungiona. Toiseri, ofotta Jumalan Wittämielisyden suuruus igens siinä, että hän sen Säästämisen päälle, wielä wuodatta nijden Jumalattomain päälle sanomattomia Zywiä Toitä joca aica, ruumillisesti ja Hengellisesti, anda heidän seisoo kessellä Hänen peldoans samasa maasa niskuin cansa; andaa ohdacet nijn nautita Fairwan siunausta cuin niskuillakin dn, caswoyrens, että he imewät cans mehun maasta, aurinbolda lämmitetän, Fairwan castelda, ja sateelda wirwote-

Ja teke heil-
le hywä.

tan,

tan, ja anda niin hyötyä sen pahan siemenen Hänen pellosans, ja ne Jumalattomat maan hyryhdellä täyttä ikens, joca on se caickein suurin ihme siitä Jumalallisesta Pitkämielisydestä. Ja on se wähdän, että Hän näin sitä ruumillista hywä heille osotta Luonnon waldacunnasa niin runsasti, waan Hän anda heidän cans Armon waldacunnasa N. Sanaans cuunnella, tuta siitä monda waicutusta, puhua siitä paljon, Sacramentia nautita, ja niin edes pain. Ach! cuinga suuri ja pohjatoimi on sinun Pitkämielisydes sinä Taiwan HERRa.

Mat. 5: 45
A. 14: 17.

Weljännezi, Tämä ja taincaallinen Jumalan Rärsimys ja Pitkämielisyys tapahtu nyt caikkeille ja caikenlaisille ihmisille maanpäällä. Ensin, niille ulcona olewaisille Pacanoille/ Turkeille ja Judalaisille/ joita Jumala myös kärsi, teke heille hywä, ja wetä parannukseen. Sitte, niille Jumalattomille ja ulco- cullatuille Ehriskityille, jotta tässä Ewangeliomis erinomaifest ohdackein cansa ymmärretän, joiden Isändä anda pellollans Ni suinsa seas hyötyä ja hyryttäns nautita. Waan wielä cans Jumalan Rärsimystä ja Pitkämielisyttä tarwikewat Misutkin, ne Uscowaiset ja Jumaliset sielut, sillä niinj, cuin Jumala ennen ihmisen käändymistä Hänen Suruttomudens aicana cuku, kärsi, odotta ja wetä händä tngöns, ja eosca ihminen ylös lyckä paran- nuxens, niin Hän cans wielä ylös lyckä rangaištuxens, ja uheau- rilla pyytä waatia händä toiseen mieleen; niin taas sitte, eosca jo käändymisen työ on toimitettu ihmisessä, Jumalan Rärsimys sa- malla tavalla on tarpellinen ja hyödyllinen Hänen lapsillens, cos- sa Perisyynnin ja lihan jäändret tahtowat tucabutta Armon wai- eutuxia heissä, josta monet heickoudet, kombastuxet, ja puutoxet löydyttäwät ikens Uscowaisstengin tilasa, ymmärreysesä, tah- dosa ja toisä. Josa Jumala wedättä jal kärsi niistä heikosa Lapsia; jos he horiahtuwat, ojenda hän heitä; jos he uneliasuteen waipurwat, herättä hän heidän ylös, niin cuin JEsus Usiasti teki Opetuslastens cansa ennen ja alla Rärsimistäns, niin cuin racas Isä heicon lapsens cansa. Sillä Laupias ja Armollinen on HERRa/ kärsiwäinen ja aina hywä. Ei hän aina riitele, eikä wihastu ijancakisest. Ei hän tee meille meidän syn- deim peräst, eikä costa meille pahan tecoin jälken. Niin cuin Isä armahra Lapsians, niin HERRa armah-

4. Ja tosin
Caikkeille.

Rom. 2: 4

Fest. omn.
Sanstor.

Pl. 103: 8
ks.

Rom. 9: 22.
23.

Gen. 18: 26.
Amos. 7: 1,
&c.
Sap. 5: 3. &c.

5.
Syyt sihen
on Jumal
lan Raac
kaus.

Pl. 145: 8.
9. 10.

ta pelkävänsä. Sentähden jos Jumala tahto wihans
osotta / ja woinans ilmoitta / nimittäin rangaisemisen caut-
ta, on hän suurella kärkeksellä kärkeksyt wihan astioita,
jotka owat cadotukseen valmistetut, se on epäuskoisia ja
Jumalattomia jotka Hänen Pitkämielisyhdens wäärin käytämi-
sen cansa owat wetänet wihan ja cadotuksen ylikens, Ja etää
hän tietäwäri teki Sunnians rikauden Laupiuden as-
stioille, jotka Hän Sunniaan on valmistanut. Josta me
näem, cuinga Jumala osotta kärkeksyksen wihangiin astioita
wastan, sen kautta tehärens tietäwäri Hänen Laupiudens ylös-
lihdens Jumalissa cohtan joille taiwan cunnia valmistettu on.
Niin cun tosin Jumala cans ustiasti kärkeksi niistä pahoja hy-
wain tähden, ettei Misulle ylös repimisen kautta wabingo ta-
pahduis; ja myös ustiasti coco maat ja caupungit kärkeksi ja sää-
stä ajari niiden harwaingin Uscowaiisten tähden, Ach! että ne
Jumalattomat sen tundisit, ja niistä ulos walituita wainomast
laekaisit, joiden tähden ja kautta Jumala cuitengin heille paljo
hywä teke.

Wijdenneri, mitkä siis owat Syyt ja Rehoitukset
taintalliseen Jumalan yhteiseen kärkeksällisyyteen ja Pitkä-
mielisyteen ihmisiä cohtan? Se Ensimmäinen Lähde josta
tämä autuallinen Armon Lawara wuota ulos ihmisten päälle, on
Jumalan Hywyyys ja Raekaus caikia cohtan. Hän on luon-
nostans corkiammast hywä, joca halaja Hywyyttäns cans jaca
luondocappaleillens, sentähden Dawid myös händä ylistä: Ar-
mollinen ja Laupias on HERRA, hidas wihaan ja sangen
Hywä. Suloinen on HERRA caikille / ja armahda caikia
hänen tecojans: Lijetäkän sinua caikti sinun Tecos / ja sinun
Pyhästä Lijetäkän sinua / julistacon Sinun waldacundas cun-
nata / ja puhucan sinun woinmastas &c. ja niin cun Jumala
yrit taita ja woi täydellisesti Raacasta ja hywä tehä, niin hän y-
rin cans taita ja woi kärkeksi ihmisiä yli caiken meidän ymmärrysem,
joca ei yritän maallinen Cuningas eli muu ihminen taida eli woi
händä seurata jos heille muutama hetkikän se ylönceake ja wääritys
osotettaisin cun Jumalalle osotetan jocapäiwä. Niin et-
tä cosca siis Jumalan wijmein täyty päättä rangaittujen
yli hänen kärkeksyksen ylönceajoat niin hän silloin ej tee os-
maa

maa työtäns, waan muucalaista työtä ja toimitta outoa te: Ef. 28:27.
 coa, cosca ei hän saa hywää tehdä ihmisille niin kuin omaa työtäns,
 waan ihmisten pahuden kautta tulee pois estetyxi siitä, ja waadituxi
 rangaiseman, ja sen kautta wäkisin pacottaman ihmisiä sille tielle
 josta hän jällens taidais oma työtäns ja hywyttäns heisä harjoitta.
 Uch! Eikäkän siis caicki maa sinun Tecojas, ja puhucan si-
 nun woimastas, sinä hywä ja Pitkämielinen Jsa. Uch! aja-
 telcam siis, cuinga mielelläns Jumala tahto meille hywä tehdä,
 ja cuinga wastahacoisessi hän rangaise, ja sowittacam ikem hänen
 hywydens ja Armons astiari, että hänen Kärsimyrens tulis meille
 autudexi, ja ei cadotuxeyxi. Waan niin kuin se hywä ja Kacas
 Jsa ei taida hänen hywyttäns ja Raakauttans uloswuodatta sen
 syndisen päälle, ennencuin hänen synnildä wihoitettu wanhur-
 caudens on marettu ja sille täysi tehty; sentähden siis.

Luth, verba
de hoc vid.
Tom Alt.
f. 94o. b.
cit.
Porst. Theol.
Viat. p.
1173-

Se toinen Syy ja lähdet Jumalan Pitkämielisy-
 teen, on hänen Poicans Jesuren Sowindo ja mayo Syn-
 dein edest, sillä cosca ihminen on Jesuren Cuuliaisuden ja Cuo-
 leman kautta Jumalan cansa täydellisessi sowitettu, ja wiha pois
 otettu; niin Jumala cans taita nyt ihmisille hänen hywyttäns
 tarjota, tehdä, ja kärsiä heitä hänen woimans ylöns paldisuden
 jälken. Johon myös tule Jesuren woimallinen Esirucous
 caickein ja erinomaisest hänen uscowaistens edest, jolla hän wielä
 nytkin edeswetä hänen corkeudens cans yhtensopiwaisella muodolla
 ihmisten tarpet Jumalan eteen, hänen Lunasturens ja ansions eten-
 asettomisen cansa Jumalalle, meille hywäxi ja autudexi, jonga
 esirucourens Jesus ike ihanasti ulosmaala yhdes wertauxes Jij-
 kuna puusta: cosca Perhen Jsändä Jumala, oli colme vuotta eli
 cauwan esinyt, ja ei löynnyt siinä parannuren hedelmitä; niin
 hän kässe wijnamaän Rakendajan Christuren, hacata pois sen
 hedelmätromän Jijunapuun, maata turmelemast, ja muita pui-
 ta estämäst: niin siihen pane wijnamaän rakendaja wäljin hänen
 esirucourens: **EXTRA**, anna hänen wielä tämä wuosi olla,
 nijncauwan kuin minä caiwan hänen ymbärillens, ja son-
 nitan hänen, se on, Jumalan Sanan teroittamisen kautta, opetta-
 misella, neuwomisella, nuhtelemisella, curituxella, ja cans Ewan-
 geliumin ihanalka yllwoittamisella Jumalan armosta ja Sowin-
 nosta ylös herätän ja corjan hänen, Jos hän sirteckin hede-
 män tetis; jollei, niin haacka händä sirte pois. Uch! sitä
 N n n uscolz

Ja Jesuren
Sowindo
Ja
Esirucous
Rom. 5:10.
II.
Joh. 17:

Rom. 8:24

Luc. 13:8,9.

Ebr. 9:24. uscollista wiinamäen rakendajata, joca ment plös Taiwaseen /
 että hän nyt Jumalan castwon edes meidän tähtem ilines-
 tyis ja alati hänen ansions ja haawains eteen aettamisella, ja E-
 firucourellans, meidän plöscorgetetusa luomnosam, niin cuin mei-
 dan totinen Goelin ja Langom, walwois meidän asiam ja au-
 tudem Jumalan edestä, ach! mikä mahta woimallisemmasti anda
 Jumalalle Syyin että kärkeä ja armahda meitä, cuin hänen o-
 man Poicans weren ansio, haawat, ja esirucous. Waan
 wiellä.

Ja Ihmi-
 sten paranz-
 nus ja au-
 tuus.

Sap. 2:23.

Se Colmas Syy ja Kehotus Jumalan Kärsimy-
 reen ja Pitkämielisyteen, on hänen sydämmellinen haluns ja
 odottamisens ihmisten Kändymisen ja autuden perän, sillä
 ijancaickista elämästä warten Jumala loi alusta ihmisen, siihen
 cans JESUS on hänen Lunastanut, ja siihen hän myös händä
 wiellä cugu caikella todella, totisen Parannuxen ja Uscon jär-
 jestyessä; josa hän walallans wahwista hänen yriwacaisudens:
 niin totta cuin minä elän / sano **SKRa**, ei minulle kelpa
 jumalattoman cuolema, mutta että jumalatoim käändyis
 tiestän / ja eläis / Palaitkat, palaitkat teidän paboista tei-
 stän; ja mihi teidän pidäis cuoleman? Se hywä Jumala
 ei ainoastans odota ihmisten Parannusta niin cauwan, ja cugu jo-
 ca tilasa heitä siihen oikiaan tundoons, waan hän myös ike
 työsiä teke työtä, colcutta, waicutta ja liicutta heidän omantundons
 päälle, jos joku huomaigis, heräis ja käändyis plös unesta wal-
 keuteen; Ach! äskön cucan ajatelco tämän odottamisen, cugumi-
 sen ja colcuttamisen tyhjään raukewan, niin cuin muutamat sen
 wijpywän luulewat / sanoden: cusa on se lupaus hänen Tu-
 lemisekstans? Waan, Sinä **SKRa** kärsit syndiä, että ih-
 miset igens parannaist: Sinä wäkewä hallizia, duomiget
 biljaisudes, ja hallizet meitä paljolla kärsimisellä; sillä Si-
 nä voit tehdä mitäs tahdot. Sinä annat sinun lapses tie-
 tä / että he olisit hywästä toiwosa sitä, että otat Parann-
 nuxen syndein edestä. Sillä jos Sinä lastes wiholliset,
 ja ne joca cuolemaan wicapät olit, sencallaisella säästäs
 misellä ja kärsimisellä rangaisit, ja annoit heille aica ja ti-
 la igens parata: cuinga paljo enä Sinä olet Pitkämieli-
 nen coccas duomiget sinun lapsias? w. Ach cuinga Kärsiwä ja
 Pitkämielinen on meidän Jumalam! ja cuinga haluinen hän on
 mei-

Ez. 33:11.

1 Tim. 2:4.

2 Pet. 3:9.

v. 3. 4.

Sap. 11:24.

Cap. 12:18.

19. 20 &c.

meidän Parannusem ja autudem perän; eikö hän 120 vuotta kärsinyt ja odottanut ensimmäisen mailman parannusta? 40 vuotta Iisraelin lasten parannusta corves? Ja cans niijn pian cuin hän saapi Parannusen tielle ihmiset ja maacunnat, cohta ne aimotut rangasturet pois otta, niijn cuin hän teki Miniwitereille, ja wielä tä näpäiwänä tahto tehdä kaikille. Ach! mengäm siis igeem, sillä HXran Laupiudesta se on/ etten me ratti hukunet ole wielä, ei hänen laupiudens wielä loppunut, waan se on joca huomen uusi ja sinun uscollisudes on suuri.

Cuudennexi, me nyt tahdom cakella, Ihmisten julmaa ja ajattelematoinda wäärinkäyttämistä Jumalan Pitkämielisydestä/ ja sen rangasturesta. Cosca Jumala ei cohta rangaise syndejä tuoreen työn päälle, waan hlöshclä rangasturen, ja odotta Parannusta; niijn ihmiset myös hlöshcläwät Parannusen, ja tekewät syndiä sitä rohkiammasti; he sen Jesurelda ansaitun ja Sanasa tarjotun armon wetäwät haureuteen ja ehdoliseen suruttomuteen; ja niijn käypi se niijn cuin Salomon sano: ettei cohta pahoja töitä duomita, tulee ihmisten lasten sydän täytetyxi pahatekemän. Jaa, mikä syndi muitten seas mahta olla mailmas suuremmalla wallalla, cuin Jumalan Pitkämielisyden wäärinkäyttäminen, synnin tilari ja kistämättömyderi? Ongos se siis ihme jos rangastus wijmein sitä rascamban tule? ettes tiedä/ että tahdo tietä, että Jumalan hywoyys wetä sinua parannuseen? Mutta sinun cowudes ja eatu mattoman sydämmes jälken, cartutat sinä igelles wihan/ wihan päiwänä/ cosca Jumalan oikia duomio ilmandu. Sentähden älä wijwyrttele sinuas käändämäst HXran tygö, ja älä lyclä yhdestä päiwästä toiseen. Sillä hänen wi hans tule nopiast/ ja costa sinun, ja cadotta sinun/ cosca sinä armon aicana cartutat syndiä synnin päälle, niijn wi han aicana jälkens wi han airasta caatu sinun päällens wi ha wi han pääl le joca poltta alimmaiseen helwettiin, eikä wäsy coscan enämbi sinua calwamast ja murhamast. Niijn se tapahdui sille ensimmäiselle mailmalle, että ne 120 armowuotta ferran puutuit, synnin mitta tuli täytetyxi, ja caicki ihmiset wedenpaisumisen cautta cadotettin, ja hlfättin ijancaikisesti wi han oljeri ja sytöri pi mentyen: Niijn Sodomian ja Gomorrhian piti Tulikiwellä ja Tulella Tairwast culutettaman, ja wi han majoihin syöstämän: Niijn

Aa. 13:18.

Jon. 4:2.

Thren. 3:
22. 23.

6.

Ihmisten
wäärinkäyts
ämys.

Judz Ep.

v. 4.
Saarn. I.
8:II.

Rom. 2'4. 5'

Syr. 5'4. &c.

NB.

Josta Pit
kämielisyys
käändy wi
hart ja ran
gasturexi.

Gen. 6:

Gen. 19:

piti Pharaon joukonens mereen upotettaman hänen ylöncakens
 tähden Jumalan suuresta armosta ja Pitkämielisydestä: Niin e-
 rinomattain piti Jumalan oman Tansan Judalaisten, ehkä cuin-
 ga caurwan Jumala heidän pahuttans kärsei, ja oman Poicans
 heille wielä Saarnajari lähetti, wijmeingin wihaan alle langeman
 suuren hirmuisuden ja cauhisturen cansa coco mailman edes, josa
 langemuxesa he ja heidän lapsens wielä nytkin macawat sekä ruu-
 millisesti että Hengellisesti, kirouren alla pimenden cabheisa ulcona
 Jumalan pelkosta ja Seuracunnan osallisubesta. Ach! ajatelcam
 siis armon aicana, mitä meidän rauhaam sopi, ei sitä sull tarita
 ijan, jota surembi Kärsimys ja Pitkämielisyys sinulle on tapahtu-
 nut, sitä rascambi wiha ja rangaisturen mittasen päälle seura ijan-
 caicisest, sentähden älä ole surutoin/ jos sinun syndis on
 wielä rangaistemata, Jumalan wiha ei laeta coscan Juma-
 lattomist. Yri kirjwas Opettaja on ylöskirjoittanut seurawaisen
 esimerkkin, joca ennen muutamia aicosa on tapahtunut: yhdellä
 corkialla Herralla oli Palwelija joca ei peljänny Jumalata enäm-
 män cuin hänen HERRANSAKAN; pitkäällisen Kärsimisen peräst heite-
 ti Jumala palwelijan wuoteseen sairastaman, ja cosca hän näki lop-
 yuns edesäns, tuli hän Jumalisten neuwomisist johdateuri toisiin
 ajaturijn, rupeis runshahilla kynelillä itkemän hänen endistä elämä-
 täns, käänsi igens caikest sydämmest Jumalan armon tygö, sai
 armon, ja cuoli iloifest: Tämä muutos olis pitäny kehottaman
 hänen Herransakin paremmin ajallans etens cakoman; waan et-
 tä hän wastahacoifesti pois heitti tämän armo: speilin, cocois hän
 wihaan päällens, että Jumalan käsi sattui häneen, ja cuoletti hä-
 nen, cusa hän parhallans istui terwenä ja raitisna istuimellans,
 eikä saanutkan tulla coulema wuoteseen. Tästä Jumalan Kärsi-
 myksen wäärin käyttämifest waroitta myös se P. Lutherus merkis-
 lisesti: niin cuin Jumala on siitä luonnoft, cuin Propheta hänen
 ulosmaala, nimittäin, Armollinen, Laupias, Pitkämielinen,
 suurest hywydest, ja catu cobta paha; cuinga suuren surkeuden ja
 onettomuden siis ne päällens wetäwät, jotea tämän suuren hywyden
 wäärin käyrtäwät, eläwät caikinaises suruttomudes, pitäwät ai-
 na päälle synnifä, ilman pelwota ja häpiätä? Sillä hän on kyl-
 lä hywä ja laupias meitä cobtran, ei, että meidän pidäis hänelle
 selläin käändämän, händä ylöncakoman, eli tekemän hänen käsi-
 kyns wastan: waan että me sencallaisen sanomattoman hywyden
 ”caut-

Syr. 5: 5. 7.

Lyfsem. För-
 smat
 P. 743.

Tom. 6. Alt.
 F. 942. b.
 Porft.
 Theol. viat.
 P. 1185.

"cautta tulisim kehoitetuxi tuleman hänen tygöns ja hänenä kijnmi
 "rippuman, niin kuin meidän Urmollisesa rakaasa Jsääm, ja
 "sydämmeäm vastaan ottaisim sen taritun suloisen lohduksen, ja
 "akeroikisim tehdä hänen tahtons, ja pelwolla ja wapisturella mie-
 "luisen euuliaisuden kautta, sen suuren ulossanomattoman hyrov-
 "den meitä cohtan tallella pidäisim, ja en me millän muoto poses
 cadotais.

Wijmeiseri meidän suuri welwollisudem siis, Jumalan suurta Rärsimystä ja Pitkämielisyttä nautites, on se, että me Netarin endisen neuwon jälkeen käyttämme Jumalan Rärsimyksen meidän autuderem: niin että me siittä tulem saatetuxi, Ensin / totiseen Käändymiseen, niin muodoin kuin Jumala sillä wetä meitä caikin muodoin Parannukseen, sentähden älä, Jumalan Pitkämielisyksen alla, wijwytä catumustas siihen asti cuins sairaxi tulet, mutta paranna sinus coscas wielä syndiä tehdä taidat. Älä wijwytä hywäxi tulla, ja älä wijwytä catumustas cuoleman asti, sillä ei huominen päiwä ole sinun wallasas, waan Tänapänä se seisso, tee parannus, cucas ties cans sydän synnin alikomaisen harjoituksen kautta niin paatu, ettei sillä enä ole halua toinda eli woimakan ruweta sitä hyppäystä coetteleman, joca niin carkia työläs ja ulottumatoim on Adamille ikestäns, totisesti on meillä siihen aiwan monda surullista ja peljättäwätä esimerctiä.

Toiseri pitä meidän tästä Jumalan Rärsimykestä tuleman Rytolliseri händä vastaan sen armon edestä, joca ei ole se wäsin Jumalan Hywäin töiden seas, waan niittä suurimbia. Tästä armoa meidän pitä Sydämmeäm tundeman, muistaman ja suuresa arwosa pitämän: Sitä pitä meidän Suullam ylistämän Moseren cansa: **HERA, HERA, Jumala, Laupias ja armollinen, Pitkämielinen, suuresta armosta ja Totudesta.** ja, Jaa, meidän pitä erinomaisest oleman Rytolliset tätä armoa vastaan, ike Työsä ja Elämäsä, niin että me hänen Rärsimyksen ja Pitkämielisyksens käyttämme igellem totiseri Parannuxeri, ja autuxeri, ja niin kehoituxeri waeldaman hänen Tahtons ja tarcoituxens jälkeen, ilman josta työllistä Rytollisutta niin caicki suun kijos on sula ulcocullaisuus ja raukewa iyrinä Jumalan edes, niin kuin myös Tottelemattomuus on se suurin Rytömmättömyys Jumalata vastaan.

7.
 Meidän welwollisudem on tästä / Käändpää / Rom. 2:4

Syr. 18:22.
 23.
 Ebr. 3:12.

Riittä Jsääm.
 Pl. 103:2.

Exod. 34: 6. 7.

Prov. 15:1.

Deur. 32: 5. 6.

Ja Kärski
wälliseri
tulla.

Colmanneri, pitä meidän andaman tämän Jumalan Kärskimyren waicutta meisä Kärskiwällisyden, sekä Kristin ja wastoin käymisen alla, etten me nurise ja napise ristin ja waivan alla, waan heitamme siinä titywäisesti ikem Jumalan Isällisen tahdon ja neuwon alle, lukein sen meidän hyödytyksien ja autuderem; että myös Kärskiwällisyden Lähimmäistäm wastan osotamme, että niin kuin Jumala ike Kärski meitä alinoma, me myös Kärskim toisemme heikoutta ja wicoja, ja cans wäärtytä, ilman wihata ja coston pyhynöttä, rackaudella ja hiljaisudella, että me niin caikis meidän Isämme Caldwellet olemma/ ja wah wisteturi tulemma caikella woimalla caikkeen Kärskimisen ja pitkämielisyksen ilon cansa.

Mat. 5 :
44 -- 48.
Col. I : II.
Rom. 5 : 3.
4. 5.
Eikä pahe:
ta.

I Cor. II :
19.

Waan vielä cans erinomaisesti on täsä meidän wellisudem se, etten me ora pahennusta itellem Jumalan Kärskimyrestä ja Pitkämielisydestä, että hän anda ja sallii ohdaket niin paljolda hyötyä Hänen pellollans, ja että me sentähden, Liattelisim niin, ettei siinä maasa ja pellofa enämbi olekan Jumalan pelbo ja oikia Seuracunda, cosca siinä niin paljo ohdakeita ja Jumalattomia caswa ja menesty, josta meidän sen syyn tähden pitä pois eroittaman ikem ja pakeneman pois coco pellostä. Coco tämä N. Ewangeliumi on Jesureida asetettu sitä luuloo ja kiufaussta wastan; sillä niin kuin Wap: JEsus Sunnuntaina Sexagesima cahden wijkon peräst, puhuisans samasta Kylwäjän Siemenestä, erinomattain tarcoitta sen päälle, kuin ga Jumala yhdencaillaisen Siemenen ja Sanans saarnan anda ulos kylwä caikille peldons ja Seuracundans jäsenille, waikka siinä monenlainen maa löyty joca sen Siemenen ylös - tulemisen taicka estä, eli tucabutta, eli myös anda oikein edes käyda; niin taas täsä Ewangeliumis JEsus erinomaisesti tarcoitta ja osotta sitä, että siinä ulconaisesa Seuracunnan yhteydesä Jumalan Sanan ja Sacramenttein kessellä, ej caswa ainoastans ja asu ne oikiat puhut ydin - Christityt, waan myös sekä ne ulcocullatut, että muut pahendawaiset ihmiset, joita Jumala ej tahdo ulos juuritta siittä ennen wijmeistä Eroitus - Waiwääns, jolla JEsus tahto niin wastustaa ja pois poista cahcalaisen Pahennuksen, ensin, niiden julki Jumalattomain ja Uscottomain / jotea sen syyn tähden että he asuwat Christittyin seasa joilla se oikia Oppi on, ja eakelawat heidän pahaa menöns, lufewat myös sencallaisen pah

han elämäns ike Opille ikänäns euin se sittä wuotais; Toise-
 taas, on täsä niille Totisille Christityille waroitus, ettei he sen
 suuren Jumalattomain pahjorden tähden epäile coeo Seuracun-
 nastä, ettei sitä enämbi olekan sijnä paicasa; sillä niijn caurwan
 cuin peldo wielä oikiasa kylwösä on, se on, Jumalan Sana ja
 Sacramendit sijnä oikein ulos jaetan, niijn caurwan sijnä cans on
 se oikia näkymätöin HERRan Seuracunda, josa Nisu ja se Py-
 häin joucko Isännän siunausta ja holhomista nautiße. Ja waicka
 tosin taita jocu harwa löytyä, joca ulcona sittä oikiasta Seura-
 cunnasta taita Nisuna ja pyhäinä caurwona olla, cosea hän taicka
 on ennen jostan tilasta saanut sen oikian ylös walisturen ja Useon,
 taicka hätätilasa täyty olla paigi walicappalden ulconaisista osallis-
 suutta, josa Useon harjotus ja se Hengellinen walicappalden nau-
 tikeminen hänelle owat kyllä ulotturwaiset Ututeen; waan cucas
 ymmärtäwäinen muutoin sijnä ulconaisesa rauhallisuuden tilasa ja
 wapaudesa, tahtois ilman pacotta juosta pois kylwetystä Pellosta
 ja maasta asumaan autiaan erämaahan ainoastans niiden nähtä-
 wäin ohdackeitten tähden? eikä sitä Wellon Isändä tahdo, eikä
 se kelpa Hänelle, cosea sinä Hänen kylwöstäns ja lihawudestans
 ilman eukumista pois juoret Sanan ja Sacramentein osallisu-
 desta, jotca ainakin owat ja pyshwät ne ainoat Jumalan ordi-
 dinarie ja lailliset Utuden walicappalet. Mahdat siis sinä heicko
 palwelja sen kärkeä, mitä sinun HERRas kärke sinulle ja muille
 hywäri. Ach! mitä edustus ja onni se on cuitengin, että saada
 asua HERRan huonen ja Wellon kyliesä ja kessellä, ja nautita
 sijnä autuderens HERRan suuria lahjoja! Ach! cuinga sureutel-
 dawa ja waiwainen se maa on joca macaa autiana ja ulcona
 Jumalan P. Sanan ja Sacramentein osallisutta, ilman Kir-
 koitta, ilman opettaita ilman Schoulja, ja ilman walkeutta.
 Ach! racas Isä, älä niitä meildä ikänäns pois ota, waan kää-
 nä mailman suuri wäärin käyttäminen ja ylöns case jällens oi-
 tiari käyttämisexi ja peldos wilelemisexi sijhen oikiaan pyhään
 caurwoon! Täsä wielä cans on Esiwallan, Opettajain, ja
 isecungin Christityn welwollisuus sängen suuri, ettei nuclua
 ja maata mailman suruttomasa menosa, waan rucoilla ja
 walwoa isecungin Eukumisesans, ettei wihollinen saa niijn estä-
 mätä ulos kylwä ja lewittä Hänen pahaa Siemendäns ja Ju-
 malattomuden caurwoon, cuin se walitettawasti näky. Jer.48:10.

Sillä waikka se seisoa, että meidän pitä salliman castwa molemmat elonaican asti/ niin ej sittä sen wuori seura se, ettei pahuutta pidäkän ulos juuritettaman, waan se pitä todella pois estettämän, ej wäkiwallalla, waan rucouyilla, hywillä asetuyilla, opetuyilla, ja käändämisellä nisuyi. etc.

Nämät nyt owat ne Ustian haarat, jotta me tällä erällä olem tainnet merkittä, sekä Jumalan Kylvöstä, että Hänen Pitkämielisydestän castwon ja ihmisten cansa. Ach! muistacam siis, Rackat Sielut, että me caikin olem synnis syndynet, ja caiken pahuden Siemenen cansamme mailmaan tuonet, ja cuitengin on Jumala Armahtanut meitä, ottanut meitä ylös Armo-lapsirens, sen hywän Siemenens ja P. Sanans meidän secaam ja kessellem istuttanut, ylös pitännyt meitä terweydestä, rauhasa ja menestyessä, ja caiken sen alla suurella pitkämielisydellä karsinyt ja wedättännyt niin Ustiasi ja niin cauwan aicaa meidän kijtämättömyttän, huolimattomuuttam, ylöen castettam, hlypyttäm, ahneuttam ja hecumallisuttam; ja sen siaan hywää meille ainatehnnyt, colcuttanut, cuskunut, huuttanut ja waiwoillakin waatinut meitä ottaman waari Ustioistam. Totifesti, jos Jumalan Ihmellinen Pitkämielisyys ej olis niin cauwan aicaa ylös pitännyt ja odottanut meitä, niin olis nyt monda rästäkin joucosta meidän seastam jo aica ollut helwetisä, ja nyt palais siellä Jumalan wihan syöttönä ja olfena pirnin cansa. Ach! Ustalecam mikä Autuus se on meille, että me wielä eläm, ja saamme pyörtä pois helwetistä jos tahdomme. Ach! Armahda sinä Armon-Isä niistä jotta ej tahdockan todella ulos kirouyesta, waan mielellän heidän Sieluns ja ruumins, heidän nuorudens, miehudens, ja wanhudens wihollisen castwori ja pakweluxeri ylös uhrahwat, Pimeys ja surkia synnin syngens on heidän sijhen tyhmyteen lykännyt. Ach! Anna sencallaisten surkiain sieluin täällä Armon ajalla omantunnon liicunnon ja waiwan ana, tuta niin suuri ja cackera macu ja esimaisto Synnin, Satanan ja Helwetin sywydestä ja kirouyesta, cuin olis tarpellinen heidän pois peljättämiserens ohdackeitten seurasta ja sen halusta! Ach! cuinga paljon wielä nyt Jumalan joca päiwäiset Hywät Työt enämmin cowendawat cuin pehmittäwät ihmisten sydämmitä, että he pahudesans Jumalan hywäin töiden sota asella sotiwat häändä igee wastan, rangaisuxen ylös lyckämisen käänt.

yttävät parannuksen ylös lytelämiseksi ja esteeri, ja niin kaiken hyvän pahari, ja Armon wahingori tekewät ja waändawät. Uch! käändy-
käm sijs jo, ja käytäkäm Jumalan Pitkämielisyys meidän Aus-
tuderem. Totifesti, kirwes on jo pandu puun juuren, että se
puu joca ei caswa hywä hedelmätä, pitä poieki hacaataman ja tu-
keer heitettämän, ja sitte se näin soipi: **Cuin armon aica pe-
rät pojes culle, ja HERRA Taiwan owen lijnni sulke;**
ej autta sitten enä caruman, waan pitä helwettiin juur
wajoman. Waan sinä yscainen Nisun joucko ja Pyhäin seu-
ra, älä anna waiwutta igiäs ohdackein ja lihallisten pahoudelta.
Kyllä Isändä omans tunde ja eroitta, wijnamäen rakendaja
JESUS on Uscollinen ja racas hänen lapsillens, joca corgotta hei-
dän cunniaan, teke heidän walkeudens loistawari, heidän cas-
wons siunaturi ja hyötyisäri monen ihmisen ja ohdackengin se-
littämiseksi Hänen pahudestans, ja käändymiseksi sishen oikiaan
Nisun luondoon.

Num. 408.
v. 3.

Totifesti, ej pida yhdengän rewäisemän heitä minun
kädestäni. Minun Isän, joca ne minulle andoi, on Suurem-
bi caikia, ja ej pengän taida heitä rewäistä minun Isäni
kädestä. Ja waicka he täsä mailmas usiasti saawat häweta cas-
watesans odackein kessellä ja heidän waldimisens alla, joca ej ole
wähä kiusaus heille ja syy eroitureen ja eriamiseen pois coco
pellosta, niin cuitengin taitawat he lohduitta igens sillä, että Ju-
malan wahwa perustus pysy, joca tällä klijnitetty on:
HERRA tunde omans. 2 Tim. 2: 19. Ja he säilyttawät
sieluns niin cuit saalixi sen pahan joucon kesseldä. Jer. 45:5.
Amen!

Joh. 10: 28.
29.
Pl. 42: 11.
Pl. 120: 5.6.

O Sinä Zywä, armollinen ja Lauvias Jumala,
nijn ihmellinen ja käsitteämätöin cuin sinä olet Jhesäs ja
caikisa sinun Toisäs, njin olet Sinä myös erinomaisest
sinun Kärsimyresäs ja Pitkämielisydesäs, joca on yri Sa-
laisuus ja Sywoyys joca caiken ymmärtyren yli käy. Ole
ijancaidifesti ylistetty sinun Kärsimyres ja Pitkämielisy-
des edest, jollas meitä jo njin cauwan aica kärsinyt ja
säästänyt olet. Uch! anna racas Isä Poicas JESUREN
Sowinnon ja kärsimisen tähden anderi meidän klijttämät-
tömydem ja ylöncazem tätä armoa wastan, ja että me
sen

Mucus.

sen olem enämmin suruttomuden tilayi cuin parannuyes-
rem käyrtänet, josta Sinulla suuri Syy olis ollut jo aia-
taa suuttua meihin ja wihasa rangaissta meitä, että sen
cautta wihollinen on saanut tilan täyettä sinun Peldos
nijn paljoilla ohdactella / että tuffin nifuja sijnä enämbi
näky. Ach! caros wielä Armosa sinun Peldos ja wi-
namäles surtian ja autian tilan päälle / aica olis jo että
muistaisit sinun Zionitas ja rakennaist Dawidin häwin-
nen majan ja muurit. Ylös herätä racas Wijna mäen
Kakendaja Estwallat / Opettajat, ja caicki Christityt to-
tiseen walpauteen ja walwomiseen sinun Peldos edest, ja
ulos juurita Sinä itse sinun Pyhän neuwos ja wiisau-
des jälken sijtä ohdactet ja pahennuyet / ja läännä ne nifuiyi
ja sinun Peldos oikiayi caswori. Ja anna njin meille
caikille Armo, että käyrtämän sinun Pietämielisydes meil-
le autaderi / caicki ristii Uscon ja kärsiwällisyden harjoitus-
rexi, ja meidän waelluyem Jumalattomain kessellä heiz-
dän tehoituyeyens parannuyeen / cosca he näkewät mei-
dän ylön carotut lamppuin loistawan sinun walostas-
sen äpärän sugun seas. Opetä meitä myös sinun esimerc-
tis jälken oleman kärsiwäiset meidän lähimmäisem cansa.
Että njin sinun pyhä cuwas meihin istuteturi ja meisä
todella loistaman tullis / sijhen asti että me myös herät-
tyäm sinun cuwas jälken saamme nähdä sinun caswos-
wanhurscaudes / ja ylistä sinun Kärsimystäs Pitkämiel-
syyttäs ja Pyhyttäs sinun Ijancaickisessa cunnias huonesä,
woiton cansa. **AMEN!**

Neikyn Marian Kircon Käymisen

Eli

Kynttilä Messun Päiwänä.

Wal-

Balmistus.

Minä Wiheltäinen ihminen; cuca Päästä minun tästä Cuoleman ruumista? Minä sijtän Jumalata, Jesuren Christuxen meidän HERAM cautta. Eincallaisilla Sanoilla, se Pyhä Pawali walitta yllike Hänen wiheliäisydens jota hän cannoi Hänen Cuolemansa Ruumisa, ja osotta Hänen ikäwöigemisens Pelastuxen jälken sijtä, Rom.7: v.24. 25.

Pyhä Pawali, siinä tilasa josa hän nyt eli ja nämät Sanat puhui, ej tarwinnut walitta sen ihmiselisen wiheliäisyden yllike, niin muodoin cuin se tule ja sopi yhteen luonnolliseen ihmiseen, Hänen luonnolliseta turmeluxesans, jonga suurin wiheliäisyys seisio erinomattain siinä Hengellisestä Cuolemasa, että olla eroitettu Jumalasta ja siytä autuallisesta yhdistyrestä joca alusta oli Jumalan ja ihmisen wälillä, Synnin cautta, josa yri luonnollinen ihminen nyt macaa siinä Hänen cansa syndynesä Wismydesans ja Pahudesans ulcona Jumalan armosta ja Mutudesta. Sillä P. Pawali oli yri wasta udesta Syndynyt Jumalan Lapsi, joca jo sen cautta oli sijrtty ja corgotettu siihen autualliseen Armon Säätyyn ja Jumalan Lasten wapauteen Christuxesa, josa Hän jo oli Woitto. HERA yllike synnin, cuoleman ja helwestin; ej ainoastans niin muodoin että hän Warhurscari tekemisestä oli puetettu Jesuren täydellisellä Wanhurscaudella ja woitolla, jonga cautta Hän Jumalan edessä oli wanhurscas ja wapa synnistä ja sen cuolettawaisesta woimasta, Uscon cautta; mutta myös niin muodoin, että hän jo Udixurengin tilasa oli HERA yli sen Hengellisen Cuoleman, ja ne hallikewaiset synnit, ettei ne enä hallinnet Hänen tyfönäns, waan olit alaspainetut, eikä myös se Hallinengan cuolema enämbi ollut Hänelle cuolemarytälkka synnin rangastuxeyi, mutta Elämäri, woitoiri ja toiwotetawari läpifantawäri Fairwaseen, ja niin yri Päätos caiken wiheliäisyden päälle: Jongatähden hän myös täsä tilasans jo fersca Hänen Elämästans, woitostans ja Mutudestans, cosca hän sano: Minä Elän Jumalan Pojan Uscosa, joca minua rastaan on, ja annoi itzens minun edestant. Sillä Christus on minulle Elämä/ ja Cuolema on minulle woitto.

P. Pawali
Wastudest
Syndynyt
ja waraa
Christuxesa.

Phil. 3: 9.
Rom. 8: 37.

Gal. 2: 20.

Phil. 1: 21.

Mutta, ehkä nyt näin V. Pawali oli wacautettu Christus-
 ren Lunastuksen osallisuuden, jolla Kristus on Wapahantunut Hä-
 nen Suolemans kautta meidän Synnistä ja kaikesta wiheliäisyydestä
 joca Synnistä on tullut, jonga hän myös itse työsä on meille jo siis-
 nä V. Castesa työskutenut ja omistanut, niin myös Udistuksen tie-
 lasa vielä joca päivä alas paina meissä Synnin woiman, ettei se
 pääse hallitukseen ja ehdolliseen harjoitukseen Jumalan lasten työ-
 nä, niin ettei nyt ole yhtään cadotusta eikä Duomiora niis-
 sä jotta Jesuxes Christuxes owat, ja ej waella liban,
 waan Zengen jälken; niin cuitengin me sen tiedämme, että
 waikka yri Käändymä Synninen itse wanhursari tekemisellä ja
 siinä Ensimmäisellä Käändymisellä, on puutettu sillä täydellisellä
 Christuren Wanhursauden pugulla, jolla hän niin Jumalan edes-
 sä jo on Wanhursas ja Puhdistettu kaikista Hänen Synneistans
 Uscon kautta Jesuxen päälle; niin cuitengin, ej ole ainakan yri
 ihminen Udistuksen tilasa siinä joca päiväisellä parannuksella, ulot-
 turwainen tässä Hänen sywässä turmeluksens vastaanottaman ja
 pällens pukeman yhtä niin täydellistä Jumalan Euruua ja muotoa,
 että hän sen kautta taidais sanoa itsens jo olewan täydellisen,
 taikka wapaan kaikesta puutoresta ja wiheliäisyydestä; Sillä Syn-
 nin juuri ja Siemen on hänesä vielä jäljellä jälken Käändymi-
 sengin joca sangen paljon waiwaa ja secoitta händä Hänen Chri-
 stillisyydens juorusa, ja Zidastutta Ustasi woco Hänen waellus-
 rens, johonga vielä tule cans se, että wiholliset vielä eläwät ja
 aina päätäns nostelewat händä wastan, cuin owat: Piru, Mail-
 ma, oma Liha ja weri, joista wuota ja seura yri alinomainen So-
 ta ja riita heitä wastan. Ja niincawwan siis cuin wiholliset elä-
 wät ja päälle käywät, niin caurwan myös on Sota ja rauhatto-
 mus, ja niin caurwan taas cuin Sota päälle seiso, niin caurwan
 myös ej ole woihto vielä täydellinen, ja niincawwan cuin vielä
 pitä Sotiman woiton perän niin caurwan cans wiheliäisyys päällä
 seiso, niin että Jumalan totisetkin Lapset tässä Sodassa saawat
 paljon kärsiä, ja tuta suuren woiman siinä wiheliäisyydestä johon-
 ga Synni on meidän lykänyyt ja syökönyyt: Tämä siis on nyt
 se, cuin V. Pawali myös hänestans walitta ja Huoca näillä sa-
 noilla cosca hän sano: Minä wihelläinen ihminen/ cuca pääs-
 tä minun tästä Suoleman ryumistä?

Rom. 8: 1.
 Joh. 5: 24.

Mutta cui-
 tengin ej
 vielä wa-
 paa kaikest
 wiheliäisy-
 dest.

Ebr. 12: 1.

Tästä siis me nyt lysymme: Mitästä siis se Wibeliäisyyden ja Cuoleman woima seiso, joca wielä Jumalan Lapssakin on jälken Kääntymisen, ja jota heidän täyty wielä tuta ja canda, heidän Udistuksenakin Säädyssä? **Wastaus:**

Ensiri, tämä Jumalan Lasten wibeliäisyys seiso: **Perisyynniä**, joca on se myrkyllinen Synnin Siemen joca istu caikisa ihmisissä nyt luonnostansa, ja osotta ikens yhdesä wäkewässä taipumyresä caickeen pahuteen, ja haluttomuadesa niijn myös kelwottomuadesa caickeen hywään. Tämä on se Paha juuri ja Lähdet siinä turmellusa luonnosa, josta alati cuohu myrkyllistä wettä joca saastutta coco ihmisen, ja niincuin yri kijnirippuwa ja tarttuwa tauti teke Jumalangiin lapses hitari caiken hywyden harjoituyesä, niijn ettei kellään ole kerscamista mitän Jumalan edes, mutta täyty canda tätä Cuoleman ja Synnin ruumista, ja alati taistella sen cuolettamisen ja turmelemisen cansa. Taa, että tuta oikein tämän sisällä asuwaisen Perisyynnin ja turmeluxen pahutta ja woimaa, on Perustus siihen oikiaan Ehrstikisyyteen, sillä jota sywemmälda yri ihminen sen näke ja tunde Hänen oikiasa sarwasans ja cuolettawaisesa woimasans, sitä enämmän hän tietä wälätä sitä, ja taita nähda cuinga tarpellinen meille Läkäri on ollut tässä Aisiasa, ja cuinga suuren Raackauden todistus meitä cohtan siinä macaa, että JEsus on tullut meitä tästä wapahtaman ja päästämän.

Toisxi, tule tähän wibeliäisyyteen Jumalan Lasten tykö, nä, tämän Perisyynnin eläwä woima ja alinomainen waicutus ja rauhattomus Jumalangiin lapsissa. Cusa yri runsas ja wäkewä Lähdet on, jos sinä cuinga sitä pydäisit kijnni tuksia, niijn se ainakin pistä ikens ulos ja egi huocons eli juoruns toisjalda ylös jälens: niijn se on tämän pahan cuohuwan Perisyynnin lähten cansa, ehkä tosin sen woima on Jumalan Lapssissa jona niijn tucahutettu ja tukittu ettei se enämbi pääse suureen wirtaan, eli halligewaisiin ja ehdollisiin syndeijn heisä, niijn ej he cuitengan ikänänns pääse Hänen waicutuyistans ja rauhattomudestans täällä, sillä tämä karme ainakin nosta ylös Pääatänsä ja tahto wahingoitta heitä, josta heidän täyty monda wibeliäisyyttä ja estettä tuta ja karsia, sentähden se seiso: että himo wiettele ja hucuttele ja kusa / Liha himoitze hengee wastan: niijn ettette tee, mitä te tahdotte, ja niijn, sitä hywää, jota minä tahdon

Sillä Hänes oli wielä.

I.
Perisyynni.

Hebr. 12: 1.
Rom. 3: 23.
Eug. 6: 6.

2. Sen
waicutus.

Jac. 1: 14.
Gal. 5: 17.
Rom. 7: 19.

ja vacastan, en minä te, nimitään sinä toimesa ja täydellisyde-
 v. 21. sä kuin minun pidäis ja minä halajan, sillä pahuus minusa kiin-
 ni rippu / ja minä näen toisen Lain minun jäsenisäni,
 joka soti minun mieleni lakia vastaan / ja otta minun San-
 v. 23. gixi synnin Lausa joca minun jäsenisäni on. Ja niin waicla
 Rom.8: 10. Zengi on elämä wanhurscauden tähden, niin on ruumis
 v. 6. cuitengin cuollat synnin tähden. Sillä Liban halu on cuo-
 lema Ja niin kuin siis se paha Synnin himo aina on waicut-
 tawa ja liickuwa Jumalangiin Lapsisa, niin siitä wiclä eans seu-
 rawat.

3. Colmanneri, ike työlliset Zeikouden Synnit heisä.
 Heikouden Synnit. Nämät Heikouden Synnit wäittäwämmäsi wuotarwat ulos
 tästä Perisyynnin waicuturesta ja liickuwaisesta woimasta, sillä
 niin cauwan kuin karmella on lijeundo, niin sinä on elämä, ja
 cusa hän saapi elä, sinä se cans Hänen myrckpäns ja cuoletta-
 waista woimaans ulos purka ja ajaa ymbäri asumasians, josta
 ej taida muuta seurata kuin yri saakuttaminen joca tarttu kiin-
 ni ja usiasti hädästyttä ne woimallisetkin ja tarcatkin Sydam-
 met. Ja waicla tosin Jumalan Lapsit jocapäiwä ristinnautike-
 wat ja alas painawat Libansa himot ja halut, ettei ne pääse
 ulos puhkeaman heisä suostumiseen ja ehdollisiin Syndeihin Ju-
 malata eli lähimmäistä vastaan; niin cuitengin tämä Peri Syn-
 nin Lähdet aina ylös cuohu heisä, ja Usiasti teke hädän heisä, et-
 tä he pikaisudesa ennen kuin he ike huomaisewatkan tekewät
 toisiin kuin pitä, ja he sen olis suonet ja tahtonet, cusa cans sen
 wanhan Synnin harjoitus joca heillä on ollut nuorudesta ja en-
 nen Kändymistä Usiasti pista igens sisälle ja hädästyttä heidän, niin
 ettei he tiedäkän ennen kuin he owat jo langennet suureen heikou-
 teen; Joca caicki ej cuitengan ole heidän Työnsä ja tahtonsa,
 Rom.7: 20. niin muodoin kuin he owat totiset Jumalan Lapsit Jesuren
 Uscosa kiinni listetyt, mutta se on sen heisä siällä asuwaisen
 Synnin Työ ja Teco / ja on Jumalan Lapsisa yri Rärsimi-
 nen / jolla heidän pitä Rärsimän ja Ulos seisoman heidän myrkyh-
 listen wihollistens alinomaissa päällecarcauria ja tulissa nuolia, ja
 niitä pyytämän ulos sammutta. Sentähden siis se on ainakin to-
 i Joh. 1: 8. si: Jos me sanomme ettei meillä ole syndiä / niin me pe-
 Jac. 3: 2. tämme igem, ja ej ole totuus meisä! Sillä moninaisis me
 cuitin puutumme. Ja niin kuin näistä heikouden Synneistä
 Ju

Jumalan Lastengin tykönä, heidän viheliäisyydens paljon lisänty ja Yhdyn, niin tule tähän vielä cans.

Meljänneri, Oman tunnon muistutus ja päälle candaminen / joca omasa Powesa heitä alinoma nuhtelee ja soima. Tämän Omantunnon on Jumala istuttanut caickein ihmisten Luondoan niin syvästi, ettei mikän konsti eli neuwo taida sitä ulos pyhkiä, joca on yri alinomainen Usatusten todistus ihmisesä Hänen sekä hywoista että pahoista töistans, ja on vielä niin kuin yri Jumalan wanhurseauden kipinä jäänyt Langemuksesta ihmisen Sydämmeen, sekä päälle candaman, että todistaman, Niin myös duomigeman caickia ihmisten töitä. Tämä omatundo saapi Synnistä joca asu ihmisesä, niin suuren woiman, ettei se anna yhdellectän ihmiselle rauhaa ja lepoa coscan muutoin kuin silloin, cosca taicka ne Jumalattomat sen nucuttawat alinomaisen Suruttomuden cautta, josa omatundo macaa yhden ajan niin kuin tuhaturisa, mutta ej se seisca cauwan päällä, sillä cosca jocu wastoin Käyminen eli cuoleman häätä tule heidän päällens, niin Omatundo herä ylös ja tule sitä angarammasti heidän päällens jällens, ja saatta monen epäilyreen ja ijancaickisen duomion alle, cosca se ej ole täällä Armon ajalla puhdistettu Synnistä, ja oikiaan tilaan saattettu; taicka taita omatundo cans Jumalangen Lasten anda wälillä olla rauhasa ja lewosa jongun ajan, silloin cosca he owat ulkona kiusausten tilasta, ja muutoin owat wisit heidän menostans ja Armon Säädyssä Jumalan tykönä. Muutoin ej se anna coscan rauha, mutta otta niiden wastaudesta Syndyneitten gin Jumalan Lasten tykönä, siitä heistä asuwaisesta synnistä ja heikkoudesta tilan ja Synn että usiasti heitä aiwan suresti waiwata ja rauhattomaxi tehdä; ja waicka se on tosi, että Jumalan Lapsit, joilla on yri walpas omatundo joca päivä, jo owat puhdistetut heidän omasa tunnosans caikista cuolewaisista töistä, ja päästetyt pahasta omasta tunnosta, niin että he todistesti owat Rauhasa Jumalan cansa / niin on cuitengin omantunnon rauhallsuden cansa Udisturen tilasa niin asia, ettei se caikisti ole yhtäläinen eikä yhtä seiwowainen Jumalangen Lapsisa, waan se secandu ja catoa pois coconans heistä; wälillä sen sisällä asuwaisen Synnin cautta joca, aina waiwaa ja tahto werä heitä pois wälialda tiellä, custa se walpas omatundo sitten saapi tilan soima.

4.
Omantunnon päälle candaminen.

Hebr. 9: 14.
Eug. 10: 22.

Rom. 5:

mata heitä ja peljättä Jumalan wihalla ja rangaiturella; wälittä taas suurten Riisauusten alla, joita Jumala usiasti Jhsallifestä neuwoitans anda langeta heidän päällens, heidän coeturerens ja puhdistamiserens, niin että heidän täyty sinä suresti cairwata monda kerta Jhsnsä läsnä olemusta ja Armo-waicurusta, josta asiasta me itse Saarnasa wielä samme cuulla, cuinga meidän sencallaistet Riisauyet pitä hywärem käytämän, ja niiden alla isem oikein coetteleman. Niin että näistä cuin nyt jo sanottu on, me sen kyllä näemme, cuinga paljon myös Jumalan Lasten wiheliäisyys ja waiwa lisändy ja enäne tämän omantunnon muistutuxen ja rauhottomuden cautta heistä. Wielä

5. Kuumin
waiwat.

Wiideneri, Jumalan Lasten wiheliäisyyden tygö tulewat myös Kuumin waiwat ja kiwut, joca on yri cuoleman ruumis. Sillä Kuumis on annettu caikellaisen rascanden, taudin, heikkouden, työn ja wäsymisen alle, niin että se on Cuolemalda ymbäri wyötetty jo hamast Aitin cohduft, ja ihmisen yrittä ulos seisoman wisisä muodosa cuoleman jo ennen cuin hän syndykän mailmaan, ja wetämän Hänen Aitistans niin paljon cuoleman cuin ifänäns elämängin Hengeä, ja joca Hengen wedosa ifänäns cuin ulos sykkemän elämötä, ja ilmasta särpämän ja sissälens wetämän cuolemata joca Hänen wähittäin culutta ja turmeluxeen saatta. Ja niin cuin Kuumis näin macaa yhden sangen suuren rasituxen ja cuorman alla tännäns wiheliäisyyttä ja waiwa, niin on myös sielu sittäkin rumin wiheliäisyydestä aiwan osallinen, sen lähisen ja abtaan Siteen ja yhdistuxen tähden, joca on Sielun ja Kuumin wälillä, niin cuin me näem usiasti, cuinga yri ihminen joca waiwatan rascalda Perna-taudilba ja sakialda wereldä Hänen Kuumisans, että myös Sielu sittä tule sopimattomari halligeman omia ajaturians, ja langea rascailiin ja epäilewäisijn ajaturijn, ehkä ej hänellä yhtän muuta Syytä niihin ole omantunnon waiwasta eli muistutuxista, mutta ainoastans Kuumin Tauti ja weren sakeus ja wica, joca luonnollisten wälicappalden ja läkitysten cautta taitan paratta ja oikialle saatetta, cusa sitä wastan Sielun wiheliäisyys ja omantunnon waiwat ainoastans Hengellisten wälicappalden cautta taitan pois otetta ja Usetetta, cuin owat: Jumalan Sanan, ja Sacramenttein oikia käytäminen ja nautigeminen, Uscosa ja Rucourefa.

Nämät siis caiki ovat nyt ne, joisa Jumalan Lasten
wiheliäisyys tässä mailmassa seisoo, ja jonga alla heidän alati täytyy
huuta: **Minä wiheliäinen ihminen, cuca minun päästä täs-**
tä cuoleman ruumista?

Nyt me sanalla cakelem **P. Pawalin Salua ja itä-**
wöitzemistä että päästä irti tästä wiheliäisyydestä, ja Kenengä
cautta hän sitä halaja?

Cuca minun päästä? sano hän, Ei nämät ollet epäis-
lyyen Sanat **P. Pawalinda**, ikänäns cuin hän olis peljännyt
hucuwans tässä Hänen wiheliäisyydesäns, sillä hän tiesi Kenengä
päälle hän uscaissi; mutta nämät olit yhden perustetun Sunnon
Sanat Hänen suuresta wiheliäisyydestäns ja sywästä turmeluse-
stans, ja sydämmellisen ikäwöitzemisen Sanat että tulla pelaste-
turi Hänen synnistänsä ja sen raskuudesta, josta ei yriskän ihmi-
nen händä tainnut päästä ja pelasta, mutta ainoastans se jota
hän tässä kiihtä ja ulos nimittä: **Minä kiihtän Jumalata** **J. C.**
suuren Christuren meidän **ELXram cautta**

Jumala siis on se sama joca **J. Esuresa** wahpahta ja pääs-
tä meitä tästä wiheliäisyydestä, joca tapahdu cakhdella tapalla:
Ennist, sen Toisen uscon päcappalen jälken, että Jumala on **J. C.**
suresa meitä racastanut, ja andanut Hänen hinnari, ja maroxi
meidän Syndeim edest, niin että me Christuren callilla werellä
olem lunastetut ja päästetyt meidän Synnin **Wiheliäisyydestäm,**
ja sitten Toiseri, sen Colmannen Uscon päcappalen jälken, että
Jumala itse työsä tygötluke ja omistaa niille Uscoiwaisille tämän Lu-
nasturen, ja alas paina heisä Synnin woiman, niin ettei se enämbi
saa hallita heidän ylikens, ja waicka heidän monda tuscaa ja wi-
heliäisyyttä tästä wiellä pitä ulos seisoman heidän wiholdistens ali-
nomaisesta päällecarkamifesta, niin ei ole se cuitengan heille nyt
enä rangastuxeri wihasa, waan karsimisen harjoituxeri ja **J. C.**
suresi wigari ja curituxeri, heidän omari hywärens ja sen siällisen
ihmisen **Udistuxeri**; jonga päälle wijmein sitten seura se täydellinen
Pelastus cuoleman cautta siihen iiancaicikseen Jumalan Lasten wa-
paureen Sunnian waldacunnasa.

Mutta tässä taidais jocu wiellä epäillä ja sanoa: Christuren
Lunastus ei ole Täydellinen eikä ulottuwainen caisista meitä
wapahdaman, sillä se sama wiheliäisyys joca synnistä on tul-
lut, ja josta Christuren piti meitä päästämän, macaa wiellä

Cako tässä
Uhiasta Toi-
sen Joula-
päiwän
Saarna.

Tässä pää-
ssä.

Jumala.

1 Per. 1: 19.

Tit. 2: 14.

J. C. suuren
cautta

nytkin meidän päälläm, johonga tule cans se: että, eikä meidän ymmärrysem tule täällä täydellisesti ylöswalaistuyi, mutta ainoastans puolittain, 1 Cor. 13:9. Eikä meidän Udistyrem uletu mihingän täydellisyteen, mutta meidän pitä alati Lihan ristinnaulikemisen ja cuolettamisen cansa työtä teke-
män ja suurta wiheliäisyyttä sen kautta kärsimän? Wastaus: Ensis, eago tästä asiasta Toisen Joulu päivän Saarna, jossa tämä Kysymys on juurta jaxain selitetty. Toiseri, koska yri aiwan pahoin kipia Sairas ei cohta parane ja täydelliseri tule, niin ei siinä pidä wicaa eli puutosta tygölukeman Läkärille eli Läkityrelle, mutta paljon enemmän mahta tästä pitkäällisestä parandamisesta näkyä ike Taudin pahuus ja Angarus: niin myös, että Perisyynnin himo, joca meissä estä sen täydellisen udistyren, pitä joca päiväisen cuolettamisen kautta alas painettaman, ei ole silloin sentähden puutos Christyren Lunastureja ja Ansiosa, mutta meidän läpitemellusa Lhasam joca ei ole ulottuwainen wastan ot-taman corfiambata udistyren mittaa tästä elämästä; jonga turmeluxen sywyden siis Jumala anda meidän nähdä tämän pitkäällisen ja elinaicaisen parandamisen cansa, niin cuin myös Synnin tauhiuden ja cuolettawaisen woi-man joca niin pitkäällistä, callista, ja monencallaista Läkytystä waati ja tarwige.

Niin cuin siis nyt se P. Pawali, uäisä Sanoisa, halaja päästä irti tästä hänen wiheliäisydestäns ja cuolemansa Ruumista; niin se Pyhä Simeon tämän päiväisessä P. Ewangeliu-missa, ei ainoastans halaja, mutta myös iloise jo ylise hänen Päästöns ja irti Laskemisen tästä hänen Ruumin sangeudesta ja waiwasta, yhteen rauhalliseen tilaan ja elämään, jonga hän wapabtajans Jesuren Tulemisen kautta sekä Hengellisesti oli Uscosa jo käsittänyt, että myös nyt cohta tiesi saawans vielä täydellisemmässä mitasa, sen ruumillisen cuoleman kautta, jossa Hänen nyt piti siirtyä tuleman siihen ijancalciseen Taiman sa-tamahan ja wapauteen, Hänen Jumalans puuttumattomaan näkemiseen ja nautikemiseen. Tästä asiasta me P. Ewangeliu-min johdaturesta saamme tilan vielä pidemmästä tutkia, johonga pyytäkäm armoa Jesuren Kucourella sanoden: Isä meidän etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitista P. Evangelista

Lucas, Eug. 2: v. 22.

Siisheen aicaan, cuin heidän Puhdistus päiwäns
 olit täytetty Moseren Lain jälken, weit he
 Hänen Jerusalemiin, seisattarens händä HER-
 ran etehen. 23. Niin cuin kirjoitettu on: HERran
 Laus: Caikki Miehen puoli, joca ensin awaa Aitins
 cohduu, pitä euhuttaman HERralle pyhäri: 24.
 Ja uhraman, niin cuin sanottu on HERran Laus,
 pari mettisiä, eli cari kyhkyläisen polca. 25. Ja
 cako, yri mies oli Jerusalemissä, jonga nimi oli
 Simeon: Tämä oli hurstas ja Jumalinen mies, os-
 dottain Israelin lohduitusta: ja Pyhä Hengi oli hä-
 nes. 26. Ja hänelle oli wastaus annettu Pyhäldä
 Hengeldä, ettei Hänen pitänyt ennen cuolemata nä-
 femän, cuin hän näkis HERran Christuren. 27.
 Ja hän tuli hengen kautta Templiin. Ja cuin
 wanhemmat Lapsen Jesuren toitt Templiin, tehdä-
 rens Hänen edestäns Lain tawan jälken. 28. Ottti
 hän Hänen sylims kätti Jumalata ja sanoi: 29.
 HERra nyt sinä lastet palvelias rauhaan mene-
 män, sanas jälken. 30. Sillä minun silmäni owat
 nähnet sinun autudes. 31. Jonga sinä caikkille Can-
 soille walmistit. 32. Walkenderi walistaman pa-
 canoita, ja sinun Cansas Israelin cunniari.

Tästä P. Ewangeliumista me nyt tahdomme cat-
 zella: wärs. 29. Sen Hurscan ja Jumalisen
 Simeonin cansa / niiden Uscowaisen Cuole-
 mata / niin cuin yhtä Päästöä ja irti Lastes-
 musta Symin ja Cuoleman Kumihissa /
 P p p 2 ja

ja yhtä siirtymistä siinä Hengellisestä Rauha-
sta siihen iancaidiseen Rauhaan. Ja cuin-
ga meidän pitä käyttämän izem / että me
sencallaisen aituallisen Cuoleman kätitäsimm.

O HERRa auta ja anna menestnä!

E Deo tämä Usia josta tässä P. Ewangeliumis nyt puhutan
siitä P. Simeonista, on tapahtunut Neiky Marian Puh-
distamisen eli Kircon käymisen päivänä, josta me sanala
la merkizem: että se oli yri Jumalan Usetus wanhasa
Testamentisa, että ne waimot jotka olit synnyttänet yhden Voi-
calapsen, piti seikemän ja sitten vielä 33 päivä, joca oli yhteen
40 päivä, oleman fastaiset, ja pyshymän cotona, eikä heidän pi-
tänyt sillä wälillä mihingän Puhään rupeeman, eikä Puhyteen
menemän, mutta sitten cosca ne päivät oli obike menet, piti Ai-
tin wiemän yri wuotisen Carikan polttouhrii, ja yhden kühky-
läisen Pojan eli Mettisen Nicos uhrii, waan jos wahemmat
olit kühät, niin piti heidän ainoastans tuoman cari kühkyläisen
poica eli mettistä, ja andaman Wappein sowitta izens. Tämä
oli yri asetusa, jolla Jumala ei ainoastans lasten Synnyttäille
mutta myös kaikille ihmisille jotka Synnisa syndywät, tahdoi
muistutta heidän synnillisen turmeluxens joca he tähän mailmaan
syndywät, joca turmelus myös wanhemmista syndymisen cautta
lewitetän ja istutetan caickijn lapsijn, jonga tähden myös lasten
synnyttäjät ei saanet mennä HERRan Seuracundaan, ennen
ruin he yhden sencallaisen uhrin cautta izellens tämän Usian muis-
tutit, ja näin sowittit izens. Ja merkizemme me vielä Neiky
Mariasta sen, että waicka hänellä, olis taitanut olla kyllä wara
että uhrata yhden Carikangin Hänen puhdistamisereus, niin cut-
tengin hän tässä ainoastans uhras pari mettistä eli ne cari küh-
kyläisen Poica, joca cans näkhi olewan soweliambi wop: Chri-
sturen sywän Ulendamisen saädyn cansa, joca kaikisa tahdoi olla
alhainen ja nöyrä, ja hän hize oli se oikia Jumalan Carika jo-
ca piti andaman izens uhrii coco mailman syndein edestä. Ja
vielä, waicka Jesuren Aiki oli synnyttänyt tämän Hänen Voi-
cans ilman Synnittä ja wirhitä; niin ettei hän sentähden tar-
winnut tätä puhdistusta pitä, niin cuttengin tahdoi Wop; Chri-
stus

3 Mos. kir.
12: 2. 4 6.
8.

Neiky Ma-
rian Puhdi-
stus.

Luc. 2: 7.

sus caikisa olla Lain alainen, niin että hän niin kuin Ymbärins leiklauresa, josta me uden vuoden Päivänä cuulim, niin myös täfäkin tahdoi omalla esimerkilläns wahwista ne wanhan Testamendin Lait ja Useturet, niin myös nyt ise täyttä lukita ja lopetta caicki ne Esimalauret, joilla hän wanhasa Testamendisä niin monella tavalla ulos maalattin ja ennustettin, joita he nyt tästedes enämbi ej tarwinnet pitä, sitten cosca hän ise oli Lihaan tullut ja caicki esimalauret täyttänyt. Täsä tilasa siis nyt, cosca näin Neigyn Marian puhdistus oli Jerusalemin Templis, niin myös se P. Simeon P. Hengen johdaturesta cohtais heidän ja sen Hänen toivotun Nutudens Jesuxen, jonga ylise hän iloise ja halaja nyt päästä tästä mailmasta.

Cuca nyt tämä Simeon on ollut, siitä emme tarwike pitkäldä puhua. Sen me tiedäm, ettei se ollut Simeon Justus / josta puhutan Syrachin kirjasa, waan se on se yhteisin luulo että tämä on ollut Simeon Rabban, yri Cuuluissa Judalaisten Opettaja, sen Cuuluisan Doctorin Hillelin Poica, ja Samahelin Isä, jonga Opin alla myös P. Pawali oli ollut, josta Apostolein Telo kirjasa puhutan.

Waan se mahta olla cuinga hywänsä, niin siinä on meillä kyllä, kuin P. Lucas sano: että hän oli hurskas ja Jumalinen Mies / joca odotti Israelin lohduitusta / ja P. Hengi oli Hänes. Ja niin oli hän yri sencallinen Mies, joca odotti Nutuuttans Uscoa sen Eulewaisen Messiaaren päälle, jonga tulemisella hän myös ikhäns lohduitti, ja sen saman Uscon woimalla yhtä Jumalista elämätä edesäns piti ja harjoitti. Eikä ollet tässä P. Simeonilla ainoastans ne caikille Useowaisille yhteiset Pyhättimisen Lahjat, mutta hänellä olit myös ne erinomaiset Hengen Lahjat, cosca hänestä sanotan: että Pyhä Hengi oli Hänes / nimittäin että Hänellä oli erinomaisella tavalla, niin kuin sijhen aican monella muullakin oli se erinomainen Jumalalda ilman wälicappaleita annettu ilmoitus, annettu tieto ja wastaus P. Hengeldä, ettei Hänen pitänyt cuoleman, ennen kuin Hänen piti näkemän Messiaaren Christuxen omilla silmilläns jo mailmaan tulleen ja syndyneen.

Cosca siis nyt tämä caicki oli tapohtunut, että wäp: Jesus oli syndynyt, niin tämä lupaus piti myös täytettämän: jongatahden myös Jumala niin sowitzi, että cosca Neigyn Ma-

Simeon.
Syr. 50:1.

Act. 5: 34
Eug. 22: 3.
4. etc.

Cuca se oli.

ria meni Templijn puhdistureens uhriansa edes wiemän, niin hän sai Pyhäldä Hengeldä taas wacuuturen siitä, että nyt oli se luwattu ja häneläkin odotettu mailman Mesias ja Wapah-
taja Tempლისა, jonga hän myös nyt siellä löysi, ja tunnusti siri
suureri mailman Lunastajari, sanoden: jonga Jumala oli wala-
mistanut caikille Cansoille, Wallenderi walistaman Pa-
canoita / ja sinun Cansas Israelin Sunniari. Jonga
myös se P. Simeon cohta ottaa syliins, kiittäin Jumalatsans sy-
dämmellisesti, ja weisain Hänen yligens tämän ihanan Riitos-
Wirren, joca oli se ensimmäinen suloinen Riitos wirsi Udesa Te-
stamentisä HERRan Tempლისა weisattu ja cocoonpandu, jonga
sisällepito ja Summa seisoo siinä, että se P. Simeon nyt iloise
Hänen Päästönsä ja irti Laskemisestans Hänen Synnin: Kuu-
minsa rasituksesta, koska hän oli elänyt niin cauwan, että hän oli
nähty Hänen Autudens Jesuren jo tulleen ike työsä sitä oikia-
ta Rauhaa Hänelle ja coco mailmalle toimittaman ja ansaike-
man.

Fl. 87: 3.

Uurhuuta

HERRAN

Κυριος.

Θεοτότης

I Tim. 6:11:

2.

Tit. 2: 9.

I Pet. 2: 18.

Act. 4: 24.

2 Pet. 2: 1.

Apoс. 6: 10.

Tässä siis se P. Simeon nyt käändä igens Hänen Ju-
malans tygö ja sano: HERRA, nyt Sinä lastet Palwelias
Rauhaan menemän / Sanas jälkeen. Ej hän nimitä täsä Ju-
malata sillä yhteisellä nimellä jolla HERRat muutoin cuktan
Kyrios, siinä Wyhäsä Raamatusa, joilla walda ja HERRaus
igensäns on muitten ylige, Nutta hän nimittä täsä Jumalan sillä
Nimellä, jolla Raamatusa ne Isännät nimitetän HERRoiri,
joilla oli yri erinomainen omaisuden walda heidän Palweljains ja
niiden ostettuun Orjain ylige, ja niin olit HERRat heidän Or-
jains päälle; joca Nimi myös Jumalasta igestä uiaasti nimitetän,
sekä Luomisen, että myös Lunastamisen, ja Pyhittämisen tähden.
Joca Nimi myös tähän paikkaan airwan hywin sopi, koska se P.
Simeon täsä myös cohta cuku igens Hänen omari Palwelia-
rens jolla hän niin ymmärtä ike Jumalan meidän Isäm joca oli
nyt lähettänyt Hänen Poicans mailman Wapahajari, joca hä-
nellä nyt sylisä oli, ja jonga Palwelja ja ostettu omaisuus hän
oli.

Tällä HERRan Sanalla siis myös se P. Simeon nyt
näyttä, cuca on se meidän Elämämmme HERRA, nimittäin se sa-
ma joca meidän ensist luonut on, ja andanut meille elämän ja
hengen, jolla myös yrinäns on walda se meille Uscottu tawa-
ra

ra jällens meidä pois otta cosca hän tahto. Sinä annat ihmisten cuolla / ja sanot, tulcat jällens te ihmisten Lapset / sano se P. David. Tolle myös ike Jumalan Voica andoi Hänen Hengensä Kristin Vuun päällä: **Isä, sinun käsisi minä annan Hengenä.**

Pfal. 90:3.
Joh. 1:21.
Luc. 23:46.
Pfal. 31:6.

Ja niin kuin siis se P. Simeon tässä näin cuolemaan menesän, cunnioitta hänen Jumalatans, niin kuin hänen ainoata oikiata HERRAans ja Isändääns; niin hän sitä vastan tunnusta ihens tämän HERRAN Palwelijari ja osteturi orjari / jonga tämä HERRA jo, caurwan aica oli pitännyt sijnä hänelle määrätysä palweluresans, ja nyt tahdoi jällens hänen waldansa peräst, cutua händä pois tästä palweluresta, yhteen, rauhallisemban ja leuollisemban tilaan ja elämään. Jongatahden myös tämä hurscas mies tässä pane caiken hänen uscallyrens ainoastans tämän hänen HERRANS Hywyden, ja ei oman ansions päälle, sillä me tiedämme, että wanhaan aicaan Pawelijat ei ollet niin palcatut ja pestätyt wisinj palcan edestä, ja ihesäns wapa wäki, kuin ne nyt swat meidän aicanam, mutta ne olit yhteisesti ominaiseri ostetut orjat, jotca ei coco heidän työnsä cansa caickena elinaicanans tainnet mitän ansaita, waan piti caicki heidän HERRANSA Hywydestä ja Armosta ainoastans odottaman ja saaman, jonga päälle myös ihens perusta se kuin Wap. Christus sano: Cosca te oletta caicki tehnet / mitä teille lästetty on / niin sanocat: **Me olemme telwottomat Palwelijat, sillä me olemme tehnet mitä meidän piti tekemän / ja niin ei meille tule mitän meidän työmme edest, mutta cuitengin ne jotca hywän tahtoiset HERRAT olit, niin he cans toimellisesti pidit ja murehdit heidän Palwelians edestä johonga se luonnollinengin laki ja omatundo taissi heidän sitoa, ja muistutta sitä weluollisutta joca caifilla pitä oleman heidän läshimmaistans cohtan.**

Niin kuin hänen Palwelians.

Luc. 17:10

Niin me siis caikin olem Jumalan Palwelijat ja ostetut omat, callihisti kyllä lunastetut wieran HERRAN wallan alda, sentähden siis ei meillä ole mitän luottamista meidän töittem ja ansiom päälle, waan meidän pitä sen P. Simeonin cansa odottaman caicki meidän HERRAMME hywydestä ja armosta, joca tosin myös on yri sencallinen HERRA; joca hänen hywydens todisturexi mielelläns jacia meille caickia hywää ylike määrän, eikä iätä meidän työtäm waramata yhdellä runsahalla armo-palcalla.

Eph. 1:14.
1 Pet. 1:19.
1. Cor. 6,
19. 20.

Sen

Fl. 119:112.
I24. I24.
Pfal. 116:
16.

Sentähden myös se P. Dawid, koska hän tiesi ja tunsi hänellän olewan yhden niin hurtsaan ja hywän HERRAN, mielellän usiasti cuku ja kersca ikens tämän HERRAN Palwelijari ja sano: **Wastaa Palwelias edestä ja lohdata häändä, Teje Palwelias cansa sinun armos jälken.** Sinun Palwelias minä olen / anna ymmärryyst. **O HERRA minä olen Sinun Palwelias minä olen Sinun Palwelias, siun Piicas poica.** Ah! sijs cuinga hywä on taincaallaišta HERRAA palwella, että palwella tästä HERRA, ei ole palwella waan hallita ja olla HERRANA yli caickein wihollisten, ja tallata ne hänen jalcains ala.

Ijse
Hywä Työ
HERRALDA.

Ijse Hywö Työ sijs, jota tämä uscollinen HERRAN Palwelija Simeon tästä halaja ja iloişe saadayens täldä hänen HERRALDANS, oli se, että hän nyt piti **Lasketaman** irti hänen Palwelurestans siihen oifiaan Rauhaan ja Lepoon, sentähden hän sano: **HERRA / nyt Sinä Lasket Palwelias Rauhaan me nemän,** tästä me sijs nyt caulem Jumalan Lasten Cuolemata:

Etä hän
nyt.

I.
Lasketan irti.

Ensi, niin cuin yhtä irti **Laskemista ja Päästöä** yhdestä rascabasta Palweluresta siihen coriseen Rauhaan ja lepoon. Merkişe Kacas Sielu, cuinga painawalla, merkillisellä ja sangen lohduillisella sanalla **Pyhä Hengi Raamatusa** ulosmaala niiden uscowaišten Cuoleman: Hän cuku sen yhderi irti **Laskemiseri; Tämä Sana Lasten irti (Apolwein)** nimitetän Raamatusa.

I:0
Ruumin
fangeudesta.
Hebr. 13:23.

Ensi, niistä jotca julki **Sangeudesta** ulos lasketan ja wallallens päästetän sitten koska he owat aicansa ollet rascan fangeuden ja sitehitten alla: niin se seisio **Simotheuresta** samalla Sanalla koska hän fangiudestans uloslasketin: **Tietkät, että meidän weljem Simotheus on Pääsnyt, eli Laskettu irti.** Samalla **Laskemisen** Sanalla myös **Pilatus** kysy, kenengä fangeista hänen piti **Pääsiäis Jublari irti laskeman:** Cumman näistä cahdesta te tahdotte, että minä **Päästän,** eli lasten irti teille, **Jesusen** eli **Barabban?** Samalla Sanalla myös **Apostoleista** puhutan koska he fangitut olit **Jerusalemis** ja piti irti lasketaman, niin cuin me nädem **Apostolein** rekofirjas. Ja anda tämä irti **Laskemisen** Sana jo täsäkin merkizemisessä yhden airwan caunijn muistutuyen niiden **Uscowaišten Cuolema**stä, että se on yri irti **Laskeminen** **Sangeudesta,** niin cuin sillä samalla sanalla myös uscowaišten **Cuolema** ulosmerkitän usiasti **Raamatusa:** Niin sano **Sobias: HERRA / corja** ell

Math. 27:21.
Act. 5:40.
Lng. 26:32.

(eli Laske irti) minun hengeni rauhas, niin se seisoo Macca: berein kirjasa siitä Tyrannista Antiochuksesta: Sinä kirottu ihminen, otat minulda tosin tämän ajallisen elämän, eli Lasket minun irti tästä ajallisesta elämästä, jancalcikiseen elämään. Niin sanoo P. Dawali: Minun Pääsemiseni / eli Laskemiseni aica jo lähes ty. Minä halajan täällä eritä / eli irti lasketuksi tulla, ja olla Christuren cansa. Samalla Laskemisen sanalla ovat newijfat Paikanatkin cuoleman ulosmerkinnet ja nimittänet, mutta cuitengin siinä ymmärryysä, että he ovat cakonet ihmisen Ruumista, niin kuin Sielun sidettä ja carsinata, jolla Sielu on ruumiseen niwottu ja fangittu, ja cuoleman cautta siitä irti lasketan. (την τελευτην απολυσι καλσι, ττο γαρ θεμας ονομαζοσι) erinomattain on yri osa Pakanoista usconet sen, että Ruumis on Sielun carsina ja rangastus paikka, johonka Sielu oli lykäty sitten kuin hän egyptyreen langemut oli, niin kuin hänekens rangastureyi ja fangiuberi, ja, ovat muutamat Christityistäkin opettaissa cakonet ihmisen Ruumista, niin kuin yhtä sielun nuoraa ja sidettä jolla sielu kinni sidottu ja fangittu on cuoleman asti.

Waan nämät Puhen parret, jos me niitä caselem Ruumihista sen Luonnollise Ruumin tilan jälkeen, johonka Jumala Luomisesa ensiri asetti Ruumin, niin ei ne ole aiwan selwät caikisa astain haaroisa; sillä Ruumis oli Luomisesa annettu Sielulle, ei rangastus paicari, carsinari eli rascahari siteeyi, mutta yhderi ihanari asuinfiari, ja walicappaleeri mingä cautta sielun piti toimitaman ja ilmei tuoman caicki hänen työns ja tecons, ja niin kuin se sama Ruumis siinä wastaudesta syndymisesä tule coco sen P. Colminaijuden asuinfiari ja Templyri, ja wielä ylösnousemisesa cans tule sielun cansa jälkens yhdistetyri ja Kirkastetyri Taiwasa, niin emme siis sentähden taida igesäns cakella Ruumista niin kuin yhtä sielun carsinaa ja rangastus paikkaa. Waan jos me nyt jälkeen Langemuren caselem Ruumista, hänen synnillisesä turmeluresans, niin muodoin kuin se nyt on tullut Cuoleman Ruumiyri / josa syn: di asu, ja jota Sielu nyt kättä caikellaisen synnin ja wäärheden aseheyi, niin se on tosi kuin Salomo sano: Se Cuolewainen Ruumis waiwaa Sielua ja maallinen asuinfiara rasitta miel: dā joca paljon ajattele / jonga rasituksesta ja fangeudesta myös P. Dawid halaja irti päästä, cosca hän sanoo: **ΣΚΡΑ**, wte minun sielun fangeudesta ulos / kirjttämän sinun nimees. **Σα**

Tob. 3:6.

2 Macc. 7:9.

2 Tim. 4:6.

Phil. 1:23.

Temist. ap.
Stob.

Platonici.

Theophyl.

1 Cor. 6.

Rom. 7:24.

Wijf. kir.
9:15.

Pl. 142:8.

sä päälle cagannosa totifesti on Kuumis myös sielulle yri rascas carfina ja fangihuone, joca ej wahan rasita ja esta Sielua mone- sa asiasa, josta ej han taida irti lasseturi tulla ennen kuin Cuole- man cautta, jonga tustia kipuja ja rasituria siis yhden plöswalais- tun sielun pitä suurella kärsimisellä candaman, ja sen lunastusta ja lassemista todottaman.

Ja niin siis ne Uscowaiset, niin cauwan kuin he eläwät tässä Kuumisans, owat sidotut ja fangitut tälkä Cuoleman Kuu- milda, ja waicka tosin ej he enämbi anna synnille waldaa ja halli- tusta heisäns, niin ej taida he cuitengan isians tästä fangeudesta irti saada, niin cauwan kuin se tarttuwa ja fijni rippuwa syndi hei- sä asu, ennen kuin he sielun, ja Kuumin sitehitten icatcaisemisen ja eroittamisen cautta cuolemasa irti lassetan, ja heidän hengens jällens pitä ruleman, eli lassettaman, Jumalan tygö/ hänen majans maallisesta huonesta, joca pitä purjettaman eli maahan lassettaman, cusa sielu wiedän ulos hänen fangeudestans, ja Paimenen Majasta; taicka niin kuin yri Lairowa lassetan irti siitä wierahasta rannasta ja haminasta, niin Jumalan lapsen cuoleman cautta lassetan irti, culkeman yli cuoleman meren, siihen jancalc- kisen Elämän turwalliseen haminaan, ja Jumalan lasten oikiaan wapauteen ja Rauhaan, cago, näin merkkillisellä ja lohduillisella Sanalla siis P. Hengi ulosmaala niiden Uscowaisen cuoleman, että se on yri irti lasseminen sen syndisen Kuumin fangeudesta ja rasituksesta, mutta ej tämä wielä tähän puutu, että se P. Si- meon ainoastans näin tästä halaisi tulla irti lasseturi hänen Kuu- mins yhdistyrestä ja sitehistä, waan me wielä merkizem.

² Eynnistä. Eoiseri, että tämä sama Sana, Lastee irti, usiasti sij- nä P. Raamatusa myös nimitetän, ike Synnin Päästökä ja irti Lassemisesta, taicka Syndein anderi saamisesta; jonga y- like myös se P. Simeon nyt tässä iloihe, niin se seisö, siitä wää- rästä Palwelhasta joca oli tullut welcaan hänen HERNans tykönä Math. 18: 10000 leiwistätä; cosca hän sai HERNalda anderi hänen welcans eli syndins: niin hän päästi eli lasti irti, hänen / ja andoi welan anderi. Niin anderi andaminen lähimmäisellens ike Christurelta, samalla irti Lassemisen sanalla, selwästi merkitän, cosca hän sano: Anderi andacat, niin teille anderi annetan, eli lassecat irti niin te cans lassetan irti, nimittäin teidän ricoris- tague lähimmäistänne wastan, niin kuin myös ike Christuresta jo Esajas

Hebr.

12:1.

Saarn. kir.

12:7.

2 Cor. 5:1.

Pl. 142:8.

Ef. 38:12.

Math. 18:

27.

απελευθε

ωτων.

Luc. 6:37.

απολυετε

και απο

Esfajas sano: **HERRA** on minun lähetännyt saarnaman fangeille Lunastusta, ja sidotuille Pääsemistä, nimittäin heidän synneistans. Ja niin siis ne uscowaiset cuoleman cautta, ej ai-noastans lasteta irti heidän Kuuminä majasta ja fangeudesta, mutta myös caikesta synnin welasta, sillä se joca cuollut on hän on synnistä wanhurscaxi tehty. Ja waicka tosin niille uscowaisille jo täällä caicki synnit owat andexi annetut, niin ej he cuo-tengan taida wielä täällä cocoonans irti päästä sen synnillisen Kuu-min fangitusta tilasta ja rostituresta, ennen kuin wasta cuoleman cautta, cosca se täydellinen wapaus caikesta wiheliäisyydestä edes tule ja ilmandu, cako siis taas tästä, cuinga lohdullisella Sanalla se **Pyhä Hengi** täsä ulosmaala uscowaisien cuoleman: että se on yri irti lasteminen caikesta synnin wiheliäisyydestä ja waiwasta, mutta wielä.

Λυθ'ησ'εθ'ε
Ef. 6:1.

Rom. 6:7.

Colmanneyi, tämä Sana, irti Lastea, usiasti nimitetän, niistä jotca jonguu Toimituren peräst lastetan irti heidän culkemisestans ja matkastans cotia jällens menemän: Niin sano **N. Mathäus**, cosca way. Christus oli ruockinut 5000 miestä, että hän sitten Lasti cansan menemän, niin samalla Sanalla myös Pawalista ja Barnabaresta sanotan, cosca he päästet- tin Antiochiaista ulos heidän Saarnawircaans toimittaman, että he päästie heidän menemän, niin kuin myös, cosca Apostolit päästettin tacaperin Jerusalemin cocouyesta ja lähetettin Antiochiaan, niin heistä sanotan, että he olie lähtenet eli irtt Lastetut Jerusalemist. Täsä ymmärryessä siis taas tämä Lastemisen sana, airwan merkkillisesti ja lohdullisesti ulosfelittä niiden Usco-waisien Cuoleman, että se on yri irti lasteminen tämän mailman waaralliselta reifulda ja matcaldä; niin caurwan kuin me olemma täsä waelluyesa mailmasa, niin me olem caiken waiwan ja työn alle annetut, ja macaa monda toimitusta meidän päälläm, mutta cosca Päiwä **Enö** on loyotettu, ja matca on loppunut ja päätetty niin **HERRA** anda meille luwan ja laste meidän irti Rauhaan, ja Wasin eli Tobisturen cautta päästä menemän siihen meidän oisiaan Isän maaham. Ja niin kuin niiden Uscowaisien Cuolema cugutan wälistä Lewori, wälistä taas Uneri, niin se täsä nyt cugutan, irti Lastemiseyi cotia meidän Isän maaham, mikäs mahta olla fangeille ja matca miehille toiwotettawambi Sanoma, ja Posti, kuin se, cosca he saawat cuulla sen, että he lastetan irti ja päästetän cotians

3°
Reifusta ja
matcasta.

Math. 14:
23.

Ach. 13:3.

Aa. 15:32.

cotians sijhen oikiaan Wapauteen? Näin merkillisellä siis Sa-
nalla nyt se P. Simeon Pyhän Hengen sisälle andamisen caut-
ta, ulos toimitta niiden Uscowaisten Cuoleman ja eron tästä mail-
masta, että se on yri Jrti Laskeminen, ensi, Ruumin rasituksesta
ja sangeudesta, Toisei, Synnistä ja sen saastutuksesta, Colmanneri,
meidän reisuldam ja matkaldam tästä waarallisesta waelluksesta;
jonga yli se P. Simeon myös sydämmellisesti iloise, että nyt oli
hänen HCKransa Lupayen jälken se aica jo täytetty, jona hä-
nen piti saaman Vääsin Väiwäns nyt pian tästä Elämästä, josa
hänellä ei enämbi mitän ollut, joca olis taitanut hänen estä ja
pois pidättä hänen halustans ja menostans, mutta hän nyt taifi
Jacobin cansa sanoo: Nyt minä mielelläni cuolen, että mi-
nä näin sinun eswos/ ja minun Autudeni on nyt minun Sy-
lisäni.

Mutta ehkä cuinga suuri lohutus nyt jo Jumalan Lap-
pilla on Cuolemata vastaan tästä Laskemisen Sanasta, cuin me
jo cuullet olem, niin ei cuitengan sen wuori vielä tämäkän tai-
da ulosammundaa caiekia sen Autuallisen Cuoleman etuja ja hyö-
dytyä, sillä ei se vielä näytä ja eteenasetta meille niin paljon ike
Muotoa yhteen onnelliseen Cuolemaan, mutta enämmän ike Wes-
lastukseen meidän monellaisesta wiheliäisydestäm tästä maailmasa;
sentähden siis se P. Simeon tästä cans vielä edemmäri mene,
ja anda meille yhden erinomaisen tilan, että näisä Sanoisa wies-
lä cakella sen autuallisen Cuoleman ja Laskemisen oikiata Muo-
toa ja Menoo: Cosca hän sano: HCKra, nyt Sinä lastet Pat-
welias, Raubasa Raubaan menemän, Tästä me siis nyt tah-
domme.

Toisei, cakella niiden Uscowaisten Cuolemata, niin cuin
yhtä sijcymistä Raubasta Raubaan, ja mikä Rauban lai
meille sen oikian Autuallisen Cuoleman Muodon osotta: Tä-
mä Puhen parsi, Raubasa mennä eli cuolla, merkihe. Ensi,
yhtä sencallaista Cuolemata, jolla yri ihminen sen ulconai-
sen muodon jälken cuole lewosa ja rauhasa hänen tauri
wuotesans/ rawittu wanhudesta ja ijästä/ sen luonnollis-
sen Ruumin raukenemisen ja puuttumisen kautta. Jota
cuolemata vastaan on yri wäkiwallainen ja tapaturmainen surma
ja Cuolema, Godan, wälkian, weden eli muun wahingon caut-
ta. Tämä ulconaisesti Rauballinen Cuolema hänen tauri wuo-
te

2. Raubasa
menemän.

3. Monai-
sisti.

tesans ja sen luonnollisen elämän raukenemisen sautta, on ihesäns
 hyvä ja toivotettava, jonga Jumala myös on luvannut nille
 Jumalille tässä maailmassa, niin kuin Abrahamille: **Ja St.** Gen. 15: 15
 nä menet sinun Iisäis tygö Rauhas, ja haudatan hywäs
 iisä. Niin lohduutta Jumala myös Eusingas Jossian, sitten cos: 2 Reg. 22:
 ca hän kändynyt oli, tällä hyvällä työllä, ja sano: **Että sinun** 19: 20.
sydämmes pehminnut on HERRan Sanoista, : Sentäh
den cocoon Minä sinua Iisäis tygö, että cootan Rau- Tob. 3: 6.
has hautaan. Niin seis se niistä Jumalifista vielä: Sinä Job. 5: 26.
tulet wanhalla ijälläs hautaan, niin kuin elositoma Ujal-
lans corjatan. Eusa sitä vastaan ne Jumalattomat Usiasti wä-
kiwallaisella Cuolemalla ennen aicojans rangaistan, niin kuin
se D. Dawid, cosca hänen Sota HERRans Joabi oli tullut
aitwan woimalliseri, ettei hän taitanut eikä woinut saada händä
rangaisturen alle hänen cahden kertaisen murhans tähden, niin
hän neurwoo Poicans Salomonja ja sano: Tee sinun Toimes 1 Reg. 2: 6.
jälken Joabin cansa, niin ettes anna hänen harmaita car-
wojans Rauhas tulla hautaan, se on, älä anna hänen cuole-
la jollakan luonnollisella cuolemalla, sillä hän on hänen mur-
hallans wetänyt päällens rangaisturen ja wäkiwallaisen Cuoleman,
niin kuin Salomon myös sitten andoi murhata Hänen HERRan v. 27: 34
Majas Altarin tykönä. Ja niin siis on nyt se ulconaisesti rau-
hallinen cuolema ja raukeneminen ihesäns yri suuri hywä työ,
jonga ylike myös se D. Simeon taissi Jumalatang kiittä. Waan
ehkä cuinga hywä asia tämä nyt ihesäns on, että näin rauhalli-
sesti Hänen tauti wuotesans tulla irti Lasketuri tästä maailmasta,
niin cuitengin on se tosi, että tämä ulconaisesti Rauhallinen Cuole-
ma ei tee mitän sisher totiseen Mutualliseen Cuolemaan, sillä
me tiedämme sen, että moni Jumalan Lapsi ei ole saanut sitä
ulconaisesti rauhallista cuolemata, cuinga monda tuhatta Mart-
tyriä owat tähtynet cuolla wäkiwallaisen murhan ja cuoleman
cautta? cuinga monda Jumalifista cuole laillisesa Sodasa ja mur-
sa tilasa? etten minä mahda sanoa, että ne Jumalifekin usiasti
muutoingin taitawat heikkoudesta langeta yhteen ajattomaan cuole-
lemaan, cosca ei he ymmärrä ja huomaike caifisa oikein käyttä
wälicappaleita hywärens, joidenga cautta se luonnollinen elämä
pitä ylös pidettämän ja säilytettämän, niin kuin cosca jocu taikka
anda igens ajattelemattomudes johongun waaran maalla eli me-

rellä heicon aluren päälle eli muutoin, niin myös ei taida ruasa eli luomasa pitää sitä eroitusta kuin ihcingin luonnoille olis so-
welias ja terweellinen, ja niin edespäin; johonga vielä cans tule se,
että he usiasti huomaigemata tacaperin jättävät niiden hengels-
listen wälicapalden taran kättämisen hywärens, Sanan ja
Rucouren oikiasa harjoitukse sillä ajalla cosca se parabitin tar-
witan; ja niin kuin täsä on yri suuri heicous Jumalangiin lasten
tykönä usiasti, niin se taita tapahtua cans, että Jumala täsä ti-
lasa myös salli usiasti heidän ajattoman cuoleman cautta pois
tulla, ehkä cuitengin heillen hywäri ja autuxeri. Niin kuin
siis nyt se ulconaisesti Rauballinen cuolema, ei tee mitän ihesäns
sijhen autualliseen Cuolemaan, niin on se cans tosi, että ne Juma-
lattomatkin usiasti kyllä tämän taitawat saada, jonga cautta hein
wisijä muodosa tulewat irti lasteturi ja pelasteturi heidän ruumins
fangeudesta ja tuscasta, yri suuresta köyhdestä, toinen kirwukoisesta
ruumista, colmas muusta wastoin käymisestä, mutta cuitengin sillä
muodolla ainoastans, kuin yri pahoin tekiä hänen cuolin-päiwä-
näns ulos lastetan hänen fangeudestans ja sitehistäns, ainoa-
stans sen päälle, että hän sitten pitää taicka hirteen nostettaman,
eli Pöweliu kirwen alle caulans ojedaman; niin myös ne Juma-
lattomat, sen ulconaisestickin rauhallisen Cuoleman cautta, irti
lastetan heidän Ruumins carsinasta ja fangeudesta, mutta Sie-
lu se cohta johdatetan siihen ijancaickiseen fangeuteen, että kät-
kettä duomiopäiwän ja seisatetta duomarius eteen, wastanotta-
man hänen ansaittua duomioons; cusa ei enämbi kysytä, jos hän
on siinä ulconaisesa Raubasa tauti wuotesans caunisi cuollut tä-
stä mailmasta, mutta ainoastans jos hän muutoin on ollut ja
cuollut siinä totisesa Jumalan Raubasa ja yhdistyksesä.

Sentähden siis myös se W. Simeon, cosca hän täsä nyt
halaja tulla Raubasa irti lasteturi cuoleman cautta, ei hän täsä
erinomaisesti ymmärrä sitä ulconaisesti rauhallista Cuoleman muo-
too, sillä sen hän kyllä tiesi heittä H. Eransa oman tahdon alle,
ja ettei sen päällä mitän seisomut, mutta hän täsä tällä Rauban
sanalla vielä lähemmäri muistuttele hänellens hänen Sieluns oi-
kiata Raubaa ja Lepo Jumalasa.

2. Hengelli-
sesä Rau-
hasa.

Sentähden siis Toiseri se puhen parsi: Raubasa cuolla,
merkise niin paljon kuin cuolla, Jumalan armosa ja So-
win

winnoſa Jumalan canſa; JESuxen cautta, Uſcoſa; ja niin cuolla ſiinä Hengellifeſä Rauhaſa Jumalan canſa, joca myös on iſe ſe Pää Uſia yhdeſä autuallifeſa Cuolemaſa. Me tiedämme, että me olem Luonnottam Jumalan wihamiehet, eikä ole Syn nin tähden yhtän Rauha Jumalan ja ihmifen wälillä: Mutta Jumala on nyt Sowittanut meitä iſe canſans JESuxen Chriſtuxen cautta. Coſca Wap: JESus Chriſtus Hänen cuu- liaiſudens ja kärſimifeſens cautta teki täyden Jumalan wanhur- ſcaudelle, niin ſillä ſamalla Rauha tuli peruſteturi ja toimiteturi Jumalan ja ihmifen wälillä, mutta niin pian kuin yri ihminen käändy pois ſynnifſtäns, ja uſcoſa waſtanotta ja omiſta ikel- lens tämän Chriſtuxelta tehdyñ ſowinnon, niin ſilloin myös ſe Rauha on iſe työſä tygöluettu ihmifeſelle ja häneſä täydellifeſti rakettu ja wahwiſtetu, jonga päälle ſitten ſeura Udiſtuxen tilaſa Oman tunnon lepo ja Rauha; niin että yri Jumalan Lapsi, joca, joca päivä harjoitta hänen Uſcoons Sanan ja Sacramen- tein oikian käyttämifen cautta, ja ej ehdollifilla ſynneillä rico ja ſukifſta ſitä enſimmäiſtä Rauhaa, taita canſ omaſa tunnoſans jo olla wa-utettu Jumalans läſnä olemifeſta ja rauhoitetu hä- nen ſydämmefſäns, niin että hän tyty Hänen Jumalaans niin kuin ſijhen oikiaan Jſääns, jota hän nyt rauhallifeſella ja lewollif- ſella omalla tunnolla racaſta ja palwele, ja tämä on ſe kuin P. Pawali ſano: Coſca me olemma Uſcoſta wanhurſcari tul- let, niin meillä on Rauha Jumalan canſa JESuxen Chri- ſtuxen cautta. Ja niin kuin ſijs ſe oikia Rauha Jumalan ja ihmifen wälillä ſeiſo ſiinä, että yri ihminen on iſe työ- ſä nyt ſowitetu jälleñs Jumalans canſa, niin että hän Uſcon cautta JESuxen päälle on wanhurſcari tehty, on ſyndins an- deri ſaanut, ja ſitten myös, wapaa ehdollififſta ſynneifſtä, can- da yhtä rauhalliſta omatundoo hänen Jumalans edeſä Udiſtu- xen ſäädyſä; niin me erinomattain täſtä jälkimmäifſeſtä omantun- non rauhalliſudeſta merkiſem wielä nämät cari aſian haara: En- ſiri, coſca me ſanomme, että Jumalan Lapsilla on jälleñ käändy- miſen totinen omantunnon Rauha, niin emme ymmärrä ſillä yhtä ſencallaifſta rauhaa, joſta ne Jumalattomattin uſiaſti kerſ- cawat ja huutawat: Jumalan kiitos, ej oma tundo minua war- waa, minä Uſcon Jumalan Urmon päälle, ja olen hywäſä rau- halliſudeſa Jumalan canſa. Waieka cuitengin ſencallaifſet ihmi- ſet eläwät ehdollifeſa pahudeſa, ja tahdollifilla ſynneillä alati

2 Cor. 5: 18.

Luc. 2: 14-

Joca on Chriſtuxelta toimitettu.

Uſcolla omi- ſtetu.

Udiſtuxen tilaſa ſälly- tetän.

Rom. 5: 1.

wihoittawat Jumalan, ja niin caiken Rauhan aieaa owat eufi-
 stanet ja riekonet Jumalan cansa. Ei tämä ole Rauha Juma-
 lan cansa, mutta se on yri suuri suruttomus ja omantunnon
 tucahuttaminen, jonga alla ihminen ei tunne eikä tahdo tuta
 yhtän omantunnon muistutusta eikä soimua, mutta alati estä ja
 alaspaina omantunnon muistutuset mailmallisilla hauscaturilla seu-
 roilla ja iloisella elämällä, ja pyrki edes hänen catumattomu-
 defans, luottain igens yhdellä suruttomalla Useallurella Jumalan
 Uremon ja Jesuren Anzion päälle, josa Walherauhassa monda
 tuhatta Sielua owat tydytellet ikhäns coco elinaicans, sihen asti
 kuin ijancaikisuden owi on tapaturma ja huomaijemata auren-
 nut äkistä heidän etehens, cusa he wasta hiljan näkewät, mingä-
 callainen heidän rauhans ollut on tässä mailmassa, ja cuinga hir-
 muisesti he owat pettänet igens heidän walhe rauhallans ja su-
 ruttomalla omalla tunnollans. Ei, tämä omantunnon rauha kelpa
 parembi on rauhattomalla omallatunnolla (jota Jumatangin Lasten
 enimmitten aina tähty sen sisällä asuwaisen synnin ja wihollisten
 tähden canda) mennä Tawaseen ja sihen ijancaikiseen rauhaan,
 kuin sen callaisella rauhallisella eli suruttomalla omalla tuñolla mennä
 helkwettijn ja sihen puanttumattoman rauhattomuteen. Toiseri, mikä
 erinomattain sihen totiseen Jumalan Lasten Oman tunnon Rauhaan
 tule, niin ei ole sekän caikille Jumalangan Lapsille yhteinen eikä
 yhdencaldainen, mutta löyty kyllä monda totista Jumalan Lasta,
 joca tässä Useon cautta on ja elä Jumalansa Rauhasa ja yhdi-
 styresä, jonga sen wuoyi tähty olla paiki caickia omantunnon rau-
 hallisutta ja lepoa udisturen tilasa, ja ilman caiketa Useon tunde-
 misetta tykönäns tähty Christuren cansa huuta: Minun Juma-
 lan • miyis minun ylönnannoit, niin ettei hän suurten kiusaus-
 ten alla huomaike tykönäns yhtän Useon woimaa eikä waacutus-
 sta hänen Jumalans armosta ja läsnä olenimisesta, eikä niin tahdo
 yhdengän Lohduturen anda sias hänen tykönäns: Waan tässä pi-
 tä sencallaisten Jumalan Lasten oppiman tietämän se eroitus joca
 on sen ensimmäisen ja toisen Rauhan wälillä: Ensimmäinen
 Rauha on se joca raketan Jumalan ja ihmisen wälillä siinä
 ensimmäisessä Kändymisessä, cosca yri synnistäns kändyvä ihmi-
 nen saapi Christuren cautta synnins anderi, ja Useon cautta tu-
 le ike työsä osalliseri siitä Lunasturesta ja Sowinnosta joca on ta-
 pahunut Jesuresa Christuresa, jonga wanhuuseaudella hän siinä
 pue:

vuetaan, niin että hän nyt on ike työsä wanhurskas Jumalan es-
 deä Jesuxen Christuxen cautta Uscoa, ja niin on yri wahwa
 Rauha ja Sowindo sen cautta Jumalan ja ihmisen välillä tehty
 ja rakettu, ja ihminen on jo silloin yri totinen Jumalan lapsi ja
 Verillinen; Joca Rauha myös on wahwa ja pysyvä ijancaikaiseen
 elämään, niin caurwan kuin ihminen jollakin ehdollisella synnillä
 ja pahudella ej riko ja cufista sitä jällens. Mutta se Toimer
 Rauha joca tämän päälle sitten seura udistuxen tilasa ja siinä jo-
 capäiwäsesä parannusesa, joca seisoo omantunnon Raubhallisudesa
 ja lewollisudesa caickia Syndejä ja wihollisia wastan, ja alinomai-
 sesa wacuuturesa Jumalan armosta ja ystävyydestä caikisa tiloisa, tä-
 mä Rauha ej ole caikesti yhtäläinen eikä yhtäläisesti tuttarwa ja
 nähtävä Jumalangan lapsilda; Sillä tämä Rauha ej ole ike
 Uscon Olennosta jonga Pää Usia on että yhdellä turwallisella omi-
 stamisella alati pitää izens ainoastans Jesuxen Ansiohon sekä rau-
 hallisen että rauhattoman omantunnon alla, mutta tämä Oman-
 tunnon rauhallsuus on ainoastans Uscon hedelmä ja päälle seu-
 raminen, jonga Jumala ike otta pois hänen rackahimmiltakin
 lapsildans usiasti Kiusausten alla, niin ettei he tunne tyköns ei-
 kää Uscoo, eikä Raubaa ej myös yhtän Gloo, mutta macaa ai-
 noastans yri salattu ikäwöikeminen ja caipaus heidän sydämme-
 säns heidän cadotetun ylkäns perän. Täsä tilasa siis pitää sencal-
 laisten Jumalan Lasten izens coetteleman oikein, jos se ensimmäi-
 nen Rauha joca siinä ensimmäises Kändymises on tehty Juma-
 lan cansa, wielä seisoo eli ej; niin caurwan kuin he ej ole ehdollise-
 sti tehnet Syndiä Jumalatang eli Lähimmäistäng wastan, niin
 caurwan ej ole heillo pelkämistä yhtän Rauhattomutta ei eroitus-
 ta Jumalasta, sillä waicka tosin se sisällä asuwainen himo ja
 siitä wuotawaiset heikouden Synnit niin myös suuret Kiusauret
 usiasti tekerwät Jumalangen lapses rauhattomari, ja kätkerwät
 heilda pois caiken Rauban Tunnon ja wacuutuxen, niin ej cui-
 tengan sentähden ike Jumalan Rauha ole pois heilda niin cau-
 rwan kuin ej he ole langennet ehdollisiin syndeihin, sillä se on suu-
 ri eroitus ike Rauban, ja sen tunnon välillä; Rauha ja Usco
 taita olla sentähden sydämmesä, waicka ej he tunne sitä, mutta
 se on salattu; Jumalan Rauha käyppi ylt caiken ymmär-
 ryren, sano V. Pawali, jos et sinä Kiusausten alla tunne tätä
 Raubaa niin nähtävästi cuins tahdot, että se tekis sinun oman
 R r r

Pl. 31: 25

Phil. 4:7.

tuu-

Uscon ja
Kauhan
merkit:

I.

Ulkäwöitge-
minen Jesu-
ksen perun.

Sant. 5: 8.

Mat. 5: 6.

2.

Wiha syn-
diä vastaan.

3.

Kaakaus.
Joh. 14: 23.
Mat. 5: 4.
Cor. 7: 10.
II.

4. Murhet.

Joh. 8: 47.

Gal. 4: 6.

5. Kucous.

Psil. 2: 11.

Ja Jumali-
suus.

tundos ja elämäs nijn rauhalliseri ja lewolliseri kuin sinä soisit ja ja tarwigisit sinun Uscos todistuxeri, nijn älä sentähden epäile, waan coettele jos sinulla on wielä Uscos jäliellä, cusa Uscos on, siinä on myös Kauha ja muut Uscos hedelmät: nijn kuin esimeri: Cusa Esuxi on yri alinomainen caipaus, halu, ikäwoikeminen ja huocaus Jesuxen perän, siinä on Uscos, ja ne hywät sydämmen huocauyet ej ole muuta kuin Uscos ikänäns kuin sumu ja utu jotca nousawat maasta ylös ja wetäwät Taiwan casten ja Siinauxen meidän päällem, sillä yhtä taincallaista rauhatoinda caipauستا ja halua Jesuxen perän ej taida Luondo meissä waicutta joca aina iloise synnissä pikemmin kuin suurehti sen ylise taicka caipaa Jesuxen yhdistystä, sentähden siis sinä taidat päätätä siitä, että tämä caipaus jolla näin morsian maaca satrasna ylläns perän ja on rauhatoinna omasa tunnosans wihollistens kasis, on Armon työ ja Uscos hedelmä. Toiseri, cusa on yri totinen ja alinomainen wiha ja mielicarwaus syndiä vastaan, siinä on yri totinen Uscos merkki ja todistus. Colmannexi, cusa on yri wilpitoin Kaakaus Jumalan ja lähimmäisen tygö, siinä on Uscos joca sen Kaakauden cautta teke työtä. Neljännexi cusa on yri alinomainen Murhe yli sen sisällä asuwaisen synnin, nijn myös yli niiden päälletulewaisten heikouden Syndein, siinä on myös Uscos ja Jumalan Kauha sisällisesti, waicka se ulconaisesti on näkymätöin ja wihollisilda abdistettu, eikä myös jocu heikouden erytyt taida awios kassyä eroitta, mutta ainoastans se ehdollinen huoruus ja haureus. Wiidennexi, Cusa on Kaakaus Jumalan Sanan tygö ja sen wirjä harjoitus, nijn myös Kucouyen harjoitus ahkera, siinä on Uscos, joca näissä ikens ofotta ja niistä myös wahwistetan. Ja wielä, cusa yri totinen Jumalifuden harjoitus ja Christuxen Seuraminen on, että pelwolla ja wapisturella tulla Mutuaxi, siinä on Uscos ja Uscos totinen waicutus, joca ej ole joutilafana, mutta ahkeroise lähemmäxi ja lähemmäxi Christuxehen liiretyxi tulla, ja Hänen caltaiserens meitä tehdä. Nämät siis owat Uscos merkit, cusa nämät owat, siinä on totisesti Uscos, cusa taas Uscos on, siinä on cans Jumalan totinen Kauha ja Sowindo. Ja ehkä nyt Riisauksen alla ja wihollisten wakirwallan cautta se joca päiwäinen omantunnon rauhallisuus usiasti on cadonnut, nijn ej siitä sentähden pida päätettämän sitä, että se ensimmäinen Kauha ja Sowindo Jumalan cansa on rifottu eli cadonnut, nijn cauwat

cui

Min ihminen on vapaa ehdollisista Synneistä; mutta pikemmin näistä jo nimitetyistä hedelmistä pitää päätettämän se, että me olemme totiset Rauhan Lapset, jotka sekä Uscon kautta olemme Jesuren causa yhdistetyt, että myös itse työssä waellamme Rauhan tiellä, ja niin nähtävillä hedelmillä osotam meidän ehkä nyt salatun niin cuitengin totisen Uscon, sillä se olis wähdotoin asia, ettei yri sencallainen ihminen pitäis oloman Jumalan Lapsi ja Rauhasa Jumalan causa, josta Jumala niin paljon hywää on waicuttanut ja niin monda callista hedelmätä matkaan saattanut.

Päätös siis on tämä tässä Asiassa: Omantunnon rauhattomuudesta ja sen ensimmäisen Rauhan tundemattomuudesta, ei pidä päätettämän itse sen oikian Jumalan Rauhan ja Sowinnon puutosta ja pois olemista, mutta yri ihminen taista sen wuori olla totinen Jumalan Lapsi ja siinä Hengellisessä Rauhasa seisoa Jumalan causa, niin caurwan cuin Useo ja sen hedelmät hänestä ovat, waikka omatundo jocapäiwä rauhattomuutta kärsi Riisausten ja wihollisten alla. Jaa, Jumala anda nämät Riisauzet ja rauhattomuudet langeta meidän päällem meillen hywäri: että niiden kautta wieroitta meitä pois mailmasta ja Synnin suruttomasta rauhasta, ja tehdä meitä walpammari meidän waelluresam, niin myös niiden kautta ylös herättä meitä sitä surembata itä woiizemistä ja halua meidän Jesurem ja Ylkäm perän, joca ikens sitten jälless sille haluiselle Rucoilialle ja Rauhaa caipawaiselle Sielulle sitä rackahammin ja rausahammin ilmoitta ja sen hänen jo ennen annetus Rauhas ja Sowindons nähtävän Tunnon ja maun hänelle jaca ja andaa, hänelle sitä suremmari ilori ja Jumalansa ylistöyxi. Ja niin siis taita yri Jumalan Lapsi siinä suurinmasakin rauhattomuudesta ja Riisauzesa olla wiisi hänen Jumalans Rauhas ja Yhdistyestä, niin muodoin cuin se sama Hengellisen Rauhan wiisi ja wacutus Jumalan causa, ei perusta isiäns sen tunnon päälle joca meillä siinä caiketi pitäis olemän, mutta se Perusta isiäns Jumalan Sanan / Uscollisuden / Woiman ja Tahdon päälle, niin myös sen autuartere wäisen Uscon päälle joca Jesuresa ikens kinni pitää, ja niin monencallaisissa hedelmissä ikens ilmoitta ja nähtäväxi tefe. Ja niin cuin siis Jumalan Lasten Rauha seis siinä, cuin jo sanottu

Case tässä
asiassa
Eiisen Jon
lupaitwan
Saarna

Rom. 8: 38

2 Theff. 3: 33

Joh. 10: 27

29

Phil. 2: 13

on, nimittäin, että he ovat Uscon kautta Jumalansa Sovinnossa ja yhdistyessä, ja heidän Omatundons myös on rauhoitettu ja tytyväinen Jumalansa caikein suurimmangin Rauhattomuden ja waiwan alla; niin tämä on myös se sama Rauha, jota se W. Simeon näisi Sanoisa erinomattain ymmärtä, ja josta hän halajaa sovitetuna ja rauhoitettuna Jumalans cansa Jesuresta, tulla nyt eroiteturi ja irti lasteturi Hänen Cuolemans ruumihista yhden autuallisen Cuoleman kautta.

3. Ilosta
cuolla.

Mutta vielä cans Colmanneri, tämä Puhenparsi, Rauhasa cuolla, taitan ymmärtä yhdestä Iloisesta ja Riemullisesta Cuolemasta. Sillä jolle Jumala Cuoleman heikellä andaa yhden rauhoitetun ja Jumalan Sovinnosta wacuutetun oman tunnon, niin siinä cans enimmitten on suuri Ilo wierestä, ja ilman sitä niin owat nämät cari lahja, Rauha ja Ilo ne caikein lähisimmät W. Hengen waicuturet yhdestä Jumalan Lapsesa, jotca usiasti yhteen pannaan Raamatusa, niin sano W. Pawali: Jumalan Waldacunda on, Wanburseaus, Rauha ja Ilo W. Hengesä. Toiwon Jumala täyttäkön teidän caitella Rauhalla ja Riemulla Uskosa. Hengen Hedelmä on, Rakkkaus, Ilo ja Rauha. Sillä sen me luonnollisestakin Rauhassta näem: Kaswainen Rauhan Cottila on, cusa Rauha on, siinä on iloinen Elämä. Että nyt myös se W. Simeon taincallefesa Rauhasa ja Ilosta lastettin irti tästä maailmasta, sitä ei meillä ole Syy epäillä, ja sen myös Hänen iloinen Riitos wirtens tänäpänä näyttä, josta hän niin haluisesti weisaa ja iloise Hänen Rauhan tekiäns ja Ruhtinans Jesuren ylise, jota ei hän en näinbi lastenut sydämmestäns, ennen kuin hän oli häneldä wacuutettu ja iloitettu siihen ijancaikeiseen elämään ja sen ilahuttawalla esimaulla täytetty ja armoitettu. Niin kuin me sencallaisia esimerkejä kyllä näem niissä W. Marttyreissä, jotca pidit sen Cunniana ja Ilosta että Christuren tunnusturen tähden kärsiä ja ulos seisoa sen caikein häpiöllisimmän Cuoleman muodon ja myrkyn. Niin sano myös W. Pawali Hänestäns: Ja jos minä ubrattaisin teidän ubrin ja Uscon palweluxenne tähden, niin minä iloitzen ja riemuitzen caikein teidän cansan. Ja näemme me sen, että Jumala vielä nytkin cunnioittaa Hänen Lapsians usiasti yhdellä Iloisella Cuolemalla, cusa me monda kerta, ei il-

Rom. 14: 17.

Eug. 15: 13.

Gal. 5: 22.

Phil. 2: 17.

man

man suurta ihmettelemistä ja liikutusta, saamme nähdä, cuinga se Racas Jumala wälissä yhden caikein alhaisimmangin ja yri-fertaisimmangin lapsens, joca Hänen Jumalatans on Uscollifesti Hänen yriertaisufesans täällä palwellut, cunnioittaa yhdellä eris-nomaisesti iloifella ja rauhallisella cuolemalla, Engelein näöllä, Taiwan aukenemisella, weisulla, ja suurella rohkeudella, cusa sitä wastian usiasti ne suuret wijsat ja oppinet sawat taistella yhden suu-ren pelwon, rauhattomuden ja epäilyren cansa, ennen cuin he tule-wat hädän aicana rauhoiteturi oikein heidän omantundons can-sa, joca täsä tefe suurta työtä ja rauhattomutta monelle Hänen pällecandamisens, todistamisens ja duomikemisens cautta. Ja waicka tosin ej caikille Uscollisillecän Jumalan Lapsille, tapahdu-se ulconaisesti rauhallinen, taicka rauhoitettu ja iloinen Cuole-ma, mutta Jumala heildäkin pyhistä ja suurista syistä kätke ja poisotta caiken Uscön ja Rauhan tunnon, niin ej he cuitengas sentähden tarwize epäillä heidän Sowinnostans ja Rauhasans Jumalan cansa, mutta coetelcan ikens, jos heillä löytywät ne totiset Uscön hedelmät ja merkit, josta me äffen wäähä ennen puhuimme, tykönäns, niin heillä on cans totinen Rauha Juma-lansa cansa, ja he saawat huomaita cohta sen jälken, cosca he Uscön Nucouresa kirjindiasti kirjni rippuwat, että Rauhan Ju-mala ilmoittaa ikens heille jälkens sitä suuremmasa mitasa ja ilon-tunnosa, ja awaja heille sen ijancaikisen Rauhan owen ja Por-tin Cunnian waldecundaan sisälle, cusa on täydellinen ilo ja rie-
 Pl. 16: 11-
 mullinen meno Jumalan oikiällä kädellä ijancaikisesti.

Jongatähden myös Nelsänneri, se wijmeinen ja näköi- 4. Jjan-
 sin Rauhan nuoto wasta oikein ilmandu, siinä Tulewaisesa caikisija
 Cunnian Waldecunnasa Taiwasa. Cusa ej ole muuta cuin Rauhasa.
 Rauha ja Ilo ja Kiemu ijancaikisesti Jumalan edessä, ja caic-
 ki rauhattomus ja fynelet owat pois pyhityt, eikä Cuolemata Apoc. 20: 14.
 yidä enämbi löyttämän, mutta Jumala on itse olerwa Caikki Cai-
 lisa, ja rawigewa Hänen Lapsens alinomaisella Näkemiselläns ja Esa. 25: 9;
 Niemullans, jota täsä mailmasa ej ole wieldä yrikan silmä nähnyt, Eug. 60: 19.
 eikä corwa cuullut, eikä yhdengän ihmisen Sydämmeen ole astu-
 nut, mitä Jumala on niille walmistanut, jotca händä racasta: I Cor. 2: 9.
 wat.

Tämä siis ja Taincallainen on Rakat Sielut se Rau-
 ha,

ha, josa ne wanburscat Jumalan Lapset irtti lassetan cuoleman cautta tästä mailmasta. He tulawat sen P. Simeonin cansa Raubasta, Raubasa, Raubaan, niin että he owat aina Raubasa sekä täällä sen surimmangin Raubattomuden alla, että siellä ijancaickisefti. Täällä he owat Jesuren Raubasa, sowitzetut ja yhdistetyt Jumalansa cansa Jesuren weren cautta, Uscosa, Cuolemasa he owat cans raubasa, ja lepawät heidän töistäns heidän Cammiois sans, Niin että wanburscauden Työ on Rauba, ja wanburscauden Zyödytys on ijancaickinen hiliaisuus ja Lepo niin että minun cansani on asuwa/ Rauban huones/ turwallisis majoisa, ja jalosa lewosa. Ach! cuinga callis Uscose on, että täsä ja taincaillaisesa Raubasa elää täällä, ja täsä Raubasa cuolla, ja siirtyä siihen ijancaickiseen Raubaan.

Taincaillaisesa Tilasa, Raubasa ja ilosa se P. Simeon nyt halaja eritä tästä mailmasta, cosca hän sano: HERra, nyt Sinä Lasket Palwelias Raubasa menemän. Ja tosin Tyt sano hän, ej hän tarwinnut tähän asti cuolla, sillä Hänen piti HERransa Lupairen jälkeen ensin näkemän HERran Christuren, mutta nyt cosca hän oli nähnyt Hänen, ej ollut enämbi mitän joca taissi Hänen haluans ja irttassemistans pidättä, Waan Sinun Sanas jälkeen Minä nyt tiedän pääsewäni tästä Cuolema ruumistani; jolla niin se hurscas Simeon pitä igens kijnmi HERransa Sanasa ja Lupairesa sitä kijnndiammästi, jota enämman aicaa hän jo oli odottanut tätä Hänen Mesiaarens Tulemisen ja Näkemisen päiwää, ja ej ilman monetta murhetta ja rauhattomudetta sydämmesäns, casellut Hänen aicaista turmeldua HERran Seuracunnan tilaa, josta ilman epäilemätä Hänen haluns ja ikäwödigemisens tuli sitä suuremmari ja pitkällisemmari.

Tyt me carzelem Lyhyeldä/ cuinga meidän pitä käyvä tämän igem/ jos me tahdomme sen P. Simeonin cansa tulla Cuoleman cautta Raubasta Raubaan ja au tuallisen Cuoleman käsittä?

Pää asia täsä on se, että meidän pitä oleman, siinä hengellisessä Raubasa ja Sowinnosa Jumalan cansa Jesuren cautta Uscosa. Me tiedämme Raakat Sielut, että ihmisen suurin Onni ja Nuruus täsä mailmasa, seisso Sielun Lewosa ja Raubasa; Yri ihminen hän mahta olla Hänen Ruumins

Rom. 5: 1.

Apoc. 14:

13.

Esa. 57: 2.

Esa. 32: 17.

18.

ATC 2309A

Cuinga meidän pitä käyvä tämän igem/ jos meidän pitä yri rauhallisen Cuoleman käsittä.

mins puolesti niin Terwet ja raitis cuin hän ikänäns taita, hänelle mahta menestyä se ulconainen mailman meno ja elämä, cuinga parahitten se ikänäns taita tapahtua ja toivotettaa, niin että co- co mailma yhden sencallaisen ihmisen taidais onnelliseri kehua ja kiittä: Mutta cuitengin jos sencallaisen ihmisen Sielu ja Sydän on joidakin Murhelda ja Raubattomudelda waiwattu, niin ei ole hywin asiat sen ihmisen cansa, eikä hän pidä pidettämän onnellisna ihmisenä. Gaa se rauhatoim ja murhellinen Sielu, on woihallinen tekemän coco sen ulconaisengin Ruumin elämän ehkä cuinga terwe ja menestywä se olis, niin carwaari ja catkeraxi, ettei se ihminen woi karsia toista kättäns, waan suuttu ja tuffin du coco elämäns, ja heittä pois käsittäns caicki tyynni. Mutta sitä wastan, ihminen mahta olla taas Ruumin puolesti niin ki- wullinen, heikko ja waiwattu cuin hän ikänäns taita, ja caikida ahdistuxilda, wainoilda ja puutorilda, köyhyheldä ja muulda ris- sildä ekitty ja rasitettu, jos cuitengin Hänen Sieluns siinä sitous ja on Rauballinen, lewollinen, tytywäinen, turwallinen ja ilois- nen, niin on ainakin hywin asiat sen ihmisen cansa, ja hän on on- nellinen, ja ylöncako caicki waiwat ja mailman menestyret, waan mistästä siis se tule? Se tule siitä, että Sielu on pää osa ihmise- sä, joca hallike coco Ruumingin, jonga cansa se niin läheldä on yhdistetty, että se teke sen osalliseri ja Hänen alaiserens caikisa muutorisa olcon se hywään eli pahaan päin. Niin että cosca Sie- lu niin cuin HERRA on hywästä tilasa, niin myös Ruumin niin cuin Hänen wälicappalens ja palwelians sihen pitä tytymän ja suostuman, jongatähden myös se Rauba Lepo ja Tytymys joca Sielusa on, tule myös Ruumille ja seurawaisesti coco ihmisele hywäxi. Tämän taita ihmisen Järkikin melkiän käsittä luonno- sta, niin että ne wiissat Pakanakin owat aiwan tarcasti ja mer- killisesti tästä Sielun Lewosta ja Raubasta kirjoittanet, jalksiinä ih- misen onnellisutta eginet, waicka ei he cuitengan ole woinet eikä taitanet meille sitä oikiaata muotoa eli wälicappaleita osotta, min- sä cautta me sen oikian Rauban ja Lewon käsittäsim, sillä niin cuin he ei paljo ole mitän tiennet siitä sisällisestä ihmisen turmelu- resta ja sen myrkyllisestä luonnosta; niin ei he ole myös ihestäns taitanet löntä ja plös ajatella totisia wälicappaleita mingä cautta ihmisen pidäis sihen oikiaan Sielun Lepoon ja Raubaan tule- man.

I. Ihminen
onni seis
Sielun le-
wosta ja
raubasta.

2.
Tämä Lepo
on Lange-
muresta ca-
dotettu.

Myt, Tätä oifiata Sielun Lepoa ja Rauhaa, ei ole yhdelläkän ihmiselä luonnostans, mutta caieki Sielun sisällinen Rauha ja Lepo on Synnin langemuresta coconans pois cadotettu, Sillä caieki Syndi ihestäns on sula Rauhattomuus, ja teke myös Sielun rauhattomari niiden caikellaisten hallikewaisten himoin, pelwon, murhen ja muitten käyösten cautta, cosca sihen vielä sitten Ulcoa päin cans tule mailmasta ja ruumista jocu Rauhattomus, jongun wastoin käymisen, taudin ja muun cautta, niin se mene sitä sywemmälle Sieluun ja Sydämmeen, eikä ole Sielulla mitän asetta eli walicappaletta ihestäns, millä hän taidais caieki nämät pois torjua pääldäns, ja hillitä eli alas paina ne luonnolliset liicutuyet wihasta, murhesta, pelwosta ja muusta rauhattomudesta joca hänesä alati näky ja igens edes pistä, niin wähan cuin Tuuli taita Meresä estä merenaallot ja wuon eli cuohumisen, mutta paljon enämmän sen ylyttä ja vielä suuremmari teke ja saatta.

3.
Tätä owat
Pakanat
ehinet mone-
sa asiasa.

I.
Että Sielu
tyty igens.

Tätä Sielun Lepoa ja Rauha siis, owat ne oppinet ja wijsat Pakanat monesa asiasa ja monella tarwalla ehinet: Ensiri, muutammat owat luullet sen parhari neuwori ja walicappaleri, että saatta Sielunsa Rauhaan ja lepoon: että Sielu tyty igens, ja tydyttä igens Hänen omalla Calliudellans, Suuruudellans ja Puuttumattomudellans. Sillä niin cuin Sielu on yri ijancaiekinen Hengi ihmisesä, ja niin se caiekein Callihin cappale caiekein näkywäisten ylike caikista luoduista, niin se myös on siitä arwosta että ihminen ainoastans tyty ja tydyttele igens Hänen Calliudellans. Josta ne wijsat Pakanat, jotca ei ole heidän rauhattomudestans taitanet muulla konstilla outta igiäns, owat sangen wijsahasti ja tarcasti kirjoittanet. Mutta caikese täsä owat cuitengin ne wijsat Pakanat, enämmän hascannet sanojans ja työtäns, cuin että he olisit taitanet ike työsä sen cautta saatta Sieluans sihen oikiaan rauhaan ja lepoon. Sillä Sielu on ainakin yri sencallinen cappale ja hengi, joca ei taida ikänäns igehensä tytyä, mutta hänellä pitä oleman jocu muu jobon- ga hän tyty ja josa hän tydyttä taita igens; tämän puutoxen taita igecukin ihminen nähdä pian ja tuta niistä alinomaisista puuttumattomista ja sanomattomista haluista, jotca alati hänesä ylös nousewat jos hän tahto eli ei, joita ei hän ikänäns ole u- lottuwainen täyttämän ja tydyttämän; ihmisesä on yri alinomai-

nen Gota ja riista Järjen ja Tahdon välillä. Tahto halaja caickia mitä Hänen etehens tule, mutta Järki soti wastan ja eteen aset- ta tahdolle sen mikä on sowelias eli sopimaton, ja mingä päälle häpiä ja rangaistus, eli cunnia ja palkea seura; tästä siis cosca ihmisen Tahto ei saa edes Hänen himojans ja taipumurians ala- ti, niin wuota cans yri alinomainen rauhattomuus ja lewottomus Sielusa. Cosca siis he ei ole tainnet täsä löytä Sielullens Lea- poa ja rauhaa, niin owat he

Toisexi, käändänet izens toissa päin, ja ahferoinnet teh- dä Sieluns niin liickumattomaxi ja tundemattomaxi caic- tia käytöxiä wastan, että hän coconans taita olla ilman liicutusta, ja muutosta, ilman ilotta, murhetta, pelwotta ja toiwoa, aina yhdesä mielesä ja määräsä. Waan tämä on taas tehdä Sielua yhderi kiwexi ja cuolluexi cappalex, joca on pikemmin sanottu kuin aicaan saatettu. Se neuwo olis yhta caicki, jos minä sanoisin yhdellesä Sairalle: Älä tunne eli ota was- tan sitä kipua joca sinulla on, niin sinulla on helpombi ja huoki- ambi, waan täsä sen Sairaan pidäis wastaman; ei se ole minun wallasani, ettei tuta kipua, mutta se tule ihestäns ja yliwoitta minun. Niin se on myös Sielun cansa, että se ike edes tuopi Hänen kipuns ja liicuturens, eikä huoli ihmisen päädöristä mitäit siben asti kuin hän saapi sen jolla hän taita oikein tydyttä izens ja rauhallisexi tulla. Jaa, on löytynyt muutamia Christittyingin leasa, joca owat päälle seisonet sen, että ihminen taita niin cau- was tulla Hänen Jumalans yhdistyresä ja yhdencallaisudesa, että Hänen Sieluns on ikänäns kuin liickumaton caickia murhetta, pelco ja iloo wastan, ja niin yhdesä tähdellisessä Lewosa ja Rau- hafa, waan tämä myös on pikemmin yri luulo joca airuusa on caswanut ja ylös ajateldu, kuin että se ike totudesa taidais löy- tyä niiden suurimbaingan Pyhäin tykönä: Sillä ei coco Raas- matus misän meildä sitä waadita, että ihmisen pidäis olemän co- conans ilman caicketta Sielun liicutusta ja muutosta, eikä enäm- bi mitän tundeman kuin sen että hän on yri ihminen, caicki lii- cuturet ja taipumiset, niin kuin ilo, murhe, pelco ja toiwu, ne owat jo luonnosta ihmiseen istutetut, eikä ole ikesäns pahat, niin kuin me näem ike Christuresakin, että hän oli näitten alle annet- tu ilman synnittä, niin se seis hänestä: että Cosca Lazarus oli

2.
Telee izens
tundematto-
maxi caic-
kijn
CITÄ 3100
Stoicorum

Joh. I: 33.
38.

Marc. 3:5. euollut ja hän näki sen, niin hän caubistui hengesä ja tuli sangen murhelliſexi/ niin cuin me myös muisa Pyhisiä niistä esimercs tejä kyllä näem, joita ej nyt ole tila ulosnimitä. Ja niin cuin sijs ej tälläkän tavalla ole taittu löytä ja saada sitä oikiata Sielun Lepoa ja Rauhaa, niin owat

4. Tänttä
caicki hi
mons.
Epicurei.

Colmannexi, Muutamat taas pyytänet egiä Sielunsa Lepoa ja Rauhaa sillä, että he owat andanet Sielun saada caicki mitä hän ikänäns halaja/ ja niin täyrtänet ja tehnet caicki hänen himons/ olcon se Cunnia, eli Rickaus, eli Hecuma ja muu; Waan cuinga turha tämäkin neuwo taas on ollut, sen igecukin taita pian nähä; sillä caicki tämä, Cunnian pyyhdo, Rickauden himo ja Hecuma enämmän caswattawat ja lisäwät tätä rauhattomuutta, cuin estäwät ja wähendäwät, niin cuin me sen tiedäm, että ensisti ansaita jo coosta igelens tawarata, cunniata ja muuta, niin se mara jo monda murhetta ja lewotoinda yötä, ja cosca se sitren on saatu niin ej ainakan Sielu siitä coscan saa kylläns, mutta jota enämmän yri ahne saapi tawarata sitä suurempi himo ja rackaus hänelle sen perän tulee, jota enämin yri yläpi saapi cunniata sitä enämmän Hänen Sydämmens paisu, jota enämmän yri juomari juopi sitä enämmän hän janoa ja tahroo, niin cauwan cuin he siinä caickin wijmein waipurwat ja puuttuwat sishen ijancaickiseen Rauhattomuteen helwetisä. Eako, näin turha ja wahingollinen sijs on egiä Sielunsa Lepoa Rauhaa ja tytymistä caickisa näisä jota ulcona Jumalasta ja siitä oikiasta hywydestä owat.

4.
Jumalasa
ainoastans
on se oikia
Lepo ja
Rauha.

Waan Misä sijs meidän nyt pitä löytämän ja saawuttaman se oikia Sielun Lepo ja Rauha? Simeon sano: **HERA**, siinä lastet **Palwelias** Rauhasa menemän. **HERA** Jumala on yriänän se corkein ja psyhwaisin Rauha ja Lepo, ja niin paljon sijs cuin jocu cappale on hänesä, eli jocu järjellinen Luondocappale on Häneseen yhdistetty, niin paljon hän myös on tullut sishen oikiaan Rauhaan ja Lepoon, sillä niin cuin Sielu on yri hengellinen ja puuttumaton cappale igesäns, niin ej taida myös jocu muu sitä oikein tydyttä ja rauhoitta eikä Hänen halujans asettaa, cuin ainoastans se joca on se täydellinen Corkein ja Puuttumaton Hywyys. Sentähden sijs ahkeroitcam tulla yhdistetyri jällens tämän Corkeinman ja Täydellisen Hywyden ja Rau-

Johonga pi
tä yhdisty-
män.

Rau

Rauhan causa, joca on ike Jumala, nijn meidän pitä huomait-
zeman se, että me silloin wasta olemma löytänet sen oikian Sie-
lun Lewon ja Rauhan sekä elämäsä että Cuolemasa.

Sijtä P. Simeonista seiso, että hän oli Jumalan
Palwelia, Jumalinen ja Hurscas mies, ja Pyhä Hengi
oli hänen, jonga nimen ja säädyn alla myös hän ainoastans sen
oikian Rauhan oli käsittänyt ja sijnä Rauhasa sai cuolla.

Jumalisuus, käsittä sisälläns ne ColmePää osaa mei-
dän Chriftilisyydestäm, joca meidän autudemme Järjestyreen tu-
lewat, joca me ainoastans taidamme autuari tulla, cuin owat:
Catumus, Usco, ja Uusi Elämä. Jos me siis tahdomme
sihen oikiaan Sielun Lepoon ja Rauhaan Jumalasa jälkens tulla,
nijn meidän pitä.

Ensiri, Catumurela ottaman ikem irti sen wieran Catumure-
HEKran Hallituksesta, eli Synnistä, joca on pää syh caickeen sa.
rauhattomuteen ja wiheliäisyyteen Sielusa, sillä nijn cauwan cuin
yrifin Syndi hallike meisä, nijn cauwan me turhaan teemme
ikellem ajaturia jostakin Rauhasa Jumalan causa, nyt eli ijan-
caikeisesti. Sentähden siis nyt, yhdellä Särjetyllä Sydämmellä
ja Mielellä murehdi ja tee ikes oikein rauhattomari sydämmesäs
sinun Jumalas edesä sinun Syndis ylike jota sinä nijn suuresti
olet racastanut ja rohkiasti harjoittanut, ja sillä päälles wetänyt
caiken rauhattomuden ja wiheliäisyyden, Cadu ja ano sydämme-
säs anderi tätä sinun tyhmyttäs että sinä olet eginnyt sinun Sie-
lus tyymistä ja rauhaa ainoastans sijnä rauhattomasa synnisa ja
sinä mailman Colmi päises Epäjumalasa jota sinä olet palwel-
lut, lihan himoisa, silmäin pyynnösä ja ylpiäs elämäsä, ja rucoi- I Joh. 2: 16.
le että sinun HEKras anda sinun oikein tuta ja nähä tämän
sinun syndisen rauhas petoxen, jolla sinä sinun suruttomudesas olet
ikelles hywiä ajaturia tehnyt sinun synnillisessä rauhasas ja caiken
Synnin tänttämises, ja että HEKra Laske sinun irti tästä wiheli-
käisestä Synnin ja Pirun Fangeudesta ja Sitehistä. Cosca siis
sinä olet tullut näin tundeman sinun wiheliäisen ja rauhattoman
tilas, jolla sinä et ole ainoastans ikiäs lewottomari ja rauhatto-
mari tehnyt, mutta myös caiken Jumalan Rauhan riekonut ja
sijtä ikes coconans pois eroittanut, ja sinä nyt sen ylike olet
rau-

rauhatoin sinun sydämmesäs ja cadut sitä, niin myös nyt halaa jat irti päästä ja todella eroitta iges tästä tilasta, niin cakele sitten.

Toiseri, siinä Pyhästä Ewangeliumisa sinun Herras ja Jumalas racasta ja rauhallista sydändä sinua ja caickia ihmisiä cohtan, jolla hän on Racastanut Sinua Pojasans Jesuresa jo ennen kuin mailman Perustus lafettu oli, ja sen Hänen Raclaudens ja Rauhansa halun meidän cansam ilmei tuonut Hänen Poicans sen suuren Rauhan Ruhtinan ja Sekiän Lähehtämisesä mailmaan, että sitä jällens lunastaman ja ike työsä Rauhaa rakendamain Jumalan ja ihmisten wälillä; Tätä siis Jesurelda toimitettua Rauhaa ja Sowindota cakele wisusti, cuinga se on Sinulle hyrwäri ja sowittamiseri tapahtunut, ja ike työsä cans Sinulle tule hyrwäri, cocea Sinä turwallisesä Uscalluresa Sinun Jumalas Armoon, ja Jesures anstoon / Pyhän Bengen waicutusen alla, turwat ja pidät iges ainoastans tähän kijnni / ja Uscosa omistat igelles tätä suurta sinulle toimitettua armoa ja Sowindota. Ja niin pian siis cuin sinä olet Uscön Kästittänyt sinun Jesures päälle ja sen cautta syndis anderi saanut, niin silloin jo on Rauha ike työsä tehty Jumalan ja Sinun wälillä, että tarwize enämbi epäillä nyt sinun Jumalas ystävyydestä ja Sowinnosta, jolla hän on jakanut ja andanut sinulle Hänen Rauhans, joca on ijancaicinen ja wahwa, mutta-

Uscosa eläs mäsä. Colmanneyi, harjoita ja wahwista nyt tätä Rauhaa sitten siinä joca päiwäisesä Catumuresa Udisturen tilasa, niin että sinä niin cuin tämän Herran totinen Palwel ja ja omaisuus palwelet händä yrinäns ja yri waicaisesti caikesta Sielun ja ruumin woimasta, ja et anna wihollistes saada yhtän walda enämbi sinun ylikes, niin ettet sinä cuuldele Pirun Mailman ja oman Lihäs walheita ja eteen asettelemisa, joista ej muuta cuin Rauhattomus ja Sota taida ulos wuota. Jaa, jos Sinä tasaisesti riput kijnni täsä sinun Herras Jesuresa, Uscosa, Rucouresa ja Hänen totisesä Seuramisesans, pitäin iges irti caikista ehdollisista synneistä ja ricorista, niin hän cans niin rauhoitta sinun omantundos, että sinä sen suurimmangin rauhattomuden ja wihollisten wainon alla taidat canda yhtä rauhallista ja tytywäistä Sydändä, ja olla wacuutettu sinun Jumalas rauhasta ja ystävyydestä, ja wijmein cans siinä samasa Rauhasa täädä erit ja sihen ijancaiciseen Rauhaan siirtyni tulla.

Ja niin kuin siis tässä järjestyksessä yri ihminen taita aina olla wacuuutettu Hänen Jumalans Rauhasta, ja yhdestä Mutuallifesta Cuolemasta; niin tule tähän vielä cans se, että joca tah to olla wisii yhdestä rauhallifesta ja autuallifesta cuolemasta Hänen pitä lähimmäisens cansa jocapäiwäisessä rauhasa ja rackaudesa elämän, ja sowitzaman joca päiwä mitä ricottu on, ettei se cuoleman heikkellä hänelle rauhattomutta ja waiwaa nostais. Hänen pitä myös coetteleman jos hänellä on mitän wääräybellä saatua calua, ja andaman se tacaperin ja sowitzaman caifisa lähimmäisens, josta asiasta ja wäärän calun tacaperin andamisen tarpellisudesta cago ja lue sen 9. Sunnund. Saarna jälken P. Colminaijuden Sunnundain. Ja niin pitä meidän joca Päiwää cagoman, niin kuin se olis se wijmeinen päiwä, jolla me taidamme täällä tulla pois temmaturi, ja tarwigemme olla wisit ja wacuuutetut meidän tilastam ja yhdestä Mutuallifesta erosta ja Cuolemasta. Ach! cuinga paljon tämän asian päällä cuitengin seisoo, Ach! cuinga egi tätä totista Sielun Lepoa ja Rauhaa Jumalasa? Ach! cuinga harwat tästä rauhasa owat osalliset, ja tässä täällä cuolewat, sillä monda on cukuuttu, mutta harwas owat walitut. Ach! HERRa armahda meitä, ja johdata meitä sinun Rauhaas ja Sowindoos Jesureasa, ja lasse sinun Palwelias Rauhasa menemän sinun ijancaifiseen Rauhaas. Amen!

Ach! ijancaifinen Jumala; sinä Elämän Jesä / Nucous. walmista meitä cuitengin sinun P. Henges cautta caifesa meidän elämäsam sen autualliseen päädöreen: Waicuta meisä oikia Catumus, ja anna meidän aina meidän wael luxem niin täyettä, niin kuin me sen soisimme täyttänem meidän wijmeisellä hekkellä; ota meillä sitä wastan pois caicti estehet, joiden cautta Piru, mailma ja meidän oma Liham tahrowat meitä sencallaisesta walmisturesta estää; ja suruttomuteen meidän ijancaifisexi cadotuxexem lykätä. HERRa Jesu, Sinä Elämän Ruhtinas, joca Cuoleman yligewoitannut olet / lahjoita meille Sinun Cuolemas ja autuallisen Nösnousemises woima, meidän Syndimme pois pyhkimisexi / ja Uscon wahwisturexi ja meidän elämän rauhoittamisexi. Jaa, elä Sinä ige meisä, ja yligewoita meisä Cuolemas / cosca meidän pitä sen cansa Camps
S S 3
pan:

paureen tuleman ja taisteleman. **HR**ra Jumala P. Hengi, Sinä Klämän Hengi, waicuta sinun Sanas ja P. Sa-
 eramentteis cautta meissä caicki mitä yhteen autualliseen
 walmistukseen ja rauhalliseen Cuolemaan tarwitan / Usco
 ja sen hedelmät: Useta alati meidän Silmäimme etehen
 meidän Cuolewaisudem, ja se edesäm setjowa ijancaicka
 suus / että me caikesta Suruttomuudesta warjelluri tuli-
 sim. Ja cosca meidän wijmeinen hetkem tule, niin astu
 itse meidän etehem sanomattomilla huocaurilla / meidän
 tarpem jälken, ja anna jocu Sädet sijtä tulewaisesta ijan-
 caickisudesta meidän Sielubum langeta, joca meidän wie-
 roitta ja puhdista caickein maallisten rippumisesta, ja te-
 ke meidän iläwöigemistem niiden Taiwallisten perän niiden
 esimaun cautta sitä palawammagi; sijhen asti kuin Sinä
 itse sijhen walkeuteen meidän sisälle johdatat. Sinä P.
 Colminaisuus, me annamme sinun balduus meidän Sielum
 nyt ja meidän wijmeisellä hetkellä, Sinä olet sen Lunas-
 stanut / ja tahdot sen wielä nytkin lunasta. **HR**ra Si-
 nä Uscollinen Jumala. Amen.

Sunnuntai Septuagesima.

Esipuhe.

Luc. 10: 20.

Ullengin, älkät iloitco sijtä / että henget teidän a-
 lanne annetan: waan iloikat parammin, että tei-
 dän Nimenne owat kirjoitetut Taiwais. Näillä
 Sanoilla wai: **J**esus opetta opetuslapsillens, mikä
 heidän ilons oikia **S**yn piti oleman Luc. 10: 20.

v. 17.

I. Cosca ne Seisemän kymmendä **C**hristuxen Opetus-
 lasta, jötra olit **C**hristuxelta lähetetyt saarnaman **E**wangeliumita,
 tulit jälkens tacaperin, ja suurella ilolla juttelit, cuinga **P**erkelet-
 tin heidän alans annetut olit **C**hristuxen **N**imen tähden, niin wai:
Christus

Christus sen päälle wastais heille ja sanoi: **Ulkät iloit-
to sijtä, että henger teidän alanne anneran: waan iloit-
lat parammin, että teidän Nimen owat kirjoitetut Tai-
wais.** Opetuslapses iloitit sen yli että heille oli annettu woima
Perkelitten ylike, josta oman Eunnian ja suuren Nimen pyhündö
poltti heitä, että heidän Mailmasa piti cuuluisari tuleman hei-
dän ihmetöittens sanoman cautta, ja sen tähden ulosmerkittä-
män ja ylös kirjoittaman Historioihin ja muistokirjoihin ijan-
caikiseri mailman tiedori ja muistori; **Waan Wap: JEsus kiessi**
pois sen, ettei tämä asia ollut eikä pitänyt oleman heille se oikia
ilon syh ja juuri, sillä tämä ihmeitä tekewäinen woima oli yh-
teinen niille wäärilleekin Prophetaille, jotca kersawat HERNAN
odesä wijmeisnä Päiwänä, että he owat Christuren Nimellä aja-
net ulos Perkeleitä, ja monda wälewätä Työtä tehnet, joille cui-
tengin Christus wastaa, ettei hän tunne heitä, mengät pois mi-
nun tyköni te wäärintekiät. Sentähden hän waroitta heitä,
ylpendestä, jonga cautta myös Perkelet ulos ajettin ja alas
lykättin Taiwasta, niin kuin Christus myös nyt näitten sanain kes-
kellä sano heille: **Ninä näin Satanan Taiwast langewan**
alas niin kuin pitkäsen tullen / jonga nyt Christuren Tulemis-
sen ja Ewangeliumin Saarnan cautta piti Hänen ylään waldans
ja wainons tähden pian cukiistettaman ja pimenden cablella sitä
findämmästi sidottaman. Niin siis cosea taincallainen ylää ilo
ja kerscaus ej hywään puutu, piti Opetuslasten parammin iloitte-
man sen ylike, että heidän Nimens olit kirjoitetut Taiwais-
sa, joca asia on se oikia ilon Syy ja juuri. Josta me siis mers-
fikem.

2. **Etä Kirjan ja Kirjoituksen cansa, ej täfä ym-
märretä jotan maallista kirjaa ja Paperia, joca ej ole mahdol-
linen ike Jumalan kirjari, eikä myöskän tällä ymmärretä coco**
sitä Luonnon kirjaa, ilmaa, Tähtiä, tuulda, wettä eli maata,
sillä caiki nämät culuwat pois ja owat nyt syh enemmän huoca-
kseen ja murheseen kuin iloon. **Waan täfä ymmärretän ike Ju-
malan Kirja Taiwais/ joca ej ole muu, kuin se Jumalan caic-
ki tietäwäisyyden jälken tehty Päätos ja walikeminen yhdestä osa-
sta ihmisiä mailmasa, jotca Jumala on nähnyt Hänen caiki tie-
täwäisyydesäns uscowan JEsuren päälle ja sinä Uscosa loppun asti**
wahwana pssywan, jotca hän myös ike Sundee ja Hänen Armo-
Muis

Opetus laps
set iloitit
että heillä
oli walda
yli Perke-
litten.

Wada ej se
ollut oikia
ilon syh.

Matt. 7: 22
23
I Cor. 13: 2

E. 18.

Jer. 17: 13.

Rom. 8: 22.

- Mal. 3: 16. Muistososans ijancaickisefsti pitä, sentähden se seis: Muisto kirja on Hänen eteens kirjoitettu niille, jotka HERa pelkävät ja muistawat Hänen nimens. Jaa, HERa pitä näiden Hänen walittuidens menosta niin tarcan waarin, että hän caice ki heidän kynnensäkin kirjoitta Hänen kirjaans / se on, Hänen puuttumattomaan muistoons panee. Waan erinomaisesti on Elämän Kirja täsä, JESus Kristus / jongatähden myös se cuktan Carigan Elämän kirjari / sillä tämä Cariga on itse sekä Ylös kirjoittia, että se Kirja johon ne uloswalitut tulewat sfsälle pyälletyri ja suljeturi, niin ettei he sijtä ifänäns tule pois eroiteturi eli unhodeturi sillä joca woitta / se pitä walkeilla waatteilla pueteettaman / ja en Minä pyhi Hänen Nimeens elämän kirjasta / ja minä tahdon tunnustaa Hänen Nimens minun Isäni edes. Ja niin tämä Cariga JESus on se Syy yrin, jonga cautta ja jonga tähden se osa ihmisiä on ulos eroitettu ja walittu mailmasta, joca Hänen päällens useo wat ja siinä loppun asti wahwana pysywät, niin cuin se seis: Jumala on meitä walinnut sen cautta, ennen cuin mailman Perustus lastettu oli / että me olisim pyhät ja laite tamattomat Hänen edesäns ractaudes.
- Apoc. 13: 8.
- Apoc. 3: 5.
- Phil. 4: 3.
- Eph. 1: 4.

On siis se, että jongun nimi on Taiwais eli elämän Kirjas kirjoitettu / niin paljon: että Jumala sen ihmisen, jonga hän on Hänen Jumalallisesa caicki tietäwäisydesäns nähnyt, täällä totisella Uscolla wastanottawan sen JEsuresa meille tapahtunen armon, ja siinä uscosa loppun asti pysywän, on ijancaickisudesta ulos walinnut sishen ijancaickiseen Elämään, ja Taiswalliseen Perindöön, jolle hän sentähden Hänen armon ja autudens walicappalet ja Sawarat on päättännyt ylbäkylläisesti andarens ja jacaarens. Ja tämä nyt piti oleman se asia, jonga yli myös Opetus lasten piti erinomaisesti iloikeman, että heidän Nimens näin oli ylös kirjoitettu sishen ijancaickiseen elämän kirjaan, ja he olit niiden ulos walittuiden lugusa Tairwaisa. Ja mikä myös mahta olla jongatähden jongun ihmisen pidäis mailmasa enämmän iloikeman cuin tämän sanomattoman armon ja wacuurukseen yli Hänen uloswaligemisestans, että hän on yri totinen ulos walittu Jumalan Lapsi, Tämän armon sulteent ei caice ki ne muut edusturet ja lahjat mailmasa woya mitän ehkä cuin

Mutta se oli
silia ilon
syy, että he
olit Elämän
kirjas.

ga suurena ja arvamatoimna mailma heidän pidäis, kuin se on, että olla yri walittu Jumalan lapsi. Waan tässä me vielä merkikem, koska wäp: **J**esus kässe Hänen Opetus lapsens iloita tämän heidän ijancakikisen uloswalikemimens ylike, niin ej hän sentähden sillä wacuuta heitä jollaculla ehdottomalla wacuutuyella ja wisin, dellä heidän uloswalikemifestans, sillä sijtä olisit he tainnet langeta joibingin suruttomihin ajaturijn ja päättä näin: koska minä tiedän sen wisiri että minä olen niiden ulos walittuin lugusa ja elämän kirjasa, niin minä sitten saan elä cuinga minä tahdon ja wasta elämäni lopulla oikian parannuren tehdä, sillä joca elämän kirjaan ja walittuin lucuun on ferran merkitty ja ylös kirjoitetu, se ej itänans enämbi tule siellä ulospyhityri. **T**ongatähden myös emme me siinä **P.** Raamatus löyhdä yhtän sencallaista esimerkiä, että Jumala olis fenellengän ilmoittanut Hänen ulos walikemimens niin wisiksi ja ehdottomasti, ettei hänellä aina paljon enämmin olis pitännyt oleman syy, että pelwolla coetella ikens alati jos hän on uloswalittuiden seasa eli ej, ja niin wahwista Hänen walikemimens Hänen Autudens Järjestyren tarcan waarintottamisen ja pitämisen cautta. Niin kuin **J**esus tässä myös waroitta Hänen Opetus lapsians, ettei heidän pitännyt ylpeilemän sen ylike että heillä oli se ihmeitä tekewäinen woima, sillä sen cautta he olisit tainnet pois cadotta caiken wisiniden heidän ulos walikemifestans ja autudestans, waan heidän piti pysymän alati siinä ordningisa ja järjestyresä josa he taisit olla wacuuteret Jumalan armosta ja heidän ulos walikemifestans, nimittäin **U**scosa ja **U**scor waelluyesa ja pyhästä elämästä loppun asti.

Jongga heidän piti coetteleman.

2 Pet. 1:26.

Waan tässä taidais jocu sanoa: **M**e cuulim ästen ettet yriän joca on **E**lämän kirjaan ylös kirjoitettu, taida sijtä enämbi ulos pyhityri tulla, cuingasta siis **M**oses / koska **I**sraelin **C**ansa langeis epäjumalan **W**alweluyeen, rucoi: **J**umalata, että **J**umalan piti ulos pyhkimän händä **S**änen kirjastans, ellei hän tahtronut heidän ricostans andexi anda? **W**astaus: yriertaisimmast taitan tähän näin wastatta: Niin kuin ihmisten **E**lämä on **C**olmellainen: **L**uonnollinen, **S**engellinen, ja **I**jancakikinen; niin se taita olla myös **C**olmellainen **E**lämän Kirja johon he kirjoitetut owat. **T**ämän **C**ansimmaisen taidamme me soweliasti **M**oseresta ymmärtä, että hän

Exod. 32: 32-33.

Cuinga mosnellainen elämän kirja on.

tahdoi tulla ulos pyhityri sen Luonnollisen Elämän kirjasta, se on, tulla cuoleteturi ja eläwitten seasta cuoleman kautta pois eroiteturi, ennen kuin hän olis suonut sen että kaikki Israelin lapses olisit tulleet heidän synnifians hucuteturi Jumalan sitä niin Moses hänen suuresta hämmästyksensä yli Israelin Lasten hirmuisen lange-
 muren ei tainnut kyllä osotta hänen kiwauttans sen ylise, ja sisällistä haluans heidän ojennurens jälken, niin että hän tahdoi en-
 nen igens panna caiken rangaitturen ja cuoleman alaisei, kuin hän olis tahtonut nähda heidän cadotustans ja hucumistans hei-
 dän Synneifians. Siitä Toisesta, nimittäin sen Hengellisen Elä-
 män kirjasta taas P. David puhu, koska hän sano: Pyhi
 heitä eläwitten kirjasta, ettei he kirjoitetais wanhursca-
 sten cansa. Niin että waikka tosin kaikki sen näkywäisen Seur-
 racunnan sisällä sen Pyhän Sacramentin kautta jo lapsudesta o-
 wat ylös kirjoitetut sen Hengellisen elämän kirjaan, ja totisiri Ju-
 malan Lapsi tehdyt, niin euitengin ne jotca Jumalan Lijtoista
 pois langeisit ja siitä elämästä poisluowuit joca heisä siinä Pyhä-
 jä Sacramentisa waicutettu oli, ehdollisen pahuden kautta, piti
 ulospyhittämän wanhurscasten joukosta; niin kuin se tapahdui
 Cuningas Saulille, että waikka hän ymbärins leikauren kautta
 oli ylös otettu Jumalan Lapsesi, ja myös wielä sitten jälken siinä
 tilasa eli jongun ajan, niin euitengin hän jälkensä sen hengellisen
 elämän kirjasta ja wanhurscasten joukosta ulos pyhittin, koska
 hän langeis suruttomuteen ja syndiin, ja niin ei ollutkan ylös
 kirjoitettu sen ijancaickisen Elämän kirjaan, josa ainoastans
 ne ulos walitut, jotca Jumala on nähnyt loppun asti siinä Hen-
 gellisessä elämässä seisowaiset olewan, owat ulos merkittyinä ja kir-
 joitettuna. Samalla muoto myös oli se niiden Jumalattomain
 Judalaisten cansa, jotca luowuit pois heidän Jumalans liitosta
 ja cuoleman asti wihaisit Christusta ja Hänen Prophetaitans, jor-
 sta David tässä Psalmisa puhu, ja Prophetallisesta hengestä ik-
 moitta heille heidän ulos pyhkimistans niiden wanhurscasten sea-
 sta, niin muodoin kuin he ise olit lykännet igens sen Hengellisen
 Cuoleman nimittäin Synnin ja Jumalan wihan alle ja niin seuras
 waisesti myös sen ijancaickisen cuoleman ja cadoturen alaisei. Mi-
 tä taas sen ijancaickisen Elämän Kirjaan tule niin siitä ei toi-
 da cücan coscan tulla pospyhityri, sillä se on ainoastans niiden
 ulos walittuiden Kirja, jotca Jumala on nähnyt Hänen kaikki tie-
 tä

Fl. 69: 29.
 Apoc. 22:
 19.

tämäsihydesäns olewan Uscoa pösywäiset loppun asti, ja niistä ei mikän taida ulos repiä Jumalan kädestä, waan he owat kätkeyt siben ijancaikkiseen elämään, Jotca owat merkityt heidän ohisans Jumalan Sinetillä. Apoc. 7: 3. cap. 9: 4. Josta asiasta meille anda erinomaisen tilan pidemmällä puhua tämän päiväinen P. Ewangeliumi johon me pyhdäm armoa ja ylös walistusta, JEsuxen Nucouxella sydammeest sanoden: Jsa meidän joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Matheus

Lug. 20: 9. 1.

Sihen aiean, sanoi JEsus Opetus Lapsillens tämän wertauren: Taiwan Baldacunda on Perhen Jsännän wertainen, joca warhain huomeneldain läxi ulos, palkaman työwäke wijnamäkeens. 2. Ja cuin hän oli sopinut työmiesten cansa määrätyst päivä palkast, hähetti hän heidän Wijnamäkeens. 3. Ja hän meni ulos liki colmannella hetkellä, näki muita seisowan turulla joutilasna. 4. Ja sanoi heille: mengät te myös minun wijnamäkeeni, ja mitä cohtullinen on, niin minä annan teille: Njii he menit sinne. 5. Ja taas hän meni ulos liki cuudennella ja yhderännellä hetkellä, ja teki myös niin. 6. Mutta yhdellätoistakymmenellä hetkellä läxi hän ulos, ja löysi muita joutilasna seisomast, ja sanoi heille: Miri te täsä caiken päivän joutilasna seisotte. 7. He wastaisit: Sillä ei ole meitä kengän palkannut. Hän sanoi heille: Mengät te myös minun wijnamäkeeni ja mitä cohtuus on, sen pitä teidän saaman. 8. Cosca ehto tuli, sanoi wijnamäiden Jsändä perhens haldialle: Cuzzi työwäki, ja mara heidän palkans, ruweten wijneisist ensimmäisijn asti. 9. Ja cuin ne tulit, jotca liki yhdellä toista kymmenellä hetkellä tullet olit, ja sait kukin päivä palk-

Kan. 10. Cosca ensimmäiset tulit, luulit he enäm-
män saavans. Ja he myös sait kukin päiväpale-
kan. 11. Ja cuin he sait, napisit he Berhen Isän-
dä wastan. 12. Ja sanoit nämät wijmeiset olit yhe-
den hetken työsä, ja sinä teit heidän meidän wer-
rarem, jotea olemma candanet päivän cuorman ja
heldeen. 13. Nijn hän wastais yhdelle hetstä ja sa-
noi: Ystävän, en tee minä sinulle wäryttä, etkös
sopinut minun cansani määrätystä palkast? 14. Ota
se cuin sinun tule, ja mene matcas; minä tahdon
myös tälle wijmeiselle anda njin cuin sinullengin.
15. Wat engö minä saa tehdä minun calustani mitä
minä tahdon? Taitka cahokkos sentähden carsast, että
minä hywä olen? 16. Nijn wijmeiset tulewat en-
simmäisixi, ja ensimmäiset wijmeisixi. Sillä mon-
da owat cehutut, mutta harwat walitut.

Tällä erällä me tahdom tutkistella, Jumalan
Armo = walizemista sijhen ijancaikiseen E-
lämään / ja misä Järjestyres me taidam-
me olla wisit siitä / että me olem njiden
ulos walittuiden lugusa?

O HERra auta ja anna menestvä!

Nämä Pyhä Ewangeliumi on hyi niistä caikein rasechimi-
mista coco wuoficautena, jonga Selityren päälle on työs-
läs tulla, jos me tätä Christuren wertautsa ainoastans
ikehäns cakelemme, waan jos me tutkistelem sitä njin
muodoin cuin se ulos wuota wap: Christuren edelläkäywäisestä
puhesta sen rikkaan Nuorucaisen njin myös Pietarin cansa, njin
taidamme me pikemmin Christuren tarcoituren sen cansa käsittä:
Yhreisesti tosin se sivi pidetän, että wap: JEsus tällä wertauyels-
la ej erinomattain tarcoita ja eteen aseta sitä yhäläistä Armo-
palkka cuin kaikille sekä wanhan että uden Testamendin Useowais-
file

sille siinä tulowaisesa elämäsi annetan, waan että hän tässä ta-
doi ofotta Judalaisille, cuinga heillä, jotta jo ennen niin mon-
da sataa ja tuhatta vuotta olit cugutut Jumalan wijnamäkeen,
ja siinä ulos seisonet päivän cuorman ja heldeen, se on, niin mo-
nein ceremoniamin ja säätyin orjuden, ei sen wuori Jumalan duo-
miosa ollut yhtän edustusta Vacanain etehen ja yllike, jotta wa-
sta wijmeisellä hetkellä wijnamäkeen eli Christuren Seuracunnan
osallisuteen tulit, waan heidän piti tuleman ensimmäisxi cosca he
Jumalan Cugumisen cuuliaisesti wastanotit, ja Judalaiset sitä
wastan wijmeiseri ja ikänäns cuin hännäxi sentähden että he ylö-
cahoit Jumalan Cugumiset jotta heille ensisti ja niin ruusahasti ta-
pahduit; Jongatahden myös niiden ensimmäisten Työmiesten
muriseminen näky uloswuotawan ikänäns cuin cateudesta yli ni-
den jälkimmäisten eli Vacanain palkan ja muut edusturet jotta
heille niin runsahasti ja wielä runsahammasti cuin Judalaisille an-
nettii Udessa Testamendisä.

Deut. 28:
44.

Waan jos me wielä lähemmästä cäkelem tätä Christus-
ren wertausta, cuinga se coconans ulos wuota ja seura Wap:
Christuren puhesta siinä edellä käywäisessä lugusa, niin me wielä
lähemmäxi taidam käsittä wap: Christuren maalin ja tarcoitu-
ren sen cansa: Ensixi / alcu kielen jälken, niin tämä P. Ewan-
geliumi alcaa näillä sanoilla: Sillä Taiwan Waldacunda
on Perhen Isännän wertainen etc. Cusa se sana Sillä coh-
ta sito tämän wertauren yhteen niiden edelläkäywäisten Sanain
cansa 19 lugusa, cusa Christus näitten sanain edellä sano: Mut-
ta monda ensimmäist tule wijmeiseri / ja wijmeistä ensi-
mäiseri, joita samoja hän taas tämän Ewangeliumin lopulla
fertoi: Niin wijmeiset tulewat ensimmäisxi ja ensimmäiset
wijmeiseri, josta me selwästi näem että coco tämä Ewangeliumi
mi tarcoitta sen edellisen Puhen päälle, ja on yri selitys siitä,
cuinga ja millä tawalla se taita tapahtua, että Taiwan walda-
cunnasa eli Armon waldacunnasa ne wijmeiset taitawat tulla en-
simmäisxi, ja ne ensimmäiset wijmeiseri? Toiseri, cosca me
Christuren edellistä Puhetta cäkelem siinä edellisessä lugusa, niin
siinä seisoo, että yri Nuotucainen kysyi Christurelda: Mitä hy-
wä Zänen piti tekemän: että Zänen pidäis sen ijancaikk-
sen elämän saaman? jonga päälle JEsus, cosca hän näki hä-

Tämä wera-
taus rippu
Christuren
puhesta.

v. 16.

Math. 19:
16. 17. &c.

nen tahtowan hywain töittens päälle luotta, asetti Hänen eteens ne Kymmenen Käskyn Sanat, että niistä tähttä: waan cosca se Nuorucainen luuli ne caieki jo nuorudesta pitänens, niin JEsus taas pani Hänen päällens sen, että Hänen piti myymän caieki Hänen Tawarans ja andaman waiwaisille, ja sitten seuraman händä että hän JEsuren Schoulusa olis tullut paremmin neuwoturi cuinga hänen piti autuuri tuleman. Mutta niin cuin se Nuorucainen tuli murhelliseri tästä ja meni coconans pois Christuren tyhöö, niin otti wap: Christus siitä taas tilan Opetus lapsillens osotta ja opetta, cuinga waaralliset ne maalliset tawarat owat, ja cuinga rascas ja työläs se on yhdelle Rickaalle tulla Taiwan waldacundaan, niin että Opetus lapsekin siitä tulit sangen murhelliseri ja peliästyin sanoit: euca sijs taita autuuri tulla? Joille taas JEsus wastais: Ihmisten tyhönä se on mahdotoin, mutta Jumalan tyhönä owat caieki mahdolliset.

Pietarin
sanfa.

Tämän puhen päälle nyt Pietari joca tässä oli saapuilla ja cuuldeli caieki mitä puhuttiin, langeis cans samaan puheseen, muistain että hängin oli caieki ylönnandanut Christuren tähden, ja sanoit: eago, me luowuimma caikista ja seuraisimme sinua, niin cuin sinä nyt waadeit tähdä Nuorucaiselta, Mitä sijs meidän siitä on? ja niin tahdoi tietä mikä edustus ja palcka hänellä piti oleman Hänen Seuramisestans, ja caiken omaisudens ylönnadamisest? Tämän päälle nyt JEsus wastais ja tosin näytti, mikä Palcka ja edustus hänellä ja hänen cansawelijlans siitä piti oleman, nimittäin duomigeminen caritoista kymmendä Israelin Sucucunda, niin myös ylönnään se Jhancacikinen Elämä caikille heidän seurailens; Waan cuitengin päättä wap: Christus tämän Hänen wastarens näillä merkillsillä sanoilla, ja sano: Mutta monda ensimmäist tule wijmeiseri ja wijmeistä ensimmäiseri. Joilla sanoilla hän andoi Pietarin ja muut Apostolit ymmärtä, että he tosin ne ensimmäiset olit, jotca siihen Pyhään Apostolin wireaan ja wijnamään Työhön eugutut olit, waan ei se wielä ollut sillä tehty, mutta heidän jälkens piti taas toiset euguttaman jotca Jumalalle piti oleman niin otolliset cuin hekin; jongatähden sijs JEsus tässä tunsi tarpelliseri että waroittra heitä, ettei he tämän edusturens tähden että he olit ne ensimmäiset Christuren wijnamään Työjä, langeis ylpenteen, eikä nuriasti eagois, jos wielä muutamia Työmiehiä heidän jälkens tuli, jotca Jumala tefi heidän caldai

v. 27.

v. 28-29.

101. d. 17
22. 71. 21

daisereus; niin kuin waip: Christus myös coco tämän Ewangeliumin ja wertauren sen päälle tarcoitta ja asetta.

Colmannexi siis, mitä ike wertaureen tule, niin se Taiwan waldacunda josta täsä Jesus puhu, on Armon waldacunda Udesa Testamendisä; jonga hän ike oli alcanut ja awainnut, cosca hän rupeis saarnaman: Teplät Parannus/ sikä Taiwan waldacunda läheftyi.

Josin Jumala ylös piti Hänen Armo-waldacundans ja Wijnamäkens wanhasakin Testamendisä, ja lähetti siihen Työmiehiä yhden toisen peräst caickina aiccina hamasta alusta ja a-musta ehtoseen ja loppun asti, josta myös opettajat tämän Ewangeliumin ulos toimittawat; Waan niistä edellisistä asianhaaroista ja Christuxen puhesta Pietarin cans me jo tuullet olem, että täsä erinomattain on yube niistä työmiehistä jotea Christus ike niin kuin Hänen waldacundans Pää ja Händä lähetti hänen wijnamäkeens seinä udesa Testamendisä: Nijn pian siis kuin Christus astui sisälle Hänen opetus wircaans ja sen cautta alcoi, ja ifänäns kuin awais Hänen Taiwan waldacundans owen caikille Paccnoilleekin, rupeis hän cohta cukuman ja cocooman Työmiehiä, jotea Hänen Seuracundaans niin kuin Hänen Hengellistä wijnamäkeens piti rakendamän: Ne Ensimmäiset jotea hän siihen cuttui ja eroitti, oli Simon Pietari ja Andreas hänen weljens, niin myös Jacobus ja Johannes Zebedeuren Pojat. Sitten cukui hän Matheuren, jonga hän joutilasna löysi torilla ja tulsija, niin myös toisena wircans wuotena cukui hän ne muut niistä rahdestatoista kymmenestä Apostoleistans. Wijmeisenä wuotena hänen wirastans cukui hän ne 70 Opetus lastans ja lähetti ulos saarnaman Judan maahan. Sen jälken tapahdui erinomainen Cukumus taas Työmiehille tähän wijnamäkeen jälken Hänen Taiwan wäseen Astumisens: Cosca sekä Mathias Judayen siaan arwan cautta walittin, että myös jälken Helundain monda siihen lisändyi, jotea waicka ei heillä ollut erinomaisesti se Apostolillinen arwo ja Nimi, niin cuitengin edes seisoiit bekin sitä julkista Opetus-wircaa suurella woimalla, niin kuin me näem P. Stephanusta ja Philippuresta. Wijmeiseri tapahdui tämä Cukumus P. Pawalille niin kuin kessen syndynelle ja omasa mielefäns sille halwimmalle, jotea cuitengin sitten oli yxi niistä suurimmista Apostoleista, jonga Hänen sekä suuri Työnsä HERRAN

wij

Taiwan
waldacun-
da on Seur-
acunde.
Mat. 4: 17.

Esa. 5: 1.2.

3. 4.

Gezelii

Bibbia.

Setä wan-
hasa / että
udesa Testa-
mentisä
josta täsä
erinomai-
sest puhu-
tan.

Ne ensime-
mäiset Työ-
miehet:

Mat. 4: 18.

22.

Mat. 9: 9.

Marc. 2: 14.

Marc. 3: 13.

14.

Luc. 10: 1.2.

AA. I: 26.

Ne jälkim-
mäiset:

I Cor. 15: 9.

wijnamäessä, että myös Hänen suurella Hengen mitalla kirjoitetut Epistolans kyllä osottawat ja todistawat. Hänen aicanans tuli vielä cans monda Sydmiestä lähetyxi H. Er. ran wijnamäkeen, niin cuin Barnabas, Silas, Apollo, Timotheus, Titus, Lucas ja muut, joiden secaa myös Andronicus ja Junias. Pawalilda ylösnimitetän niin cuin cuuluisat Apostolitten seas. Nämät nyt owat ne ikecullakin ajalla cugutut Sydmielhet H. Er. ran wijnamäkeen, mutta niin cuin nämät nyt cosca J. E. sus tätä wertauستا puhui ei vielä caieki ollet cugutut eikä saapuilla, niin sentähden J. E. sus täsä erinomaisesti anda Hänen waroiturens niille ensist cugutuille ja erittäin vielä Pietarille joca tämän kysymyren oli eteen yannut: Mitä sijs meidän sijtä on? etä me sinun cugumistas seurannet olem ja caieki pois jättänet? niin cuin vielä myös sen saman syyn tähden täsä Verhen Isändä nuhtele sitä nurisewata palcan ylike, niin cuin ainoastans yhtä joca tämän yli puhetta piti, ja sano: Minun Istāwān, en tee minä sinulle wääräyettä / setkös sopinūt minun cansani määrätyst penningist? josta me niin näem että wāp: J. E. sus tällä erinomaisesti tahdoi waroitta Pietarita, niin cuin myös ne muut ensist cugutut taitan sen alla ymmärtä, ettei he ylpeilit eli jotacuta erinomaista edustusta ikellens muitten yli omistais sijtä, että he ennen ja ensist olit pandut wijnamäden Sydöhön ennen cuin ne muut ja olit ulosfeisonet päiwän cuorman ja heldeen, ja Christusyren cansa pysynet kiusaurisa, Luc. 22: 28. Ja waicka emme tosin lue sitä cusan että Pietari taicka muut ensimmäiset Apostolit ylpeilit eli napisit taicka cādehdit yli niiden jälkimmäisten niin cuin Pawalin ja muitten wircaa ja työtā, waicka Pietarilla oli jocu riita Pawalin cansa muutamisa opin asianhaaroisa josta Pawali nuhteli ja tacaperin löi Pietarin, niin ei cuitengan sen wuori ollut tämä J. E. susyren waroitus Pietarille ja niille muille ensimmäisille tarpetoin eikä turha, sillä J. E. sus sai suuren tilan tähän waroitukseen sekä tästä Pietarin kysymyrestä, Mitä meidän sijtä on? että myös caikesta muusta heidän elämästāns, cosca hän näki etä Opetus lapses usiasti kessenānsākin riitelit edusturista ylitōisens, ja cuca heistä piti suurin olemān. Niin että taincallainen waroitus näille ensimmäisille Opetus lapsille oli näitten syitten tähden airwan tarwellinen ja hyödyllinen.

Waan Meljännexi, me täsä nyt merfigem, cosca Isändä

2 Cor. 9: 5.
Cap. 12: 12.
I Cor. 15:
10.
Rom. 16: 7.

Mitä en-
simmäisiä
Christus
waroitta.

v. 13.

Gal. 2:
8-15.

Mat. 18: 1.
Lug. 20: 20.
21.

Luc. 22: 24.

dä oli ainoastans niiden ensimmäisten Työmiesten cansa tehnyt ja sopinut wiisistä ja määrätystä palcasta ja penningistä, jotca luulit heilons syyn olevan navista yli sen yhtäläisen mayon joca wiimein caikille annettiin, tästä me siis nyt kysymme, Mitäs se oli palcaka ja määrätty penningi/ jonga Perhen Isändä oli luwannut ja siitä sopinut niiden ensimmäisten Työmiesten cansa? Sen me näem Christuren wastauresta Pietarin kysymyksen päälle täsä edellisestä Lugusa, cusa näin seisoo: ja Pietari sanoi: cazo, me luowuimme caikista/ ja seuraisimme sinua, mitä siis meidän siitä on? Niin sanoi JEsus heille: totifest sanon minä teille/ te jotca minua oletta seurannet/ siinä udes syndymises/ cosca Ihmisen Poica istu Hänen Cunnians istuimella/ pitä myös teidän istuman capdella: toistakymmenellä istuimella duomiten caxitoistakymmenellä Israelin suucunda. Jonga saman asian ja edusturen JEsus vielä wäähä ennen Hänen Cuolematans wahwisti heille, cosca hän sanoi: Ja minä säädän teille/ niin kuin minun Isäni sääsi minulle waldacunnan: että teidän pitä syömän ja juoman minun pöydälläni/ minun waldacunnasani, ja istuman istuimilla, ja duomizeman caxitoistakymmenellä Israelin suucunda. Tämä nyt siis on se Penningi ja Palcaka josta Isändä oli sopinut Hänen ensimmäisten Työmiestens cansa, ja josta täsä P. Evangeliumisa puhutan.

Wan mikästä nyt oli erinomaisesti ike se edustus eli Penningi ja Palcaka joca heillä piti oleman? täsä way: JEsus nimitä yhden Uden Syndymisen, yhteisesti tosin tämä Uusi Syndyminen Opettailla ulos toimitetan siirtämisestä eli syndymisestä siihen ijancaikiseen elämään cuoleman cautta, joca cans tapahu suurella synnyttämisen kirwulla ja waiwalla cosca Sielu ercane ruumista ja siirtän siihen uten ijancaikiseen Cunnian: Elämään: waan jos me tahdomme pysyä täsä Christuren wertauressa niiden asian haarain jälken kuin me jo merkinnet olem caikesta Christuren ja Pietarin puhesta, niin puhutan täsä seneallaisesta udesta Syndymisestä josa ihmisen Pojan piti istuman Hänen Cunnians istuimella, ja Apostolit hänen cansans duomizeman 12 Israelin suucunda, niin että uden syndymisen cautta täsä caikein soweliammasti näkyis ymmärrettävän nyi uusi Christuren waldacunnan Asetus ja hallituren muoto, josa Apostolit ike Christuren

v. 2. 4. 7.
13.Mat. 19:27.
28.Luc. 22: 29.
30.Penningit
josta Christus
oli so-
pinut/ oli
se että si-
nä udes
syndymise-
sä/ eli uden
Testamen-
tin Seura-
cunnan
uudistamis-
esta Christuren
istuimella
istua.

Päähallituksen ja wallan alla piti duomarina oleman. Ja tämä ei ole muu, kuin Hänen Armo-waldacundans Udesa Testamendisä, josta caicki piti uudeksi tuleman, eikä mitään pitännyt enämbi sowitzettaman erinomaisesti yhden cansan päälle, caicka wissein ceremoniam ja ulconaisen säätyin päälle, waan caicki piti uurtten Luondocappalden synnyttämisen päälle Christuresa käymän ja tuleman. Tästä Taiwan waldacunnan eli Uden Testamendin Seuracunnan tilasta ja udistuksesta P. Pawali näin sano: Jos joku on Christures, niin hän on uusi luondocappale: sillä wanhat owat cadonnet, cargo / caicki owat uudeksi tulleet. Sillä Christures Jesuxes ei Ymbärins leickaus, eikä esinahca mitään telpa, waan uusi luondo. Tämä suuri muutos ja udistus Jumalan waldacunnasa alcoi jo cohta merkkillisesti edes käymän, cosca Pacanat rupeisit Christuxen Seuracunnan osalle suteen sifälle tuleman, ja se sillä samalla ilmei tuli, ettei Jumala nyt enämbi tahtonut Seuracundaans niillä ceremoniallisilla Mosferen säädyillä ja asetuxilla rasitta. Sillä tästä sai Jumalan waldacunda coconans toisen näön ja muodon kuin sillä ennen oli. Ja niin kuin Jumalan waldacunda ennen oli ainoastans Judalaisten seassa ilmi ja nähtävä, niin että joca tahdoi sen asujaksi tulla, niin Hänen piti myös heidän Säätyins ja Lakeins orjuden alle käymän, niin sitä wastan, cosca sen Uden Testamendin Kirckaus sifälle tuli ja rupeis loistaman, caickille ilmoitettiin se julkisesti, ettei nyt enämbi ollut tästä mitään Judalainen eli Grekiläinen: Ei orja eli wapaa / ei mies eli waimo: waan caicki piti oleman yri Christures / sitten kuin usco tuli eikä enämbi Seuracunda ollut opettajan ja Säätyin alla. Sanalla sanottu: Niin kuin Jumala Udesa Testamendisä teki yhden uuden Liiton hänen Cansans cansa joca wississä muodossa oli eroitettu sifstä wanhasta liitosta; niin tämä Liitto erinomaisesti hänen täydelliseen toimeens tuli silloin cosca se uusi Liiton Engeli ilmoitettiin ja syndyi mailmaan, josta se seis: **SKRa** on jotakin utta maalla luopa, waimon pitää miestä piirittämän. Jonga päälle myös cohta seurais se merkkillinen Seuracunnan udistaminen ja synnyttämisen, niin kuin Esajas sanoi: Tuca on ikänans sen eallaista cuullut? Syndynelö joku Cansa ennen kuin maa saa synnyttämisens kiwun? Nyt on cuitengin Zion lapsens ilman kiwuta synnyttännyt. Eikö minun, joca muuttajaa

2 Cor. 5: 17.

Gal. 6: 15.

Flacius

P. 738.

Esa. 60: 3-4.

5. 17. NB.

A. 1. 1. 5.

Gal. 3:

25--28.

Jer. 31: 31.

32.

7. 22.

Esa. 66: 8-9.

11. 12.

tan synnyttämän, pidäis itze myös synnyttämän? Sans
 ZKra: pidäistö minun andaman muiden synnyttä ja
 itze hedelmätöin oleman? : Iltoicat suurest hänen cans
 sans : sillä teidän pitä inemän ja rawittaman hänen Loh:
 durezza nifistä: teidän pitä lypsämän ja ilahuttaman tel:
 tään Hänen Cunnians Kirkaudest. Ja niijn tuli udesta Tes:
 tamentistä erinomaisesti toderi se cuin seisio: cargo, minä luon
 uden Taiwan ja uden maan, ja endistä ej pidä muistetta:
 man : iltoicat ja riemuitcat ijancaikisest niissä cuin Minä
 luon : Susi ja lammais pitää ynnä laitumella täymän etc.
 : Ja niijn täsä Uden Testamentin waldaucunnasa caicki käypi u:
 los udisturen ja uuden syndymisen päälle: minä annan teille uu:
 den sydämmen ja uuden hengen minä annan teihin: Pe:
 ratecat se wanha taikina että te olisitte usi taikina,
 niijn cuin te happamattomat oletta: Sillä meidän Pää:
 siäts Lambam on nyt meidän edestäm uhrattu/ joca
 on Kristus. Ja näin, Uusi wanhenda sen endisen/ sillä
 joca wanha ja ijällinen on, se on läsnä loppuans. Että
 sijs Raakat weljet, meillä on wapaus mennä Pyhään JE:
 suyen weren cautta; Jonga hän meille walmistanut on
 udeyt ja eläwäri tieyt, estripun cautta/ se on/ hänen il:
 hans cautta. Ja meillä on yri suuri Pappi, Jumalan
 Huonen haldia. Niijn käytäm Hänen tygöns totisella sy:
 dämmellä, täydellä uscolla/ priisotetut meidän sydämmis
 säm/ ja päästetyt pahasta omastatunnosta etc. Tämä sijs
 caicki oli nyt se suuri Jumalan Seuracunnan usi syndyminen ja
 Udistus udesa Testamentisä, jonga JEsus ilmoitti Hänen opetus
 lapsillens, joca myös sen wanhan seuracunnan suhten cukutan Li:
 bawari Pidori ZKran wuorella/ selkiästä wijnasta/ ras:
 wasta/ ytimestä ja puhraasta wijnasta.

Nyt tällä ajalla alcoi Cuningas Kristus jo Cunnialli:
 feri ja itmi tuleman, mailman edes, niijn että hän, niijn cuin Jh:
 misen Poica, ja sekä Judalaisten että Pacanain wayahtaja istui
 hänen Cunnians istuimella. Ja meni cans hänen ylös astumisens
 cautta siihen Tairwalliseen Cunniaans, Jsan oikialle kädelle; waan
 ei cuitengan hänen waldaucundans oikia Cunnia ja Arwo ollut wie:
 lä niijn julkisa ja nähtäwä caikkie, ennen cuin Christuyen Sa:
 laisuus oikien ilmoitettin Apostoleille ja Prophetaille, Pyhän

Esa. 65: 17.
18: 25.Ezech. 36:
26

Hebr. 8: 13.

Hebr. 10:
19. 20.

Esa. 25: 6.

Esa. 49: 17.
18.

Esa. 60: 5.

Eph. 3: 4-5. Hengen cautta, että Paçanaingin paljous, piti Christuren
6. Kuumin yhteyteen tuleman ja cansaperilliset oleman. Ja
Col. 1: 27. niin julistettaman mikä tämän Salaisuden Sunniallinen
rickaus Paçanoitten seas on/ joca on Christus teisä/ se Sun-
nian Toiwo. Jonga Sunnian Kirkaudest niin piti caicki
Esa. 66: 11. ilahutetuyi tuleman, ja näkemän hänen Sunnians Istuimella
hallikewan Hänen Seuracundans ylös walaistuilla sielun silmillä.

Annettiin Apostoleille walda duomita 12 Israelin Sucucunna. Täällä ajalla nyt piti Apostolitten myös istuman cab-
della toistakymmenellä istuimella/ ja seuraman Christusta
tässä udes syndymises, ja heidän ylimmäisen Pääns Christuren
alla, duomigemän ne 12 Israelin Sucucundaa: Waan tä-
sä meidän pitä tietämän, ettei heidän waldans ja duomigemi-
sens pitännyt oleman mailmallinen, sillä Christuren waldacunda ej
ole tästä mailmasta, mutta sen piti oleman Hengellisen, niin et-
tä Apostolitten heidän Oppinsa cansa piti oleman yri ojen-
nus nuora, jonga jälken caickein piti heitäns ojentaman/
ja heidän Oppins jälken duomittaman; niin cuin täsä myös
nijden 12 Israelin Sucucunnan cansa ej ymmärrettä Israelite-
reitä liban jälken, waan hengen jälken, jotea sen Abrahamille
tehdyn Lupayen Christuresta uscolla wastanotit ja hywärens käy-
tit: sillä ej ne ole caicki Israeliterit/ jotea Israelist owat/
eikä ne ole Jumalan Lapsset, jotea liban puolesta lapsset
owat: Mutta jotea Lupayen lapsset owat, ne siemenes
yi luetan. Ja niin, jos te oletta Christuren, Uscon cauta-
ta, niin te oletta myös Abrahamin siemen ja lupayen jäl-
ken Perilliset. Niin että siis Apostolitten duomari-wiran piti
ulottuman caickein udengin Testamendin Israeliterein ja niin co-
co Christuren waldacunnan ylike, cusa sekä Judalaiset että
Eph. 2: 19. Paçanat piti rakettaman yhden Perusturen päälle, josa
20. Jesus itse Culmakivi piti oleman. Tämä siis oli nyt se wal-
da joca Apostoleille Jumalalda wijnamäesä annettiin, ja se Pen-
ningi josta Isändä oli sopinut jo niiden ensimmäisten Työmies-
ten cansa, jonga tähden he myös euhuttin Seuracunnan Ra-
I Cor. 3: 10. kendaiyi/ Suonen baldioiyi/ ja pidettin Seuracunnan Wat-
I Cor. 4: 1. zasnat ja olit Jumalan apulaiset, joille oli Taiwan wal-
Gal. 2: 9. dacunnan awaimet annettut sekä sulkea sielä että laskea
I Cor. 3: 9. sinne.
Mat. 16: 19.

Mutta täsä me taas merkitsem sen, että waikka Perhen
Isän

Jfändä täsä ainoastans niiden ensimmäisten Työmiesten, niin kuin Pietarin ja hänen cansaweljeins cansa soweit tästä päivä: palkasta ja penningistä, ja siitä suresta edusturesta joca heillä oli Jumalan wijnamäesä, niin cuitengin olit ne jälkimmäisetkin työmiehet, jotta wasta ehtolla tulit, sisälle suljetut samaan edustureen ja waldaan, sillä ei JEsus ainoastans Pietarille andanut Eaiwan waldacunnan awaimia yrinäns, mutta hän andoi ne myös caikille muille Apostoleille wielä jälken hänen ylösnousemisen, jotta samaa waldaa harjoitit wijnamäesä sitten jälken. Jongatähden myös cosca Ehto tuli, Jfändä yhtä hywin ylösotti niiden jälkimmäistengin Työmiesten waiwan kuin ensimmäistengin. Tämän Ehton cansa me täsä soweliammasti taidamme ymmärtä sen ajan Udesta Testamendistä, cosca sen wanhan Testamendin walo hänen ubreisans ja Säädyisäns peräti rupeis pimenemän ja puutumän, ja uden Testamendin Kirckaus Ewangeliumin Saarnan kautta rupeis mailmaa walcaiseman, niin että caieki tuli Päiwäri, ja Päiwä oikein puhkeis ulos hänen hämäristäns: Tällä Ehton ajalla se P. Pawali cuguttiin wijnamäen Työhön, joca ei paljon Jfännän cansa tingannut hänen palcastans, mitä hänellä sijtä piti oleman? eikä kysynyt libalda ja wereldä neuwo sijhen/ waan andoi igens cohta aldiri Ewangeliumin Työhön, Tälle Pawallue, ynnä hänen cansaweljeins Barnaban cansa, oli taas annettu hyi erinomainen suuri lahja että toimitta sitä hengellistä duomari-wircaa Seuracunnasa, josa hän Pacanat ilman ymbärins laickausta laski Christuren waldacunnan osallisuteen ja yhteyteen, ja oli Syy ja alcu sijhen, että caieki ne jotta sijhen oikiaan Ewangeliumin uscoon käännyt, piti cuguttaman Christi-tyyi, ja wapaat oleman Moseyen säädyistä ja ceremonioista, joca päätös ja duomio Jumalan Seuracunnalle sitten wahwistettin se-
kä Jerusalemis Apostolitten cocoures, että wielä nyt siinä psyhy mailman loppun asti. Ja niin Perhen Jfändä tahdoi näiden jälkimmäistengin kautta wielä yhtä suuria Eöitä wijnamäesä toimitta kuin niiden ensimmäistengin.

Tämän syyn tähden siis nyt JEsus waroitta niitä ensin cugutuita, ja erittäin Pietarita, ettei he sencallaises tapaures, napisis eli jotan edustusta yli muitten igellens omistais, sillä Her-
ta on toimittanut niiden jälkimmäistengin kautta suuria ja wielä
U u u 3

Joca ehto
sus oli
yhteinen.

Mat. 16: 19.
Joh. 20: 23.
Niille jäl-
kimmäisille.
lekin.

Zach. 14: 7.

Gal. 1: 15.
16.

Act. 11:
20 -- 26.

Act. 15.

Sentähden
ei pitänyt
ensimmäi-
sten napi-
seman.

su:

I Cor. 15:

10.

Sillä se taita tapahua että he tulewat wijmeiseri.

suurembia töitä, niin kuin Pawali igestäns sano: että hän oli enemmän työtä tehnyt kuin caicki muut etc.

Act. 9: 15.

Jongatahdhen sijs way: Christus wijmeiseri / päättä Hänen puhens sanoden: Niin wijmeiser tulewat ensimmäisixi / ja ensimmäiset wijmeiseri, Sillä monda owat cugutut, ja harwat walitut. Se on, jos te teidän ylpeyden, napisemisen eli tyymättömydenne kautta turmelette teidän työhne, ja niin ne wijmeiser jotca sen uscollisemmassi tekewät, tulewat teidän etehenne wedetyxi ja niixi ensimmäisixi palcan nautikemisesa tehdyxi; tästä sijs waroittacat teidän ja muistacat, se, että monda owat tosin cugutut **HE**Xran wijnamäen työhön / josa caicki opettajat yhtä wircaa ylös pitäwät, waan harwat owat sen wuoxi heidängin seasans walitut / joista taitan todella sanoa niin kuin Pawalista: että hän on Jumalalle walittu ase, jotca myös ej caicki ole niiden ulos walittuiden lugusa ja ijancaickisen elämän kirjasa, jotca waista se suuri wijmeinen **HE**Xran Väiwä oikein caicki ilmoitta ja edes tuopi.

Pää opetus
näitä on:

Mat. 22: 14.
Että monda
on cuguttu.

Waan että me jäl lens mahdamme tulla meidän Pää asiaam tämän päiväisestä Saarnaasta; niin kuin way: **JE**suren Päättös Hänen Työmiehistäns wijnamäesä on tosi, että niistäkin owat monda cugutut ja harwat walitut; niin on se cans yhteisestä caickista ihmisisstä tosi, että niiden monein cuguttuin seasa tämän suuren Tairwan caton alla owat airwan harwat niiden ulos walittuiden lugusa siinä ijancaickisesa kirjasa Tairwaisa, niin kuin way: Christus myös nämät samat sanat ylös kertoi, cosca hän hänen häähuonettans meni cakoman ja löysi siellä yhden wieraan ilman hääwatteita, ja jälken sen hänen päällens langetetun helwetin duomion sano: sillä monda on cuguttu, mutta harwat owat walitut

Hebr. 5: 4.

Näistä Sanoista me sijs merkitsem: Ensixi / niiden Cuguttuun Paljouden: Monda on cuguttua. Se Pyhä Raamattu muistutta monenlaisia Cugumista: Toiset owat cugutut wisseihin wircoihin / joista seis: Ei pyitän omista itzellens cunniata / waan se joca Jumalalda cugutan, niin kuin Aron. Niin sanoi Pyhä Hengi: eroittakat minulle Barrabas ja Saulus / siihen työhön kuin minä heidän olen cugunut. Niin Sano P. Pawali igestäns: Pawali **JE**suren Christuren Palwelja, cuguttu Apostolixi. Niin se seis wiellä yhteisesti: Jocainen pyhkön siinä Cugumis

Rom. 1: 1.

johon hän on cuguttu, Sinä olet orjari cuguttu / älä si- 1 Cor. 7: 20.
 tä murehdi. Ja niin Jumala cugu igecuhungin wircaan, josa 21.
 igecungin pitä vändä valweleman ja hänen työtäns tekemän.
 Toinen taas Cuguminen on se yhteinen Armo = Cuguminen,
 jolla Jumala cugu caickia ihmisiä Hänen armon's osallisuteen hä-
 nen Sanans ja Sacramentteins cautta. Ja me mahdamme nyt
 ymmärtä näistä Cugumisista mingä me tahdom, niin se on caikista
 tosi, että Monda on Cuguttu; Moni edes seisoo Jumalanwir-
 caa mailmasa, yri ylimmäisefä, toinen alemmaisefä säädysä, yri
 mailmallisefä toinen hengellisefä säädysä: waan harwat niistä owat
 ne dikiat Jumalan ulos walitut, jotka Jumalan Eugun Laskemis-
 sen aicana taitawat seisoa ja tehdä tilin heidän hallituxens ja pal-
 weluxens edestä. Monda wielä cans on niistä, jotka owat cugu-
 tut Jumalan Armo = walbacundaan ja sen ijancaickisen autuden
 osallisuteen, jaa, niistä on niin monda, ettei yrikän ole tästä cugu-
 misesta ulos sulsettu, sillä se sana monda merkihe ja nimitetän
 Raamatusa usiasti caikista ihmisistä coco mailmasa, niin cuin
 se seisoo: minun weren monen tähden ulos wuodatetan, se on
 caickein tähden: Ihmisen Poica on andanut hengens Lu- Mat. 26: 28.
 nastuxeri monen edestä / se on, caickein, sekä hywäin että pa- Mat. 20: 28.
 hain edestä, ja niin niidengin edestä jotka taitawat cadotetuyi 2 Cor. 5: 15.
 tulla, niin cuin Pawali sano: älä cadota sitä ruallas / jonga Rom. 14: 15.
 tähden Christus on cuollut. Calvinisterit tosin näistä sanois-
 ta näin päättävät: Cosca Christus on andanut hengens ainoa-
 stans monen edestä, sentähden siis ei se ole tapahunut caickein
 edestä, eikä myös seurawaisesti caicki ole cuguttu aututeen, waan
 ainoastans moni, se on, me ulos walitut, waan me pää-
 tämme sitä wastan ulos walittua ei ole monda, waan ainoas-
 tans harwat, niin cuin Christus sano: harwat owat wa-
 litut, sentähden siis ei niiden Monen cansa taida ymmärrettä
 ainoastans ne uloswalitut, waan caicki ihmiset coco maan pääl-
 lä, niin cuin usiasti Raamatusa monen cansa caicki ihmiset ym-
 märretän, niin cuin myös se P. Danieli sano: Monda, jotka Dan. 12: 2.
 maan romus macawat, ylös nousewat eli heräjäwät, se on, Rom. 5: 19.
 caicki. Etten minä mahda sanoa, cuinga coco Raamattu on täy- Marc. 1: 34.
 näns wastan sanomattomia todisturia, sekä Christuxen yhteisefä
 cuolemasta caickein ihmisten edestä, että Jumalan yhteisefä
 cugumisesta caickein ihmisten tygö, josta asiasta cago Loppiais Väi-
 wän

wän Saarnasa. Ja niin wielä yhdesä wertauresa ei taida toisin sopia kuin että se sanotan ainoastans monda cukuturi, sillä yri huonenhaldia ei taida luonnollisesti cukua caickia hänen wijnamadens työhön, eikä yriän Cuningas caickia ihmisiä hänen häihins, siinä on kyllä täsä Christuren wertaturen tarcoiturexi ja maalixi, että hän täällä sanalla osotta sen, että monda eli usiambi ja surembi on cukuttuin joucko mailmasa, kuin niiden ulos walittuin, jotca cukumiselle euuliaisuden osottawat. Josta me siis merkikem

Harwat
walitut.

Toisxi, niiden uloswalittuiden wähyden: Mutta harwat owat walitut, sano Christus. Ulos walitut täsä ei ole ne, jotca täällä nautikewat Jumalan armoo ja hänen armo-wälicappaleitans yhden ajan, ja sitten jällens armosta pois lange-
wat ja siinä tilasa cuolewat, waan ulos walittuiden cans me ymmärräm ne jotca uscosa loppua asti wahwana pshywat: joidenga pshyväisen uscon päälle Jumalalla myös on päälle cakando ollut hänen ijancaickisesa walikemisefans. Josi kyllä se on, että cosca Ghmisten tyhönä tapahtu jocu walikeminen, niin cukumus pitä edelläkäymän, niin kuin Christus myös täsä sowitta Hänen wertaturen sen jälken: että Verben Isändä ensin cuku työmiehiä Hänen wijnamakeens, sitte wasta ehtolla walike ne jotca Hänen hywyteens tytywät Hänen hywydens nautikemiseen, mutta ne toiset jotca napisewat hän hylhiä. Waan Jumalan tyhönä se on toisin asia, sillä hän näke jo ijancaickisudesta, cutsa hänen armons wastaan ottawat eli ei, ja on sen caicki näkewäisyydens jälken asettanut hänen ulos walikemisens. Joca ulos walikeminen sen saman syytä tähden myös ei ole yhteinen caikille, waan se on erinomainen, joca ainoastans tapahtu harwoille, niin kuin se seis: **Mutta harwat owat walitut.** Tämä uloswalittuin harwuus ja wähyys ei wuoda ulos Jumalan ehdottomasta tahdosta, jolla hän olis ijancaickisudesta päättänyt muutamia wisia ihmisiä eroit-tarens Tawaseen, muutamia helwettiin, ilman jotca päällecatzandota heidän taicka uscons eli uscottomudens päälle, ei, sillä se olis Jumalan Pyhyttä ja hywyttä ja coco Raamatun todisturia wastaan, josa seis joca paicasa, että Jumala ei tahdo kenengän cuolemata, waan että caicki autuaxi tulisit: Ei wuoda tämä ulos walittuin wähyys myöskän sitä, ettei Christuren Lunastus ja ansio olis yhteinen caikille ihmisille, sillä Christus on caickein ihmisten ja coco mailman edestä cuollut ja caikille autuden ansainnut; waan se

Wzeah. 183

23.

1 Tim. 2:4.

2 Pet. 3: 9.

Ma. 5: 6.

woit

tuota ike niiden uscowaiten ihmisten wähydestä, että harwat
 swat niistä jotca sen saman Jesuren Anstion Uscolla ikellens omista: 2 Cor. 5: 15.
 wat ja siinä uscosa loppun asti pyshwät. Niin että waicka De- Ebr. 2: 9.
 rustus ja Anstizewa Syy Jumalan ulos walitzemiseen Eph. 1: 4.
 on Jesuren Lunastus ja Anstio, niin ej cuitengan Jumalalla
 ole Hänen walitzemisesans päälle cakandota ollut Jesuren Luna-
 sturen ja anstion päälle, niin muodoin kuin se yhtainen Anstio on
 tapahtunut kaikille ihmille, sillä silloin cans caicki ulos walitut
 olisit, waan Jumalalla on ollut hänen walitzemisesans päälle
 cakando sen Jesuren yhteisen Anstion Tygölkemisen pääl-
 le, niin muodoin kuin me sen ymmärrämme nyt sen Colmannen
 articuluren eli uscon Cappalen jälken Catechismuresa. Joca
 Tygölkeminen eli Jesuren Anstion omistaminen ihmisen totiseri
 autuderi, ej taida tapahtua muille kuin ainoastans niille, jotca
 Jesuren Lunasturen ja Anstion eläwällä uscolla wastanottawat,
 ja siinä uscon wakkendesa ja Jesuren yhdistyresä loppun asti py-
 shwäiset owat. Tämän siis uscolla wastanotetun ja omistetun
 Jesuren anstion päälle on Jumala cakonut Hänen ijancaickisesa
 walitzemisesans, ja ainoastans ne uloswalinnut ja hänen Elämäns
 kirjaan kirjoittanut jotca hän on nähnyt ike työsä Jesuren Uscosa
 ja osallisudesa Hänen Armo: waicuturens alla loppun asti sei-
 sowan ja pyshwän; joita tosin niiden monen cukuttuin ja coco
 mailman suhten on airwan harwat ja wähan. Ja niin kuin siis
 tämä Jumalan ulos walitzeminen on tapahtunut ainoastans sen
 uscolla omistetun Jesuren Anstion päällecakannosa, niin seurawi
 siitä Ewangeliumin johdaturen jälken cans se, ettei cukan siis
 ole walittu hänen Töitrens tähden, sillä jos se sen jälken
 käwis, niin ne ensimmäiset työmiehet piti ensist walittaman, jot-
 ca päiwän cuorman ja helden olit ulos seisonet, ja sitten wasta
 ne toiset. Gosta me niin näem, että Jumalan Armo: wa-
 litzeminen tygötule ainoastans niille, jotca sulasa Jumalan Ar-
 mosu Jesuren cautea uscolla kinnit rippuwat ja siinä pysh-
 wäiset owat siihen ijancaickiseen Elämään.

Wäistä siis me nyt tahdom wielä lyhyeldä cakella/
 euinga callis Autuden Tawara meille tämä Juma-
 lan Armo: walitzeminen on, ja misä Järjestyresä me
 taidamme olla wisit meidän ulos walitzemisekastam:

Ja niin on
 tämä suuri
 Jumalan
 Hywä Tyh/
 että hän on
 walinnut
 meitä.

I.
Raakaudes-
sa.

Eph. I: 4.

2Theff. 2:
13.

I Job. 4: 10.

ef 3: 5.
144: 3.

Christusesa.
Eph. I: 3 4.

2Tm. I: 19.

Ensivi, Niin kuin Tämä Hyvä Työ ynnä caicein mit-
ten Jumalan hyväin Editten cansa, on tapahtunut sulasta Ju-
malan Raakaudesta meitä cohtan; niin on Jumala meitä
raacastanut, ei äffen silloin cosca me jo tehdyt olim, josta joeu
taidais sanoa, että Jumala olis nähnyt meitä jotakin jo alusta
joea olis ansainnut hänen raakaudens ja armon, waan hän on
raacastanut meitä jo ennen kuin me luodut olim, ja niin ijancaic-
kisudesta, niin kuin se P. Raamattu erinomaisesti sen asian haa-
ran ulos merkitse: Hän on meitä walinnut Sen cautta/ en-
nen kuin mailman Perustus lastettu oli. Joca meitä on
autuaxi tehnyt, ja Pyhällä cuzzumisella cuzzunut, ei mei-
dän Töidem peräst/ waan hänen aiwotuyens ja armon
jälken, kuin meille Jesusesa Christusesa, ennen ijancaic-
kisiä aicuja annettu on. Ja niin on tämä armo meille an-
nettu jo Jumalan ijancaikkisessa neuwosa, josa Jumala on mei-
dän alusta aututeen walinnut, ja suuren Raakaudens sen
cautta meitä cohtan osottanut, että hän jo ijancaikkisudesa ou-
seka Christuren Poicans lähettämisessä, että meidän ulos walike-
misestän sen saman uscolla wastan-otettawan Christuren caut-
ta, Jssällistä neuwo pitänyt: 'sillä siinä on Raakaus, ei että
me raacastimme Jumalata/ waan että hän raacasti meitä,
ja lähetti Poicans sowinnoxi meidän syndeim edest. Ei
kös se ole suuri autuus? eikös se ole suuri Armo ja hywoys?
että Jumala näin jo ijancaikkisudesa on meitä raacastanut ja mei-
dän ijancaikkisesta autudestän neuwo pitänyt ja tehnyt. Waan
wielä

Toiseyl, on tämä Jumalan Armo: walikeminen yri suu-
ri Hyvä Työ sentähden, että se on tapahtunut meille aino-
astans Jesusesa Christusesa; niin kuin me jo cuolim, Hän
on walinnut meitä Christuren cautta/ niin myös, siunan-
nut meitä caickinaisella hengellisellä siunayella taiwalli-
sis Christuren cautta. Ja niin caicki nämät hywät meille
jocanut, sen armon jälken/ kuin meille Christures Jesu-
suses ennen ijancaikkisiä aicuja annettu on. Niin että niin
kuin ise Jesus Christus on meille ajasa annettu, niin on hän
myös se sama jonga Lunasturen päälle Jumala jo ijancaikkisu-
desa cakoi, ja waliki hänen cauttans caicki ne joca tämän hä-
nen Lunasturens ja Ansions ajasa piti eläwällä uscolla isellens
omit

omistaman ja työglukeman loppun asti. Ja niin kuin tämä meidän ulosvalikemistem näin Perusta ikens Jesureta Christuresa, niin on hän myös se sama jonga sisällä asumisesta ja todisturesta meidän sydämmisäm, me saamme caiken wisihyden ja wacuuturen meidän ulos walikemistem, että me olemme ne totiset Jumalan ulos walitut cosca me hänenä psymme ja olemme.

Colmanney, on tämä Armo-walikeminen vielä yri suuri Hywä Työ sengintähden, ettei tämä walingo ole tapah- tunut jongun Jumalan ehdottoman Eadon jälken, waan hänen edes cazonisens jälken. Sillä jos ihminen hänen ulos walikemistemans ei muuta tiedäis, kuin ainoastans sen, että Jumala ijancalcifisudesta olis ainoastans muutamia harwoja ihmisiä walinnut Eaiwaseen, mutta caicki muut wihasta pois määrännyt helwettijn, niin olis se yri hirvuihin oppi ja pelco caikille heidän autudestans, ja se olis turha sitten että nautita yhtän autuden walicappaletta, sillä ei se ainakan toisin käwis kuin Jumala olis alusta määrännyt, josta niin caicki langeisit yhteen hirmuaiseen epäilyheen. Waan cosca me nyt tiedämme, että Jumala on meitä walinnut hänen edes cazonisens jälken / sillä ne

jotca hän on edes cazonut, ja nähnyt uscowaisiri tulewan ja olerwan Jesuren päälle loppun asti, ne hän myös on säästännyt hänen Poicans curwan calcaisyri, niin että he taitawat olla wisit heidän ulos walikemistemans cosca he ainoastans täsä Jesuresa psywät; ja taitawat täsä armosta lohduutta isians suurimbaingin Riustusten alla, cosca he wain tietawät sen tyfönäns, ettei he ole ehdollisella wastahacaisudella asettanet isians Jumalan cukumista wafan, eikä estänet tyfönäns Jumalan Sanan ja Sacramenttein waicuturia heidän autuderens, mutta löytawät tyfönäns totiset uscon hedelmät ja todisturet heidän elämäns ja uscon alinomaisesa harjoituresa, totisesti caikesa täsä päällecaikannosa on ulos walikeminen täynnäns lohduutusta ja iloo Jumalan Eapfille.

Neljännexi, on tämä Armo-walikeminen yri suuri Hywä Työ ja autuden Eawara vielä cans sentähden, että siinä samasta uloswuotawat ja seurawat caicki ne muurkin hywät Työt ja autuden Eawarat täällä ajasa: sillä jos Jumala olis edeldä nähnyt sen, ettei yrikän olis ajasa wastannottanut hänen armoons ja cukumistans, niin ei hän olis sitten myös tarwinnut edes caxoa eli asetta walicappaletta meidän autude-

3.
Hänen
edes caxo-
misens jäl-
ken.

Rom. 8: 29.

4.
Josta muut-
kin Hywät.
Työt ulos-
wuotawat.

rem. Baan nyt cosca hän sen jo edeldä näki ijancaicifudesa, että löhdni niitänin jotca hänen armonis wastanottawat ja hywärens käyttäwät, niin hän myös asetti wahwat Armo-walicappalet joiden cautta hän sekä cugu että jaca meille hänen Armo-Tawaroitans, ja me cans taidamme wisisti niiden cautta autuuteen tulla, cosca me ne oikein wastanotamme ja käytämme hywärem. Ja niin siis, niin kuin Jumala näin on meidän JE:suresa ulos walinnut ennen kuin mailman Perustus la:skettu oli; niin on hän myös hänesä sinannut meitä Ujasa caicdinaisella hengellisellä sinaurella niissä taiwallis. Ja walinnut meitä, että me olisim Pyhäät ja laittamattomat hänen edesäns, ja niin jo alusta aututeen walinnut/ Lengen Pyhityren cautta, ja Totuden uscosa. Tästä nyt uloswuota ja seura se suuri Jumalan Armo-Työ, joca on Cuzuminen, niin kuin käyttämys Ulos walikemisesta, niin kuin Pawali cohta näitten Sanain päälle sanoo: Johonga hän reitä meidän Ewangeliiumin cautta cuzunut on/ meidän HERRAN JES:suren Christuren Cunnian omaisuteen. Urwan Merkillisest coco tämän Autuden Järjestyren ja käädyn yhteen sulkee se P.

Rom, 8: 29. Pawali, cosca hän sano: Sillä jotca hän on edes eazonut/ ja edeldä päin nähnyt wastanottawan Jumalan Armo waicutuyet, ne hän myös on Säättänyt/ ja walinnut Hänen Poicans curoan calbaiseri, mutta ne jotca hän näin on säättänyt, ne on hän myös Cuzunut, nimittäin caiccia Hänen armo walicappaleitans ja Tawaroitans täällä nautigeman heidän walikemisens käyttämiseri ja käsittämiseri, ja ne jotca hän on cuzunut, ja nähnyt cuzumiselle euulicaisuden osottawan, ne hän on myös wanburscari tehnyt/ Uscen cautta JESuren päälle; ja jotca hän wanburscari teki, ne hän myös on Cunnialliseri tehnyt. Ja niin owat nämät suuret ja Pää Armo-Tawarat: Cuzuminen, wanburscari tekeminen/ ja ijancaicinen Cunnia, niin kuin erinomaiset hedelmät tästä ulos walikemisesta, ja sittä ulos wuotawat. Ja niin niissä P. Pawalin Sanoisa cans on sifälle käsitetty coco Tämän Jumalan Armo-walikemisen Wuoto ja sen osat kuin on ensiri: Jumalan Päätos, jolla hän on ijancaicifudesta päättänyt autuuri tehdä caicci ne, jotca piti uscoman mailmasa Hänen Poicans JESuren päälle ja siinä uscosa loppun asti wahwana polyman. Josta sitten seura, Toiseri,

edes

Eph. 1: 3. 4.
5.

2 Thess. 2:
13.

v. 14.

Rom, 8: 29.

1700. J. 15.

edes cagomus, eli Jumalan caicitietäväinen Näkö, jolla hän on jo ijancaicifisudessa nähnyt, cutka ne ovat, jotca hänen pää- lens uscowat eli ej: josta sitten, Colmanneri, seura, ike wa- lingo ja Säättäminen auruteen, caicille niille jotca uscowat ja siinä uscosa loppun asti pshyväiset owat. Jonga Jumalan neuwon me taidamme tällä Päättörellä wielä wäähäda selittä: Caicki jotca Christuren päälle uscowat loppun asti, ne pitä tule- wan autuayi: nyt, minä näen että Pietari, Pawali etc. usco- wat Christuren päälle loppun asti: Sentähden siis, ne somat myös pitä minun päättöreni ja edes cagomiseni jälken, olemän walitut ja tuleman autuayi.

Wijdenneri / on tämä Jumalan Armo-waligeminen xpi suuri hywä Työ wielä sentähden, että xpi oikia Christitty tai- ta cans Jumalan ordningisa olla wisi ja wahwa hänen ulos waligemisestans, ja niin ej tarwike elä yhdesä alinomai- sessa epäilyssä ja tietämättömydessä Hänen Autudestans.

Tästä tilasta me siis nyt Kshymme: Mitkä owat ne merkit, joista xpi Christitty taita tietä, että hän on ulos walittu Jumalan Lapsi? Wastaus: Ej tosin yrifän taida olla wisi hänen ulos waligemisestans jollakin ebdottomalla wacu- turella ja tiedolla ulcona Jumalan ordningista ja yhteisistä wäli- cappaleista, mutta cuitengin on tämä ulos waligeminen wisi ja wah- wa rahdella tawalla: ensixi, Jumalan Puolesta, niin Jumala ike tietä ja tunde hänen walittuns, ja perusta tämä meidän ulos waligemisem wisins ja wacuutus, ensin. Jumalan woiman päälle, sillä ej yhdengän pidä rewäisemän minun Lambas- tani minun Kädestäni, Minun Isäni on Surembi caicdia / ja ej tengän taida rewäistä heitä minun Kädestäni; Sitten perusta tämä igens Jumalan Uscollisuuden päälle: Sillä HXRra on Uscollinen, joca teitä wahwista, ja pa- hasta warjele.

Wielä cans perusta tämä igens Jumalan hywän Tahdon päälle / Joca waicutta meisä / sekä tahdon että toimituren, hänen hywän suosions jälken. Tämä wisins wahwisetan edes päin niistä Todisturista jotca Taimais ja maasa todistawat niiden uscowaisen autudesta, Sillä Colme owat jotca todistawat Taimasa: Isä / Sana / ja Pyhä Lengi / ja ne colme xpi owat. Ja Colme owat / jotca todistawat

πρωτης
515.
πρωτης
1005.

5.
Nijn että
xpi Christit-
ty taita
olla wisi
hänen ulos-
waligemi-
sestans / sen
Merkeistä.

2 Tim. 2:19

Joh. 10:27.

28.

2 Thess. 3:3.

1 Cor. 10:

13.

Phil. 2:13

1 Joh. 5:7:8

maan päällä / Hengi, ja wesi, ja weri, ja ne Coline yhdes-
 sä owat, ja waicuttavat yhden sisällisen todistuksen meidän Sie-
 lufam. Ja se sama Hengi todista meidän Hengemme can-
 sa, että me olemme Jumalan Lapset. Ja niin kuin mei-
 dän walikemisen Jumalan puolesta on ehdottomasti wiisi ja wah-
 wa; niin se on Toiseri, Meidän puoleldam cans wiisi ja wah-
 wa, mutta cuitengin sen ehdon cansa; jos me olemme pysy-
 wäiset uscosa ja Jumalan iordningisa loppun asti. Jon-
 gatähden siis ne uscowaiset tundewat heidän ulos walikemisens
 wiisyyden ja wahwuden monenlaisista merkeistä: niin kuin 1. Hei-
 dän Uskostans, sillä joca Usco Jumalan Pojan päälle / hä-
 nellä on todistus itsestän, Ja waicka tämä usco ja sen tun-
 do usiasti Riisauksen alla on salattuna, cosca yri Jumalan Lapsi
 epäilewäisildä ajaturilda waiwatan hänen sisällä asuwaisen syn-
 dins ja muun syyn tähden, niin ettei hän taida itseään tietä jos
 hänellä on usco eli ei, ja jos hän on walituin seasa eli ei, niin
 silloin hänen pitä coetteleman izens uscon hedelmistä, cusa ne
 löytywät, siinä on usco, sillä Wuu tutan hänen hedelmistän; Sen-
 tähden siis Jumalan Lapset täsäkin tilasa tundewat heidän uscons
 ja uloswalikemisens wiisyyden. 2. Totisesta wiibasta syndiä
 wastan / jonga usco aina waicutta Jumalan Lapsisa: sillä Jo-
 cainen kuin Jumalasta syndynyt on / ei se syndiä tee, sillä
 hänen siemenens pysy hänesä: ja ei hän taida syndiä teh-
 dä, sillä hän on Jumalasta syndynyt. 3. Tundewat he tä-
 män walikemisens wiisyyden, Raclaudesta Jumalans ja Lä-
 himmäisens tygö; sillä jocainen kuin Raclasta / se on Ju-
 malasta syndynyt / ja tunde Jumalan. 4. Hengen Riis-
 dasta Libaa wastan: sillä joca Christuksen omat owat /
 ristinnauligewat Libans, himoin ja haluin cansa.
 5. Raclaudesta Jumalan Sanan tygö: sillä joca on Ju-
 malast, se cuule Jumalan Sanan, sentähden ette cuule /
 ettette Jumalast ole. 6. Ahkerasta Ruouyden harjoitus-
 resta: Sillä että te olette Lapset, läbetti Jumala Poi-
 cans Hengen teidän sydämmihin, joca huuta: Abba, Ra-
 cas Jisä. 7. Bärswällisydestä Ristin alla: jos me ynnä
 bärswänmä, että me ynnä Christuksen cansa Cunniaan tu-
 lissimna. 8. Itäwöizemisestä tulewaisen elämän per-
 rän: sillä joca jano, se tulcan / ja joca tahto, se ortta
 cans

Rom. 8: 16.

1 Cor. 9: 29.

Apoc. 2: 10.

II. 17.

Eug. 3: 5. II.

21.

2 Pet. 1: 10.

1 Joh. 5: 10.

1 Joh. 3: 9.

1 Joh. 3: 14.

1 Joh. 4: 7.

Luc. 7: 47.

Gal. 5: 24.

Joh. 8: 47.

Gal. 4: 6.

Rom. 8: 17.

Apoc. 22:

17.

can elämän wettä lahjaksi. Ja niin 9. kaikesta Pyhän ja
 Christillisen elämän wilpittömästä harjoituksesta alinoma,
 jolla yri fencallinen sielu alati laitta petwolla ja wapistu-
 rella/ että hän tulis autuaxi: sillä hän on meitä walinnut
 että me olisim Pyhät ja laittamattomat rackaudes hänen
 edesäns. Ja niin, Jumalan wahwa Perustus pysy, joca
 tällä ljiinnetty on: **HERA** tunde omans: mutta, la-
 caitcan wäärdest/ joca Christuren nimee mainitge. Erino-
 maisesti on cans yri suuri todistus ja merki heidän uloswalikemi-
 seens Jumalan lapsilla, tämän mailman ja sen menon pois
 hieldäminen ja ylönnandaminen/ sillä niin cuin Christus on
 heidän walinnut ulos mailmast, niin ej he myös enämbi
 ole mailmast; waan owat coconans andanet ikens **JESUSA** seu-
 raman, pois hieldänet ikens ja mailman menon, ja ottanet ristiins
 päällens candarens.

Nämät nyt owat ne merkit, joista me taidamme coetella
 ja tietä meidän ulos walikemisem. Ja waikka se on tosi ensiri:
 että nämät samat merkit löytywät niidengin tyfönä, jotea ainoa-
 stans ajaxi uscowat ja sitten pois langewat ja siinä tilasa cans cus-
 lewat synnisäns, niin cuitengin yri totinen Jumalan lapsi jolla
 on totinen murhe ja pelco hänen autudens toimittamisesta, taita
 airwan wahwaxi tehdä hänen ulos walikemisens näitten jo nimitet-
 tijn merckein sitwusa, yhdellä joca päiwäisellä aicomisens udistu-
 misella, omantundons coettelemisella ja puhdistamisella, Armo-
 walicappalden ahkeralla ja hartahalla nautikemisella, alinomai-
 sella **Kucourella**, ja niin edes päin, niin että hän wijmeiin taita
 niin wahwa ja wacuutettu olla hänen walikemisestans ja autude-
 stans, että hän taita **P. Parwalin** cansa sanoa: **Minä olen**
wahwa sijtä/ ettei Cuolema, eikä elämä/ eikä Engellit,
eikä esiwallat, eikä nykyiset, eikä tulewaiset, eikä corkeus/
eikä Sywöys, eli jocu muu luondocappale/ taida meitä
Jumalan rackaudesta eroitta, joca on **JESUS Christures**
meidän **HERA sam. Loiseri, on se kyllä cans tosi, että ne**
 uscowaiset myös Riisauksen alla ej taida oikein tuta uscons ja caic-
 fia sen merckejä tyfönäns, waan täytywät usiasti Christuren can-
 sa huuta: **Minun Jumalan, miyis minun ylönnannoit, minä**
 olen sycätty pois sinun filmäis edest; niin cuitengin taitawat
 he Jumalan wahwistawaisen Armon alla waroitta ikens epäilyre-
 stä;

Phil. 2: 1

Eph. 1: 4.

2Thel.2:13

2Tim.2:19.

Joh. 15: 19.

Lug.17: 16.

Mat.10: 39.

Lug.16: 24.

2Cor. 13: 5.

1 Cor.9:29.

Apoc. 3: 11.

Rom. 8: 38.

39.

2Tim. 4:

7. 8.

Ps. 31: 23.

Job.30: 20.

Itä; sillä se wahwin Perustus tähän ulos walemikemisen ja autuuden wiisyyteen ja wasuutukseen, ei ole se sisällinen Armon ja Lohdutuksen tundo sydämessä, waan Jumalan sielukumattomat Lupauret ja Raekaus Jesusesta, niin myös Jesuksen alinomainen esirucous meidän edestäm, joihin me taidamme aina wiisisti turwata meitäm, koska me ainoastans seisom meidän Autudem ordnungisa ja järjestyksestä, ja emme ehdollisella synnikä eroita ihmäm pois Jumalasta.

2. Pat. 17. 18.
Cuttia ne hy-
liättyt owat
ijancaicikisus-
desta.

Ja niin kuin ne uscosa seisowaiset, taitawat näin monella tavalla wahwista heidän ulos waligemisens, niin sitä wastaan niillä jotca ei näitä edellänimitettyjä merkkejä löydä tyhjänäns, waan sitä wastaan eläwät halligewisa synneistä, on suuri syv epäillä heidän uloswaligemisestans ja autudestans; niin kuin myös totisesti caikki ne jotca halligewaisisa synneistä eläwät ja siinä tilasa cuolewat owat hyljättyt Jumalalda ja ijancaicikisudesta määrättyt cadotukseen; jotca nimittäin Jumala on ijancaicikisudesta nähnyt olewan pysywäiset heidän synneistans ja catumattomudestans loppun asti, ne hän on myös määrännyt ja walmistanut wihan astiari ja aseheri, ei ehdottomasta tahdostans, waan sen ijancaicikisen näköns ja tietöns jälken heidän loppun asti pysywäisestä uscottomudestans ja pahudestans. Niin että siis merkit taas Jumalan hyljämiseen owat: 1. Ewangeliumin johdatuksen jälken: Luottamus omain tödittens ja ansions päälle; niin kuin myös W. Pawali sencaillaisen esimerkin meille näyttä, koska hän sano: että Israel hyljättin sentähden että hän ekei wan hurscautta Lain töistä, ja ei uscosta; niin että jota Israel egi, nimittäin autuutta laista, sitä ei hän saanut: Mutta walitut owat sen saanut, ne nimittäin jotca uscosa ainoastans Jesuksen cautta sitä ekeit, sillä vielä Jäneillectin tapahetu armo waligemisen jälken, jotca Jumala vielä loppullakan on nähnyt wastaanottawan hänen armonsa ja uscowan hänen päällens. 2. Hyljämisen merki cans on, Jumalan sanan ja Sacramenttein, ei ainoastans ylöncazominen, mutta myös ehdollinen wäärinläyettäminen / ilman uscotta ja sen hedelmitä. 3. Yhteisesti on yri Jumalatoim Elämä ja pysywäisyys siinä, yri wiisi merkki ja todistus sekä uscottomudesta ihmisten tyköns, että myös heidän ijancaicikisesta hyljämisestans cadotukseen: sillä jota ei

Rom. 9: 32.

Rom. 11: 5.

7.

v. 5.

Mat. 22: 5.

13.

usko se cadotetan, jocainen Puu joca ej castwa hymä he:
delmätä pitä poicki hacattaman ja tuleen heitettämän.
Ja joca syndiä teke / hän on Verkelest / ja seurawaisesti Ver:
kelein cansa määrätty ja hyljätty ijancaikiseen tuleen. Sencallai:
sista se seisio: en minä tunne teitä, engä ole walinnut teitä,
mengät pois minun tyköni te lirotut etc. Nämät owat
ne jotca jo muinen owat kirjoitetut duomioon, Jumalan
ijancaikisen caicki tietäwäisyyden jälken. Ja joca ej löyetty elä:
män kirjasa kirjoitetuxi, he heitettin tuliseen järween.

Waan täsä nyt taidais jocu sanoa: me löydämme Ra:
matusa niin monda paikkaa, joisa me taidamme nähdä, että Ju:
mala jo alusta ilman päällecakandota kenengän tulewaisen taicka
pyhyden eli pahuden päälle, on eroittanut ja määrännyt autuu:
teen wisit ihmiset, ja wisit taas helwettiin hyljännyt, sentähden
siis on se yhtä caicki cuinga minä elän, ej se aimakan toisin käy, kuin
Jumala on alusta aiconut ja määrännyt. Niin kuin esimeri:
kiri: se seisio Apostolein teco kirjian Eug. 13: v. 48. näin: ja niin
monda Uscoi / kuin ijancaikiseen elämään sääetty oli. Jos
nyt ainoastans niin monda uscoi, kuin oli sääetty ja määrätty
ijancaikiseen elämään, niin siinä seurawi se, että ainoastans muu:
tamät eli ne jotca owat ijancaikisudesta määrättyt ja walitut elä:
mään, uscowat ja elämään tulewat waan caicki jotca ej ole Ju:
malalda säätyt ijancaikiseen elämään, ne ej taida uscoa eikä au:
tuaxi tulla? Wastaus: Täsä Jumalan Säättämisen cansa ym:
märretän se sama Säättäminen ja Usetus, jolla hän on sätännyt
ijancaikisudesta että ainoastans ne walituri tehdä jotca asettawat
ikens siiben eteen asetertuun Jumalan autuden Järjestyreen, josa
järjestyressä Jumala ainoastans tahto uscon waicutta, ja ne jotca
hän on nähnyt tämän Järjestyren alla ikens andawan, ja siinä
loppun asti wahwana pysywan, ne hän myös on sätännyt ja wa:
linnut hänen Mututeens. Ja niin siis niin monda uscoit jotca asetit
ikens Jumalan Järjestyren alle, josa Jumala Sanan ja Sa:
cramenttein cautta teke hänen työns ihmisen cansa, ja ne on wa:
linnut hänen omixens jotca täsä järjestyressä andawat Jumalan
culljetta ikens aututeen.

Waan siinä sanot wielä: se seisio cans, että Ju:
dalaiset coconnuit Jesusta wastan, tekemän mitä Sinun

tätes ja neuwos] ennen aiconut oli / että tapahduman
pi

Marc. 16:

16.

Mat. 7: 19.

I Joh. 3: 8.

Mat. 7: 23.

Jud. Ep v. 4.

Apoc. 20:

15.

Object.

I.

Act. 13: 48.

tetaraymē-

vol.

2.

Act. 4: 28.

πρωριτε.

AA. 2: 23. piti, sentähden siis se oli Jumalalda igeldä nijn päätetty, et-
 24. tä Judalaisten piti Christuren ristinnauligeman, ja hyljättiin
 Luc. 23: 22. secaa jo ijancaickisudesta määrättämän. Waslaus: tässä ei sei-
 so, että Jumala oli Hänen neuwosans aicomut ja määrännyt
 Judalaista erinomaisesti Christuren cuolettamiseen ja piinamiseen,
 waan se seisoo ainoastans, että Jumalan neuwo ja aicomus oli
 ike Christuren päälle, jonga Jumala oli Hänen ijancaickisese
 neuwosans päättänyt Vijnan ja Cuoleman alle mailman syndem
 tähden: ja nijn cuin Jumala jo alusta sen näki, että Judalai-
 sten piti sen saman wihan ja wainon osottaman Christurelle cuin
 he teit muillekin Prophetaille, nijn hän silloin myös sillei Jesu-
 ren heidän käsijns piinatta ja cuoletetta. Sillä jos Judalaiset
 ainoastans nyt täällä kerralla olisit ollet cowat ja armottomat yri-
 nänsä Christusta wastan, ja ei hänen Prophetaitans ennen pa-
 hoim pitänet, nijn sitten joku taidais ajatella, että se olis ollut
 Jumalalda nijn määrätty ja päätetty, waan nyt me tiedäm, että
 Judalaiset sitä sama julmuutta teit Prophetain cansa ennen ja
 jälken Christuren, sentähden siis siitä seuraa, että Jumala Hä-
 nen ijancaickisen Mäköns jälken sillei myös Jesuren saman hei-
 dän julmudens alle. Jonga Jumala olis muutoin tainnut muul-
 ta tawalla ja ilman wällicappaleita piinata ja cuoletta, nijn cuin
 hän teki yrtitarhas hänen cansans hänen sisällisessä Vijnasans, jos
 hän olis edeldä päin sen nijn nähnyt, ettei Judalaiset olis sitä
 julmuutta harjoittanet.

3.
 Prov. 16: 4. Mutta wielä se seisoo Raamatusa: **HERA** teke caicki
 itze tähtens, nijn myös Jumalattoman pahari päiwäri/
 siitä siis seura se, että Jumala on jo alusta tehnyt ne Jumalat-
 tomat pahaa päiwää warten. Waslaus: Ulcu kielessä seisoo nijn:
 että Jumala on caicki nijn tehnyt että he wastawat toi-
 stans, sen luonnollisen siteen ja uloswuodon cautta toinen toise-
 stans, nijn myös sen Pahuden päiwäri/ se on, sen Jumalat-
 toman joca macaa synnin pahudesa loppun asti, on Hän säätä-
 nyt Raagaisturen pahan alle ijancaickisesti.

4.
 Rom. 11: 32. Waan sinä sanot wielä: Caicki ihmiset owat luonno-
 stans uscoo wailla ja uscottomat, sillä Jumala on caicki epä-
 uscon alle sulkenut, sentähden siis caicki owat hyljättyt. Wa-
 staus. Se on eroitus sen luonnollisen cansa syndynen epä-
 uskon

uscon wälillä, josta Jumalan lauset puhdistetaan siinä udeja sydymisessä, ja lahjoitetan sillä totisella uscolla, ja ereetus on taas sen ehdollisen Usottomuden wälillä, johon ihmiset ike heitänns syörewät. Joca sen teke että ne jotca siinä loppoun asti pshwät owat tullet jo alusta Jumalalda Hänen caieki näkewäisydens jälken hylsiätyri.

Jaa, se seisio wielä niingin: Jumala armahda keta 5.
Rom. 9: 13.
19.
hän tahto, ja paadutta tenengä hän tahto sentähden ei se toisin käy kuin Jumala on omasta ehdottomasta tahdostans tahtonut cutakin taieka armahda eli paadutta? sillä cuca taita hänen tahtoans wastan olla? Wastaus: ei P. Parwali täsä puhu Jumalan yhteisestä edelläkäywäisestä armosta, jolla hän tahto caiekein ihmisten autuutta, waan hän puhu täsä Jumalan erinomaisesta ja sen edellisen päälle seurawaisesta armosta, jolla hän tahto ainoastans ne uscowaiset tehdä ike työsä osalliseri Hänen armostans, ja niin kuin Jumala meidän autudem menoisa on sitonut hänen woimans ja tahtons yhteen wis-sijn järjestyreen, josa hän yrinäns tahto ja taita ihmisiä armahda, niin seura siitä se ettei hän taida tahtoackan ike työsä Hänen erinomaista armoons ja autuuttans jaccu muille kuin niille jotca hänen Järjestyreens igens asettawat ja siinä pshwät. Ja niin kuin Jumalan erinomainen ja autuuri tekewäinen Tahto ike työsä tule ainoastans niille uscowaisille hywäri; niin myös sitä wastan taas se erinomainen Jumalan Tahto, joca seura sen ylöncasotun edellä käywäisen yhteisen tahdon päälle, waati sen, että hän myös paadutta ne, jotca ei wastanota hänen yhteistä Armo-tahtoans jolla hän totisesti tahto caiekein autuutta: Minä sanon: Län paadutta, ei jongun sisällisen waicuturen ja teon cautta, joca olis caiecia Jumalan niin monella tavalla ilmoitettua Raakautta, ja coco Raamatun lufemattomia todisturia wastan, waan yhden wanhurscan sallimisen cautta, jolla hän niin kuin se wanhurscas duomari pois hyljä sencallaisen ehdollisesti pahan ihmisen, ja otta pois kätens hänestä ja wiimein iittä Wirun paaduttamisen ja johdattamisen alle. Ja niin tosin Jumalan tahto on wapa igesäns, waan cuitengin sencallainen, joca Hywin sopi yhteen hänen sekä Pshyhdens ja Raakautens, että myös wanhurscaudens cansa.

6.

Rom. 9: II.

22. 13.

Waan wielä nyt samasa paicasa Raamatusa seisõ näin: ennen kuin lapses synnyietkän ja cosca ej he wielä hywä eikä paha tehnet ollet, että Jumalan aiwoitus pidäis walitsemisen jälken seisowainen oleman / ej töiden tähden, waan cutzujan armost / sanottin hänelle: Suremman pitä wä hembätä palweleman, niin kuin kirjoitettu on: Jacobia minä racastin, mutta Esauta wihaisin. Cosca nyt Jumala näin racasti Jacobia, ja wihais Esauta, jo ennen kuin he olitcan tehnet mitän hywä eli paha, sentähden siis on hän jo alusta määrännyt muutamats Eiwaseen, ja muutamats helwettijn, ilman päällecahandota jengun uscon eli uscottomuden päälle?

Wastaus: W. Pawalin aicoimus coco täsä Jugusa ej ollut, että erinomaisesti ulosmaalata ja osotta ike sen ijancaickisen uloswalikemisen Luondoo ja omaisuusia, sillä sen me kyllä näem ja olemme jo nähnet muista Raamatun paicoista, että Jumalan uloswalikeminen on tapahtunut Christuren kautta, josa Jumala on säätänyt hänen edes cagomisens jälken walituxi ja autuuxi ne jotca tämän Christuren päälle uscowat loppun asti.

Waan täsä Jugusa on W. Pawali tahtonut erinomaisesti teroittaa ja osotta sitä, Ensiri: Jos Jumala oikiafta syystä ja ilman wanhuuseaudens riekomata, taita sen tehdä, että hän nyt Judalaiset hänen oman Cansans, joihin hän jo niin monein lupauksen kautta oli ikens sitonut, pois hyljä ja ulos sulkee, niin runsahasta autuden walicappalden yhtendestä ja osallisuudesta kuin heillä tähän asti oli ollut, ja jälkens otta Vacanat ylös heidän siahans, jotca paremmin sen hedelmän tekewät? jonga Pawali sano Jumalan kyllä syystä tait wan tehdä, cosca Judalaiset ike Jumalan hywydes ja autuden järjestyksen niin wastahacoisesti ja alati ylöncakoit ja hyljööist. Josta W. Pawali sitten Toiseri: täsä osotta Jacobin edes wetämisestä, Esautn eteen ja ettei Jumalan edestä mara mitän, taicka esicous, eli sucu, eli lain työt, sen oikian Lasten oisfeuden käsittämiseri, waan sijhen waaditan, että olla lupauksen Lapsi: joca sen lupatun waimon Siemenen Christuren totisella uscolla wastan otta ja siinä pysyy. Ja waicka emme taidais Jumalalle sengäntähden yhtän wäärnyttä soimata ja tygölukee, jos hän wapaasta Tahdostansakin ihmisiä hyljööis, enämmän kuin me taidaisimme yhtä Sawenwalajata soimata jolla Sawen päälle walda on, että hän wäärin tekis siinä, jos hän muutamia astioita

Eph. I 3.4.

1. Thess. 2:

13.

Rom. 8: 29.

30.

Rom. 4: 13.

Rom. 9:

v. 21.

ta tekis cunnialliseri, ja muutamia huonori: niin ei cuitengan ole Jumala täsfän hänen ehdottoman wapaudens jälken tehnyt heidän cansans, waan on suurella kärkimisellä kärsinyt hänen wihans astioiratkin jotca owat eadotureen walmistetut, nimittain sen jo ijancaiekisudesta edeldä nähdyn pysyväisen pahuden ja uscottomuden tähden.

v. 22.

Ja mitä erinomattain Jacobin ja Esaun esimerkijn tule, niin me näemme Luomisen kirjasta jo sen, että sen eroituksen cansa joca piti tapahtuman näitten weljesten välillä, ei niin ymmärretä ike näiden weljesten Personia, waan paljon enämmin heidän jälkentulewaisens, joista piti suuret cansat tuleman, ja Esicoisen Esaun jälken tulewaiset piti pakweleman nuoremman weljen jälken tulewaisia, niin kuin myös ulos käyminen sen näytti, ettei ike Esau pakwellut Jacobia, waan Jacob cunnioitti nöyrydellä Esauta, mutta Edomerit Esaun jälken tulewaiset pakwelit Judalaisia Jacobin jälken tulewaisia: Ja niin Jumala niiden ajallisten hywain töitten jacamisessa weti Jacobin jälken tulewaiset Esaun jälken tulewaisten eteen. Ja niin kuin me tiedäm että Esau ylöncaikoi hänen esicoisens edusturen ja yhden piscaisen hercun edest myi sen Jacobille, jolla hän oli yri esimalaus niille jotca tämän maailisen hywyden edestä ja tähden pois myyvät coco Taiwan ja sen ijancaiekisen perinnön; niin hän myös sentähden cukahtan jumalattomayi, että hän niin ylöncaikoi ja halwasti poismyi hänen esicoisens oikeuden, ja tuli hyljättyi, ei ijancaiekisesta autudesta, (sillä jos Esau olis erinomaisesti ollut esimalaus sishen ijancaiekiseen hyljämiseen, ja Jacob sishen ijancaiekiseen waligemiseen, niin sitten olis pitänyt caieki Jacobin jälken tulewaiset oleman walitut, ja Esaun jälken tulewaiset caieki hyljättyi) waan hän tuli hyljättyi caikista esicoisuden edusturista, niin kuin: ensimmäisestä Siunauxesta, Vappeudesta, ja ettei Christuren pitänyt hänen Siemenestäns tuleman niin kuin muutoin Patriarchain seasa esicoisilla myös se edustus oli: ja niin Esau tämän hänen ylöncaikozens tähden tuli waille caikista niistä ajallisista edusturista jotca esicoisilla muutoin olit, eikä saanut enämbi täsä parannuren sias waiella hän sitä kynelillä ekei. Tästä Esauxesta nyt seisoo: Esauta minä wihaisin, se on wähemmän racastin ja toisen weljen hänen eteens wedin, sillä niin se sana, wihaminen usiassi Ka-

Gen. 25: 23.

Gen. 33: 3.

2 Sam. 8: 14.

Gen. 25: 30.
34.

Heb. 12: 16.

17.
βεβηλος.Gen. 29: 30.
31.

- Deut. 21: 15. 16. matusa nimitetän wähemmästä rakkaudesta ja jälken jäctämistä; niin sano ihe Jumala: jolla on cari emändää / pyi jota hän rakaſta / toinen jota hän wihaa / se on, wähemmän rakaſta, niin pitä sen wuori sen wihattawan eli wähemmin rakaſtetun waimon lapsi jos se eſicoinen on, eſicoisna myöſ pidettämän perinnöſä ja carikertaisesti saaman caikista: niin se
- Luc. 14: 26. seiso myöſ: joca ej wihaa Iſtäns ja ärtiäns / emändääns / lapsians, weljäns ja ſiſaritans / ja omaa hengeens / ej se taida olla minun opetus lapseni / se on, joca ej wähemmän rakaſta niistä ezin minua, niin cuin Chriſtus sen ihe ſekittä. Niin myöſ Jumala nyt wähemmän rakaſti Eſauta, cuin Jacobita, niin että hän Jacobille annoi Perinnöſi sen liharwan Canaan maan, ja HERRauden eduſturen, waan Eſaulle hän andoi ainoaſtans
- Gen. 36: 8. ne cuiwat Seirin wuoret aſumiseſi, joca periminen piti wijmeintuleman lohikärmeille erämaari. Näiſtä nyt caikista wuota ulos tämä Päätoſ P. Pawalin puhen päälle: Niin cuin Jumala nyt edes weti niſſä ajallifiſa eduſtureſa Jacobin jälkentulewaiſet Eſaun jälkentulewaiſten eteen, ilman päällecakandota eſicoiſuden eli töitten päälle, että niin Jumalan aiwoitus, jolla hän andoi Jacobille HERRauden wallan yli Eſaun, piti ſeiſowainen oleman, ej töiden tähden, waan Cugujan armoſt; niin myöſ niſſä hengellifiſä hywiſä töiſä Jumala Hänen hywän ja oikian tahtons jälken, wetä ylöſ Pacanat, joca Chriſturen uſcoon igens andawat, Judalaiſten eteen, ilman päällecakandota Judalaiſten lihaliſen Cugun eli Lain töitten päälle, joiſa he ainoaſtans ekeiſt autuurta, ja niin Pacanat, joca ej wanhurſcautta ezinet / Lain töiſtä, waan Chriſturen uſcoſta, owat ſaonet wanhurſcauden, mutta sen wanhurſcauden joca uſcoſta on murta Iſrael joca wanhurſcauden Lakia on ezinyt / ej ole wanhurſcauden
- Rom. 9: 30. 31. 32. Lakia ſaanut. Ettei he ſitä uſcoſta / mutta niin cuin Lain töiſtä egeit. Sillä he owat loucannet igens Loucaus Liween. Nimittäin Chriſtureen.

Nyt ſiis, Rakat Sielut, coſca me näin wahwaſti ſen tiedämme, että Jumala Hänen armoſtans on walinnut Hänen Lapsirens Chriſturen cautta, caieki ne joca hän on nähnyt uſcoſa tämän Chriſturen päälle loppun aſti pſyhwäiſet olewan, ſen tähden ſiis, ahkeroitcat teitän ſijtä, että te teidän cugumijett

sen ja waligemisen wahwistaisitte, sillä jos te sen teette /
 niin ette coscan combastu. Coetelcat siis teitän, jos te o:
 letta uscosa / coletcat teitän. Eli ettekö te iziänne tun:
 ne/ jos Christus **IESus** on teisä? sillä jos joku luule izens
 jotakin olewan / joca ej cuitengan mitän ole/ hän wiettele
 izens/ mutta coetelcan cugin oman tecons/ ja sitten hän
 taita ainoastans izestäns kerscata. Ja se on sen Tahto
 joca minun lähetti, että jocainen cuin näke Pojan ja usco
 hänen päällens, hänellä pitä ijancaikkinen **Elämä** oleman.
 Ach; siis **HERa** muista minua sen armos perästä, jongas
 Cansalles luwannut olet, opi minua sinun autudellas :
 että minä nälifin sinun walittuides menestyxen / ja iloizi
 sin sinun Cansas ilosa: ja kerscaisin sinun Perimises cansa.
 Lohdututus niille jotca pelwolla ja wapisturella ahkeroizewat lait:
 ta että he autuaxi tulis, on tämä: Jumala on uscollinen /
 jonga cautta te cugurut oletta Hänen Poicans **IESuxen**
 Christuxen meidän **HERam** yhteyten. Joca myös teitä
 loppun asti wahwista / että te olisitte nuhtetomat mei:
 dän **HERan** **IESuxen** Christuxeu Päiwänä. Amen.

HERa **IESu** Christe / Sinä joca meille caiken
 Jumalallisen Armon ja Autuden johonga me walitut olem,
 ansaimut olet / ja olet myös se perustus josa me ulos walitut
 olem, ja itse **Elämän** Dirja; Istuta myös tämän Autualli:
 sen Armo:waligemisen Jumalallinen Totuus ja hywä Työ
 meidän sydämmihin yhdellä eläwällä woimalla ja tawal:
 la/ niin että me sittä tunnem ej ainoastans sinun Taiwal:
 lisen **Isäs** radautta josa me walitut olem / mutta myös
 sittä tulem saattetuxi yhteen totiseen radauteen händä
 wastan jällens. Wahwista meitä sijnä eläwäsä Uscosa sinun
 päälles loppun asti/ ja Opera meitä oikein wahwistaman mei:
 dän, cugumisem ja waligemisem joca päiwäisen uscomme har:
 joituxen/ pyhän **Elämän**, mailman ja synnin pois kieldämisen/
 Sinun ja meidän lähimmäisem radauden, ja caidinaisten
 uscon hedelmän cautta: että meillä niin yxi alinomainen
 wacuutus olis sittä, että melin Sinun omais seasa Si:
 nun werelläs **Elämän** Dirjaan sissälle kirjoitetut olemma/
 ja sijnä meidän aindan ilom egzisim ja löydäisim. Gaa/ ans:
 us meidän sencallaisen ulos waligemisen todistuxet enäms
 min

2 Cor. 13:5.

Gal. 6:3. 4.

Pl. 106:4:5.

I Cor. I: 8.

9.

Joh. 10:27.

28: 29.

I Cor. 10:

13.

Rucous.

min ja enämmin aina tuta meidän sydämmisäm/ ja siinä wacuuturesa wahwistetuxi tulla. Ja wijmein wie meitä ixe työsä Sinun waldacundaas, nautigemän sitä ijancaic: lista Perindötä sinun Cunnias waldacunnasa / johonga Sinä meidän ulos walinnut olet/ Sinun ja sinun Isäs yn: nä Pyhän hengen cansa ijancaicisexi Cunnitaxi ja yli störeyi. AMEN!

Sumuntai Seragesima.

Esipuhe.

Ps. 119:105.

Sinun Sanas on minun Jalkaini Rynntiläi ja wal: keus minun teilläni. Näin suuri ylisewoittamus ja todistus oli sillä W. Davidilla Jumalan Sanasta, että hän ainoastans sen Sanan tunsit siri oikari Rynntiläri ja Lyhdyri hänen jalcains edes, ja walkeuderi hänen teilläns. Ps. 119: v. 105.

Järki ery
cauwas Ju:
malan Sa:
nasta ja tefe
waarallisa
päädyri lu:
pnon juo:
rust.

Rakkaat Sielut, niin cuin caickina mailman aicoina, ja wrelä cans meidängin aicanam, walitettawasti löyty niistä ihmisiä josta kätewät aiwan waarallisa Järjen ajaturia tykönäns Jumalan W. Sanan tarpellisudesta ja totudesta, jota munaa usi: ambi meidängin seasam hauto cuin caicki nähda taitawat, josta wijmein tohti niin myrkylinen ja cuolettamatoin sikiä ulos puhjeta, että coco Seuracunda sittä tule parandamattoman wahingon karsimän, ellei sitä aicanans pyytä ilmoitta ja sikiämiseens tuca: butta: he sanowat: että Jumala on alusta mailman cohta niistä luonut ja rakendanut sencallaiseen muuttumattomaan järjestyheen ja sitieseen niincuin yri Myllyn Mestari hänen myllyn, eli Eijma: fellown tefiä hänen fellowns, niin ettei sitä sitten cosca se kerran teh: ty ja sowitettu on hänen juoruuns, tarwike enämbi mitän coscan corjatta, liicutta eli asetta, waan se käypi ainoastans siinä alino: maisesa käynnösä ja järjestyhesä johon se kerran on alusta pandu, niin että caicki mitä nyt on sekä jo tapahtunut mailmasa, että wasta

waista taita tapahtua, caikki tapahtu wälttämättömästi ja tarpellisesta
 sti sen juorun jälkeen kuin alusta luomisesta on pandu caikkein päälles-
 josta luonnon järjestyksestä sitte seura se: että ihmisen luondons ra-
 kennuksen jälkeen piti myös tarpellisesti langeman syndijn; tänäpäinä
 eli huomena se eli se ihminen wälttämättömästi cuole weteen eli
 wakkiaan tämän saman luonnon järjestyksen ja cansa luodun juorun
 jälkeen, niin kuin se myös on yhteinen waara sananlascu: se oli
 luotu sille ihmiselle cuolemaxi; tästä ajatuksesta seura cans se, että
 tänäpäinä eli huomena sata eli on pouta wälttämättömästi sen
 luonnon juorun jälkeen joca alusta on tehty, ja niin edes pain. Jos-
 ta caikesta wijmeiin seura se tyhjä ajatus, että Jumala on ai-
 noastans yxi joutilas päälle cakoja caikista hänen toistans ja sij-
 tä kerran tehdyssä luonnon juorusta ja järjestyksestä, niin ettei siis
 enämbi tarwita yhtän Ilmoitusta, ei Sanaa, ei edescakomusta
 eli muuta ojennusta mailmasa, waan caikki mitä itänäns mail-
 mas tapahtu, se tapahtu wälttämättömästi sen kerran tehdyin
 muuttumattoman Luonnon siteen, järjestyksen, ja juorun jälkeen;
 sentähden siis taincallaisia waarallasia ja Jumalan tietämättömiä
 ajaturia waстан, me tunnemme tarpellisesti muistutta seurawaiset
 asianhaarat:

Ensi, Sekä caikkein ihmisten **Omatundo** sisällisest, Rom. 1: 19.

että coco Luondo ulkonaisesti sen todista ja opetta meille, että yxi
 on Jumala, ja sencallinen Jumala joca on määrättömästi **Wiisas**,
Wäkewä **Sywa** **Pyhä** ja **Wanhurskas** Jumala, joca on tämän
 mailman **Tekijä** **Luoja** ja **Hallitsewa** **HEKra**, josa **Laiwas** ja
Maa owat hänen asuin sians ja huoneens, ja caikki Luondocap-
 palet nijsä owat hänen kättens alat ja perhens, jotca hän on aset-
 tanut hänen palvelukseens ja työhöns tässä suuressa huoneessa
 ja rakennuksessa. Josta Luonnon todistuksesta ja tukistelemisestä
 jo cohta seura se; ettei meidän pidä cakaileman tätä Jumalan ja
 mailman **HEKra** ainoastans, niin kuin yhtä **Mykhynttekiötä** eli
Kellon walajata joca kerran teke yhden rakennuksen, waan ei sitte
 enämbi huolitean sijtä, mutta anda hänen käydä siinä tehdyssä Job 38: 28.
 järjestyksessä ja juorussa, waan meidän pitää myös cakaileman tätä
 Jumalata niin kuin yhtä **HEKraa** jolla **Palweliat** owat, ja niin
 kuin yhtä **Isändä** jolla niin paljon perhettä on, ja yhtä **Isä** jolla
 niin paljon **Lapsia** on, josta taas muota se luonnon opetus ja to-

20. 21. 32.
Rom. 2: 15.

29.

diffus omasa tunnosa, että caicki tämä perhe ja caicki nämät Lapset pitä edes cagortaman ja hallittaman, ruofittaman ja johdatettaman.

Toiseyi / niin kuin Luondo nyt näin opetta ja todista meille Jumalasta ja Hänen suurista omaisuristans, HERRaudes-
tans ja Edescagomifestans; niin seura tästä se, että Luondo myös opetta ja todista meille sen, että tämä sama Jumala, HERRa, Isändä ja Isä pitä Hänen Luondocappaleildans, ja lapsildans Palweldaman, sillä niin jo caikisa willi: pacanoisakin näky yri luonnon taipumus ja welvollisuus palweluxeen, waicka he sen palweluxen sitte tietämättömydesäns sorwittawat wäärin Jumalijn ja Viruihin. Ja cosca Luondo näin muistutta ihmiselle Jumalains Palweluxen; niin siitä cans seura se, että Luondo myös Järjelle, cosca se wähängän ylös harjoitetan, opetta ja muistutta sen, että se HERRa pitä palweldaman, ej palwelian, waan HERRan ja Isännän oman päään ja tahdon jälken.

Colmanneri / cosca siis me luonnosta sen opimme tietämän, että Jumala Hänen Luondocappaleildans Palweldaman pitä Hänen oman tahtons jälken, niin seura tästä taas se, että Järki ja omatundo myös tykönäns tunde sen, että hän igesräs on tietämätöin, sen oikian Palweluxen muodosta / jos Hänen Palweluxens on HERRalle otollinen eli ej? erinomat-
tain cosca se luonnollinengin ihminen hänen sisällisten Käntöstens ja himoins secoiturista ja wastahacoisudesta kyllä taita päättä hänen puutoyens ja wajakrudens. Ja cosca ihminen luonnosta näin jo tunde Hänen puutoyens Jumalan Palweluxen oikiasa muodosta, niin taita siitä cans taas ruota se omantunnon muistutus: että, mahda se olla yri paicka mailmasa ja sen suuren HERRan huonesä / josa hän on ilmoittanut ja tietä andanut sen oikian Hänen Tahtons ja Palweluxens muodon, jota minä olen welcapä ylös ekimän, tutkimän ja coetteleman mingä caktainen se on niin kuin meillä myös se tieto on, että Vacanat alati owat siinä luulosa seisonet, että Jumala caickina aicoina on igens wiseille ihmisille ilmoittanut, ylöns luonnollisten näköin, ja äänden cautta. Josa ilman epäilemätä ne suuret Tunnusmerkit jotka caickina mailman aicoina owat nähtäwät ja cuuluisat ollet, niin kuin muutkin luonnolliset merkit, jotka aina Fairwahalla, ja maasa tapahuwgt, uckoisen jylinäsä, waan järistryisä ja
muu

muissa sanomattomissa asiois joca päiwä, ej wähan lifää ja teroita Järjen ja ajatuften ymbäri käymisiä ja waarin ottamisia niissä mitä luonnosa ja täsä suuresa mailman huonesä tapahtuwat.

Ueljänney, Cosca nyt ihminen näin Järjen johdaturen jälken on tullut tundeman sen, että hänellä on yri Jumala, joca on Hänen Luojans, HERRans, Isändäns ja Isäns, jota Hänen pitä Palweleman sillä hänelä ilmoitetulla mtuodolla ja täswalla, niin siitä siis taas seura se, ettei sekän ole Järkee eli luondoo wastan, waan paljo enämmin sekä coetus, että se yhteinen Sanoma ja Seuracunnan todistus wahwistawat sen, että Jumala wiskein Puheitten, Merkein ja Kirjoitusten kautta on ilmoittanut sille järjelliselle ja tietämättömälle ihmiselle hänen Tahtons ja oikian Palweluyens muodon. Ulusta tosin cosca Jumalan huone ja Seuracunda wielä oli Hänen lapsudefans, niin hän taifi tulla aicaan ilman sitä kirjoitettua Sanaa, niin cuin yri pieni wäki yhdessä piscaisesa huonecunnassa taitan wähemmillä aseturilla hallita ja järjestyresä pitä, ja erinomattain cosca siinä ensimmäisessä mailmasa oli ihmisillä sangen pitkä ikä, niin että he taifit caicki Jumalan puhet ja ilmoitukset helposti toinen toiseens istutta jälken tulewaistens päälle, waan cosca Mailma ja HERRan huone sitte caswoi arwarommari ja suremmari, ja ihmisten ikä cans tuli paljon lyhemmäri cuin ennen, niin näkyi se, että silloin myös Seuracunnan tila waadei surembia Muisto merkejä / joiden kautta piti estettömän, ettei se ilmoitettu Jumalan Tahto ja Palweluyen muoto pitänyt unho-dureen tuleman ja peräti tietämättömään jällens langeaman. Songatähden myös Jumala sitte asetti näköisät Muistomerkit, joista ihmisten alati piti saaman tilan puuttumattomasa muistosa pitä sen mitä heidän tekemän piti: Niin cuin Sabbathin pyhittämissen / jonga Jumala jo Luomisesta asetti, waan taas sitte cosca se rupeis ihmisten pahouden ja Ujan kautta unohtureen tuleman, sen pyhittämissä sitä enämman teroitti ja waadei: Johon tule cans se outo Ubramisen muoto / ymbärins Leickaus / ja yhteisesti, että Caicki Jumalan Sana ja Työt Paperin päälle kirjoitettin: joca asia sitte Caickinaisilla wäkewillä Tunnus merkeillä wahwistettin, jotea yli caiken woiman käwit, ja lawialda myös yllise käwit caicki ne tunnus merkit jotca Wiru taifi hänen asehittens kautta edes tuoda.

Ja en minä mahda uscoa sitä, että yri Järjellinen ihmisen joca wähängän terwehdä järjeldä ja omantunnon luonnollisida todistuxilda lieutetan ja hallitan, taita jollan syyllä epäilyren wetä coco Seuracunnan uscottawata ja yrimielistä Todistusta ja Sanomata, joca meille aica ajasta ja mies mies heldä annettu on, niistä suurista Jumalan Tunnus merkeistä, ilmoitusten muodoista, Sotain pidoista, ja kaikesta Jumalan Tahdosta Hänen Palweluxefans, niin myös sen langennen mailman ylös rakennuksesta Christuren cautta. Jotca Usiat kaikki Jumalan Seuracunnan yri miellisen todistuxen cautta niin monen tuhannen vuoden läpi owat meidän tygön tullet ja niin monisa suurisa wainoisa ja waarosa säilytetyt olleet, siinä Kirjoitetusa P. Jumalan Sanasa, joca kyllä on ulottuwainen ja woimallinen ike todistaman igesäns ja ylike woittaman kaikkein omantunnon jotca sitä lufewat hänen Pyhydestäns ja ylöaluonnollisesta woimastans. Totisesti joca caikia näitä Usioja, sekä Luonnon kirjasa oikein casele niin kuin me jo äsken cuulim, että myös erinomaisesti Siinä ilmoitetusa Armon Kirjasa, Jumalan Pyhästä Sanasa, todella ja oikiällä aicomisella tutkistele: Mitä Pyhyys ja Puhtaus: Mitä suuret Salaisudet? Mitä suuri Sanain yllertaisuus ja siinä siwusa ihmellinen paino ja korkeus? Mitä sanomatoin yhtentulemus ja täytetämys on kaikkein Ennustusten wälillä niin monen tuhannen vuoden peräst, ettei yrikän priedu ole tyhjän menny niistä mitä siinä sanottu on? Mitä suuri Zengen Todistus ja ylitgewoittamus omasa tunnosa on kaikille sen lukijlle? Mitä ihmellinen Pysywisäisyys on kaikilla Martyreillä ollut sen Sanan Tunnustamisesa suurimmangin cuoleman ja pihnan alla? Mitä erinomainen woima ja menestys täällä Sanalla on ollut ulos lewittä igens mailmaan läpi ne kaikkein suurimmatkin wainot ja Tyrannidudet? Mitä Kangasistus ja hirmuinen Loppu on niillä usiasti ollut / jotca tämän Sanan häwäisnet ja pilcannet owat? Mitä yrimielinen Seuracunnan Todistus on hamasta mailman alusta ollut kaikista näistä? Minä sanon, joca caikia näitä oikein todella ja niin kuin yri järjellinen Luondocappale Hänen Luojans esdes tutkistele ja casele, hän ilman epäilemätä pian jättä Hänen Järkens johdatuxet tacaperin cosca se rupea waiwuttaman händä

Sen 9.
Kaamatun
totudesta ja
merkeistä
caks 4. Eunn.
annat Lopp.
pääst.

2 Mace. 9.
15.
Act. 12:23.

fishen turhaan luonnolliseen ike walittuhun palvelukseen, ja anda Jumalan Sanalle hänen Cunnians. Sillä mitäs Järki ikestäns taita aicaan saatta? Mingä pöälle se tietä jalcaans niin pohjata ja perusta, että hän olis wihi hänen oifiasta tiedostans fielen ijancaickisesta onnesta, ja että hän ikestäns tietäis hänen Palweluxens olewan sowitetun hänen Luojans tahdon jälken? Me mahdamme lukea, niistä caickein suurimbia, oppinembia ja wiisakimbia Järjen harjoittaita, cuin ikänäns mailmas on taitanut olla ja löytyä, niin emme me taida heistä enämbätä löytä cuin sen, että he ainoastans owat tulleet yhteen ulconaiseen cunnialliseen elämään mailman edes waan ej mitän tiennet ike Pää asioissa, sijtä sisällisestä turmeluxesta, Perishynnin cadottawaisesta woimasta, Christuxen Ustiossta ja Lunastuxesta, Uscosta, Parannuxesta, ja Sydännen sisällisestä muutoresta ja yhdistyrestä Jumalan cansa. Joita suuria asioita yrinäns Jumalan ilmoitetta Sana meille tietä anda sencallaisella järjestyrellä ja ylisewoittamisella, ettei Järki tiedä mitän niistä wastan sanoa, waan oikian coetuxen alla täyty tuta ja tunnustaa ne totisiri pyhiri ja corkeiri asioiri.

Sentähden sijs andacam Järkem häwetä ja tacaperin mennä niissä jotca yli hänen piscaien mittans ja määräns käywät, ja andacam sen olla ainoastans yhden johdattajan meille että tutkisleman ja tundeman Luojan suurta wiisautta, Majestetiä, Pyhyttä ja caickiwaldiaisutta, ja meidän welwollisuttamistä Luoja ja Jsa ekimän ja palweleman; waan siinä siwusa tunnustacam meidän Järkem lyhyys ja ulottumattomus että osottaman meille sitä oikiata Jumalan palveluxen ja Sowittamisen muotoa ja cuinga meidän jälkens meidän Luojam cansa yhdistetyxi pitä tuleman, ja andacam Luojan Sanalle se cunnia että se yrinäns meille sen tien oikein osotta. Sillä cuka on niin tyhmä, jolla terwe Järki ja terweet järjen päätöret owat, että hän Luojaans täydellä ehdolla soimais sijtä että hän on ihmisen sentähden langewaisexi luonut että sijtä luomisesta tarpellisesti ja wälttämättömästi piti syndijn Langemuxen seuraman? eikös Järjelle olis soweliambi taincallainen ajatus? että sen määrällisen luondocap palen täydellisöys ej tainnut corkiambaan mittan käydä cuin se jo luotu oli, jos muutoin hän ej pitänyt ike Jumalari tehtämän, ja ike Langewaiuus, eli se mahdollisuus langemiseen ej sotinut ihmisen täydellisyyttä wastan, eikä ollut se sille täydelliselle ih-

miselle wiari ja puutoxyeri, enämmin kuin se nytkän on yhdelle
 wäfewälle miehelle wiari jos hänellä on yri mahdollisuus ja woi-
 ma että tappa sen heicomman miehen, minä sanon, cufas jär-
 jellinen tahtois soimata yhden wäfewämmän miehen mahdollisuuden,
 että tappa toisen, wiari ja puutoxyeri hänelle, niin caurwan kuin hän
 ej ole tätä mahdollisuttans wäärin käyttänyt millän tarwalla eikä
 wääräyttä sillä tehnyt toisellen? Niin ej ollut se tyhjä **Mahdollisuus**
 langeta syndiin myöskän sillä ensimmäisellä ihmisellä mikän puutos
 eli wica, sillä hänellä oli täysi woima että myös käsky pois piti ikens
 eakkesta Langemuksesta, eikä hänellä ollut yhtän tarwetta cuunnella
 eli totella Pirun walheita, waan caieki hänen langemuxens tuli sulas-
 ta wapaan tahtons wäärin käyttämisestä ja tarpettomasta Pirun
 sanain uscomisesta ja warinottamisesta. Niin myös, cuca tyhmä
 mahta sen uscoa, että caieki mailmas tapachtuwat yhdestä wälttä-
 mättömästä tarpellisudesta ja luonnon juorusta, että yhden piti
 suoleman weteen, toisen walfian eli miecan alle sillä hekkellä cos-
 ca se tapachtu? jos se olis caieki niin luotu alusta, niin mitäs sitte
 olis packo nautita yhtän läkitystä ikäns säilyttämiseri, jos ihmi-
 nen ej ennen taidais cuolla kuin se luotu hetki eteen tulis? Mitäs
 olis packo piti esirucouria Cuningasten ja muitten edest, cosca
 ej yriskän misän waarasakan ollesans taidais cuolla, ennencuin se
 luotu hetki olis edesä? cako tästä asiasta Kynttilän päiwänä. Niin
 wielä, cufas tyhmä on se, joca, cosca hän pane hänen oman
 Järkens tiedon ja ymmärryksen, sen ilmoitetun Sanan rinnalle,
 tahtois ruowata ja uscalda caiken ijancaiekiisen onnens sen päälle,
 että hän ennen waligis oman Järkens tiedon Hänen Elämäns ojen-
 nus nuorari ja seuramiseri, kuin sen niin Pyhän, Puhtan, Maje-
 stetillisen ja ylise woittawaisen Luojan Sanan ja ilmoituxen?
 Jaa, cufas terwe Järki on wielä niin tyhmä, joca tohtis coco-
 nans epäilyreen wetä hänen niin suuren ja niin Wiisan ja Rac-
 kan Luojans HERRans Isändäns ja Isäns taiwallisen Edes cat-
 zonisien ja murben pitämisen hänen Verhesäns ja Lapstians hei-
 dän ijancaiekiisesta onnestans, ja anda caieki tulla ainoastans sen
 Ferran alusta luodun luonnon juorun ja siteen päälle? Eosi se on
 kyllä, että Luondo on niin muodoin yhten sidottu, että yri luon-
 nollinen waicutus wuota ulos siitä toisesta, niin kuin esimerkiri:
 Uuringon lämmin se wetä ylös Udun maasta ilmaan, se utu sitte
 juore yhten pisarowiri ja pilwiri, ne pilwet sitte tulewat wederi, ja

fataa alas jällens wetenä, ja niin edes päin coco lunnosa on sen callainen side ja yhteinen waikutus Luomisesta: Niin on se myös sen suuren mailman, ja piseaisen mailman eli ihmisen wälillä, yri suuri side ja yhteys, jonga me muitten seas näem siitä, että cosa siinä suuresta mailmasta tapahu joku muutos ja walmistus ilma- sa pahaan säähän, niin silloin ihmisesäkin tundu weresa ja ruu- misa, ja ajaturisakin suuri rasti- tus ja muutos; waan että tainca- laisesta Luonnon yhteydestä sen wuori pidäis seuraman se että sen syyn tähden ej Luojalla ikellä oliskan coscan Rättäns näisä, waan hän ainoastans olis yri joutilas päällecakojä caikista, eikä mitän muu- tosta coscan tekis Luonnosta hänen luotuin cappaldens cansa, sitä Usia ej ole Järki coscan ulottuwainen minulle ulottuwaisessi nähtämän ja todistaman, paljon wähemmin ylise woittas- man minun omantundoni yhdestäkän totudesta siinä Usia- sa. Minä sanon, ej Järki oleon niin wieras kuin hän tah- to, ikänäns laida aiwan wisejä ja lijekumattomia päätöriä tästä anda ja tehdä, waan tyhijä arwauria ja kielewitä eteen aseturia; Mutta minun puolellani on sitä wastan, ensist: Joca päiwäinen coetus ja Jumalan ihmellisen Edes cakomisen Esimerkit. Ei- serä: Yhden terwen Järjen Käsitys ja ylise woittamus, Yhden HERran edes cakomisesta ja murhen pidosta Hänen Palwelijains yli, yhden Jännän Hänen Verhens yli, ja yhden Jän Hänen lastens yu, joca caikkein luonnollisten HERrain Jändäin ja Jäin sydämmijn istutettu murhe ja edes cakominen corkialla ta- walla ike Pää HERrasa, Jännästä ja Jästä mahta olla; ja cus- ka perän ajattelewa ihminen mahta uscoa sen, että se caikki on tapahunut tyhijästä tapauksesta, ja ej Jumalan erinomaisesta, es- descakomisesta, että niiden willi- pacanaingin tykönä on imiandu- nut niin monda suurta Wiisasta jetea owat tiennet puhua sen- callaisista asioista, niin kuin Jumalan Luonnosta, caikkein cappal- den alusta, Sielusta, siitä corkeimmasla Hywydestä, ihmisen pää- maalista, ja siitä totisesti onnellisesta elämästä, joista se yriertai- pen joucko ikessäns ej tiedä eikä ole niin ulottuwainen arweleman eli päättelämän, niin selwästi eli sen järjestyren cansa kuin ne ikä- näns eim Luonnon ja Dimeyden haudasta ylös herätetyt Vaca- nain wiisat owat sen tehnet.

Waan Colmanneri: i-man caickia näitä minä nyt suu- rella Usalluyella perustan ikeni sen ilmoitetun Jumalan Sa- nan, tild.

Waan Ju- malan Sa- na on se oh- tia Kynt- tild.

nan, ja sen Pyhyden, Majestetin, Totuden, ja ylise woittawaisen woiman päälle, joca niin ulottuwaisesti, niin wiisabasti, niin oppinesi, ja ylise woittawaisesti todista, sekä Järjen ja ihmisen Luonnon suuresta puuotoesta ja pimeydestä niin ettei ike Järkikän taida sitä vastaan sanoa eikä sitä pois kieltä; että myös Jumalan Pyhydestä, wiisaudesta, Raakaudesta hywydestä ja wanhurscaudesta caickisa Hänen Toisians ja Teoisians, niin myös Hänen Isällisestä Edes cakomisestans ja murhen pidostans ej ainoastans nijden Järjellisten Luondocappalden ylise, mutta myös nijden järjettömään ja hengettö-
 Mat. 10: 29. man Hänen tahdostans, ja caicki pään hiuksetkin owat hä-
 30. neldä luerut / etten minä mahda sanoa cuinga suuret muutoret
 se suuri Luoja on tehnyt ja aina teke ike Luonnon juorusa, cosca
 Deut. 8: 3. Hänen Cunnians, ja ihmisten Lasten Käntöret händä vastaan sen
 Job. 9: 6. 7. niin waatiwat. Baan niin cuin siinä Järjellisessä Luondocap-
 Esa. 41: 18. palesta Ihmisessä on Sielu pää osa, joca tämän Isän Edes
 20. cakomusta erinomaisesti tarwike; niin on hän myös erinomaisesti
 Dan. 3: 27. tämän Sielun edes cakomisexi ja walkeuxeri asettanut Hänen
 Act. 28: 4. 6. Pyhän Sanans jonga jälken sen pitä ojentaman ja sowitz-
 Lus. 7: 14. man igens jos hän tabto sekä täällä että ijancackisudes säilytet-
 15. ty ja onnellinen olla.

Tämä Sana on nyt se, jonga päälle se D. Dawid yri-
 nän perusti caiken hänen tietons, elämäns ja onnellisudens cos-
 ea hän sano: Sinun Sanas on minun jalkaini Bynccilä, ja
 Walkeus minun teillän. Cuningas Dawidilla oli kyllä niin
 terwe toimellinen ja ulottuwainen Järjen Dieto ja walkeus cuin
 jollaculla taifi olla, niin cuin me näem Psalmeist. 97: 104. 136.
 139. etc. Baan hän tunsi ja näki myös sen puutoyen ja ulot-
 tumattomuden että saatta händä sishen oikiaan onnellisuteen, ja
 sano selwästi: **HERA** cakoi alas taiwast ihmisten lapsia,
 nähkärens / jos jocu ymmärreis eli ezgis Jumalata.
 Mutta he owat caicki poikennet pois, ja caicki owat kel-
 wottomat / ej ole yrikän joca hywä teke / ej ainoacan.
 Baan sitä vastaan palene hän alati ja yrinäns Jumalan Sa-
 nan turwijn ja sen Loisten alle, josa hän ainoastans sen
 oikian ja ylise woittawaisen walon löysi Hänen jalcains edes ja
 tiens päällä; jongatabden hän myös joca paicasa Hänen Psal-
 meisans, ja erinomaisesti Psalmis 19 ja 119 aiwan siwasti ja
 bar-

hartasti ylistä tämän Sanan suurta waloa ja paistetta, eikä taida kyllä sanoja lyötä joilla hän welvollisesti taidais tämän aatuallisen Kynttilän ja Walkeuden oikein ulos maalata ja kiittä, ja osotta Hänen suuren haluns ja rackaudens sen jälkeen. Sen tähden hän sano muitten seas: O josca minun tieni ojetaisijn pitämän sinun Säätyjäs. Cosca minä carzon caickia Sinun Käskyjäs, niin en minä tule häviään. Käännä minusta pois wäärä tie, ja suo minulle sinun Lakis. Sinun Sanas teke minun ymmärtäwäisxi/ sentähden minä wihan caickia wääriä teitä. Sinun Sanas on minun jalkaini Kynttilä ja Walkeus minun teilläni. Ja niin edes päin coco psalmisa ja mualla joca paicas. Tämä Sana on siis se sama, joca ne Luonnollisetkin wijsat ainoastans teke oikein wijsari, ja anda niille yrikertaisille sen oikean ymmärryksen/ ja teke tyhmät taitawiri, jonga edesä niiden järjen-wijsasten wijsaus huoku ja ymmärtäwäisten ymmärrys lätketän. Tämä Sana on caikille Cuningoille ja Hallizioille se paras ojennus nuora yhteen toimelliseen ja onnelliseen hallitukseen, niin kuin Salomo sittä kerscaä että hän Tairwallisenwijsauden cautta taisi hallita Cansoja ja caicki Tyrannit peljättä, Ach että caicki Cuningat ja halliziat tämän Sanan todella ja alati ahkeroihsit uloslewittä ja istutta heidän waldacundaans, ja pidäisit sen suurimman waarin ja murhen siitä cuinga caicki alimmaisat sen walon jälkeen tulisit elämään, totisesti olisit he ylikse woittamattomat caikilda wihollisilda, niin kuin me näem Israelin Lasten Sodissa, että niin caurwan kuin he pidit igens kinni Jumalan Sanasa, ej yrikän woima eli paljous eli konsti ollut woimallinen heille mitän paha tekemän, waan niin pian kuin he luowuit HCKran Sanasta, niin he tulit wihollistens pilcari ja saaliri. Tämä Sana: on se paras oikeuden ojennus nuora myös caikille duomareille, jonga jälkeen he ilman pelwota ja Personain muodoncakomata taitawat wijsasti duomita HCKran Cansaa, niin kuin Salomo myös sen Lahsan Ruourella sai ja suurellakoimella tiesi duomarin-wircaa ylös piitää ja harjoitta. Tämä Sana, on yri ricas Apoteki caikille Läkäreille/ josta he näkewät sen oikean juuren caickeihin tauteihin, Synnin ja sen myrkyn, josta se oikea parandaminen pitä alsettaman, Tästä he oppiwat sen oikean cuolemattomuden konstin, uscon caut. Jesuyen päälle; jaa, joca Läkäri täsä Sanasa todella pyssy palawalla

Ps. 119: 5.
6.

v. 29.
v. 104.

v. 105.

v. 130.
Esa. 29: 14.
I Cor. 1: 19.

I Reg. 3: 8-9.
Sap. 8: 14.
15.

Sap. 9:
I -- 13.

Joh. 11. 25.
26.

- Cant. 2: 5. walla rukourella ja Klauden halulla lähimmäistän palweleman puhtalla aicoimisella, hän saapi tästä ilman epäilemätä myös wijsauden ja ymmärryksen, luonnon salauria, ja caikein luotuiin sisällistä luondoa ja omaisuusia paremmin näkemän itsens ja muitten hywäri, niin cuin Salomonilla myös sen saman cautta Jumalalda se Lahja annettu oli. Tämä Sana, on se paras opetus ja ojenusnuora Luonen hallitusesta Isännille ja Emänille, jonga cautta he yhinäns toimellisesti, onnellisesti ja Siunauren cansa taitawat hallita huonens, Lapsens ja Perhens, niin cuin coco Klaumattu on täytetty sencallaisilla neuvoilla ja opeturuilla. Tämä Sana, on caikkeille jota Omalda tunnolda rästetän ja murhellisille, se sywä Lohduturen Lähde, ja caikkeille Tuolewille cuolemaan menses se turwällisin opas ja taluttaja siihen onnelliseen ijancaikkisuteen. Summasa sanottu: Tämä Sana, on caiken totisen opin ja Wijsauden juuri ja lähde, caikein ihmisten ja
- Est. 38: 17. Saatyin turwällisin Ojennus nuora, caikein suurin Lawara ja Kliaus coco mailmasta, joca ej ole yhdelläkän maallisella tawaralla ja rahalla maretty. Jonga sywyttä ej yrifän taida ulos caikwa, jonga pyhyttä wijsaurta ja korkeutta ej yrifän taida ulos ihmiedellä ja sanoa. Lue läpi Hiobin 38. 39. 40. Luce, ja sano jos jocu luonnollinen wijsas taita niin puhua? Ja jos me wielä paljongin sanoisim, niin emme cuitengan kerää caikkijn, sy-
- Syr. 43: 29. hyläisest: Hän on caikkei trynni. Hän on se siunattu ja hedelmöikewä Taiwan Siemen / jota se suuri Kylväjä niin ahkerasti kylvä hänen peldoons, että sen pidäis paljon hedelmätä tekemän eikä ilman siunausta tacaperin tuleman. Josta Ustasta me wielä sen N. Ewangeliumin johdaturen jälken yidemmäidä saamme cuulla johon pyytäkän Armoa Jesuren Rukourella sanoden: Isä meidän joca etc.

Sen N. Ewangeliumin Kirjoitta N. Lucas

Lug. 8: v. 4.

Sihen aiean, cosca paljo Cansaa cocomui, ja riensit jocaikhest Caupungist Jesuren tygö, sanoi hän wertauren. 5. Kylväjä meni ulos

Ste-

Siemendäns kylwämän, ja cuin hän kylwi, langeisit muutama tien oheen, ja se tallattin, ja taiwan linnut söit sen. 6. Ja muutama langeisi kiwistööhön, ja cosea se tuli ylös, cuiwettui se, ettei ollut märkyttä. 7. Ja muutama langeisi orjantappuroihin, ja orjantappurat ynnä ylöskäwit, ja tucabutit sen. 8. Ja muutama langeisi hywään maahan, ja se tuli ylös, ja teki sata kertaisen hedelmän. Cosea hän tämän sanoi: huusi hän: Jolla on corwat cuulla, se cuullacan. 9. Niin hänen opetus lapsens kysyit hänelä, sanoden: Mikä olis tämä wertaus? 10. Hän sanoi: Teille on annettu tuta Jumalan waldacunnan salautta, mutta muille wertauksen cautta, ettei heidän sitä yläis näkemän, waikka he näkisit: Eikä ymmärtämän, waikka he cuullisit. 11. Tämä on se wertaus: Siemen on Jumalan sana. 12. Mutta jotca tien oheen langeisit, owat ne, jotca cuulewat, sitte tule perkele, ja ottaa Sanan heidän sydämmistäns, ettei he uscois ja wapari tulis. 13. Mutta jotca kiwistööhön, owat ne, cosea he cuulewat, otawat he sanan ilolla wastan, ja ei heillä ole juurta, hetkeri he uscowat, ja kiusauren ajalla pois langewat. 14. Mutta se cuin orjantappuroihin langeis owat ne, jotca cuulewat, ja pois menewät, ja tucabutetan, surusta, rickaudesta ja elämän hecu-masta, eikä canna hedelmätä. 15. Mutta jotca hywään maahan, owat ne, jotca Sanan cuulewat, ja kärkevät hywällä ja toimellisella sydämmellä, ja saattawat hedelmän kärsimises.

Tällä erällä me tahdom tutkistella, **Kylwäjä**
tä ja hänen Siemendäns / Jumalan P.
Sanaa / ja cuinga sen hedelmöizeminen
 ihmi

ihmisildä tule taickä estetyri eli wastanotetu-
turi.

O HERra auta ja anna menestvä!

I.
Kylwäjä.
Matt. 13:
37.

Käsit, Kylwäjä joca tämän Callijn Siemenen ulos kylwä, on erinomaisesti ike Jumalan Poica Jhesus Christus, niin kuin se seis: Joca kylwä hywän Siemenen / se on ihmisen Poica. Josta se myös tässä Ewangeliomis seis: Kylwäjä meni ulos / nimittäm Hänen Tawallisen Jsans tyhdä, ja tuli ihmishydesä mailmaan, sillä minä läxin Jsast ja tulin mailmaan. Josta me niin cobta näem tämän Siemenen eli Jumalan Sanan Torkeuden ja cuinga mahdollenen se on uscotta ja wastanotetta ihmisildä, cosca ike Jumala sen anda Hänem oman Poicans cautta meille ilmoitetta ja ulos kylwettä. Jos yri maallinen Cuningas lähettäis Hänem Pringins ja oman Poicans alimmaisille jotan ilmoittaman ja ulos jaccaman, eikös se pidettäis caikilda yhden suuren ja uscottawan ja merkillisen Usian edestä? Ja niin kuin siis Jumalan Poica oli ulos lähtenyt ja lähetetty Hänem Jsähdäns, jonga Tahdon hän yrinäns oikein tiesi, ja taissi muille ilmoitta; niin tuli hän myös erinomaisesti Hänem ihmishyden ja libans päirwinä omasa Personans mailmaan ilmoittaman caictia Hänem Jsans Tahto, niin kuin hän myös coco Judan maan täytti Hänem Tawallisella Siemenelläns. Ja cosca hän sitte ylös astui jälleensä Tawaseen jälken täytetyn Jumalan neuwon ihmisten Lunastuksesta ja Cukumisesta, niin hän asetti Hänem sjaans Apostolit ja Saarnawiraan, joiden cautta hän alati ja wielä nyt ulos kylwä Hänem Pyhän Siemenens ymbäri mailmaan, niin kuin se seis: Niin kuin Jsä minun lähetti, niin minä myös lähetän teidän. Ja joca teittä cuule se cuule minua / ja joca minua cuule, hän cuule myös y Theff. 2 : händä joca minun lähettänyt on. Ja niin siis tämä Tawallinen Kylwäjä wielä nytkin ulos kylwä tätä Siemendä Saarnawircans cautta haman mailman loppun asti.

Joh. 16: 28.
on Christus.

Joh. 1: 18.
Joh. 8: 38.

Joh. 20: 21.
Joh. 17: 18.
20.
y Theff. 2 :
13.
Luc. 10: 16.

2.
Pelbo
Mar. 13: 38.
on Mailma.

Toiseri, Peldo johon tämä callis Siemen kylwetän, on sekä yhteisesti coco Mailma / niin kuin se seis: Peldo on mailma. Että erinomaisesti ihmisten Sydän, niin kuin tässä Ewangeliomis seis: että se siemen Sydänmessä läkettäns v,

15. Ja niin siis Jhmiset ovat se Jumalan Peldo ja ra- I Cor. 3:9.
kennus, johon tämä callis Siemen kylwerän ja joista tämä cor-
fia kylwäjä nyt pyytä hedelmällistä maata tehdä ja kasvatta.

Go Luomisesta ja mailman alusta Jumala tämän Pellon Musta he-
teki ja rakensi ikellens, cosca hän Jhmisen sydämmeen kylwi ja delmälliseri
kirjoitti sisälle caiken Hänen Tahtons ja Lakins, josa oli yri suu- luon.
ri hedelmällisyys ja wiheridigemys sekä sisällisesti ike maan liba-
rudesa ja taipumuresa caickeen hywään, että ulkonaisesti caicki-
naisten hywain hedelmän näkhywäisesä kasvattamisesta ja edes
tuomisesta, niin että tämän Siemenen autuallisesta Juuresta ei
ainoastans silmään edes cangastellut, mutta myös ike työsä ja
totudesa kasvooit, wiheridigit ja loisit, niin cuin yhden lihawan
tuoren ja wiheriäisen niitun päällä, caickinaiset taiwalliset ja iha-
nat Cuckaiset, taicka niin cuin yhdesä tuoresa ja caunisa Mekä-
sä paistawat caikentaiset hedelmälliset Puut, heidän ibanain leh-
teins, cuckains ja hedelmäins cansa, joista yri hywä, terwellinen
ja hyödyllinen haju cauwas tundu ja lewittä igens, Luojan ja Me-
starin erinomaiseri Sunniari, ja ike Maan iloigemiseri ja cau-
nistureri. Nämät Cukat ja hedelmät olit: Ymmärryresä, yri
suuri Vieto, Wiissaus ja walkeus: Tahdosa, yri täydellinen Py-
hyys wanhurscaus ja Rackaus; caikisa Käytörisä, yri taiwalli-
nen yhteys ja järjestys; Omasa Sunnosa, yri sanomatoin ilo ja
rauha. Ja niin tämä Peldo ei candanut mitän pahaa siemen-
dä, josta jotan paha hedelmätä olis pitänyt tuleman eli kasvaa-
man. Tämä on se HERNan wijnamäki lihawas paicas, Jon-
ga Jumala myös Uloottuwaisesti warusti, wiholdlissa ja caickia Lan-
gemuria wastan: Sisällisesti, Hänen Curwans cansa, ja Uleo-
naisesti, Hänen Sanans, Lakins, ja Uhecaustens cansa, ja josa
ei muuta cuin hywiä marjoja pitänyt kasvaman ja kypsymän
alinomaisesti. Josta Jumala ike sano: Mitäs siis olis enäm-
bi tekemist minun wijnamäelleni, jota en minä hänesä teh-
nyt ole? Waan mixi hän candoi pahoja marjoja, cosca
minä odotin hänen wijnamarjoja candawan? Cosca siis
ihminen ike sallee wiholdlisen tulla kylwämän paha Siemendä hä-
nen sydämmens peldoön, niin että hän andoi Pirun ylyttä ja
yli puhua igens epäuscoon Luojans kästysstä ja oikiaasta tahdosta, ja
kehoitta igens yhteen luwattomaan haluun ja spömiseen siitä

Kiellestä puusta, niin sillä samalla hän vastaanotti sen pahan ja myrkhyllisen Siemenen hänen sydämmens maahan, joca ei ainoastans tuahuttanut pois sitä endistä pyhästä Siemendä, mutta myös rupeis candaman hedelmitä cuolemalle, joca cohta täytit ja otit wallan yli coco maan, niin että se siitä ajasta ja vielä nyt luonnostans ej canna muuta kuin willi-ruoho, ohdakeita ja caiecia pahutta. Sydän ja Sielu on autia ja tyhjä caikesta hywästä, eikä ole jäljellä enämbi mutta kuin yri Willi-Järki, joca on suckela ja wieras caikein pahain juonden ylöscainwamiseen ja ajattelemiseen, ja coke kyllä suuriafin asioita ja salauria mielestans ulos tutkia ja niistä päätöriä tehdä, waan ej hywärens eli ojen-nurerens, mutta lihalliseri ylpenderens ja tuimistelemiserens, josa hän ej cuitengan ike työsä mitän hywä tiedä eikä tahdo tietä, waan on autia ja tyhjä caikesta totifesta taiwallifesta tiedosta ja walkeudesta, nucuteri tu yhteen syngiään pimeyteen ja tietämättömyteen caifisa keltworisa ja hengellisistä 2:isioisa. Josta myös seura, että hänesä on yri Willi-Tahro jäljellä, joca on coconans willisä että caikella taipumuxella ja roomalla esimän ja edes auttaman hänen omaa Raekauttans, ja sitä harjoittaman yhdessä sanomattomasa ja puuttumattomasa lihan pyynnösä, Silinäin pyynnösä ja yspisä elämästä; ja niin ulospurka joca hetki sekä sisällisesti että ulconaisesti määrättömiä hedelmitä cuolemalle, ja hautoo Basiliuseuren munia, joista tule kyykäme, ja joca niistä syö Hänen täyty cuolla. Ja näin siis HERNAN Velho on nyt coconans willi-ruohon alla, autiana ja tyhjänä caikesta hywästä mehusta, lihawudesta, Siemenestä ja hedelmästä; wiholdisten ja helwetin Petoain jalkain polkuna ja laitumena, josta ej muuta caswa kuin sitä joca kelpa tulen syöri ja piti ijancaickiseen walfiaan palamaan heitettämän.

Esa. 59: 5.

Mat. 13: 40.

42.

Ja Christi
sturelta
jällens
lunastettiin.

Nyt, cosca siis se pikia Pellon Isändä Jumala näki Hänen Velhons ja Naans näin turmelluri ja autuuri tehdyri caikesta hywästä Siemenestä jonga hän siihen kylvännyt oli, ja sitä vastaan täytetyri sula ohdakeilla ja willi-ruoholla; päätti hän ijancaickisefsa neuwosans niin, että Hänen Woicans piti tämän Pellon jalkens Hänen oikialle Isännällens omistaman ja wiholdisen wallan alda pois toimittaman; niin kuin se myös tapahdui, että Jumalan Woica Jesus Kristus otti tämän Usian päällens: Oski ja Lunasti Hänen omalla werellans ihmisydesä jällens tämän Pellon Hänen omais

omaisuderens, eufissi wiholliset ja caiken heidän waldans, rupeis jällens kylwämän hywä Siemendä Hänen peldoons, johon hän jo cohta Langemuresta pani yhden wahwan juuren ja perusturen sen ensimmäisen Ewangeliumin päälle: Waimon Siemenen pitä ricki polkeman karmen pään, josta ajasta hän myös lähetti työmiehet ja kylwäjät, Patriarchat, Prophetat ja Apostolit, niin myös ike omaa Personasa sitte tuli, jotea caikin todella ulos kylwit sitä taiwallista Siemendä Christuresta ja Hänen Lunasturestans, ja johdatit ihmisiä sen osallisuteen totisen Uscon cautta, niin myös sijhen hedelmöikemiseen ja elämän muotoon joca Christuren eläwästä Tunnosta ja Usosta uloswuota. Ja niin Jumala Hänen Pelbons ja wiinamäkens jällens tähdellisesti: Nitais ymbärins, ja kiiwiraunioilla sen warjeli, ja istutti sijhen parhat wiinapuit, ja rakensi sijhen Tornin, ja pani sinne wiinacuurnan. Ja niin kuin tämän Jumalan Pellon ja coco mailman ylös rakennus nyt Perusta ikens erinomaisesti näiden kahden Perustusten päälle, nimittäin: Jesuren tähdellisen Lunasturen ja Maron päälle, joca on pannut Hänen pyhimmän Werens sen hinnari, ja sillä totisesti lunastanut ja ostanut sen jällens Hänen omarens ja omaisuderens, niin myös Jumalan Pyhän Saran päälle, joca on se Tygölatewainen wälicappale mingä cautta Pyhä Hengi meidän johdatta tämän Jesuren Lunasturen osallisuteen, ja synnyttä meitä jällens totisixi Jumalan Lapsixi ja teke seneckaisexi Pellori joca on sorweljas hedelmätä candaman sata kertaisesti sijhen ijancaikiseen elämään; sentähden me siis tästä merkigen.

Esa. 5: 2.
Mat. 21: 33.

Colmanneri/ Siemenen jolla tämä Peldo jällens ylös kylwetän, joca on Jumalan P. Sana. Siemen on Jumalan Sana, sano Christus v. 11. Tämä on se suuri Jumalan Armon ja meidän Autudem wälicappale, jonga cautta yri näns meille Tygöluetan Christus ja caicki hänelä ansaitut Eawarat; josa meille ensist, Ilmoitetan ja Taritan Christus Hänen Ansions ja Tarwarains cansa, toiseri, ike työsä jaetan ja annetan Uscon cautta joca samasta Siemenestä caswa, Colmanneri, jonga cautta me myös Pyhäidä Hengeldä Muutetan totisixi ihmisixi, Catumuren, Uscon ja uden Elämän tielle ja hedelmällisixi puiji jällens. Sentähden se seis: Ne Sanat kuin mi:

3.
Siemen
siis on/ Ju-
malan Sa-
na.

Joca on se
suuri Autu-
den wäl-
icappale.

Joh. 6: 63. nã puhun owat Hengi ja Elämä. Se on Jumalan woi-
 Rom. I. 16. ma ize cullekin Ufowaiselle autuderi. Se on Elämän
 Phil. 2: 16. Sana. Autuden Sana / joca meille lähetetty on. Ja
 A& 13: 26. meidän secaam Istutettu on / ja woi sielun autuari saat-
 Jac. I: 21. ta. Jonga Sanan cansa Pyhä Hengi aina yhdistetty on, ja
 teke meijä työtä sen kautta, ja niin, minä tuon teille minun
 Prov. I: 23. Lengenin edes / ja ilmoitan teille minun Sanani. Cuinga
 Tarpellinen tämä suuri walicappale on meidän Autudexem, sen
 me jo wãhãlda olem cuullet Esipuhesa, ja wielã cuulem sen suu-
 rista waicutuyista. Ja niin cuin Tämä Sana on cahtalainen,
 Lain ja Ewangeliumin Sana, niin täsä kysytã: Cumman
 Sanan täsä Christus nyt Siemenexens cugu? Eij tosin Laingan
 Sanaa täsä ulos suljeta, sillä eij Christus tullut Lafia ja Pro-
 phetaita päästãmã, waan täyttãmã, waan cuitengin niin cuin
 Lain Sana eij taida meitä hedelmãllisixi lapsixi izestãns tehda,
 waicta se meille sijhen oienmusnuoran anda, Ja Christus myös
 on tullut mailmaan ihmisiã autuari tekemãn Hãnen Armons ja
 Ansions, ja eij Lain töiden kautta; Niin seura sijtä, että woy:
 Christus täsä erinomaisesti ymmãrtã Ewangeliumin Sanan, joca
 on Hãnen Oma Siemenens, jota hãn oli tullut ulos kylwã-
 mãn, niin cuin se seisõ: **EX**ra on minun woidellut, saar-
 naman kõyhille hywãã Sanomata; Lãn on minun lähete-
 tãnyt, Parandaman sãrjetyjã sydãmmitã / saarnaman
 fangeille lunastusta ja sidotuille pääsemistã,

Joca on
 wahwa ja
 lijkuma-
 toin.

Rom. 3: 4-
 Tit. I: 2-
 Jac. I: 17.

I Joh. 5: 6.
 9.

Joh. 17: 17-
 2 Cor. I: 20.

Tãstä Jumalan Pyhästä Siemenestã ja Sanasta, me
 sijs merkixem, mictã suuret omaisudet sillä owat? Ensist
 on se, yri Lijkumatoin ja wahwa Jumalan Totuus jonga
 pããlle caieki ihmiset taitawat epãilemãtã caiken heidãn onnens ja
 autudens Verusta ja uscalda, sillä se olis jo sitã terwettã Jãrkia-
 Fin wastan, että epãilla sencallaisen suuren määrittãmãn ja Py-
 hãn Luojan ja Jumalan Totudesta Hãnen Puheisãns, waan se
 W. Raamattu todista kyllã ylike woittawaisesti izestãns ja Hã-
 nen Totudestãns ja on woimallinen wahwistaman ja lukigeman
 sen niiden sydãmmeen joca sen wastanottawat, sillä Hengi hei-
 tã todista / että Hengi totuus on, jos me ihmisten todis-
 turen otamme / niin on Jumalan Todistus surembi. Sen-
 tãhden sano ize Christus: Pyhitã heitã totudestas: Sinun
 Pu

Pubes on Totuus. Jota Asiaa P. Pawali kiittä Eheffalo: niseriä, että he otit waстан sen Sanan Jumalasta/ ei niin cuin ihmisen sanan, waan niincuin se totifest on/ cuin Ju- malan Sanan / joca uscowaisis waicutta.

I Theff. 2:
13.

Toiseri, on tämä Siemen eli Sana yri Täydellinen Sana ja Jumalan Ilmoitus, sekä caikein niiden osain pyö- lesta/ cuin Jumala on aicoinut ja tundenut Tarpelliseri että il- moitta ihmisten lapsille heidän Autudepens, josta ei yhtän wä- hindäkän piirto eli rahtu pois catoa ennen cuin caicki on tapahnut mitä siinä puhuttu on, jongatahden myös sen P. Naamatun, joca on Jumalan Sanan aitta, Allu ja Loppu on lukittu ja warustettu seneallailla uheaurilla, että joca sihen taicka enämbätä lisa cuin siinä nyt on, eli siitä pois otta, Hä- nen päällens pitä lisättämän caicki ne waiwat cuin siinä kirjias owat, ja Hänen osans pitä poisotettaman Elämän kirjasta; Että myös on tämä Sana yri Täydellinen Sisällepito ja ojennus nuora/ caikista niistä mitä meidän Uscoman ja Tekemän pitä, joca taita aututeen neuwoa/ sen Uscon cautta joca on J. E. suxes Christuxes / ja on tarpellinen opixi, nuhtexi, ojen- nuxexi / ja curituxexi, että Jumalan ihminen täydellinen olis / ja caickijn hywiin töihin soweljas. Jonga Pää Sum- ma ja ydin on ike Kristus, joca on sekä Lain loppu ja täyt- tämys, jocaizelle uscowaiselle wanhurscaudexi / että myös ike Ewangeliumin Pää Asia ja sisällepito, niin ettei Pawali Hänen Ewangeliumins saarnasa, pitänyt izens mitän tietä. wän waan ainoastans J. E. suxen Christuxen ja sen ristin, naulitun. Eikä muuta Perustusta taida yrikän panna, waan sen cuin pandu on / joca on J. E. sus Kristus. Ja tämä Sana täydellifesti meidän eteem asetta J. E. suxen, cuinga meidän Hänen pitä päällens pukeman Catunuxesa, ensist, Uscon cautta joca me tulemma osalliseri Hänen wanhurscaudestans ja ansiofians, ja sitte cuinga se sama J. E. sus udistuxen tilasa pitä Hänen Muotons meisä saaman Hänen P. Elämän seurami- sеса, ja niin cuinga meidän pitä tämän P. Sanan Siemenestä, Christuxen esimerkin jälken, Sikiämän, Syndymän usxi ihmisi- si, Cuoleman Synnille, ja ylös nouseman yhteen uteen Py- hään elämään sillä se on tämän Siemenen woima, että sen pitä näin meisä synnyttämän ja caswattaman bedelmällisxi lapsixi, sillä

Täydellis-
nen.

Mat. 5: 18.

Deut. 12:

32.

Apoc. 22 18.

19.

Gal. 6: 16.

2 Tim. 3: 15.

16. 17.

Rom. 10: 4.

I Cor. 2: 2.

I Cor. 3: 11.

I Pet. 1: 23.

Wotmalli:
nen.

Gen. I: 11.

2 Cor. 5: 17.

2 Pet. 1: 4.

Joh. 6: 50.

Jac. 1: 18.

2 Pet. 1: 19.

Pf. 19: 9.

Pf. 119: 104.

105.

Joh. 6: 63.

Marc. 13: 3.

1 Cor. 3: 2.

Pf. 119: 116.

Esa. 55: 10.

11.

Pf. 68: 10.

Jer. 23: 29.

Ebr. 4: 12.

Rom. 1: 16.

Selwä ja

nähtävä.

H Kran Lati on täydellinen ja wirtwotta eli kaändä Sies-
lut / niin cuin Dawid sano. Jongatähden myös Colmannexi,
tällä Siemenellä on yri Täydellinen sisällinen Woima että
udesta Synnyttä ja Kaändä ihmisen Jumalan tygö. Sil-
lä jos Jumalan Sana totisesti on yri Siemen, niin sillä pitä myös
elemen yri sisällinen ja elävä woima ja waicutus Hänen tykö-
näns, niin cuin sillä luonnollisellakin Siemenellä, että jotakin
uutta edes tuoda ja hedelmätä tehdä, Hänen oman luondons
jälken. Siitä luonnollisesta Siemenestä seisö niin: Wihoitra-
con maa, ja castwacón ruohon josa Siemen on, ja bedel-
mälliset puut jotca hedelmän candawat Lains jälken / jo-
sa sen Siemen on maan päällä; niin cuin siis sen Luonnolli-
sen Siemenen pitä synnyttämän ja edes tuoman hedelmitä Hä-
nen Lains ja Luondons jälken igecusafin siemenesä, niin syn-
nyttä myöskin se catomatoin Elävän Jumalan Sanan
Siemen, catomattomia ihmisiä Hänen luondons jälken, jotca
Christuxen cautta tulewat usiri luondocappaleixi, osalliseri Ju-
malan luonnosta, ja cuolemattomixi, niin että joca syö tästä lei-
wästä, ei Hänen pidä cuoleman. Ja näin woimallisesti nyt Ju-
mala synnyttä meitä Totuden Sanalla, että me uutiset Hänen
luondocappaleistans olisim. Tämän sisällisen woimans tähden
myös tämä Jumalan Siemen cuhutan: yhderi Synntiläxi joca
walista silmät, ja teke ymmärtäwäisiä ja Jumalasta oppineita
ihmisiä: Elämäxi ja Hengeri: joca teke Eläwitä ja Hengellisiä
ihmisiä: Siemenexi / joca canda monencallaisia hedelmitä:
Ruori, jolla on sisällinen woima rawita ja wahwistaa sielun: Lä-
kityexi, jolla on woima paranda, ja tehdä muutos luonnosa, ja
elämätä säilyttä: Sateexi ja Lumeri, jolla on woima lihoitta
ja tuorehutta että maa hedelmällisexi tule: Walkiari ja Tulexi,
joca sisällisen woimans cautta lämmitä: Wasaraxi ja miecaxi,
jolla on woima murenda ja tappa: Jaa, wielä tze Jumalan
woimaxi, ihe cullectin uscowaiselle autuderi:

Waan wielä Neljänneri, on tämä Jumalan P. Sa-
na cans yri sangen Selwä ja Rircas Siemen, ei ainoastans
niin muodoin, ettei siinä yhtän ricka eli raisca raicka saas-
taista löydy eikä ole, waan aiwan Pyhiä Puhtaita, ylösrä-
kendarawaisia hyödyllisiä ja tarwallisia asioita meidän eteem pans-
nan, ja jos josakin, Historiafa jongun Jumalattoman eli heic-
kouteen langenneen esimerkiä niimitetän, niin on sekin tehty meille
cart

carttamisery ja waroituxery waan ej seuramisery: mutta on tämä Sana selwä myös niin muodoin, että se on ymmärrettävä ja käsitettyjä wääriä Ustuxia ja luuloja, hartaan Ducouyen alla. Ja waicka muutamisa Cucucundain, ja Uicain lassemisissa, Historiallisissa asioissa, tulewaisten asiain ennusturisa ja sula hengellississä salaurisissa nähyis olewan jotain rascambata ymmärtä, niin ej sefän firekauden puutos tule tygöluettawari ike Raamatulle, waan niiden heicolle ymmärnyxelle jotca Raamatua lukewat, josta seura, että he täällä ainoastans puolittain tundewat; niin owat myös muutamat työlät ymmärtä, niille, jotca taitamat- tomat ja huikendelewaiset owat ja turmelewat Raamatut oma- ri cadotuxeyens. Muutoin caieki mitä owat tarpellisest tietä Ca- tumuxen, Uscon, ja Uden Elämän käsittämisery, ne owat Sel- wät ja kyllä ymmärrettävät niin cuin se seis: Sinun Sanas on minun jalcaini Synctilä / ja Walkeus minun tielläni. Meillä on wahwa Prophetallinen Sana, ja te teette hy- win että te otatte sittä waarin / niin cuin Synctilästä jo- ca pimeis walista / niin cauwan cuin päiwä walkene ja Coineähti eoitta teidän sydämmisän. Ja usiasti käsittäwät ne yrikeriaiset jotca puhtasta aiccoimisesta ja halusta sitä lukewat ennen ike mehun ja ytimen, heidän ylöswalixuxeyens, cuin ne lihallsit wijsat jotca ainoastans cuoresa ja niissä ulesnaisissa kiin- ni rippuwat ja omaa cunniatans sen cautta ekiwät, niin cuin se seis: Sinä olet kätkenyt nämät wijsailda ja toimellisil- da, ja olet ne ilmoittanut pienille, jotca sitä käyttäwät to- tiseri ojennuxeyens ja ylösrakennuxeyens. Ja näin siis on Ju- malan Sana yri sencallainen Urmon wälicappale, jotca on Wah- wa ja lijdumatoim Totudesans / Täydellinen Opisans ja o- jennus nuorasans, Woimallinen waicuttaman caieki mitä silda autuderi tarwitan, ja Selwä ja Bircas caikille jotca sittä ha- lajawat Jumalasta oppineri ja Jumalixiri tulla. Waan cuiten- gin caiekiä näitä suuria omaisuxians ej taida tämä callis Siemen edes tuoda ja meille hywäri kätettä, jos se ma- ca kirjasa lukematoimna eli saarnamatoimna; niin cuin yri luonnollinen jywän Siemen, waicka siinä macaa salattuna sisäl- linen woima hedelmöixemiseen, niin ej se cuitengan saata aiccan yhtän hedelmätä niin cauwan cuin se macaa aitan laarisa, ja ej

Pl. 119:18.

1 Cor. 13:9.

2 Pet. 3:16.

2 Pet. I: 19.

Esa. 6: 9.

Mat. 11:25.

Mat. 13: 3.

On waicut-

tawa coica

se kolwetän

ja hywäri

kätetään.

peltoon kylwetä; niin on se myös Jumalan Sanan causa, ette se taida niistä suuria waicuturians edes tuoda eikä kenellengän hywäri olla, jos ei sitä lueta, saarnata, cuulla ja waistan ote- ta, ja niin kylwetä siihen maahan jossa hän taita waicuturens e- des tuoda taicka elämäri eli Cuolemari, sillä kusa se kerran pel- doon ja maahan tule, siinä se ei ole ilman waicutusta enämbi, ja waicka tosin se taitan tucabutta niisdä Jumalattomilda Hä- nen elämäri tekewäisen waicuturens puolest, niin kuin Ewange- liumis seiso, niin cuitengin osotta hän niidengin päälle Hänen woimans, heidän duomigemisefans ja cuolettamisefans, niin kuin se seiso: Hän on sarman haju cuolemari, nijlle jotca huc- tuwat.

2 Cor. 2: 15.
16.

Waan ei
euitengan
yhtiä haawa

Kako tässä
Helundai
Päiwänä.

Jac. 1: 21.
I Joh. 3: 9.
Joh. 12: 24.

I Cor. 15:
36.

Mitä nyt erinomaisesti tämän tairvallisen Siemenen, Jumalan Sanan waicuturijn ihmisesä tule, niin me tarpellisesti siitä wielä sen merkigem: ettei tämä Siemen edes tuo Hä- nen woimaans ja waicuturians yhdellä kerralla ja yhtiä haawa ihmisen tyhönä yhdessä silmän räpäyresä, niin että hän cohta itänäns kuin yhdellä iskemisellä tekis yhdestä suurim- masta pahan tekiästä sen suurimman Pyhän. Ei waan caikella Siemenellä on se järjestys ja woima luonnostans, että ensist se kylwettämän ja istutettaman pita, sitte se cuolendu Hänen luon- dons jälken ja maan causa yhdisty, josta se sitte wasta wirco ja orari tule, ja wijmein tähtäpän, ja sen jälken jywän ja hedelmän edes tuopi: niin on se Jumalan Sanan Siemenen causa, ensist se Istutetan ja kylwetän Jumalan peltoon eli ihmisen sydämmeen, lukemisen, saarnamisen ja cuulemisen cautta, niin kuin Jacob sano: Sana on teisä istutettu, sitte se P. Siemen pysändy sydämmeen, ja itänäns kuin cuolendu, niin kuin Christus sano ihestäns: ellei se maahan pudonnut nisun jywä cuole, niin se jää pyrinäns/ mutta jos se cuole, niin se tuo paljon hedelmätä ja waic- ka tosin hän tässä puhu Hänen cuolemastans ja hautamisestans maahan, niin cuitengin niin kuin hän oli se itse olewainen Ju- malan Sana, joca wasta jälken Hänen cuolemans tahdoi Hänen Sanans Saarnamisen cautta paljon hedelmätä Pacanaingin seas tehdä, niin sopi tämä myös kyllä Hänen Pyhään Sanaans, joca Siemeneen Raamatusa niin usiasti werratan, että cosca se on kyl- wetty maahan, niin se ensist yhdisty maan eli sydämmen causa, ja cuoletta sydämmen, cosca se Lain jylinän cautta osotta ihmisen

cuoleman alaiseri, ja teke Hänen paiki caifesta elämästä, niin
 cuin Parwali sano ihestäns: Cosca kasky tuli / niin syndi wir
 cois ja ilmoitti duomikewaisen woimans minusa, ja minä cuo: Rom. 7: 9.
 lin / se on, tunsin igeni cuoleman alaiseri ja tulin ikänäns cuin
 IO, 11.
 hengettömäri, ja tapetuyri. Josta sitte wasta cosca tämä Sai-
 wan Siemen näin Hänen luondons jälken on cuolettanut ja tap-
 panut ihmisen, hän rupe jällens wircoman, ja wirwottaman hän-
 dä, Ewangeliumin cautta, josa hän wiepi Hänen Jesuren ty-
 gö ja ilmoitta hänelle Hänen Ansiions ja haawans, niin cuin Pa-
 wali myös sillä samalla igiäns wirwotti, cosca hän sano: Minä
 Eijtän Jumalata Jesuren Christuren cautta / jonga cautta v. 25.
 minä jällens eläwäri tulen, cosca minä Uscon cautta Hänen osal-
 lisuteens ylösotetan. Niwan merkillifesti puhu ike Christus tä-
 män Siemenen luonnosta ja hyötymifestä Marcuren tykönä: ih-
 minen heittä siemenen maahan / siemen ulos puhle / ja Marc. 4:
 ylös caswa cosca ej hän tiedäkän, ja maa canda hedel- 26--28.
 män / ensin oraxen / sitte tähle päään / ja niin täyden jy-
 wän tähläpääs. Eaincallaisesa järjestyressä Jumala Hänen Sie-
 menens anda myös waicutta ja ylös tulla sydämmesä: Ennist, sen
 Edellätärwäisen Armon alla, hän sen Pyhän Sanans Sie-
 Baan wisie-
 fä järjesty-
 resä.
 menen anda ylös liicutta sen nuckuneen omantunnon synnin unesta,
 että se rupe kuselemän ikeldäns, mitäs teet? niin cuin Petarin
 sanan cuuliat Petarin Saarnasta lyödyt ja ylös liicuttetut omasa-
 tunnosans, rupeisit kysymän: Miehiet rackat weljet, mitä A&C. 2: 37.
 Luc. 24: 32.
 meidän pitä tekemän? täsä Sydän tule palawari ja rauhatto-
 mari niin cuin Opetus lapsilla Emauren tiellä Christuren Saar-
 nasta, niin ettei hänellä ole rauhaa ja lepoa ennen cuin se tule ty-
 dytetyri ja Hänen tietämättömydens siteistä irti lastetuyri. Sitte, A&C. 26: 28.
 2Reg. 21: 27.
 sen walmistawaisen Armon alla, Jumala anda Sielun tulla
 Hänen Sanans cautta Opetetuyri Hänen autudens ulottu-
 Pl. 19: 9.
 waisesa Tiedosa ja Tunnosä / että hän on yri walmistettu maa
 Siemenen lawiambata caswamista ja waicuttamista wastanotta-
 man, cosca se on ylike woitettu Jumalan Sanan Totudesta ja
 hyödytyressä. Josta sitte, sen waicuttawaisen Armon alla /
 Jumala wasta todella pane kätens sen cowan maan ylös pehmit-
 tämiseri, cosca hän Lain Sanan cautta ylös caiwa ja kyndä
 sydämmen pohjan, ja anda sen tuta synnin duomikewaisen wo-
 iman, Jumalan wisyan ja helwetin esimaun, ja niin ike työsä osota

- Jer. 23: 29. ta sen, että Hänen Sanans on niin kuin tuli ja myrsky, ja
 wasara joka puoren murenda, nyt vasta tämä autuallinen
 Siemen näyttää Hänen voimans: että se on elävä ja voimali-
 linen, ja terävämpi kuin joku cariteräinen miehe, ja tungs-
 ge läpize, siihen asti kuin se sielun ja hengen eroitta etc.
- Hebr. 4: 12. Ja koska se kiwinen sydämmen maa näin on ylös pehmitetty ja
 kynnety, niin tässä vasta tämä Pyhä Siemen osotta Hänen
 hyödyttäväisen ja wirvottawaisen voimans, että se sen Synkins
 tunderawaisen ja caturawaisen Sielun johdatta Ewangeliumin li-
 harwalle laatumelle, ja siinä osotta Läkärin ja Lunastajan Christu-
 ren, ja waicutta hänesä Uscon ja lapsillisen Usalluren Hänen Lu-
 nastajans Jesuren tykö, jonga kautta hän nyt tule ike työssä us-
 desta Synnytyxi, eläväxi tehdyxi, wanhurscautetuxi, ja totis-
 seri Jumalan Lapsxi luoduxi. Josta sitte, sen Cansa waicut-
 tawaisen Armon alla, se ylös tullut ja synnytetty Jumalan
 Lapsi castwa ja hyödy, caickinaisis Uscon hedelmis, niin että hän
 canda paljon hedelmätä caikkis Christillisis awuis, ike cuin Hä-
 nen leiwiskäns ja lahjans jälken, niin kuin sillä hywälläkin maal-
 la on hänen eroituxens, että muutama teke sata kertaisen/
 muutama cuuden kymmenen kertaisen, ja muutama Col-
 men kymmenen kertaisen hedelmän. Niin kuin myös muu-
 toin silmä jolle enämbi annettu on, enämbi anotan ja waaditan
 jällens, Christuren oman Sanan ja Duomion jälken.

Mat. 13: 8.

Luc. 12: 48.

Mat. 25: 15.

&c.

Näistä caikkista me nyt näemme rackat Sielut, cuinga
 suuri Armon ja Nuruden walicappale tämä Jumalan Pyhä Sa-
 na on, cuinga woimallinen, cuinga Tandellinen, ja cuinga Hyö-
 dyllinen se on? Ah! Ujotelcam mikä armo se on, että Jumala
 on andanut tämän Pyhän Siemenen meidängin secam tällä pit-
 källä Pohjan perällä niin runsaasti kylwetyxi ja istutetuxi tulla? Hän
 on andanut tämän Pyhän Siemenens, sulietruna siihen W. Raas-
 mattuun, säilyä ja meihin asti culjetetuxi tulla, niin monen
 ajan, niin monen wainon, ja niin monen wihan läpize; Hän on
 Dawin pimityristä sen Siemenen meille selwänä, ja yhteisxi ta-
 waraxi tuonut, niin että caikki Hänen omasta Lähteestäns saapi
 siitä ehtons jälken ulos ammunda igellens runsahita Sielun tar-
 peita ja tawaroita; Hän on sen callijn Kirjan-pränttamisen Kon-
 stin kautta ihmellisesti, joka kielesä, ja suuresa runsaudesa anda-
 nut

nut tulla ulos lewitetyri tämän ihanan Taiwan Siemenen ymbäri caieki maat ja waldacunnat, Seuracunnat, Talot, huonet ja ihmiset, sen Ewangeliumillisen Christicunnan sisällä; Hän anda wiela joca päivä Hänen Saarna wircans cautta sitä Siemendä kylwä meidän seasam, ja on andanut Opettaille cowan Käsfyn heidän Nutudens riekomisen alla, että ahkerasti ja kiwasti ulos kylwä tätä Siemendä Hänen peldoons, ja niin taincallaiss sawis astiois canda ja jacia meille niin suuria Taiwan Lawaroita, 2 Cor. 4: 6. että se plönpaldinen woima olis Jumalalda ja ej meistä. Waan cuingas tämä tämän Kylwön cansa wijmein käypi? **HERA**, et kds hywä Siemendä kylwänyt peldoos / custa siis sille on ohdactet? Mitäs minun enämbi piri tekemän minun wijnamäelleni / jota en minä hänesä jo tehnyt ole? Miäi hän siis candoi pahoja marjoja? Tästä me siis nyt merkikem.

2 Cor. 4: 6.

Mat. 13: 27.

Esa. 5: 4.

Ueljänneri, Ne Esteet joiden cautta tämä Siemenijn walitettawasti ja paljon, pellen omari wahingoyi / tule tucabuteturi ja estetyri / ettei se pääse hedelmöitzemän? Ennist, tosin Wihemies sen teki, ja kylwi Jumalan peldoon ohdacteita ja täytti sen pahalla williruoholla, niin cuin me jo äffen cuulim; waan ike Peldo cans nyt on siitä pahasta ruohosta niin maatonut ja sisälle otettu, ettei se tabdockan was tanotta eli siaa anda enämbi sille hywälle Siemenelle, waan igestäns ja ennen caswatta ohdacteita cuin nisuja. Ja niin Siemenesä eli Jumalan Sanasa ej ole yhtän puutosta eli wica, mutta wica on ike maasa ja sydämmesä, Sillä minun Puhellani ej ole teisä sia. Sentähden siis se seisso: ja cuin hän kylwi, langeis muutama tien oheen / ja se tallattin, ja taiwan linnut söit sen. Jotca sanat Christus ike selittä niin: Mutta jotca tien oheen, owat ne, jotca cuulewat: sitte Tule Perkele / ja ortta Sanan heidän sydämmistäns / ettei he uscois ja wapari tulis. Ei wap: Christus täsä nimitä niitä jotca ej ensingän cuuletkan eli corwijns ota Jumalan Sanaa, sillä niiden duomio on selwä: Ellet sinä cuule **HERA**ran sinun Jumalasin ändä / niin caieki nämät kirouret tulewat sinun päälles ja satturwat sinuun / joca ej cuule teidän Sanosan / niin mengät ulos sijtä huonesta. ja pubdistacat tomu teidän jalwoistän / Totisest sanon minä teille / huotiambi pira 9les

4.
Paha Maan
Estä/Sieme-
nen hedel-
mätigemisen.
Marc. 13:
28.

Joh. 8: 37.
Luc. 8:
v. 5, 12.

Deut. 29:
15.

Mar. 10: 14
15.

r.
Tien co-
tuus.

oleman Sodomian ja Gomorran maalle duomio päiwänä
 cuin sille Caupungille. Waan wai: Christus pubu niistä col-
 mellaisista ihmistä, jotca kyllä cuulewat ja corwiins ottawat
 Jumalan Sanan Siemenen; waan ej sen wuori anna sen sy-
 dämmeen tulla, niin cuin yri cowakin ja kirwinen maa kyllä ot-
 ta Siemenen päällens, waan anda sen maata siinä, eikä salli sen
 sisälle maahan waipua että se hedelmöizemän pääsis. Ennist siis,
 owat ne jotca tien oheen langewat / joista se niin seis, että
 he cuulewat Sanan / he cuulewat ainoastans sen uleomaisen
 Sanan änen, bokstawiin ja Historian, andawat sen cans wählä-
 dä tulla heidän Ajaturiins, waan cuitengin ainoastans niin cuin
 yhden lendäwän linnun yli pään, josta ej he waaria ota, waan
 puhelawat, macailewat ja wieraila ajaturilla ymbäri mailman
 lendelawat. Syytähän laiscaan ja huolimattomaan cuulemisen
 on se, että heidän Sydämmens on yri cowa tie jonga päälle
 Siemen langea, joca tallatan caikilda juorijda ja wihollisilda
 jotca walloillans juowawat tien ja sydämmen päällä, niin että Vi-
 ru, mailma ja Liha on walloillans sydämmesä, joca on niistä niin
 cowari käynyt ettei siben pysty Sanan Siemen, johonga pal-
 jon edes autta se wanha harjoitus ja tapa, jolla ihminen on har-
 jottanut igens alati cuuleman ja lukeman Jumalan Sanaa jo nuor-
 rudesta ilman yhdettäkän waarinottamusta, harttautta ja yriwa-
 caisutta; josta seura että sencallainen cowendunut maa ja sydän
 tuskii, taicka Lain ja rangastusten auralla, eli muulla walicappa-
 lella taitan enämbi ylös kynnettä, waan sitte se helwetin lindu
 Perkele joca on se kiljuwa Jalopeura, jolla myös aina Hänen
 Cappelins Kirkon wieresä on, tule ja tullen Tule, ja otta pois
 Siemenen ja Sanan sydämmestä, sillä muodolla, että hän
 cohta täyttä sydämmen jällens lihallisilla ajaturilla ja culjetta ne
 ymbäri mailman, iloitta sydämmen, sekä muina että erinomai-
 sesti Pyhä Päiwinä jotca ne erinomaiset Jumalan Kylvö-päi-
 wät owat, caikinaisilla lihallisilla cansa käymisillä, hauscuturilla,
 speleillä, kortin leikeillä ja muilla sencallaisilla; josta sitte ej tai-
 da muuta seurata cuin se, että Jumalan Sanan Siemen tule
 pois hylättyi, ja sillä samalla cans caieki sen hedelmöizeminen si-
 nä maasa estettyi, niin ettei siitä yhtän autuarterewäistä Uscoo-
 tta sydämmeen, eikä seurawaisesti myös yhtän Lutuuutta eli wapa-
 uutta synnistä, waan sydän paatu Hänen cowudesans, ja tallan

tan aina cowemmari ja sopimattomammamari että wastanot-
taman enämbi yhtän ylös kyndö, Siemendä eli käändämistä pa-
remmari maari.

Toiseri, niin kuin siis sen suuren Kylväjäin Pyhä Sie-
men ja Jumalan Sana näin sen cowan maan ja sydämmen pääl-
dä tule pois oteturi, ettei siitä yhtän hedelmätä eli hyödytystä
peltoon tule; niin tapahtu se vielä cans sinä toisen laisesa
maasa, josta Christus sano: Ja muutama langeis tiwistö,
hön/ ja cosca se tuli ylös, cuiwettui se/ ettei ollut mar-
tyttä, jotca hän näin selittä: Mutta jotca tiwistöhöön, o-
wat ne, cosca he cuulewat, ottawat he Sanan ilolla
wastan: ja ei heillä ole juurta, heckeri he uscowat, ja
tiwsauyen ajalla pois langewat. Näistä taas se seisö, että
he myös cuulewat Sanan, ja tosin niin, että he sen ilolla
wastanottawat/ se on, he owat niin ylige woitetut Jumalan
Sanan Totudesta, että he iloigewat sen woimasta jonga he tun-
dewat sydämmesäns, josta he myös Uscoon owat tullet saateturi,
niin että se Usco jo on ruwennut heisä hedelmöigemän: tämä on
sencallinen wäki joista P. Pawali sano: he owat walaistut,
ja maistaneet sitä rauwallista lahja/ ja Pyhästä Hen-
gestä osalliseri tullet/ ja maistaneet Jumalan hywä
Sanaa ja tulewaisen mailman woimaa, niin että heisä on
yri hywä alcu ollut yhteen hedelmälliseen maahan, heillä on
Jumalan Sundo, heillä on usco, heillä on ilo siitä he tekewät
cans hywä pelwosta, niin kuin se seisö Heroderest: Hän pelkäis
Johannest, että hän oli hursas ja Pyhä mies. Ja cuuli hän-
dä mones asias, miellensäns. Marc. 6: 20. Waan mikästä tästä
siis puuttu? Peldo on tiwinen ja tiwillä secoitettu/ se
on, sydän ei ole vielä coconans eroitettu mailman ja synnin rae-
kaudesta, waan sinä macaa salattuna mailmon raekaus, joca asia
erinomaisesti silloin näyttä isens, cosca ihminen joutu jongun suu-
ren tiwsauyen alle, taicka Hänen Uscons Tunnusturen, ja Ju-
malan Sanan tähden, niin että händä ruwetan wälttämän, wi-
haman ja wainoman, taicka että hän langee johongun muuhun
wastoin käymiseen ja abdistukseen, niin hän näistä pahene ja suut-
tu Jumalan Sanaan ja tunnustukseen, ja luopu pois coconans
Christusest, niin kuin se seisö opetus lapsist, cosca Christussta

2.
Huilendes
lewaisuus
ja ulocul.
laisuus.
v. 6. 13.

Hebr. 6: 4-5.

Mat. 13: 21.

ruvettiin wainoman, että siitä ajasta luovuit monda
 Joh. 6: 66. Hänen Opetus lastans hänestä ja menit pois, eikä Hänen
 cansans enä waeldanet. Ja niin moni cuuldele ja tunnusta
 Christusta, ja cunniotta myös Hänen palveloitans, niin cau-
 wan kuin hänelle on myötäkäyminen, ja Sunnia eli muu edustus
 siitä, mutta cosca taicka hän ike häwaistän ja pileatan eli wi-
 hatan heidän tähtens, taicka myös Christus ja Hänen palvel-
 jans tulewat pilcaturi sen alhaisen ja nöyrän menon tähden jota
 Christuren waldacunda waati, niin silloin hän häpeä olla heidän
 tunnustajans ja seurajans, ja juore sen näköisän mailman puolel-
 le ja sowitzä igens sen jälken. Ach! sencallaisia Sanan cuuljoi-
 ta kyllä löyty joca paicasa, jotta kyllä wiseisä tiloisa ilolla cuu-
 lewat Sanaa, puhuwat siitä, ja owat hartaat heidän kirjau-
 desans, waan siinä samasa juoyewat kiwijn ja loucawat igens
 ehdollisijn syndeihin ja pahennurijn, ja sowitzawat heitans ai-
 noastans tilaa ja ei totutta myöden, ei tahdo kärsiä mitän
 2Tim. 3: 12. Christuren ja totuden tähden, ei tahdo poisikiellä caiccia Chri-
 Luc. 14: 33. sturen tähden; heillä ei ole juurta eikä ole wahwasti peruste-
 tut heidän Uskosans ja Tiedosans, waan wähimmästään hystä
 ja tilasta hyljät wät uscon ja hywän omantunnon, ja waic-
 I Tim. 1: 19. kiä he kerran owat paennet mailman saksaisudest **SK**-
 ran ja wapahajan **ES**uren Christuren Tundemiseen,
 2Pet. 2: 20. niin he cuitengin heitans niihin jällens lääriwät, ja woi-
 21. teran / ja on heille wijmeinen pahemmaxi tullut, kuin
 ensimmäinen; se olis heille parempi ollut, ettei he wan-
 huriscauden tietä tundenetean olis, kuin että he tunnit
 sen, ja poikeisit pois pyhästä läskystä joca heille an-
 nettu oli.

3^a
 Mailman men näin esetan Hänen hedelmöikemisestän, niildä huikendele-
 Decuma ja waaisida ja ulcocullatuilda Sanan cuulwilda; niin tapahtu taas
 saru. wiela silda Colmannelida Naan lailda, josta Christus edes pain
 sano: Ja muutamit langeisit Orjan tappuroihin / ja or-
 7. 7. 14. jan tappurat ynnä ylds läwit / ja tucabutit sen. Jonga
 Wap: Christus näin selittä: Mutta se kuin Orjan tappu-
 roihin langets / owat ne, jotta cuulewat / ja pois mene-
 wät, ja tucabutetan surusta, rickaudesta, ja elämän
 hecumasta, eikä canna hedelmätä. Tästä taas seis, että nä-
 mät

mät myös cuulerwat Jumalan Sanan, niin kuin ne muutkin edelliset, jotka omantunnon peljättämisellä Lain uhcausten cautta ja muista rangastusten ja cuoleman joca päiväisistä esimerkeistä, owat tulleet saatetuxi Sanaa cuuldeleman ja siitä waaria ottaman, niin että he Tiedosa ja siinä Historiallisesta Uscosa melkiän edes tulleet owat; waan cuitengin ihe maa ja sydän on Orjan tappuroilla täytetty, josta ne caswarwat yhden juuren päällä ynnä Tiedon ja sen callaisen uscon cansa; ja niin, niin pian kuin he owat Sanan cuullet, menewät he cohta pois jällens heidän maallisijn ja mailmallisijn murheisijns ja ascareibins, yri pelloless, toinen caupallens. Näiden niin kuin myös Orjantapurain cans ymmärretän se Colmi päinen Mailman epäjumala: *Lihan himo / Silmä in pyyndo, ja elämän coreus,* jotka cohta tucahuttawat Jumalan Sanan Siemenen, ettei se pääse ylös tuleman hedelmöigemiseen asti. Mailman Surun cans ymmärretän se murhe ja suru joca mailman lapsilla on, eman cunnians, suuren nimen, ylpeyden ja elämän coreuden jalken sekä wiroisa, että caifisa puheisa, töisä ja wattein parsisa, joisa he halajawat ja ahkeröigewat aina suuret ja näköisät olla yli muitten, niin kuin raswa liemen päällä. *Silmäin pyyn,* nön cansa ymmärretän, Rickauden rackaus halu ja petos, joca on woimallinen caiken hywän Siemenen peräti pois tucahuttaman, ja coco sydämmen maan niin sisälle ottaman, ettei siihen yhtän hywän hedelmän sia enämbi jää, jota waara sekä Christus että Apostolit joca paicasa suurella kiwaudella teroittawat niiden ahneitten silmäin eteen, ettei heidän pidäis andaman igiäns sildä yliwoitetta: totisest sanon minä teille: *Riccas tule työläst Taiwan waldacundaan, huokiambi on Camelin käydä neulan silmän läpize /* kuin rickan tulla Jumalan waldacundaan. Jotca riccastua tahtowat, langewat Buisauxen ja paulaan; ja monihin tyhmijn ja wahingollisijn himoihin; jotca ihmiset wahingoon ja cado-tuxeen upottawat, sillä ahneus on caiken pahuden juuri. *Lihain himoin* cans me taas ymmäräm, hecuman, haureuden, juopumisen, joihin ne hecumalliset upponduwat ja niillä sen Wyhän Sanan Siemenen coconans tucahuttawat. Näisä caifisa nyt on yri Speili ja cuwaus niistä ulcocullatuista Christityistä jotca tahtowat kyllä suurta Christityn nimiä canda ja sixi

Mat. 22: 5.

I Joh. 2: 16.

Caks näistä
P. Colmitin.
Cunnuntai.

Mat. 13: 22.

Mat. 19: 23.
24.I Tim. 6: 8.
9.

pidettä, waan siinä siwusa andawat taincallaiset orjan tappurat ylös nosti ja walloillans castwa heidän sydämmens maan päällä, turhas cunnias, ahneudes ja hecumallises elämäs, josta sitte ei muuta seuraa kuin se, että se hywä siemen tucabutetan / ja se paha siemen otta wallan, josta se wijmeiin seis: Mutta joca orjan tappuroita ja ohdakeita castwa / se on kelwoton / ja lähin kirousta / jonga loppu on, että se poldeetan. Taincallaiset siis nyt owat tässä Jumalan Pellosa monen callaiset maan lait, johon se taiwallinen Kylwäjä sen Pyhän Siemenens kylwä, ja ei saa sen wuoyi yhtän kelwollista eli hedelmällistä maata ikellens niistä. Ach! cuinga paljon taincallaista maata HERran Pellosa wietä nytkin löyty! Ach! cuinga cowin tallattua maata, cuinga paljon kiwistä maata, cuinga paaljon orjan tappuroilla täytettyä maata, tälläkin hetkellä tässäkin couresa, macaa Kylwäjän Siemenen edes, joiden päälle se callis Siemen ja Sana heitetän, waan turhan ja ilman waicutureta, sillä wihollinen on maan jo niin sisälle saanut ja ottanut, ettei sitä taita enämbi selwäxi peratta ilman nisuingin turmelemata ja wahingoittamata, ja se nähtis ikänäns kuin wihollisen Siemen ja kylwö olis hyötyisämbi ja wäkewämbi ikens ulos lewittämän, kuin sen oikian Pellon Isännän Siemen ja kylwö on woinallinen sitä tucabutaman ja ulosjuurittaman. Waan HERran duomiot owat oikiat ja wanhurscat, joita meidän ei sowi ojennella, sen me ainakin tiedäm, että HERra suurella todella tahto sitä niin callisti ostettua Pelloons jällens ylös rakenda, lihoitta, kylwä, istutta, ymbäri aidata, warusta ja warjella, ja on pannut Hänen Palweljains päälle sen cowan Käskyn ja welwollisuden, että heidän pitä ajalla ajattomalla ja sowelialla kylwämän ulos siemendä, kyndämän, kändämän, waroitaman, nuhteleman, opertaman ja saarnaman, jos he tahtowat muutoin wälttä sitä ettei HERra waadi niiden käändymättömän wersta heidän kädestäns. Sentähden siis kylwäkäm ja jacakam me HERran Siemendä ja Sanaa rohkiasti ulos, ja pelastacam Sielum, sillä HERra on ike sanonut sen: Tiijn kuin Sade ja lumi tule Tairwast alas / ja ei mene sinne jällens, waan tuorehutta maan / ja tele sen hedelmällisexi, ja anda sen castwa / ja anda siemenen kylwettä / ja leiwän syötä: Näin on myös se Sana / joca minun suustani lähte, ei sen pi

Hebr. 6: 8.

Mat. 21: 33.

Ezech. 33:
2 -- 9.

pidä tyhjänä palajaman minun tygöni, waan tekemän mitä minulle otollinen on, ja sen pitä menestymän, jota warten minä sen lähetännytkin olen. Sillä ilosa teidän pitä lähtemän ja rauhasa saatettaman. Songat pitä orjan tappurain sias caswaman, ja myrtti puu nuculaisten edestä. Joca siis tahto ehdostans autiana ja krouyen alla maata, hän maaton oman wastaurens päälle, HERRalla on ainakin Hänen Pyhä Siemenens caswo wielä jäljellä, joca tunde Hänen omans, ja Hänen Peldons wiheridise ja cukoista wielä nytkin kiiruoniongin ja orjantappurain kessellä, jota eikä wihoillisten pahous eli muu waara taida estä ja tyhjäri tehdä. Sentähden me nyt merkikem.

Esa. 5:10
11. 12. 13

Wijdenneyi / Sitä hywä Maata, josa se kylwet: ty Siemen ylös käwi ja teki hedelmän: tästä Wap: Christus sano: Ja muutama langetis siihen hywään mahan, ja cuin se ylös käwi teki se sarakertaisen hedelmän, jonga hän näin selittä: Mutta joca hywään maahan / owat ne jotca Sanan cuulewat / ja lätkewät hywällä ja toimellisella sydämmellä / ja saattawat hedelmän karsimises. Luonnostans ej ole nykän maa hywä, sijinä Hengellisefä ymmärtänyksä, waan Sydän on caikein tyföinä luonnostans cowa, kiwinen ja orjantappurainen, eli soymatoin ja kelwotoin igestans mitän hywä hedelmätä candaman; waan hywän maan cans tästä ymmärretän se Sydän, josta jo Lain Sanan ja Muran cautta kivet ja orjan tappurat ja caikki esteet ylös rewityt owat, että se on pehmiäri, maari tullut, nijn cuin totisefsti cosca omatundo Lain injlinän alla on tullut peljätetyri, ja ihminen oikein näke ja tunde Hänen Syndins cauhisturen, nijn sijinä coeturen ja Jumalan wihan tundo ja tuli puhdistista ja eroitta sydömmestä sen luonnollisen cowuden ja mailman raekauden, jonga cautta hän tule soweliari tehdyri, Ewangeliumin Sanaa waston ottaman, ja sen Pohduturia hywärems kätämän. Taincallaisesta maasta eli Sydämmestä se siis seiso: He cuulewat Sanan / nimittäin, ej ainoastans mielelläns ja ilolla, nijn cuin ne huikendelewaisetkin taitawat tehdä, mutta ensist nijn: että he ymmärtäwät, ja käsittäwät sen oikean tiedon ja ymmärtöyren Jumalan Sanasta, nijn cuin Christus sen itse selittä Matheuren tyföinä. Josta Jumalan

5. Waan
Hywä Maata
waston otta
Siemenen
ja teke he
hedelmän.
v. 8 -- 15.

Mat. 13: 23.

lan Sanan oikiasta ymmärryystä ja siitä seurawaisesta Jumalan eläwästä Sunnosta, cako 5 Sunn. Vaastos. Toiseri: he wastanottawat Sanan niin kuin Kristus sen taas selittä Marc. 4: 20. Marcuren tykönä, niin että he siihen käsitettyyn Jumalan Sanaan ja Tahtoon mielelläns suostuivat ja tyytywät, jonga Totuudesta ja Pyhydestä heidän omatundons Sanan walisturen ja sen Pyhän Siemenen waicuturen cautta on jo wastan sanomattomasti ylise voitettu, niin että siitä seura se kuin Beroalaisista sanotan: että he oit juuri mielelläns Sanan wastan, ja tulkitt joca päätwä Raamatuita / jos ne olit niin, kuin Apostoleilla sanottin. Niin kuin myös Ehesalonicereistä Parwali sano: että cosca he sait sen Sanan Jumalasta / niin te wastanotitte sen / ej niin kuin ihmisen sanan / waan niin kuin se totisest on / kuin Jumalan Sanan. Ja cosca näin Jumala on awannut sydämmen, että ottaman waari Hänen Sanastans, niin myös ymmärtämän, ja wastanottaman sitä mielelläns, niin siitä sitte seura, Colmanneri: että Sydän sen myös Kätkke Hänen tykönäns hywin ja toimellisesti, niin kuin Kristus myös sano sille waimolle joca ylisti Autuaxi sitä cohtua joca Christuren candanut oli, ja wastaa hänelle sen päälle: Autuat owat ne jotca cuulewat Jumalan Sanan / ja Kätkewät sen. Jaa, se P. Siemen ej hnydytä mitän, ellei se näin tule kätketyri ja pidätetyri maan sisälle, sillä jos se teistä Pysyy kuin te alusta cuulitte, niin te myös Pojas ja Isäs pysytte. Jos te Minusa pysytte / ja minun Sanani pysywät teistä, mitä ikänäns te tahdotte niin anocat / ja te saatte. Ja niin tämän P. Siemenen pitä meidän sydämeen niin kätkettämän että se pysy ja on pysyvä meistä, niin kuin Neiky Mariasa, joca Kätkki caikki Sanat Hänen sydämmehens mitä Kristus hänelle puhui. Josta sitte Nelianneri seura: Hedelmöitzeminen / että he saattawat hedelmän karsimises, niin kuin Way: Kristus sano. Ensimmäinen Hedelmä tästä P. Siemenestä on se autuuri tekewäinen Usco ja sen caswaminen ja wahwistuminen niin usiasti kuin ihminen Jumalan P. Sanaa pitete ja tuffistete, josta aina ulos wuota sydämeen yri uusi omistaminen, udistaminen ja wacuuus siitä annetusta Armosta, ja yri uusi wahwistus niissä Hengellisissä Laioissa, lohduuxessa, ilossa, ja Jumalan ylistöressä ja sitte caikisa

Hengen ja Uscon Hedelmisä: Raakaudesa / ilosa / rauhasa /
 rikkämietyspdesä / ystävyydesä / hywendesä, uscosa, hiljat
 udesa ja puhtaudes. Ja niin, jocainen kuin Jumalasta Gal. 5: 22.
 Syndynyt on / ej se tee syndiä / nimittäin ehdostans ja tahdos
 stans, sillä Hänen Siemenens pysy hänestä, ja ej hän tai I Joh. 3: 9.
 da syndiä tehdä, sillä hän on Jumalasta syndynyt. Ja
 taincallaiset Jumalan Sanan ja sen Taiwallisen Siemenen Kä:
 kiät ovat ne samat, joita myös P. Jacob waati ja tahto, cos
 ca hän sano: olcat Sanan Tekiät, ja ej ainoastans cuuliat. Jac. 1: 22.
 Ja niin kuin sen maallisengin Siemenen ja jyvän caswattami:
 selsä on monda wastusta pelcoa ja murhetta, pahasta säästä, ma:
 doista ja muista waaroista, niin että se khyneillä kylwetän, ja
 sen hedelmöigeminen suurella kärsimisellä ja wedättämisellä odo:
 tetan ennen kuin caicki täyteens tule; niin on se myös tässä Hen:
 gellisessä kylwössä, niin kuin Jumalan Lapsen owat Sanan mo:
 nes waiwas wastanortanet Yhäs Henges; niin pitä hei:
 dän myös mones kärsimises niiden moninaisten waarain ja wi:
 hollisten kessellä caswattaman ja wahwistaman tätä Siemendä I Thef. 1: 6.
 tyköndäns suurella kärsimisellä, niin kuin se seis: Sillä kärsi:
 mys on teille Tarpellinen, tehdäyenne Jumalan Tahtoa, Heb. 10: 36.
 että te Lupayen saistira. Niin olcat siis kärsiwäiset /
 rakaat weljet, HERRan Tulemiseen asti; Cago / Peldo:
 mies odotta callista maan hedelmätä, ja on kärsiwäi:
 nen sijhen asti kuin hän saa warhaisen ja hiljaisen sateen. Jac. 5: 7. 8.
 Niin olcat te myös kärsiwäiset / ja wahwistacat sydam:
 men: Sillä HERRan Tulemus lähesty. Me tiedämme et:
 tä cogo HERRan Seuracunda on silloin caickein puhtain ja he:
 delmällisin ollut, cosca se on suurten wainoin, wihain ja kiusaus:
 ten alla ollut, sillä silloin ej ole se callis Kristi ja coeturen tuli
 fallinut caswa raiscoja ja ruosteita Uscon cullan päälle, waan on
 aina pitänyt Hänen palawana ja hedelmällisnä Hänen Juuresans
 Jesuresa: niin on se myös igecungin Uscoweisen Sielun cansa
 erintäin, että cosca se ulconainen ihminen turmellan caickinaisen
 ristin ja wastoin käymisen cautta, niin se sisällinen maan juuri,
 ja sydän, sen cautta enämmin ja enämmin puhdistetan siitä pa:
 hasta siemenestä ja liban himoista, ja udistetan ja wahwistetän
 Jumalans ja igens Sunnosa, caickinaisen coeturen cautta, josta
 hän sitä wahwemmaksi tule Hänen Uscofans, palawammaksi Hä:
 nen

Cago Toi:
 nen Joulu
 Päiwä tä:
 siä.

Esa. 32: 2.
16.

nen rackaudesans, ja sitä runsammari Hänen hedelmöittemise-
fäns tämän orjantappuraisen ja apäran sugun kessellä, niin että
jocainen saapi nähdä cuinga H EKran peldomaa cukoista heisä,
nijn cuin se joca tuulelda warjeldu on, ja njin cuin se jo-
ca sade cuurolta on peitetty, ja njin cuin wesiöja cuuwa-
sa paicasa, ja että oikeus asu corwesa, ja wanhurscaus
Peldomaasa. Waan se paha ja autia maa, joca Olijsta
Esa. 33: 11.
12. rascas on, ja synnyttä corsia, pitä tulelda culutetta-
man, ja poldettaman, Calixi, njin cuin hacatut orjan
tappurat, tulella sytytettämän.

Nyt siis Rackat Sielut, Jolla corwat on cuulla,
se cuulcaan. Njin huusi Wap: Jesus ihe tätä wertauستا pu-
huisans Ewangeliumisa. Wiela nyt tänäpäiwänäkin ja tälläkin
hetkellä cosca te tätä luette, Kylwä Kylwäjä Christus Hänen
Siemendäns teidän secaan, sitä samaa Siemendä, josta me
njin paljon hywä nyt olem cuullet puhuttawan. Ach! Tänäpäi-
wänä, jos te cuulette H EKran änen, cosca H EKran Siemen
wiela heitetän teidän Peldonne päälle, njin älkät Paaduttako
sydändän, älkät tehkö cowari teidän sydämmenne maata, waan
awaitcat teidän sydämmen sen callijn Siemenen eteen, andacat
sen pysändyä sijnen, andacat sen hedelmätä tehdä. Kyllä se Pa-
ha Siemen jo on hedelmäns ja williruohons teidän seafan ilmoit-
tanut ja wiela walitettawasti njitä caswatta caickinaisis Cuole-
man hedelmis: epäjumalan palveluris, noitumuris, taicauris,
kirouris, ulceocullaisudes, Jumalan Sanan ylöncazes, ja sen ojen-
delemises järjen jalken; Sabbathin ricoyis, tottelemattomudes,
nyyendes, wihäs, cateudes, coston pyynnös, haureudes, huoru-
des, warcaudes, wääräydes, panetures, ahneudes, juopumises,
elämän coreudes, hecumas ja caickinaisis lihan himois. Ach!
mikä kirottu hyötyminen sillä kirottulla Synnin Siemenellä on
ulos lewittämän igens yli coco maan, joca coco maan ja mail-
man on täptännyt erinomaisesti tällä mailman ehtolla, njin että
tuffin löyty eli näky enämbi sitä hywä maata josta njitä totissa
wanhurscauden hedelmitä pidäis ylös käymän H EKran pellole.
Kyllä se pahafin Maa anda hywän Siemenen Hänen päällens
langeta, ja kerscaas siitä njin caurwan cuin se päällä silmän nä-
kyis seisjo; ja kyllä ne Jumalattomaffin ja ulceocullatut Jumalan
Ca-

Sanaa cuulewat, siittä puhuvat, ja kersawat, waan jättäs wät sen wuori yhtä hywin sen kätkemätä tygöns, andawat ainoastans ikänäns cuin ulcoa päin culliana olla maan ja kielens päällä, niin cuin se seisö: Käytäm cuuleman mitä & Era sano: Ja he tulewat / sinun tygös Seuracundaan / ja istuwat sinun edesäs niin cuin Minun Cansan / ja cuulewat sinun Sanaas, mutta ej he tee ensingän sen jälken / waan wiheldawät sinua / ja elawät ahneudens jälken. Uij he sinun Sanaas tyllä cuulewat / mutta ej he tee sen jälken. Cosca HERran äni ja Sana on jongun ajan maas fa soinut ja wiiyynt, niin ihmiset kylländywät siihen ja sano: wat: meidän sielum suuttu tähän huonon ruocaan / waan tästä wijmein seura, että Sanan HERra otta pois Kynntilä jalcaans ja sirtä toiseen paikkaan joca paremmin sen hedelmän teke, sillä että sinä hylkäisit Jumalan Sanat, tahdon minä myös sinun hyljätä, ja unhotta sinun lapses. Uch! warjele meitä meidän Isim ja meidän Lapsiam, siittä hirmuisesta näijästä ja puutoresta Jesuren Cuoleman tähden, ja wedä meitä woimallisesti Sanaas cautta sinun tygös, niin me juoremme. Uch! ottacat siis waari teistän te Jumalan Sanan ylöncakojat, ja Uleocullatut; Jumalan P. Sanan Siemen on Pyhä, Puhdas ja catomatoin, sentähden se myös teke Pyhä, Puhtaita ja catomattomia hedelmitä Hänen caswannofans ja lapsifans Hänen luondons jälken. Caieki mitä se P. Kaamattu ja Sana sano ulconaisesti, se pitä sisällisesti meitä tapabtuman; Sana sano ulconaisesti: Tee Parannus, sen pitä sisällisesti sinusa tapabtuman sinun sydämmes parandamisefa ja muuttamisefa. Sana sano ulconaisesti: Uleo Jesuren päälle, sen pitä sinusa sisällisesti tapabtuman. Sana sano: Olcat Pyhä niin cuin Jumala Pyhä on; sen pitä caieki sisällä sinusa tapabtuman. Sana sano: Sinun pitä pois kieldämän iges ja mailman, se pitä caieki sisällisesti enisist sinusa tapabtuman, oman rackaudes ja mailman pois kieldämisellä; josta sitte igestäns seura se ulconainen cuuliaisuus ja hedelmöiskeminen, puheifa, töisä, waatteifa, laupiudesa, alhaisufesa ja niin edes päin. Jolla siis corwat on cuulla / se cuulcan. Nutuat owat ne jotca Jumalan Sanan cuulewat ja kätewät sen. Mutta olcat myös Sanan tekiät / ja ej ainoastans cuuliat / pettäin teitän. Amen.

Ezech. 33:

31-32.

Num. 21: 5.

Jer. 6: 10.

Hof. 4: 6.

Luc. 11: 28.

Jac. 1: 22.

Lucons.

HERRA JESU Christe, Sinä joca se elävä ja
 ike olewainen Sana olet, ja olet ilmoittanut meille sinun
 Jäs Sanan ja Tahdon Hänen helmastans/ me kijtäm Si-
 nua sydämmellisesti/ että sinä sen sinun Sanas Siemenen
 olet andanut niin runsasti meidän secaam tylwettä meidän
 autudekem. Ach! anna andexi että me tätä suurta Armoa
 wastan olem kijtämättömät ollet, ja sinun Sanas ja sen
 cuulemisen laimin lyönet ja halpana pitänet, ja monen cal-
 laisilla esteillä ja liban juonilla olemma sen hedelmöize-
 misen meisäm tucabuttanet ja estänet. Ach! älä vacas
 JESU vielä ota pois Armoos ja Sanaas meildä/ waan
 walmista ja ylös kynnä meidän sydämmem cowa kiwinen
 ja orjantappurainen maa, sinun P. Lakis Uuran caut-
 ta sinulles soweljari maari ja aseheri, ja anna sinun P.
 Sanas sijnä sitte woimallinen olla, että waicuttaman se
 totinen autuuri tekewäinen usco/ ja usi elämä. Sentäh-
 den awa meidän Corwamme mielelläs ja suurella hartau-
 della cuuleman sinun P. Sanas, meidän Ymmärrysem
 ymmärtämän ja näkemän sinun Tahros/ ja meidän Sy-
 dämmem sitä wastanottaman ja lätkemän, jaa lutige si-
 nä se ike sinun Henges cautta meidän Sydämmihim/ ja
 anna sinun Sanas Siemen alati caswa meisä, ja muutta
 meitä Hänen luondons jälken Pyhixi/ puhtraxi ja sinun elä-
 mäs caldaisxi, että me niin täytetyt caickinaiisilla wanhur-
 scauden hedelmillä/ eläisimme sinulle Cunnixi, meidän
 Lähimuäisellem hywäxi/ ja igellem autudexi, ja sen saman
 Siemenen caswannosta meisä, wahwari tulifim caicki wi-
 holliset wälletämän ja ylige woittaman. Amen, HERRA
 JESU, Amen!

Laskiais Sunnuntai.

Esipuhe.

Esiuhe.

N minä igiäni pitänyt teidän seasan mitätään tietäväni/ waan ainoastans Jesuxen Christuxen ja sen Kristinnaulitun. Näin se P. Pawali Hänen Saarnainsa Sisällepidon yhteen käsittä ja Corintherein etehen asetta: 1 Cor. 2: 8. 2.

Näissä Sanoissa me erinomaisest merkikem: Pää Summan ja Sisällepidon P. Pawalin Tiedosta ja Opista: se oli/ Jesus Kristus, ja se Kristinnaulittu: Ei P. Pawali näissä sanoissa sano sitä, ettei hän itse puolestans tiennyt mitään muuta kuin ainoastans Jesuxen Personasta ja Kristinnauligemisesta, sillä hän tiesi niistä syvästi Jumalan salauria, niin muodoin kuin hän on oli saanut Wiisauden ja Tiedon lahjat suuresta mitasta ja määräsä. Mutta niin muodoin kuin hän piti Corintherit vielä lapsina ja wihisä muodosa lihalla, jotta ei vielä ollet soweijat ja ulottuwaiset wastanottaman ja naurikeman wahwaa ruocaa, se on sywembia opetuxia niistä Tawallisista Salaurista; sentähden hän myös tunsu tarpeelliseksi että ruockia heitä ainoastans riescalla, se on sillä, yrinkeräisimmalla opeturella meidän Uscomme Perusturesta, joca on Jesus Christus Hänen Cuolemans ja Kristinnauligemisens cansa, sihen asti kuin heidän piti wahwemmari tuleman, ja niin kuin täydellisten sopi wahwaa ruocaa taitaman hywärens käyttä, joilla owat tottumisen cautta jo harjoitetut me: let hywä ja paha eroittaman.

Sentähden siis, niin eui se oli Pää asia siinä Wyhäsä Saarnawirasa, että ilmoitta sitä Kristinnaulittua Jesusta Christusta coco mailmalle ylös walisturexi ja Nutuderi, niin se P. Pawali tätä Oppia Hänen ensimmäisissä Pää-Usian haaroisans myös tahdoi nyt erinomattain Corinthereille teroitta, ja heitä tämän mailman wayahtajan totiseen Lundoon ja sen wastanottamiseen ylös kehoitta, cosca hän saarnais heille Jesusta ja Hänen Kristinnauligemistans. Cusa ei cuitengan meidän pida niin ajatteleman, ettei P. Pawali Corinthereillens mitään muuta saarnannut kuin ainoastans sen articuluren Christuxen Kristinnaulige-

misesta: Ei, mutta Pawali ymmärtä tässä, Christuren ristinaulike-
 misen Hänen syittens ja Hedelmäns cansa, cuinga me oli-
 simme caieki meidän Synnissäm ja hywäsä wiheliäisydeläm ijan-
 caiekiestfi buckunet, jos ei Jumala Rakkaudesta olis armahtanut
 meidän päällem, ja lähettänyt omaa Poicaans mailman, mei-
 tä lunastaman, meidän kiroustam ulos seisoman, ja meitä Ju-
 malan cansa jällens sowittaman. Niin että siis se Articulus Jē-
 suresta sitä Ristinnaulitusta käsittä sisällens, ensiri: Wapahajan
 Jēsuren Mieluisen Tuuliaisuden / ja Rakkauden, josta hän
 meidän tähtem ja meidän edestäm andoi igens ulos. Tozeri:
 Hänen sekä Sisällisen että ulconaisen Räsmissens / jolla
 hän otti meidän Syndim Hänen päällens ja ulos seifoi meidän ki-
 rourem yhdellä sanomattomalla pijnalla ja woiwalla, josta me sitä
 lähemmäri näem ne suuret Syyt Hänen Räsmissens, cuin olit
 meidän Syndim ja wiheliäisudem joista hän täällä tavalla piti
 meitä wapahaman ja päästämän. Colmanneri tämä Articulus
 cans käsittä sisälläns: Jēsuren täydellisen Sowinnon ja An-
 sion, että hän Hänen Räsmissens kautta Sowitti meitä jällens
 Jfän cansa, täytti Lain ja myös Jumalan Wanhurscauden, ja
 ansaitzi meille jällens Syndein Anderisaamisen wanhurscauden
 ja autuden, jotca owat ne ensimmäiset Pää Hedelmät Chri-
 sturen Tulemisesta ja Räsmissestä. Josta sitten vielä seura, Nel-
 jänneri: se suuri Hedelmä, että tämä Ristinnaulittu Jēsus
 myös Ansaitzi meille / ja vielä saman ansions kautta joca päi-
 wä jaciaa meille jotca Hänen oikein wastanotamme, Woiman
 että ristinnaulita meidän syndistä Libaam ja wertam / et-
 tei se enämbi pääse waldaan ja hallikewaisim syndiin meisä, mut-
 ta me nyt taidamme Hänen Ansions ja Cuolemans woimalla
 cuoletta ja alas paina Synnin woiman, ja seurata händä Hä-
 nen Ristins päällem ortamisessa ja candamisessa.

Nämät caieki nyt tulewat siihen suloiseen Oppiin sitä
 Ristinnaulitusta Jēsuresta, että me tiedämme Jēsuren Libaan
 Tulemisen ja Räsmissen, Hänen sekä Syittens että Hedel-
 mäns cansa, ja joca yhtä näistä ei oikein tiedä ja ymmärrä, ei
 hän vielä Jēusta ja Hänen Ristiäns ole tullut oikein tundeman
 eikä taida sitä hywärens käyttää. Ja waieka tosin nämät caieki
 ihesäns owat sulat suuret Salaisudet, jotca sisälläns pitävät
 Jumalan corkian Neuwon meidän Autudestam, niin myös coco

Ewan

Phil. 2: 8.

Mat. 20: 28.

1 Tim. 2: 6.

Rk. 53: 5.

1 Joh. 2: 2.

2 Cor. 5: 18.

1 Pet. 2: 21.

Mat. 16: 24.

2 Cor. 5: 15.

Ewangeliiumin ytimen ja mehun; niin ovat ne cuitengin sencallaiset *mirry of su*
 totudet ja asiat, jotka me Jumalan ilmoituksen ja Armon kautta
 taidamme Hänen Sanastans käsittää, ja myös pitää käsittämän, ja
 ymmärtämän ne hywärem käyttä jos me tahdomme ike työsä tul-
 la osalliseri sittä samassa Jesusesta ja Hänen Kristinnaulikemisen
 suurista Hedelmistä meidän ijancaikiseri autudexem.

Rakkaat Sielut, me tänä päivänä taas Jesuren ni-
 meen alotamme sitä tavallista Paaston Aicaa jona Jesuren suu-
 ren Rääsimisen ja Kristinnaulikemisen Salaisuutta caikisa. Asian
 haaroisans turkitan ja selitetän meidän edesäm.

Niin kuin P. Pawalin Pää asia oli, että tällä rieseal-
 la ruockia Hänen Corinthereitans, ja siri ensimmäiseri ja wah-
 wimmari Perustuxeri heidän Oppiins, Uscoons, Elämäns ja
 Nututeens panna Wap: Jesus Hänen Rääsimisens ja Cuole-
 mans cansa; niin on caikein sekä opettaitten että Sanan euu-
 lioitten wälttämätöin welwollisuus wiela nyt se, että tämän sa-
 man ja ainoan Perustuxen päälle rakenda caiken meidän Oppim,
 Uscom, Elämän ja Nutudem ja tällä Taiwan riesealla rawita
 meitäm siihen ijancaikiseen elämään.

Pois se minusta / että minä muusta kerscaisin, Gal. 6: 14.
 waan ainoastans meidän KRAN Jesuren Christuxen
 Rististä / jonga kautta mailma minulle ristinnaulittu on/
 ja minä mailmalle. Sillä jocainen kuin harbaele / ja ej
 pysy Christuxen opisa / ej hänellä ole Jumalata. Joca
 pysy Christuxen Opisa / Hänellä on sekä Isä että Poika, 2 Joh. Ep.
 Jos jocu tule teidän tygön / ja ej tuo tätä opetusta can- 7. 9. 10.
 sans / niin älkät händä huoneseen ottaco / älkät myös hän-
 dä terwehtäkö. Sillä ej ole yhdesälän toises autuutta/
 ej myös ole muuta nimee Taiwan alla ihmisille annettu / Act. 4: 10.
 josa meidän pitää Nutuaxi tuleman, kuin ainoastans Je- 12.
 surin Christuxen Nimi. Ach! cuinga monda vuotta, cuin-
 ga monda Paaston aicaa, meille jo on saarnattu tätä Je-
 susta sitä Ristinnaulittua? Waan cuinga moni meidän seasam
 tämän autuden Ruhrinan wiela oikein tunde? cuicas on tämän
 Jesuren oikein wastanottanut? cuinga moni on tämän Jesuren
 sen Ristinnaulitun Rakkaudesta, Cuolemasta ja Rististä wiela sen

oikian maun ja voiman käsittänyt, ja Utudens itse työnsä ja työ-
 gölufemisestä Hänestä amoastans esinyt ja löytännyt? cucas tä-
 män Jesuren Kristin on oikein päällens ottanut ja sitä uscolikisest
 canda? cucas on tämän Jesuren Kristin alla ja voimalla vielä
 todella ruvennut ristinnaulikeman ja cuolettaman Hänen libans
 himoja ja haluja, ja Hänen callaiserens pyytännyt tulla caikesa
 menosans? Ach! joca langee tähän kivoen / hän runnel-
 lan / ja jonga päälle hän lange / sen hän murenda.
 Vielä nyt on aica tähän Jesureen ja Hänen Kristiins kinni
 tarttua: Tänä päivänä, jos te cuulette Hänen äänens, niin ät-
 kät paaduttako sydändän: cucas tiesi, jos me caurwan ja aina
 plöncakomme Jesuren ja Hänen Kristins, ja annamme Hänen
 turhaan meille huuta ja saarnata Hänen Kristiäns ja Cuolema-
 tans, niin hän wijmeim suuttu meihin ja sirtä hänen ja Hänen
 Kristiänsä opin pois meidä toiseen paikkaan joca paremmin sen
 hedelmän teke, sillä ej sitä sul' tarita ijan. Ach! käykäm siis
 nyt Tänäpäivänä ja tällä Paston ajalla todella ja tähdellä mie-
 lillä meidän Jesurem Kristin alle, ja cakeleam siinä Hänen haa-
 wojans / Ripuans, waiwaans ja Cuolemaans / että me si-
 tä oppisim näkemän meidän Syndeim cauhisturen ja cuoletta-
 waisen woiman, jotca Jesurelle niin paljon maroit että niistä
 pois otta ja sowitz, ja vielä nytkin owat woimalliset caikia
 Jumalattomia Jumalan ijancaikisewihan ja cadotuxen alle lyckä-
 män ja sydrämän: Cakeleam cans tämän Jesuren Kristin alla
 vielä Hänen pohjatoinda Raclaudens sywyttä / josta hän
 on ulos andanut igens näin suuren ja häpiällisen waiwan ja Cu-
 leman alle, ainoastans meidän tähtem / ja meille hywäxi
 ja autudexi; että me sirtä oppisim hänenä Ainoasa Utuuttam
 ja onneem esimän, lapsikisefa Usosa ja Ucalluxesa Hänestä ai-
 noasa kinni rippuman, Hänen Kristiäns candaman, ja händä
 Elämästä ja cuolemasa hyrinäns ja seisowaisesti seuraman ja nou-
 dattaman. Tähän Urmoon ja sen hyödylliseen turkistelemiseen
 pyytäkäm woimaa ja Urmoo Jesuren omalla Rucoyella, sy-
 dämmeistäm sanoden: Isä meidän joca etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Lucas

Lug. 18: v. 31.

Sihen aican otti **J**esus tygöns ne caritoista kymmendä, ja sanoi heille: **E**tkö, me menemme Jerusalemiin, ja kaikki sitä täyteltämän, kuin Prophetailda **J**hmisen pojasta Kirjoitetut ovat. 32. Sillä hän ylös annetaan panna, ja pilcetaan, ja häväistän, ja syhjetän. 33. Ja kuin he ovat **H**änen ruostinet, tappawat he hänen, ja colmandena päivänä on hän ylös nousewa. 34. Ja ei he mitän näistä ymmärtänet, ja tämä puhe oli heildä niin peitetty, ettei he ymmärtänet mitä sanottin. 35. Niin tapahdui cosca hän Jerichota lähestyi, että yksi solka istui tien wieres kerjäten. 36. Ja kuin hän cuuli **E**ansan ohitse käyhän, kysyi hän mikä se olis. 37. He sanoit hänelle: **J**esus Nazaremus tästä meni. 38. Ja hän huusi, ja sanoi: **J**esu Dawidin Poica, armahda minua. Niin ne jotca ohitse menit, toruit händä waiteneman. 39. Mutta hän huusi sitä enämmin: Dawidin Poica armahda minua. 40. Niin **J**esus seisahiti, ja kästi händä taluttaa tygöns. Ja kuin hän lähestyi, kysyi hän häneldä, ja sanoi: 41. Mitäs tahdot, että minun pitää sinulle tekemän? Hän sanoi, **H**erra, että minä näkisin. 42. Ja **J**esus sanoi hänelle: Ole näkewä, sinun uscos autti sinua. 43. Ja hän sai cobta näköns, ja seurais händä, ja cunnioihi Jumalata, ja kaikki **E**ansa kuin sen näit, kiittit Jumalata.

Me tahdom tällä erällä cakella, **W**apahrtajan **J**esuxen suuresta kärsimisestä myytamia asian

asian haaroja/ ja cuinga meidän sitä Kärsmistä hyödyllisesti ja totisesti hywäksem pitä taitaman tutkistella ja käyttää.

O HERa auta ja anna menestvä!

Christuxen
Kärsiminen
oli.

1. Yri mie-
luinen Kär-
siminen.

Sistä asian haaroista joita wap: JESus täsä P. Ewan-
geliumis Hänen P. Kärsimisestän tänäpäiwänä meidän
etehem asetta, niin näemme me:

Ensiry / että wap: Christuxen Kärsiminen ei ol-
lut joku wastahacoimen, waan yri Mieluinen Kärsiminen.

Jonga me näem ensir, sistä, että wap: JESus jo edeldäpäin
Tiesi tämän Kärsimisens, jota hän myös usiasti ennen jo il-
moitti opetus lapsillens, niin cuin se seisso: Sistä ajasta rupeis

JESus julistaman Opetuslapsillens / että Hänen pi-
ti Jerusalemiijn menemän / ja paljon wanhimilda ja

Pappeln Päämiehildä ja Kirjan oppeneilda Kärsimän /
ja colmandena Päiwänä ylös nouseman. Ja niin cuin
wap: JESus jo coco vuotta ennen rupeis julistaman tätä Hä-

nen Pyhää Kärsimistän mailman syndem edestä, niin hän nyt
tänäpäiwänä ilmoitti, ettei Hänen ainoastans näin pitänyt Kär-
simän, mutta että se sama Kärsiminen myös nyt cohta yri edes

käymän ja ike työsä täytetyri tuleman. Sämän Hänen Kärsi-
misens Mieluisuden me Toiseri, näemme sistä, että wap: JE-

sus ike mielelläns omasta Tahdoistans nyt mene Jerusa-
lemiijn tätä Kärsimistän ulos seisoman. Wähä ennen, ope-

tus lapset kielst JESuren andaman ikeens enämbi waaraan,
jongatahden myös Apostoli Thomas kärsimättömydestä että Chri-

stus ainakin edespäin aicoi, sanoo: Käykäm myös me, että
me cuolistin Hänen cansans. Mutta wap: JESus ei anda-

nut estä isjäns enämbi mildän neuwolda, waan pyrkiij ainakin
edes päin, ei ilman opetus lastens suurta pelwotta ja murhetta,
niin cuin se seisso: Mutta he olit tiellä menemäs Jerusale-

mijn. Ja JESus käwi heidän edelläns, ja he hämmäs-
tylit, ja seurastit händä ja pelkäst. - Ja hän otti taas
ne 12 tygöns / ja rupeis heille sanoman / mitä tapah-
man piti: cazo, me menemme ylös Jerusalemiijn / ja ih-
mi

Mat. 16: 21.
Luc. 9: 22.
Jonga hän
ihs Tiesi.

Ja mielel-
läns ment
ulos seis-
man.

Joh. 11: 8.
16.

Marc. 10:
32: 33.
34.

misen Poica ylönnannetan Pappeln Päämiehille ja Dirjan oppeneille, ja he duomitzewat Hänen Cuolemaan, ja ylönnandawat Hänen Pacanoille, ja he pilkawat händä, ja piezewät Hänen, ja sylkewät hänen päällens, ja tap pawat Hänen etc. Ja niin wap: **J**esus ise meni mielelläns niiden tygö, jotca hän tiesi Hänenäns kinni ottawan, että niin **P.** Dawidin ennustus tästäkin asian haarasta piti tähtetyri tuleman, cosca hän sanoi: **E**ago, minä tulen / Kaamarus on minusta kirjoitettu / **S**inun Tahtos minun Jumalani, teen minä mielelläni. **E**ago siis, ennen monda tuhatta wuotta on tämä asia minusta jo ennustettu, joca nyt tällä kerralla, ja tällä reisulla pitä tähtettämän, minä tulen, ja minä menen, nyt ulos Jerufalemiin, ja tahdon tähttä mieluisesti caiken sen mitä minusta niin paljon ennen kirjoitettu, ennustettu, ja esimastaurissa uhrein ja muitten cautta teidän etehen asetettu on. **A**ch! cuinga callis ja paljon painawa reisu tämä nyt oli wap: **J**Esurelle, josa Hänen piti ulos särpämän Jumalan wihan maljan yli coco mailman Syndein, ja caiken Kirouksen ja cowimman Cuoleman muodon ulos seisoman ihmisen edestä? **A**ch! cuinga yhten ajatures sinä Synдинen coscas tätä luet ja tutkistelet, ja muista mikä loppu tämän päälle wiimein tulee. **S**inuhun tämä asia waaranda, **S**inä olet tähän **S**yy ollut, **S**inulda wielä cans se sama **J**esus, ei enä täsä ylöncasehesa, mutta Hänen **M**ajesteterins **D**uomio: **I**stuihelda, kysyy ja tahto tilin, cuinga sinä tämän Hänen suuren alendamisens, **K**ärksimisens ja **C**uolemans wastanottanut ja käyttänyt olet. **N**äin **M**ieluisesti siis meidän wap: **J**esus meni Hänen **P.** **K**ärksimiseens meidän edestäm, sillä jos Hänen cuuliaisudens piti oleman tähdellisen, niin sen piti oleman myös mieluisen ja **J**san päätetyn **T**ahdon alle annetun, niin kuin hän myös sen osotti Hänen caikein surimman **K**ipuns alla, cosca hän huusi: **E**j niin kuin minä tahdon, mutta niin kuin sinä, minun **J**san tahdot. **J**oca **M**ieluisuus, myös oli yri ihmellisesti suuri **T**odistus wap: **J**Esuren **R**ockauden **S**wydestä meitä cohtan, ettei hän wäkisin kärksinyt meidän edestäm, waan ise airwan mieluisesti andoi igens ulos meidän edestäm caikki määrättömät tuseat päällens ottaman ja ulos seisoman.

Mat. 26:46.

Joh. 18: 4.

Pl. 40: 3.9.

Phil. 2: 3.

Mat. 26:39.

Toiseri, me siitä **P.** **E**wangeliumist näem, että tämä **2**Ennen ja
E e e **w**ap;

ennustettu wap: Jesuren Kärkiminen, ei ollut joku Tapaturmainen, vaan
 niij. yri jo caurwan ennen Ennustettu ja Prophetailda ilmoit-
 I Pet. I: 10. tettu Kärkiminen. Sillä niij se seis: ja caicki pitä täytet-
 II. tämän cuin Prophetailda Ibmisen Pojasta kirjoitetut
 2 Pet. I: 21. owat. Me tiedämme sen, ettei Prophetat mitän puhunut ilman
 Pyhän Hengen waicutusta ja ilmoitusta, sillä ei he ihestäns tiennet
 mitän puhua niistä tulewaisista asioista, jotca wasta monda sataa
 ja tuhatta vuotta jälken tähtetyri tulit (joca ei ole wäähä todi-
 stus sen P. Raamatun Fairwallisesta Totudesta ja sisälle annosta)
 mutta Jumala ihe Hänen neuwons meidän autudestam näin Hä-
 nen Pyhän Prophetains cautta meille julisti jo niij caurwan ai-
 caa ennen, meidän Uscomme sitä suremmari wahwoisturexi ja tu-
 eri, jonga tähden myös se seis, että se cuin Prophetailda oli
 ennustettu Jesuresta, se oli Jumalan neuwosta tapahnut,
 niij cuin P. Petari sano: Sen joca Jumalan aiwozun
 neuwon ja Säännön jälken ulos annettu oli, te riskin-
 Aät. 2: 23. noulizitte. Tätä siis Jesuren sekä Tulemista että suurta Lu-
 Gen. 3: 15. nasturen Työtä alcoi Jumala cohta Langemuresta julistaman,
 cosca hän lupais meille sen siunatun waimon Siemenen joca pi-
 ti ricki polkeman karmen pään. Jota sama myös hän teki niij-
 den alinomaisten uhrein cautta, jotca olit alinomaiset Saar-
 nat ja esimalauret Christuresta, siitä tulewaisesta Sowindo-Uh-
 rista; ja emme epäile siitä, ettei wanhan Testamendin Isillä ja
 Uskowaisilla ollut suurempi walo ja ymmärrys tästä Mesiaaresta
 ja Hänen uhrins muodosta ja woimasta, cuin Christuren aicana
 Lev. 10: 11. oli sillä turmellulla Judan Seuracunnalla joca Phariseusten wää-
 Mat. 2: 7. rdän selitysten ja oman pahudens cautta jo oli langennut suu-
 reen pimenteen ja tietämättömyteen siitä oikiasta mailman uhrista
 ja Mesiaaresta.

Ja waicka tosin Paanattin jotca ei mitän tiennet Mesiaaresta pidit uhreja ja suiguturia heidän palvelurians, niij on se uscottawa, että he sen tawan olit saanet ja warastanet Isildä ja Judalaisilda, jota he wäärin kätit heidän epäjumalains palveluriin, ja Viru myös ehdollans ylös piti tämän tawan heidän tykönäns Christuren uhrin pilari ja häpiäri, ja osotteli tällä Jumalan omaa cansaa, cosca hän niijä samoja uhreja kätitti Hänen cunniarens ja palvelurens Paanain tykönä. Ilman caickia

caickia tätä me vielä näem, cuinga ihmelliset ja käsitettävät ennusturet wanhasa Testamendisä olit way: Jesuren Kärsimistä, jotca Jumala annoi ei ainoastans Suulla saarnatta, mutta myös Paperin päälle tarcasti ylös kirjoitta coco mailman ijancaickisexi jälkimuistori ja tiedori, jaa Jumala ei andanut ainoastans ilmoitta sitä yhteistä Jesuren Kärsimistä ja cuolemata että se piti tapahtuman isefäns, waan hän andoi myös caicki sen asianhaarat ja erinomaiset muodot niin tarcasti ylöspanna, ettei siitä näy mitän puuttuwan joca ei sitten Kärsimisen aicana täytetty ole: niin me näem, cuinga nähtävästi se P. David uscosa cakele Christusta ifänäns cuin hän seisoi Christuren Kristin alla ja osa osalda ylös luettelis hänen waiwojans, Psalmis 22: 41. 69. etc. waicka cuitengin ike Kärsiminen wasta monda Sataa wuotta sen jälken tahpahdui. Niin samalla muoto se P. Esaijas, Hänen 53 lugusans / hengesä cakele Christusta ifänäns cuin Kristin päällä ja imee autuutta Hänen haawoistans, ylös luetellen caiken Hänen häpiällisen muotons, caicki Synyt Hänen P. Kärsimiseens, niin myös sen Hedelmät. Jongatähden myös ne P. Evangeliserit Christuren Kärsimisen Historiasa uslasti perustawat heidän puhens P. Prophetain ennusturen päälle, että caicki piti tapahtuman sen päälle, että täytettäisiin Kirjoituret. Niin cuin myös P. Pawali tefi Cuningas Agrippan edesä, ja ike Christus eans Emauren tiellä opetus lastens edesä osotti heitä Moseren, Prophetain ja Kirjoitusten tygö hänestä.

v. 2. 3.
v. 4. 5. 10.
12.
Aa. 26: 22.
23.
I Cor. 15: 3.
4.
Luc. 24: 27.

Colmanneri, tämä P. Evangeliumi meidän eteem aseteta way: Jesuren Kärsimisen, niin cuin yhden Monen callaisen Kärsimisen: way: Jesuren Kärsiminen oli monen callainen, ensist, Personain ja ihmisten puolesta joibda Hänen piti kärsimän, niin ettei Hänen pitänyt kärsimän ainoastans Judalaissida, mutta myös Pacanoilba, sentähden se myös seisohän ylömannettan Pacanoille. Nimittäin Judalaissida Hänen omalda Cansaldans, jotca ei tytyneet siihen että he yriänäs händä piinaisit ja waiwaisit, mutta vielä sen joca ei ollut heidän woimasans Romalaisten wallan tähden, annoit Pacanoilba tulla palkituri ja täytetyri Christuren wiattoman ruumin päälle. Monen callainen oli way: Jesuren Kärsiminen vielä Toisexi, ike Kärsimisen muodon puolesta sekä

3.
Monen callainen Kärsiminen :

Ulconaisesti / ulconaisesti että sisällisesti. Hän piti ylönnannettaman / ja sen päälle petettämän ja myytämän / niin kuin ulos käyminen sen näytti. Hän piti sitten pilcattaman / ja häwäistämän ja slyjettämän / johonka tuli caieki se häpiä pileka ja ylöncage kuin

Esa. 53: 12-
Marc. 15:
18. JEsuxelle sekä Judalaifilba että Pacanoilba tapahdui, jolla Christuxen Pijnan Historia tähtetty on. Sitten Hän piti ruostittaman / ja wijmein tapettaman, sillä niin cauwas tämän Meshiayen cansa piti asia joutuman, että Hänen piti Cansast soconans ulos juritettaman, niin kuin se P. Daniel ennusti: Cahden wijcon perästä seitsemättä kymmendä surmatan Christus, ja ej enämbi ole. Niin kuin se myös tapahdui Ufri Etäinden cansa, että ne piti surmattaman ja tapettaman ja soconans pois häwitettämän, joca caieki piti tässä JEsuxen Pyhän Ruumin uhriä nyt tähtettämän, niin että Hänen näin cuoleman piti, ej ainoastans yhdellä katkeralla ja häpiällä: sellä, mutta wielä yhdellä Kirotulla Cuolemalla.

Dan. 9: 26.

Gal. 3: 13.

Waan ilman caiekiä tätä piti way: JEsuxen erinomaisesti ulos seisoman, sen sisällisen Kärsimisen, joca sanomattomasti ylise käypi caiken sen ulconaisen Kärsimisen ja waiwan, tässä Hänen piti ulos särpämän Jumalan wanhurscaan wihan maljan soconans, cauhistuman, hämmästyvän, waiwileman, murhehtiman, maahan waiwuman, werta hicoileman, coco mailman syndeim cuorman candaman, helwetin tulisen woiman ulos seisoman, Kirouyden kärsimän, Jumalalba soconans ylönnannettu olesman ja huutaman: Minun Jumalan! Minun Jumalan, mikis minun ylönnannoit? Minä parun! waan minun apun on caucana. Ach! merkise sinä Synhdinen: Lejoni kilju, cuacas ej pelkä. Jhe Jumala ja Jumalan Poica huuta ja kilju hädästynt meidän Syndeim cuorman alla; Ach! cuaca on niin kiwinen, joca ej tässä hämmästy; joca ej tässä näe Synnin kirottua woimaa duomiheman, polttaman ja caikesta Jumalan Armon tunnoista ulos lyekämän ja eroittaman; niin kuin totisesti niiden duomittuin suurin piina ja waiwa helwetiä seiso sinä, että Jumala heistä soconans pois eroitta igens, ja otta heidä pois caiken armonsa tunnon, lohduyden ja läsnä olemisen, ja anda heidän maasta Hänen wanhurscaudens olfena ja syttönä ijancaiekiisest niin ijancaiekiiseen. Ach! muista siis, cosca wielä aica käsis on, mitä JEsus on sinun edestäs ja sinun hywäres kärsinyt, ja mitä se wielä si-

nulle mayaa jos sinä sen ylöncasot sinun synnifäs ja suruttomuus defas. Ja niin siis: niin kuin me olimme meidän Synneillän ansaimet caikellaiset rangaisturet ja kirouret, niin piti nämät caieki nyt yhteen tuleman way: JEsuren seihän päälle, niin ettei yrihän rangaisturen ja kirouren muoto pitännyt tacaperin jäämän, jota ei way: JEsuren pitännyt surimmasa mitasa ulos seisoman ja kärsimän meidän edestäm. Waan tästä taibais joku sanoa: Meidän piti, niin kuin vielä pitää caikein Jumalatto, main jotca Synnifäsns cuolewat, kärsimän ijancieklisen helwetin pijnan ja waiwan / cuingas way: Ehriftus taife niin wäähällä ajalla ja muutamain hetkein issällä kärsiä sen ijancieklisen ja puuttumattoman helwetin pijnan ja waiwan? Bastaus: mitä ike aicaan ja ijancieklisuden puuttumatto, maan pituteen tule niin way: JEsus ei tarwinnut kärsiä ike ajan pituden jälken sitä ijancieklisista pijnaa ja waiwaa helwetisä, sillä se ijancieklinen duomittuin ihmisten kärsiminen tule heidän ihmillisestä ja määrätöndä luonnostans, jota ei taida yhtä hawaa kärsiä syndeins määrätöndä ansioo waan pitää sentähden ijancieklisesti kärsimän ja Jumalan wanhurscauden angaruden ulos seisoman; jaa, jos JEsuren olis pitännyt tällä tawalla ike sen ijancieklisen ajan jälken kärsimän meidän syndeim edestä, niin hänen olis pitännyt wieslä nyt ja ijancieklisesti helwetisä oleman, ja silloin olis hän ollut yligewoitettu cuolemalda ja Pirulda, eikä olis taittu cuhutta siten Elämän HERRari ja Wäärühtinari taieka woittajari; Muta ta meidän pitää tästä se tietämän, että way: JEsus, jonga piti nyt kärsimän, ja mayaman caiken sen kuin ricottu oli, ja cans yligewoittaman Synnin, Cuoleman ja helwetin, ei ollut joku pahas ihminen jota olis tarwinnut kärsiä ja mayaa ainoastans ihmillisellä muodolla ja woimalla, mutta hän on yri totinen Jumala ja ihminen yhdesä Personasa, ja niin yri Määrätöin Personan / jota taife yhtä haawa särpä Jumalan wihan maljan, ulos seisoa caieki helwetin rangaisturet ja waiwat, ja cans yligewoitta pirun, cuoleman ja helwetin, ja caieki wiholliset jalcains ake tallata ja polkea; Ja caiken tämän kärsimisen ja woiton nyt JEsus erinomattain täytti Sisällisesti, cosca hän yrittarihas taisteli helwetin joucon, coco mailman syndein, ja cuoleman woiman cansa, ja hieoili werta Hänen määrätöndän camparens alls, niin että Engelin Taiwast piti tuleman, ja Jumalan pää-

Non
Protenlive;

Sed inter
live.

tetyin neuwon nijn myös sen cohta edesä seisowaisen woiton eteen asettamisella händä wahwistaman ja rohwoiseman; nijn myös sitten Kristin päällä cosca way: JESUS oli wailla caickia tundoa Jhsänsä läsnä olemista ja paiki caickeä lohdustuksa, ja sen alla täydyi huuta: Minun Jumalan, miris minun ylönnannoit, nijn silloin Hänen kärsimisens oli caickein suurin, ja päälle seiso sekä ulconaisesti että sisällisesti, nijn caurwan cuin caicki tuli täy tetyri, ja hän ike huusi: Tye on caicki täytetty. Jonga jälken hän myös sitten cohta Hänen ylös nousemisefans ike työsä ja caikille nähtäwäsä woimasa osotti igens fixi totisfery Elämän Pää Ruhtinari, ja Pirun, Cuoleman ja helwetin woitto HERNARI ja Tallajari. Ah! Ajattele tätä sinä Syndinen, cuinga monen callaiset Kärsimiset ja waiwat JESUS on sinun edestäs kärsinyt ja ulos seisonut, ja cuinga suuren woiton hän on sinulle toimittanut ja saattanut.

Ueljänneri / siis täsä P. Ewangeliumis tämä way:

4.
Woitollinen
Kärsimi-
nen.

JESUREN Kärsiminen meidän etehem asetetan, nijn cuin yri Woitollinen Kärsiminen / jolla hän ylike woitti caicki sekä Jumalan että meidän wihollisem. Tämän woiton näytti hän ensfery HENEN Ylösnousemisellans / josta se seiso: ja colmandena päivänä on hän ylösnousewa. Sillä se oli mahdotoin että Hänen piti Cuolemaldä pidettämän. Sitten hän tämän Hänen woittons osotti Hänen Sisälle astumisellans Hänen Cunniaans / josa hän nyt wielä joca päivä hallike ja warjele hänen waldacundaans, ja jacaä meille Hänen P. Kärsimisens ja woittons hyödhtyriä ja Hedelmitä. Waan wielä.

Luc. 24: 26.

Wijdenneri, tämä way: JESUREN Kärsiminen sinä

5. Ja Jär-
jelle käsittä-
mädin.

P. Ewangeliumis ulos maalatan, nijn cuin Jhmisen Järjelle käsittämärdoin Kärsiminen. Sentähden se seiso: ja tämä puhe oli heildä nijn peitetty, ettei he ymmärtänet mitä sanottin. Waicka Sanat olit selwät igesäns, nijn cuitengin olit ne wielä Opetuslapfilleckin käsittämärdomat, cuinga heidän HERNALLENS piti caicki nämät taitaman tapahtua? Sentähden se seiso yhteisesti caikista järjen luuloista: Me saarnamme ristinnaulitun Christuren / Judalaisille pahennuxeri, ja Greckelle hulludexeri, mutta nijlle cugutuille sekä Judalaisille että Greckelle Jumalan woimari ja Jumalan wijsaudexeri.

Mat. 16: 22.

23.

1 Cor. I: 23.

24.

Ah! anna Jumala, ettei meidän Christittyin seasa olis monda wielä

wielä jotca ej oikein ymmärrä eikä käsitä tätä way: Jesuren P. Kärsimistä, mutta pahenevat siitä ja käyttävät sen wahingorens ja duomiorens! Cuinga monda on niistä, jotca ainoastans yhdellä Historiallisella tiedolla ja useolla cagelewat tätä sywää Jesuren Kärsimisen Salaisutta, ja heidän suruttomudefans heilens sitä omistelewat ja sen cautta luulewat autuayi tulewans, ilman yhdettäkän Synnin tunnotta, Jumalan wihan pelwota, ja luopumusta heidän syndinsä menosta? Cuinga monda on niistä, jotca pahenevat siitä, cosca me saarnamme, että meidän pitä ristinnauligeman meidän libam himoins cansa, cuoleman mailmalle ja Synnille, ja sanowat: Mitäs meille sitten on hywää Christuren Kärsimisestä ja mayosta, cosca meidän ainakin pitä ristinnauligeman meidän libam wielä, ja niijn paljon työtä tekemän meidän Syndeim alas painamiseri ja woittamiseri? jolla he niijn tahtowat tehdä Christuren Synnin Palweliaxi, ja näyttävät heidän ymmärtämättömydens, ettei he wielä tiedä, cuinga Christus Hänen Kärsimiselläns ja Cuolemallans on ansainnut meille, ej ainoastans Jumalan armon, Syndeim anderi saamisen ja Nutuden jällens; mutta myös yhden uuden woiman että ristinnaulista ja cuoletta Synnin himot meisä ettei ne enämbi pääse hallitukseen meisä, eikä taida saatta meitä Christuren tähden Jumalan wihan ja cadoturen alle, niijn cawan kuin emme ike miehelläm heihin suostu ja anna isjäm Synnin palweluxen alle.

Nyt siis me tahdom cageella: cuinga meidän tätä way: Jesuren Kärsimistä pitä oikein, hyödyllisesti ja meillem totiseri ja ijancaidiseri hywäxi tuklisteleman ja käyttämän:

Ne tiedämme, Rackat Sielut, mitkä owat ne suuret yhteiset Hyödytyret ja Hedelmät way: Jesuren sekä Libaan Eulemisestä että Kärsimisestä: Ne Ensimmäiset Wäät Hyödytyret owat: Jumalan Rackauden ilmestys meitä cohtan: sillä mikä taita olla suurempi Rackauden Todistus, kuin anda ulos Hänen ainoan Poicans wihollistens onnen edestä, ja panna hengens ulos toisen edestä? Täydellinen Mayo meidän Syndeim edestä, ja Sowindo Jumalan cansa: Se Totinen wanhurscaus jolla me taidamme jällens Jumalan edes seisoa, ja caidain Syndeim anderi andaminek Jesuren cautta:

Christuren
Kärsimisen
Hyödyty:
ret.

1.

Joh. 3: 16.

Joh. 15: 13.

Rom. 5: 8.

1 Joh. 4: 9.

10.

2.

Rom. 5: 10.

Wa

- 2 Cor. 5: 18: **Wapaus caikesta Rangaistuksesta ja wihasta:** sillä jos ei synnin Rangaistus olis ynnä synnin cansa anderi annettu, niin caikki anderi andaminen olis ainoastans yri turha ajatus ja puhe, niin että caikki risti ja waiwa jonga ne käändynet Jumalan lapset nyt kärsiwät jälken heidän syndeins anderi saamisen, ei ole enämbi jocu oikia rangaistus wihasa, waan ainoastans yri Jhallinen ja tarpellinen Curitus ja wisa sen sifällä asuwaisen synnin alas painamiseri ja lihan hilligemiseri heisa. Ne toiset tästä seurawaiset Hyödytyret Jesuren Kärsimisestä owat sitten: **Uusi woima jonga Jesus on meille ansainnut meidän jocapäiwäiseri Pubdistureyem ja Synnin ylitze woittamiseri meisä /** niin että me taidamme nyt Jesuren Anzion cautta, ja sen Castesa ja Udesa Syndymisessä annetun woiman cautta, ristinnaulita meidän lihan ja werem ja cuoletta sen wanhan Adamin meisä, ja niin ylitzewoitta meidän wihollisem, ettei he enämbi saa walda ja hallitusta meisä, mutta me nyt taidamme ike työsä elä Jumalalle ja Jesurelle joca meidän edestäm cuollut ja ylös nostut on.
- Ja cosca nyt näin suuret ja monet Hyödytyret owat wap: Jesuren Kärsimisestä ja Cuolemasta, niin me siis syyttä kysymme: **Jos myös caikki ihmiset itze työsä tulewat osalliseri caikesta näistä Hyödytyristä /** ja niin cans autuuri näiden cautta? **Wastaus:** Se on tosi, että wapahajan Jesuren Piina ja Kärsiminen / on yri Juuri ja Lähde caikkijn Autuden Lawaroihin, josa macaa yri sekä sanomatoin että monen callainen Jumalan Raakauden Armon ja Hywyden Sywyys ja osottaminen meitä cohtan, joca Kärsiminen ja Anzio myös on tapahnut caikille ihmisille ja coco mailmalle hywäri ja Autudesri, **Sillä Jesus on Sowindo /** ei ainoastans meidän waan myös caiken mailman edestä. **Waan cuitengin, niin yhteisen cuin tämä wap: Jesuren Kärsiminen ja Anzio on coco mailman hywäri ja Lunasturexi, niin wahwa ja muuttumatoin cans on se Jumalan Ordningi ja Järjestys josa hän ainoastans tämän hywän työn tahto ja taita meille jacia, ja meitä osalliseri tehdä ;** tämä Jumalan Järjestys on nyt: **Catumus ja Usco:** Usco tosin on se sama jolla yhinäns on tekemistä Jesuren weren cansa, sillä meillä on Armon istuin Jumalan tykönä, Uscon cautta Hänen weresäns, mutta tämä Usco pitä Catutumuresa käsitettämän, ja sitten cosca se on omistunut Jesuren

weren canfa ja osallisuuden saanut Hänen Sovinnostans ja Autudestans, niin se liittä Sielun enämmin ja enämmin Jumalansa Raakauteen ja wilpittömään Seuramiseen, ja luowutra ihmisen pois synnistä maailmasta ja ihestäns yhteen Saiwalliseen ja pyhään elämään ja mendoon Jesures. Muutoin jos me josakin muusa järjestyksä taicka Suruttomuudesta rohkemma omistaa ja tygölukee ikellem tämän Pyhän Käsimisen callihita hedelmitä, niin me petämme ikem, ja käymme paiksi caickia sitä toiwottua ja ansaittua Autuutta, sillä niin se seisoo: Jos me ehdollamme syndiä teemme sitten cuin me olemma totuden tundoon tullet / Hebr. 10: 26. 27. 29.

nijn ej meillä ole enä yhtään uhria syndein edestä: waan hirmuinen duomion odotus, ja tulen lijwaus / joca ne wastabacoiset syöpä on. Cuinga paljon enämmän rangasturen te luulette sen ansainnen / joca Jumalan Pojan jalwoilla tallaa) ja Testamendin weren saasturta / jonga cautta hän pyhitetty on / ja armon kenggee pilkkaa. Nämät owat ne, jotta toistamiseen igellens ristinnaulizewat Jumalan Pojan, ja pilkana pitävät: Mutta joca näin (Hänen saadun tietons alla Jesuren hywistä töistä) cuitengin orjan tappuroita ja ohdakeita caswaa / se on kelwotoin / ja lähin krousta / jonga loppu on / että se poldetan. Hebr. 6: 6. 8

Waan cuingasta siis meidän pitä oikein ja meillem totiseri hywäri Jesuren Käsimistä ja Piinaa tutkisteleman ja käyttämän? Wastaus: Ej siinä ole kyllä

Ensiri, että me ainoastans tiedämme Christuren Piinan Historian sanasta sanaan, ja mitä way: Jesus osasta osaan Käsimnyt on, yrtitarhas, ylimmäisten Pappein Galisa, Pilaturen Raadihuonesä, Golgatasä ja caikkisa muusa asian haaroissa; sillä waicka tosin tämä tieto on se ensimmäinen Alcu ja Perustus sijhen oikaan Jesuren Piinan ja Käsimisen tutkistelemiseen, joca sentähden myös pitä tarpellisesti tietämän ja Usottaman, niin cuitengin jos tämä tähän Historialliseen tietoon ainoastans pysändy, niin ej se tee mitän autuuteen, sillä sen kyllä Phari-seuretkin ja Christuren ristinnauliziat ja wielä nytkin ne suruttomatkin Christityt tietävät, jonga cautta ej he cuitengan tule Autuuri, jos ej se tieto enämbään woimaan ja waicutureen pääse ihmisen tykönä.

Cuinga meidän pitää oikein tutkimaan Christuren Piina?

I.

Ej niin: että me ainoastans tiedämme sen Historian.

2. Taita pa-
hastum Ju-
dalaisien
pahutta.

Toiseri, muutamit niin tutkistelewat Christuxen Kärsmistä, että he ainoastans wihoittelewat ja suuttutelewat Judarek-
le joca Christuxen niin häpiällisesti petti ja myi; kirowat Juda-
dalaisia joca Hänen ristinnaulikit; harmistuwat Papeille joca
niin pahon wääräyttä ja piteka teit Christuxelle; tuskutelewat ylige
Wilaturyn wäärän duomion; ja pahastuwat Cansan pahutta,
Cota huowein ylypyhttä ja Apostoleitten heikkoutta ja huikende-
lewaisutta Kärsmisen aicana: Waan caieki tämä, ei ole että
tutkistella Christuxen W. Kärsmistä ja Pijnaa, mutta ainoastans
Judalaisien Pahutta ja Julmuutta muustella. Sillä waieka tosin
meidän caieki nämät Judalaisien Pahat Työt yitä welhovollisella
miehecarwaudella ja wihalla cagelman, ja niistäkin Christuxen
Kärsmisen Suurus Raskaus ja Ungarus tundeman, joca ihens
meidän tästem niin julman ja tyrannillisen joucon ja parwen alle
andoi, niin ei cuitengan wielä täsäkän sen wuoyi ole ike Pää-
Asia ja tarcoitus tästä tutkistelemisesta.

3. Taita
surtutelem
Christusta.

Luc. 23: 28.

Colmanneri, muutamit taas niin tutkistelewat Christu-
xen Kärsmistä, että he ainoastans cansakärsiwällisydestä surkut-
telewat Christuxen rascasta waiwaa ja wiattomuutta; itkewät ja
parkuwat händä niin cuin yhtä wiatoinda ihmistä; josa moni
enimmän osan Hänen harttauttans osotta ja eki: jonga syyn täh-
den myös Waimot sait nuhtehen Jesuxelta Kärsmisen aicana,
niin että Hänen tähdysanoa hoille: Jerusalemin Tyttäret, älkät
itkekö minua, waan itkekät ike teitän ja teidän lapsianne;
johonga me taidam panna tygö: itkekät teidän Syndejän.
Sillä niin muodoin cuin Christuxen Kärsminen tapahdui meidän
ja meidän Syndeim tähden, niin meillä cans tosin on shy itkeä ja
walitta sen ylige, että me meidän Synneilläm olimme tehnet Je-
suxen Pijnan niin Ungaraxi ja määrättömäxi; waan cuitengin
niin muodoin cuin Way: Jesus tämän W. Kärsmisen päällens
otti, että sen cautta täptärens Hänkä Sahtoo meidän Rutude-
ren, ja Lunastaxens meitä Helweristä ja Wirun wallan alda, niin
myös poisottaxens sen cautta caieki meidän Syndim, niin muo-
doin sanon minä on tämä W. Kärsminen mahdollinen että enäm-
min yhdellä ihmettelewäisellä Useon ilolla cagelda, cuin jolla culla
luonnollisella cansakärsiwällisyydellä ja itkulla. Caieki siis nämät
ja taincallaiset Christuxen Pijnan tutkistelemisen muodot, jos ne
niin

nihin ainoastans ystävyydet, ei vielä tee yhtä oikein aututeen hyödyllistä ja ulottuvasta Christuksen Kärsimisen tutkistelemista.

Jos me siis nyt tahdom oikein hyvärem tätä meidän way: Jesuren P. Kärsimistä tutkistella, niin meidän pitää ennen kaikkea cakeleman ikänänns cum juuresta asti tämän suuren Jesuren Kärsimisen wälttämätöindä Tarpellisutta / ja sen wälttämätöindä Syytä / mingä tähden tämä hirmuinen Kärsiminen ja Pijna piti oleman niin wälttämätöin ja Tarpellinen? Nimittäin meidän Syndeimime ja niiden pois ottamisen tähden tämä Kärsiminen oli niin Tarpellinen ja wälttämätöin: Josta siis cohta seura yri cowa muistutus Synnistä ja Synnin cauhistuksesta joca teki tämän Kärsimisen ja Cuoleman way: Jesurelle niin tarpelliseri ja cans hirmuiseri. Jos me siis nyt tahdomme oikein tutkistella tätö Jesuren Kärsimistä meidän Autu-
berem, niin meidän pitää cakeleman sitä.

Mutta että
me sinä
näem/ensri/
Jumalan
Wihan
Speilin
Syndiä
wastan.

Ensri/ niin cum yhtä angarata Jumalan Wihan Speillä ja Todistusta Syndiä wastan: Minä muistan tänä pänä minus Ricoyen/ sanoi muinen Pharaon juomon lassia cosca Pharaos oli pahoja unia nähnyt, ja Hänen mieleens tuli Hänen lüt-
tämättömydens Joesepin hywää Työtä wastan; muistacam mekin tänäpänä meidän Syndim ja Jumalon hirmuista wihaa sitä wastan, cosca me cuulem ja luem way: Jesuren hirmuista Kärsimistä ja Pijnaa jota hän kärsi meidän Syndim tähden: totisesti, joca sen oikein ajattele, ettei ihminen enämbi taittu millän tavalla autetta ylös Hänen cadoturestans, eikä yhtengän Armoon ylös otetta, cum ainoastans Jumalan Pojan alas astumisella, Kärsimisellä ja Cuolemalla, niin hän mahda jo nähä mikä cauhia ja cadottawa cappale Syndi mahda olla Jumalan Silmäin edes? sillä jos Jumalalla ei olis ollut Hänen Pyhästä ja wanhursca Luonnosans niin suuri Cauhistus Syndiä wastan, niin hän olis fyllä taitanut ilman marotta, ja vähimmärikin ilman taincallaista hirmuista duomiota Hänen oman Poicans päälle, anderi anda Synnit: cosca sinä näet, että yri Pahoin te-
fiä on duomittu Esiwakkalda yhden airwan hirmuisen, oudon ja cuulumattoman Martteramisen ja Cuoleman alle, niin sinä siitä ilman epäilemätä jos sinulla wängän miellä on taidat päättä: Se mahda olla yri cauhia ja mahdotoin paha Työ ja Syn-

Gen 41: 9;
Eug. 40:
I: 23.

Sillä Cowa
Rangaisus
näyttä Syn-
nin pahu-
den ja cau-
hisuuden.

di, jonga se mies tehnyt on, joca nijn hirmuisen lopun ja Cuoleman waicutti ja matcan saatti sille köyhälle miehelle: Esiwallalla mahta cans olla yri cauhja ja hirmuinen wiha ja cauhistus sitä Syndiä wastan, cosca hän niin julmasti sen siinä wihelijäisessä miehesä rangaisi, ja maroi, sillä jos hän tämän hirmuisen cuoleman muodon olis tämän miehen päälle pannut ilman syhtä taicka ainoastans wähängin ricoyen tähden, nijn hän olis sillä jo pois risunut päätdäns caiken ihmillyhden ja ihmillysen welwollisuden Hänen lähimmäistäns wastan, mutta se mahta olla ainakin yri hirmuinen pahuus joca siinä wihelijäisessä ihmisesä nijn cowin muille esimerkijä ja ikellens ansaituri rangastuxeri piti marettaman ja rangastaman. Näin Racas Sielu se on myös Jesuren cowan Kärsimisen cansa, päättä samallamuoto Jesuren Pijnan angarudesta ja hirmuisudesta sinun Syndis ja pahudes cauhistus ja duomikewainen woima: muista se, ettei wap: Jesus kärsinyt sitä hirmuisia cuoleman muotoo Hänen omain Syndeins tähden, mutta wierastein ja wihollistens Syndein tähden, josta siinä sitä pikemmin taidat nähdä ja päättä sinun Syndeis pahuden ja hirmuisuden, jotca nijn hirmuisesti piti siinä wiattomasa Personasa rangastaman, ja jotca ylös kehoitit Jumalan wihan ja wanhurseauden nijn julmari ja polttawari Hänen omaa ainoota Poicaans ja niin määrätöindä Personaa wastan, että hän ikänäns cuin tähdyi risua pois Hänen Isällisen Luondons omaa Poicaans wastan ja poltta händä Hänen wihans tulella muitten Syndein tähden jotca hän oli pällens ottanut, nijn cauwan että Hänen wijmein tähdyi hänen wihans käsifä huuta ja parcuu: Minun Jumalan, minun Jumalan, miyis minun nijn ylönannoit. Ah! Syndi siinä rascas cuorma, Siinä Jumalan wihan olki ja Syhtö, cuinga rascas käsi sinulla on lyöddä ja rangasta nitä joidenga päälle siinä wallan saat? Jos nämät owat näin tapahunet siinä tuoresa puusa ja siinä wiattomasa Jesuresa muitten syndein tähden, mitäs sijs mahta tapahtua wieslä siinä cuiwetunesa puusa josa syndi ike asuu ja halligee lihasa niiden Jumalattomain rykönä nijn cauwan että se wijmein waiwutta heidän Jumalan wanhurseauden ijancaickiseri oljeri sytdri ja kekäleri? Ah! ajattele sijs, cuinga waarallinen Tauti ja myresky Syndi on, joca nijn callibilla läkityryellä ja hinnalla piti Jesurelda parattaman ja marettaman.

Sentähden muista se, että Syndi on Jesuren Kärsimisen näin cowaxi tehnyt.

Ne siis nyt oikein tutkistelewat wap: Jesuxen callista Rärsimistä ja cuolemata, jotca sitä niin cakowat, että he sinä siwusa siwästi heidän omasa Sunnosans cauhistuwat ja hämmästywät, ja heidän Oma Sundons ikänäns cuin waipu epäilyheen siitä cosca hän näkee Jumalan angaran ja yriwacaisen wihan ja wanhurseauden Syndiä ja myös Synnin tekiätä wastan: Se mahtoi olla yri määrätöin ja sanomatoin Tosi ja yri wacaisuus silloin edesä, cosca yri niin Määrätöin Persona ja Taiwan ja Maan HERRa piti käymän niin häpiällisen, niin alhaisen, niin kiviän ja firorun cuoleman alle: Cucas olis taitanut sen ikänäns käsittää ja ajatella, että sen joca itse on caiken Elämän juuri lähdet ja Luoja, piti itse Cuoleman alle käymän ja siltä woi tetuwi tuleman? Ach! cuinga suuri Salaisuus Jumalan wijsaus desta täsä mahta maata? Ach! cuinga rascat Synyt Jumalan wanhurseaudesa mahdoit olla, jotca waadeit Hänen tähän' cowaan neuwoon ja päätöreen Hänen omaa racasta Poicaans wastan?

Waan sinä joca tätä wap: Jesuxen Rärsimistä ja sen suuria Synitä täsä nyt luestelet ja tutkistelet, jos sinä tahdot oikein hywäres tätä Rärsimistä tutkia, niin älä wielä siihen seisahda, että sinä ainoastans näet sen, että Syndi on näin Jesuxen Pijnan ja cuoleman tehnyt rascari ja angarari; mutta mene sinä samasa wielä lähemmäxi ihees, ja huomaike, näe ja tunne, täsä cans wielä se, että Sinä ja minä, Sinun ja Minun Syndini owat ne samat jotca Jesuxen Rärsimisen owat tehnet näin angarari ja hirmuiseri: niin että sinä pidät sen airwan totena, että epäile ensingän siitä, että Sinä olet se sama joca wap: Jesuxen näin Martterannut ja lyönyt olet: Sinun Syndis ja Pahudes on se sama joca Hänen näin Armottoiman häpiän, pilkan ja cuoleman alle lykännyt on: Ne olit ne Siteet, naulat, orjantappurat ja häwäistyret jotca Hänen näin ahdistit ja hänesä kiwoistelit. Sentähden coscas näet että Yrtitarhas Jesuxen Pyhästä Ruumisa kiehu Hänen Pyhä werens ja ufos pusertu Hänen ruumistans fedon päälle; Coscas näet että naulat ja reijät owat läwoistetyt Hänen Pyhiin Räsins ja jalcoins, niin Usco se että se on sinun tetos ja sinun ansios: Coscas näet, että Jesusuun näin häpiällisesti pilcatan, nauretan, suljetän, lyödän, Alasti risutan, ja Hänen waattens jaetan, niin tiedä se etä

Ja tosin
Sinä ja
Minun Syn-
dis.

Esa. 43: 24.
1 Pet. 2: 24.

tä se on sinun tecos, sinun ylpeydes, sinun coreudes, sinun hau-
reudes ja sinun tuimudes, jota Hänen piti niin callihissi mara-
man ja parandaman. Sinä / Sinä / satt minun työtä tes-
kemän sinun Synnifäs, ja olet tehnyt minulle waiwa si-
nun pahoisa teoifas. Ah! etkös jo caifisa näisä mahda nähs-
dä Jumalan Wihan Speiliä sinun Syndiäs ja Pahuttas wa-
stan. Muišta tätä, ja Ajattele todella tätä, niin se sen kyllä
mieleen wiene, ettei Syndi leifix liene.

Jota sinun
olis pitänyt
ijancaikifise-
sti kärsimän
ja mara-
man.

Mutta ajattele siinä siwusa vielä cans se, että caicki
se hirmuinen Kärsiminen Piina ja Cuolema jonga Jesuren nyt
piti ulos seisoman, caiken sen olis Sinun pitänyt ijancaic-
kifisesti kärsimän ja ulos seisoman, niin kuin sinun oltian
anfos ja rangaistures. Sentähden coscas näet että Jesus
nijn keriästi Hänen omildans petetän ja myydän, niin Ajattele
se, että minä olen sen ansainnut että caicki luondocappalet oli-
sit uscottomat minua wastan: Coscas näet, että weri kiehu Hä-
nen Pyhästä Ruumisans pyttitarhas, niin ajattele että minä, mi-
nä sen ansainin ja olisin ijancaikifisesti pitänyt tätä Jumalan wi-
han tulda kärsimän ja ulos särpämän: ja niin caikisa Jesuren
Kärsimisen ossa tiedä se että ne olit caicki sinun osas sinun an-
fios ja sinun ijancaikinen rangaistures, sillä mitästä oli tämä wia-
toin lammas tehnyt josa ej yhtän Syndiä ollut, waan se oli
caicki sinun tecos ja sinun rangaistures.

Tämä tut-
kiminen o-
petta ihmä-
sen tunde-
man ihäs
ja Syndiäs.

Taincailaisesa tutkistelemisesa Racas Sielu pitä sinun
wiipymän ja caurwan iges siinä harjoitteleman eikä liehacoikeman
iges cansas, sillä tämä on se Pyhä Hyödytys meille tästä Jesu-
ren Kärsimifestä, että se meidän näin täsäkin teke Christuren cal-
laiseri, ja waicutta meisä yhden sywän Synnin ja meidän wibel-
jäisydem Tunnon, ja cauhisturen Jumalan wihan ja Synnin
duomion edesä, niin että ihmisen cowa Sydän täsä sulaa ja sär-
kyy ja oikein tule tundeman Hänen tilans: cusa tämä waicutus
ja woima ej ole Sydämmesä Christuren Piinan tutkistelemisesta,
nijn siinä ej ole vielä Christuren Kärsiminen hänelle oikein hyö-
dyllinen. Taa, jos siinä täsä mailmas ehdollas tahdot wälttää
tätä sinun Syndis totista tundo ja oman Tunnon waiwaa sen
ylise, niin tiedä se, että se ainakin tule sinun päälles, kuin ej ennen
nijn Cuoleman ajalla ja jälken, cosoa se tundo ja waiwa langoa
sinulle

sinulle aiwan hiljaiseri ja mahdottomari. Totisesti, joca way: Jesuren V. Kärsimistä näin tällä tavalla ja taincallaisella todella ja toimella yhden päivän, eli muutamian heften tutkistele, niin se on hänelle paljon hydyllisempi kuin se että hän muutoin cooco Naamatun ulcoa lufis ja muistais ilman jotakin waicentusta ja oikata tarcoitusta, sillä taincallainen yri wacainen tutkisteleminen käändä ihmisen sydämmen juuresta asti, ja rappa sen wanhan Adamin hänesä ilman liehacoikemista ja armoittelemista Hänen cansans, ja alas paina niin myös pois ajaa caiken Synnillisen ilon ja halun, niin että ihminen rupee suuttuman ikeens ja omaan elämääne; joca niin kuin se on Jumalan oma Työ ja Teco meissä, niin händä myös pitä sentähden ahkeralla rucouxella egittämän ja aurihuuttaman.

Waan cosca siis nyt ihmisen Sielu ja Sydän on näin yhteen taincallaiseen tundoon, ahdistukseen ja Synninsä hämmästyreen way: Jesuren Kärsimisen tutkistelemisen alla joutunut ja tullut, mitäs Hänen siis pitä sitten tekemän, pitäkö Hänen epäilemän ja coconans alle ikeens andaman? Ei täsä auta andaman iziäns Synnin peliätyren ja ansaitun duomion alle sentähden waicka Synni on niin wäkeväri meissä pääsnyt ja Christurelle ollut Eyy niin sureen Pijmaan ja waiwaan, mutta täsä pitä meidän sitten cosca me olemme näin tullet tundeman meidän Syndeime me cauhisturen ja duomikewaisen woiman ja Jumalan angaran wiha sen ylise, cohta pyrkimän Jumalan Armon alle, ja Jesuren täydellisen Maxon ja Ansion Oicallisuteen, joca on Hänen Kärsimisens ja Cuolemans cautta Synnin maranut, sen Kirouren ulos seisonut ja niin coconans woittanut ja pois ottanut, ja niin cosca me olemme Pitkäperjantaina wiettänet Christuren Marteriä Ripua ja waiwaa meidän Syndeimme tähden, niin meidän pitä cans sitten andaman löntä meitäm essä sinä riemullisna Pääsiäispäiwänä, jona meille sitä suloiesta ilo sanomata Jesuren Woitosta ja Synnin pelastuksesta ilmoitetan ja edes panna: sillä cosca ihminen on tullut oikein huomaiseman ja näkemän Hänen cadotetun ja duomitun tilans, ja on tullut cauhistuman ylise ikeens ja Hänen tilans, niin silloin pitä waroittaman, ettei Synnit jotca nyt owat tullet omalle Tunmolle niin nähtäväri heidän luonnollisessa carwasans ja cauhisturesans, saa
maa

Tästä plä
 vlos pyrki-
 män ja
 heittäjän
 synnit
 Christuren
 päälle.
 Esa. 53 : 4.
 6. 12.
 1 Pet. 2 : 24.
 2 Cor. 5 : 21.

maata omantunnon päällä yli sen oikian määrän ja ajan, ja
 niin sen kautta wairuutta ihmistä johongun taicka wahingolliseen
 epäilyreen, eli muuhun kelwottomaan ajatukseen, ikänäs kuin
 ihmisen pidäis taitaman Hänen oman taistelemisens eli hywän
 töittens kautta selittä igiänäs ulos Synnin siteistä ja pauloista, ei,
 waan täsä sinun pitä heittäjän ja sälyttäjän sinun Syndis
 Christuren päälle. Mutta cuingasta tämä tapahu? Silloin sinä
 heität sinun Syndis Christuren päälle, koska sinä wisisti ja wahwasti
 uscot sen, että Christus on caiki sinun Syndis candanut ja
 pois ottanut, sillä Jumala heitei caiki meidän syndim hänen
 päällens ja hän candoi meidän sairaudem ja Syndim. Hän
 uhras meidän Syndim ige omas Kuumisans puun päällä;
 hänen/ joca ei mitän synnistä tiennyt, on hän meidän edes
 stäm Synniji tehnyt, että me hänenä tulisimma sivi wans
 hurscaderi/ joca Jumalan edesä kelpa. Taincaikaisen ja
 muitten Raamatun Sanain päälle pitä sinun caikella uscallurella
 luottaman ja turwaman iges sitä enämmän jota enämmän oma-
 tundos sinua ahdista ja alas paina: sillä muutoin jos me annam-
 me Synnit heidän cauhistawaisesa woimasans cauwan ja aina
 maata meidän omantundom päällä, niin ne owat woimalliset
 elämään meissä ijancaikisesti, että sinä saa coscan lepoo niistä,
 mutta koska me näemme ja tunnemme sen, että ne macawat Je-
 suren päällä, ja hän ne on ylige woittanut Hänen ylös nousemi-
 sens kautta, ja me sen päälle wahwasti uscommme ja luotamme,
 niin silloin Synnit owat cuollet, woimansa cadottanet ja tyhjät
 tehdyt, mutta Jesus rupe elämän ja woimalliseri tuleman meissä
 Hänen Ansions ja woittons iacamisesa ja wai uttamisesa meissä.

Sentähden siis nyt sihen hyödylliseen Christuren Kärsi-
 misen tutkistelemiseen wiellä

Toiseri/mei-
 dän pitä
 Christuren
 Kärsimis-
 es cagoman.
 Jumalan
 Raikauden
 Speili
 meitä cob-
 tan.

Toiseri, tule se, että me cagelem Christuren Kärsi-
 mistä, niin kuin Jumalan Armon ja Raikauden Speiljä
 meitä cobtan. Jonga me näem, koska me cagelem Christu-
 ren Pijnan suuria Hedelmitä ja Hyödytyriä: sillä niin kuin
 sen edellisen tutkistelemisen kautta Christuren Pijnan angarudesta
 ja hirmuisudesta, taita tulla waiikuteturi se oikia Catumus ja
 wiha Syndiä waskan meissä; niin tästä Christuren Pijnan He-
 delmäin tutkistelemisesta, taita taas tulla se oikia Usco ja Usco-
 lus Jesuren tygö meissä waiikuteturi: Sentähden siis meidän
 pi

pitä taas tämä Christuksen Kärsiminen tässä tutkisteleman ja cakos-
leman, niin kuin yri sanomatoim Jumalan Armon ja Ra-
kanden merki ja Todistus meitä wiheliäisiä ihmisiä koh-
tan; Sillä ennen kuin Jumala taissi anda meidän caikein hucua
meidän wiheliäisydestäm, ennen hän pari oman Rakkaan Poi-
cansulos Uhrin meidän edestäm niin suuren ja sanomattoman Vi-
nan waiwan ja Cuoleman alle meitä lunastaman ja auttaman;
niin kuin myös sitten meidän tämä P. Kärsiminen pitä niin tässä
cakoman, niin kuin se sama, josta Jumalan Poika JEsus itse
työnsä ulos seiso, teki, toimitti ja kärsi caikki mitä mei-
dän olis pitänyt ulos seisoman tekemän ja kärsimän / ja
tosin niin että Hän myös ylitse woitti / caikki meidän wihollisem,
Synnin, Cuoleman Pirun ja Helwetin niin ettei ne taida eikä
woi meitä enämbi wahingoitta jotea Uscon cautta olemma JEs-
suxen Usion ja woiton osallisuteen tullet. Sijnä siwusa pitä mei-
dän myös cakoman tämä JEsuxen Kärsiminen niin; että sen
cautta owat nyt caikki meidän Syndin mayetut, ja Jumala
on ylös ottanut totisesti sen Kärsimisen yhderi täydelliseri
Sowinnoxin meidän edestäm; Sentähden se seiso. Kangas-
tus oli Hänen päällän; että meillä Rauha olis / ja Hä-
nen haawains cautta me olemma paratut. Sillä jos me
Jumalan cansa olimma sowitetut Hänen Poicans Cuole-
man cautta / cosca me wielä Hänen wihollisens olimma /
paljo enämmin me autuaxi tulemma Hänen elämäns caut-
ta / että me Sowitetut olemma. Ja niin tämä JEsus on
se Jumalan Cariga / joca pois otti mailman Synnit / Hä-
nen P. Kärsimisens ja cuolemans cautta; niin kuin se oli wan-
hasa Testamendisä yri ihmellinen Jumalan asetust, että se joca
teki Hänen Syndi: Uhrins, niin piti Aronin paneman Kärens
sen eläimen ja caurin päälle ja sen päällä tunnustaman caikki can-
san Synnit, jonga Usian Jumala niin corfialle ylös otti että se
ihminen sen cautta tuli caikista Hänen synneistän irti lasteturi,
ifänäns kuin ej hän oliskan yhtän Syndiä tehnyt, mutta ainoas-
tans se eläin joca sentähden piti cuoleman taicka corpeen lastet-
taman: waan niin kuin Eläimen weri eli cuolema igestans ej tain-
nut yhtän Syndiä pois otta, mutta heidän tässä uhrisa ja esma-
tauresta Usosa piti cakoleman sitä tulewaista Mesiaxen Uhrin Ri-
stin päällä, jonga cautta ainoastans heidän Syndins tuli pois

Esa. 53: 5:

Rom. 5: 10.

2 Cor 5: 18.

19.

1 Joh. 2: 2.

Joh. 1: 29.

Exod. 29:

10. &c.

Lev. 16: 21.

22.

- otetupi; niin on siis tämä sama Mesias eli JESUS se sama josa ainoasa sekä wanhasa etiä Udesa Testamendisä on tapahturnut
- 2 Cor. 5: 21. Gorwido ja Rauha Jumalan cansa ja caickein meidän Syn-
deim anderi andaminea, sentähden se seisio: sen joca ej mitän Synnistä tiennyt, hän teki Synniri meidän edestäm / et-
tä me hänes tulisim sivi wanhurscauderi joca Jumalan edes kelpa. Sen cuin Laille oli mahdotoin / nimitän mei-
tä autuayi saatta, että hän liban cautta oli heicori tullut /
Rom. 8: 3. 4. sen teki Jumala, ja lähetti Poicans syndisen liban hab-
mos / ja duomizi Synnin libas, Synnin cautta se on JE-
suren cautta joca oli Synniri tehty meidän edestäm. Ja niin
Josta cas-
waa Usco. siis pira meidän täsä P. Jesuren Kärsimisessä cakeleman niin
cuin Jumalan sywän Raclauden Speiliä meitä cohtan, ja niistä
suuria Hedelmitä cuin meillä nyt sittä owat, nimitän: Gorwin-
do Jumalan cansa, Wapaus Synnistä ja sen Rangaisturesta,
woitto ylike meidän wihollistem; josta me taidamme käsirtä sen
Gal. 2: 20. lapsillisen Uscon ja Uscaulluren tämän saman Jesuren tygö, jo-
ca ainoastans Meidän tähtem ja Meillen hywäxi caiken tä-
män Wiinan ou kärsinyt ja ulos seisonut, niin että caicki se Syn-
dein anderi andamus joca nyt tapahru meille sijnä P. Casteesa,
Rivissä, ja Sanasa ja HERNAN Ehtollisessa, on sula Hedelmä
sittä suuresta Jesuren Kärsimisestä Cuolemasta ja Woitoista. Jo-
ca siis näin tutkistele wap: Jesuren Kärsimistä, hän sen hyödylli-
sesti ja oikein tutkistele.

Esäy tästä
asiasta Pää-
sittäis Pää-
wänä.

Mutta täsä me wielä muistam ja mieleem johdatam sen
Muodon, jolla Kircho Isät, erinomattain Augustinus ja Lu-
therus owat tutkistellet caickia Jumalan Hywiä Editä, niin cuin
Christuren Syndymistä, Cuolemata, Uds nousemissta ja muita;
Ensiri owat he cakonet niistä niin cuin Yhtä callista Jumalan
Rahjaa andoa ja Stenckä josa yri erinomainen Jumalan
Hywä Työ on meille meidän Autuderem annettu ja lahjoitettu,
jonga meidän pita Uscolle igellem omistaman ja omaxem tekemän;
mutta he owat sijnä siwusa Toiseri, cakellet niistä, niin cuin yhtä
Esimerckä jota meidän pita seuraman, ja josa meidän ike
elämäjäm Hänen callaiserens tuleman pita. Sentähden siis mi-
tä nyt tällä erällä tähän Pyhään tutkistelemiseen Jesuren Kärsi-
misestä ja Cuolemasta tulee, niin ej sijnä ole kyllä, että me ai-
no-

noastans tätä Jesuren callista Pijnaa ja Cuolemaa cakelem niin
 cuin yhtä suurta Jumalan Armo, Labjaa ja Hywä Työtä iges-
 säns meitä cohtan / jonga cautta me nyt olemma Somitetut
 Jumalan cansa, ja olem wapaari pääsnet caikesta Kirouesta ja
 wihollisista, jota Hywää Työtä meidän sentähden pitä Catumur-
 ren alla wahwalla Uscolla wastan ottaman ja hywärem käyttä-
 män; mutta meidän pitä wielä tätä way: Jesuren Kärsimistä.

Colmanneri / cakeleman, niin cuin yhden Pyhän Elä-
 män ja Seuramisen Speiliä ja Esimerkkiä / josa meidän
 myös pitä händä seuraman ja Hänen askeleitans noudattaman.
 Sillä niin se seisoo: Sitä warten oletta te curutut / että
 Christus myös kärsi meidän edestäm / ja jätti meille Es-
 curwan, että teidän pitä Hänen askeleitans noudatta-
 man. Totisesti coco Jesuren Elämä, niin cuin se oli täynnäs
 walkeutta ja pyhyttä, ja pitä olemän meidän elämäm-ainoa ojen-
 nus nuora jota meidän pitä seuraman, niin loisti cans erinomat-
 tain Hänen elämänsä walkeus ja pyhyys caikesta Hänen Kärsimi-
 sesäns meille suurexi esimerkiyi ja ojennus nuorayi meidän elämä-
 säm ja waelluresam: Ensxi, loisti Jesuren Kärsimisestä yri alin-
 omainen Cuuliaisuus Isänsä wastan, että hän mielelläns cai-
 kisa heitti igens ainoastans Isänsä Tahdon alle: Toiseri, loisti
 hänesä yri turwallinen Uscallus Isänsä tygö caikein surim-
 mangin tusean ja kiwun alla, josa hän alati huusi: Isä, jos se
 on mahdollinen / niin mengön mulda tämä Calcti / mutta
 cuitengin ei niin cuin minä tahdon / waan niin cuin Si-
 nä tahdot. Minun Jumalan, miyis Minun, ylönnöit?
 Isä, sinun Käsijs annan minä hengen. Colmanneri, loi-
 sti hänesä yri alinomainen Rucous ja auri huraminen Isän-
 sä tygö, sekä muutoin, että myös Hänen P. Kärsimisens aicana.
 Neljänneri, loisti hänesä yri sanomatoin, Kärsiwällisyys sen
 suurimmangin tusean alla, että hän ilman yhderäkän wastan
 sanomisetta, Kärsimättömyyttä, ja wastahacoisutta ulos seisoi
 caieki mitä Isä Hänen päällens pani, ja tydyi mielelläns, Hänen
 Isänsä Tahtoon ja käskyyn: Joca caieki pitä meille olemän esi-
 merkiyi ja seuramiseri meidän Kärsimisen ja tusean alla. Mut-
 ta wielä Ihmisiä ja wihollisiansakin wastan loisti way: Jesure-
 sa, ensxi, yri palawa ja seisowainen Raclaus / joca myös

Colmanneri / Pyhän
 Elämän
 Speili.

1 Pet. 2: 21.
 Rom. 15: 4.
 Joh. 10: 27.

Jumalata
 wastan:
 Phil. 2: 5: 8.
 Cuuliaisus.
 Uscallus.

Rucous.

Kärsiwälli-
 syä.

Ja Käsim-
 mästä
 wastan.

- Kaakaus.** oli itse Syy caikeen Hänen suureen Kärsimiseens ja wairwaans, että ennen kuin hän taissi andaa meidän caieki hukua meidän su-
resä wihelsäisydesäm, ennen hän itse andoi igens ulos meidän wi-
helsäisyttäm candaman, maxaman ja pois ottaman, johonga ai-
noastans Hänen syvä Raakaudens Hänen ajoi ja waadei: sillä
Christus racasti meitä, ja ulosandoi igens meidän edes-
täm Lahjori / Uhripi ja Jumalalle maliari hajuri. Josa
Raakaudesa meidän myös pitä Jesusta seuraman, niin ettemme
ainoastans käytä tätä Jesuyen Raakautta meidän Uscomme
wahwistuxeri, ja wacuuuttamiseri Hänen armostans meitä coh-
tan, mutta myös racastamme samalla muoto meidän wihollisiam-
mekin, ej ainoastans suulla ja kieellä, mutta työllä ja totudella,
jaa, jos asia niin waati panemme wiela hengemmekin Hänen edes-
täns, ainoastans se taita tapahtua Jumalan Cunniari ja mei-
dän lähimmäisem autuden edes auttamiseri. Toiseri, loisti Je-
suyesa ihmisiä wastan, yri suuri Kärsiwällisyys, ej hän pannut
eikä asetannut igiäns ketän wastan, waan kärsi caieki kärsiwälli-
sesti; jos hän olis tahtonut otta morda tuhatta Engelitä niin hä-
nellä olis sishen woima ollut ja andanut cufista maahan coco Ju-
dan maan ja sotawaen yhtä haawa; niin kuin hän yhdellä Sa-
nalla myös silloin cosca Gotamiehet ekeit händä yrtitarhas löi
maahan caieki ne miehet jotca händä ekeit; waan way: Jesus
tabdoi sulan kärsiwällisyyden ja hiljaisuden esimerkkiä Hänen Kä-
simisens alla meille osotta ja jättä: Cosca hän rangalstin, niin
ej hän suutans awainnut / niin kuin Cariza joca teura-
ri wiedän, ja niin kuin lammas joca kerizians edes wai-
tene / ja ej suutans awaa. Joca ej kironnut cosca hän ti-
vottin / eikä Uhannut cosca hän kärsi / mutta hänelle and-
doi coston joca oikein duomize. Uch! cuinga suuri kärsiwäl-
lisyyden, hiljaisuden ja Raakauden todistus se oli, cosca hän sa-
noi: Isä, anna heille anderi, sillä ej he tiedä mitä he te-
zewät. Colmanneri, loisti täsä N. Kärsimisesä Jesuyen tykö-
nä, yri suuri Nöyryys ja Alhaisuus: Hän pesi Hänen ope-
tus lastens jalat, ja sansi: Minä annoin teille esicuwaw
että te niin telisitte / kuin minä tein teille. Oppicat mi-
nusta, että minä olen siwiä ja nöyrä sydämmest. Uch!
cufas nyt tahto nöyrä ja wäihäinen olla mailmas? igecukin hön-
hendele puolestans, ylöncaho toisens, ja luule jotakin olewans,
wai

Kakaus.

Eph. 5: 2.

Gal. 2: 20.

1 Joh. 3: 16.

Kärsiwälli-
syy.

Joh. 18: 6.

Lug. 19: 11.

Esa. 53: 7.

1 Pet. 2: 23.

Nöyryys.

Joh. 13: 5.

14. 15.

Mar. 11: 29.

waikka ei hän cuitengan mitään ole. Ach! cuinga ihanasti JEsu-
 ren Nöyryys ja alhaisuus caunistaits pyhden Christityn, olcon se cor-
 tiassa eli alhaisesa Säädysä, ja saattais monda ylös paisunutta
 häpiämän yli Hänen tyhmydens ja turhan cunnians pyynnön.
 Sentähden siis, cullakin olcon se ajatus cuin Christuyella
 JEsuyella oli: Joca / waikka hän oli Jumalan muodos,
 ei lutenut saalihyri Jumalan caldainen olla / waan alensi
 izens / otti orjan muodon pällens / ja tuli muiden ihmiz-
 sten wertaiseri / nöyrytti izens, ja otti cuulainen cuoles-
 maan saacka.

Phil. 2: 5.
 6. 7.
 Hebr. 12: 2.
 3. 4.

Näissä caikisa siis meidän pitä R. S. seuraman mei-
 dän JEsuxen Esimerkkiä, jos me tahdom Hänen oikia Ope-
 tus lapsens olla, ja meidän ijancaikiseri hywärem Hänen P.
 Kärsimistans tutkistella, Joca tahto minun peräsäni tulla,
 hän tiedäkön izens / ja ottakon ristins Hänen pällens,
 ja seuraton Minua, sano wap: JEsus ixe Opetuslapsillens.
 Tähän JEsuxen esimerkin Seuramiseen me olemme sitä enäm-
 män sidotut, cosca JEsus on meidän sitä warten Omarens O-
 stanut, nijn ettemme enä ole meidän omam, mutta Hänen omans
 Hänen werens cautta, jolle meidän nyt pitä yxinäns elämän:
 Sillä nijn Christuxen Raekaus waarti meitä: että me sen
 nijn pidämme / että jos yri on cuollut caikkein edestä / nijn
 he caikki owat cuollut. Ja hän on sentähden caikkein edest
 cuollut, että ne jotea eläwät: ei nyt enä eläis izellens,
 waan Hänelle / joca heidän edestans cuollut ja ylös nosnut
 on. Sentähden jos jocu on Christuyes, nijn hän on uusi
 Luondocappale: sillä wanhat owat cadonnet / eago / caic-
 ti owat uderi tullet. Sillä jos me elämme / nijn me eläm-
 me HExalle; jos me cuolemma, nijn me cuolemma
 HExalle: sentähden joco me eläm eli cuolem / nijn me
 HExan omat olemma. Sillä sentähden on myös Chris-
 tus cuollut ja ylös nosnut / ja jällelens eläwäri tullut /
 että hän olis cuolluitten ja eläwitten HExa. Ja nijn
 cuin JEsus meidän näin on siri ostanut, että meidän nyt pitä
 hänelle elämän ja Hänen omans oleman, nijn on hän cans meis-
 le Hänen Cuolemans ja ylösnousemisens cautta siben Wois-
 man ansainnut, että me raidamme nyt täsäkin händä seuras-
 ta,

Mat. 16: 24.

Siri me
 olemme
 osetut.

2 Cor. 5: 14.
 15. 17.

Rom. 14: 8.
 9.

ta, ja totifesti cuolla Synnille ja elä Jumalalle: Sillä jos me
 Rom. 6:5:6. ynnä Hänen cansans olemma istucetut yhden calcaiseen
 II. euolemaan, niin me myös tulemma yhdencallaisei plös
 nousemisessa. Tieten sen, että meidän wanha ihminen on
 ristinnaulittu Hänen cansans / että synnin ruumis pitä
 turmeldaman, ettemme tästedes syndiä palvelis. Uijn
 myös te siri/ teitän pitäkät / että te olette cuollet synnil
 le, Mutta elärte Jumalalle / Jesuren Christuren mei
 I Pet. 4:1. dän HLRkam cautta. Että siis Christus on libasa mei
 dän edestäm kärsinyt, niin te myös warustacat teitän sil
 Hebr. 12:1. lä mielellä / sillä joca libasa kärsi, se lacka synnistä.

Waan täsä taidais jocu sanoa: Mitä minulla on
 hywä Christuren Kärsimisestä, Cosca minun ainakin pi
 tä ige wielä niin paljon kärsimän ja ristinnaulitz-man
 izeni ja minun libani ja wereni? Waslaus: eikös sinulla
 ole silloin kyllä hywää Jesuren Kärsimisestä, cosca sen cautta on
 nyt sinun Syndis caicki marettu, Jumala Sowitettu, ja Nu
 tuus toimitettu, niin myös caicki sinun kärsimises on Jesuren
 Kärsimisen cautta niin pyhitetty, ettei se enämbi ole jocu Kan
 gaislus ja wihan merki sinulle, mutta yri sinattu roalicap
 pale sinusa sen sisällisen ihmisen udisturexi, caicki sinun kärsimises
 on nyt Jesuren Kärsimisen tähden sinulle ainoastans yri Jesäl
 linen Curitus ja tarpellinen lapsen wikaus, että pitää lasta tä
 män meidän maallisen heicon tilam jälken siinä oikiasa cuuljaisu
 defa ja Walypaudesa Isänsä edesä: Se on nyt yri Je
 suren Risti ja sen candaminen sinusa, jolla sinä Jesuren
 Ristin woimalla taidat ristinnaulita sinun libas himot, cuoletta
 synnin hallituren sinusa, ja seurata Jesusta suremmalla uscollis
 sudella ja ahkerudella. Muutoin, jos Jesus ei olis Hänen W.
 Kärsimisen cautta oitanut pois wihaa ja Kirousta, Sowitta
 tanut Jumalata ja Ansainnut Autuutta, niin olis caicki sinun
 Kärsimises, ei jocu Risti eli curitus ja lapsen wiha, mutta yri
 wihan rangaislus ja alinomainen esimacu ja alcu siitä ijancaie
 kifesta helwetin rangaisluresta ja waiwasta, niin cuin wielä nyt
 caicki Jumalattomain kärsiminen täällä on yri tiettäwä esimacu
 ja ei danksi siihen ijancaiekkiseen kärsimiseen ja piimaan helwetisä
 jota heidän ijancaiekkisesti pitää ulos seisoman ja särpämän.

Nyt

Esko tästä
 Maasta Lou
 nen Joulu
 päivän
 Saarna.

Nyt siis Raakat Sielut: Christuren Pyina muistacam, ja meitäm synnist suistakam, cuin Hänen Cuoleman waati ja meitä Cadotuxeen saatti: Näin Christe sinä pilcattin, ja hirmullisest pijnattin, meidän tähtemme waivastin/ cuin olem pahat ja saastaiset. Mailman pijnas cautti Lunastit/ ja caikest synnist puhdistit/ siis oleon sinulle Riitos/ Cunnia sekä myös ylistös. Ah! Oppicam R. S. nyt tällä erällä ja tällä Paston ajalla: 1:0 Jesuren Pyinan angarudesta ja hirmuisudesta, tundeman meidän Syndeimme pohjatoinda Caubhistusta ja cadottawaissta woimaa, ja pyytäkäm nyt todella niistä eromotta, ja yri ijancalcinen wiha ja sota caikia Syndejä wastan käsitä, jotta Jesuren Pyinan owat niin Armottomari rehnet, ja wiellä nyt kaikille joisa ne hallikewat niin sanomattoman pijnan ja waiwan tuottawat helwetisä. 2:0 Oppicam tällä erällä cans Jesuren Kärsimisen suurista Hedelmistä, tundeman Jumalan Raakauden Synnyys meitä cohtan, ja cuinga paljon hywää meille täsä ansaittu ostettu ja toimitettu on, ja pangam caiken meidän Uscom ja Uscallurem ainoastans tähän Jesureen ja Hänen Ansoons, että me sen cautta osalliseri tulisim Jumalan Armosta, Jesuren Gowinnosta, ja Utudesta. 3:0 Oppicam wiellä cans tällä erällä, oifein ottaman waari Jesuren Esimerkistä ja elämästä, niin ettemme enä Mailmaa ja Hänen sijdäwätä muotoons niin racasna pida, joca caroa Hänen hirmsins cans, waan ainoastans Jesurelle meidän HExrallem joca meidän ostanut on elämme ja cuolemmen, ja hänelle Riitollisuuden merkiri uhramme meidän Sielumme ja Ruumimme yhderi alinomaiseri omaisuderi, uhreri ja palweluxeri, täällä Hänen uscollisesa seuramisefans, ja siellä ijancalcisefsti. Amen!

Ah! Sinä Callihin Jesu, ole listetty sinun sanomattoman Raakaudes edestä, josta sinä izes niin suureen Kärsimiseen ja Cuolemaan meidän Lunastuxerem ulos andanut olet. Ah! anna meidän taincallaista Kärsimistä turtistella ei ainoastans sen ulconaisen Historian jälken, mutta että me myös sen woiman tundisim meidän Sielusam: Waicuta sen cautta yri oikia Catumus ja Caubistus caikia Syndiä wastan meisä/ ja sitten erinomattein anna sen cautta meisä tulla waicutetuxeri ja wahwi

Rucous.

wistetuksi se oikla Useo sinun tygös/ joca täsä sinun Kärsi-
 misestä nin suuren Raakauden olet meitä cohtan osottanut
 ja tolmitteanut meille kaikkein meidän Synheim täydellisen ans-
 deri saamisen, ja wapauden sen welasta ja rangaistuksesta:
 että me niin Diitollisudesta sencaalaisen sanomattoman hy-
 wän Työn edestä / coco meidän elincaam nyt wiettais-
 sim yhdesä alinomaisesa sen wielä meisä asuwaisen Syn-
 nin ristinnauligemisesa / ja sinun Pyhän Elämäns seurac-
 misesa; ja niin kuin Sinä itzes olet andanut ubrixi meis-
 dän edestäm / että me myös taidaisim andaa ja ubrata
 itzem Sinulle coconans ubrixi omaisuderi ja matiari ha-
 jurit, emmekä enämbi Mailmaa ja Pirua palwelis / em-
 me myös Liban waan Sinun Tahtos ainoastans täpe-
 täksi / että niin Sinä aina meisä sinun omaisudestas ylis-
 tetyyi ja cunniotetuxi tulisi: Ah! Raakabin **JESU
 UMEN!**

Ensimmäinen Sunnuntai Paastos.

Esipuhe.

1 Pet. 5: 8.

Hecat Kaitit ja walwokat: sillä teidän wihollisen
 Perkele ymbärins käy, niin kuin kilsuwa Jalopeu-
 ra/ ja egi kenen hän niells. Taincaalaisen waroitus-
 ren jättä kaikille Christityille P. Pietari 1 Epist. 5. v. 8.

I.
 Perkele
 wireys.

Näissä sanoissa me merkigem, **Ensiyi**, meidän wihol-
 lisen Perkelele abteran wireyden: Hän käy ymbärins.
 Perkele, niin kuin hän on Jumalan ja ihmisten suurin wihai-
 mies, joca on murhaja hamasta alusta, niin ei hän myös tydy si-
 hen, eikä odota sitä, että ihminen itse mene Hänen tygöns ja kie-
 to ikens Hänen ansoihins, waan hän käypi itse alati ymbärins,
 ottain wiriän warin ajasta ja tilasta jona hän parahiten käsitäis
 ihmisen, ja egi niin kuin Jalopeura Saalista niin cauwan kuin
 hän

hän löytä sen. Ej hän anna estä igiäns yhdestäkän tilasta, mut-
 ta waikka hän wielä taaperingin tulis lyddyri sildä kiufatusta
 sielusta, niin hän cuitengin ilman häwyttä palaja jällens, ja
 sitä kiuckuistemasti händä taas kiufaa ja tarcoitta. Ja tämä
 Hänen ahkera wirendens, tulee siitä määrättömästä wihasta, jo-
 ta hän alati canda Jumalan ja ihmisten tygöi, jotka hän caiken
 ahkeruden sen päälle panee, cuinga hän taidais Jumalan Cun-
 nian wähendä ja pois warasta, ja sen ulos lewiämisen ihmisten
 seasa estä ja hämmendä. Ja wielä, cosca hän näke ihmisille pa-
 remmin käywan kuin hänellens, ja että ihmiset jo Casteesa owat
 luwannet ja wannonet ikens Jumalan omiri ja Wirun wihamie-
 hiri, niin Hänen wihans heitä cohtat sitä kiuckuistemari tule,
 että hän sitä ahnemmasi egi syöstä ja lykätä ihmisiä yhdencallai-
 seen wihelijäisyyteen Hänen cansans; joca wirens myös Hänelle
 walitettawasti kyllä menesty ja edes käy. Tämä nyt on Per-
 kelen joca hetkinen handwärci ja Työ. Waan tästä seura, jous-
 ga me merkiksen.

Job. 2: 2.
 Luc. II: 24

Tule wis wrywra
 haska.

Toiseri / Hänen waarallinen aicomisens ja nett-
 wons: Hän egi kenen hän nielis. Ej hän tydy sijhen, että
 hän ainoastans ymbärins käy, egi ja rauhattomari teke caicki
 ihmiset, ja niin wahingon alle heitä pyntä. Waan hän egi että
 hän saisi heidän ylös niellä coconans / niin kuin meri ylös nie-
 li ja upotti coconans ne Egyptiläiset: se on, että hän saattais
 heidän pois caikesta sekä ajallisesta että hengellisestä ja ijancaic-
 kifesta elämästä sijhen ijancaikkiseen duomittuun ja cadotettuun ti-
 laan ja tuleen ynnä Hänen cansans ulos Jumalasta ja caikesta
 lutudesta. Tämän perän nyt tämä Lesoni wäywi sekä sala että
 julkisesti niin kuin Jalopeura luolasans / ja täsiettä Hä-
 nen, cosca hän temma Hänen werdoihins. Sentähden hän
 myös werratan Jalopeuraan, Hänen Kiuckuus, rohkeudens,
 wieckaudens, woimans ja raatelewaisen luondons tähden, jolla
 hän niin kuin yri pahin ja julmin wihollinen ymbäri yhden piri-
 tetyn caupungin wäywi, kilju ja caikella wieckaudella egi heidän
 wahingotans ja onnettomuttans. Ach! anna Jumala, ettei ai-
 wan moni ja usiambi kuin me luulem, macais jo tämän Jalo-
 peuran curkusa ja kidasa, niin kuin totisesti macawat caicki ne,
 jotca eläwät ehdollisessa Jumalattomuudessa, epäjumalan pal-
 we

2.
 Aicomus.

Ebr. II: 29.

Pl. 10: 9.

Esa. 5: 14.

welurisa, taicaurisa, noitumurisa, ahneudesa, kirourisa, ylpeydesä, warcaudesa, huorudesa ja muissa synneissä, jotka kyllä ovat voimalliset sitoman ja peittämän heidän silmäns, ettei he näe oikein sen suuren waaran syvyyttä ja wahingollisutta josta he macawat, joille jo helwetti on Hänen sielunsa lawialda awainnut / ja Hänen litans on ammollans ilman määrätä, että mennä sinne alas sekä heidän cunniallisens että yhtei-

sen cansans, jotka heidän catumattomudesans edes pyrkivät ja syndiä tekewät. Tämä wihollinen on niin wiccas, että hän kyllä cans monen tykönä kärsi sen, että hän ulconaisesti on cunniallinen ja siwollinen ihmisten edessä ja nauti neistä yhteisiä Seuracunnan Armo-wäliccappaleita wiriästi coco mailman tawan jälken ja tähden, cosca hän ainoastans saapi sen että ihminen yhdengän Synnin erinomaisesti racasta ja harjoitta, ja siinä Pirua palwele ja seuraa; sitten cosca hän on saattanut sen synnin Raes lauden ja harjoituksen sywälle juuritta ihmisen sydämeen, että se on hänelle jo tawari ja siinä cans wälittämättömäri tatepepi tullut, silloin hän, cosca ihminen luule parahasa tilasa hänens olewan, myös ehi ja edes waltwo sitä aiccaa ja tilaa, josta hän taibais Hänen wiedä niin kuin yhden luuckaan jään päälle, ja siinä äckiä lykätä Hänen siinä tilasans cuoleman ja äkillisen cadoruxen alle. Erinomattain Cuoleman kielis, niin kuin Piru on sencallaiselle ihmiselle ennen tehnyt caieki synnit niin pissaisiiri hönheniri jotka caiekin wahingin ilman haju taita pois puhalda, jotka hän on saattanut Hänen tekemän syndiä Jumalan armon päälle; niin hän nyt wasta muutta ja käändä igens toisialle, ja cocoa caieki sen ihmisen synnit Hänen eteens niin kuin suuret ja mahdettomat wuoret, jotka ei taida enämbi andexi annetta, hän wahendä nyt Jumalan Armon, ja corgotta ylös syudein paljouden niin että synnit näyttäwät paljon suuremmari kuin Armo, jolla hän lyckä Hänen wijmeiin epäilyreen ja coconans nielen wihelijäisen sielun Hänen ijancaiekiiseen tuliseen kitaans ja cuoppaans. Silloin wasta hän oikein ilmoitta Hänen Lejonin- ja Jalopeuran luondons, cosca hän kiljuin tule händä wastan/ ja awa litans händä wastan/ niin kuin kiljuwa ja raatelelawa jalopeura. Ja raatele ja syö ihmisiä, syöpi sielujat ja niin iloike Hänen salihistans ja woitostans jonga Hän on saanut siinä wihelijäisestä sielusta.

Jud. 14: 5.
Pl. 22: 14.
Ezech. 19 6.
Aug. 22 25.

Colmanneri: Waan mitäs sijs pitä tehtämän? Olcat Raitit ja walwocat. Yhden macawan ja nuckunen ihmisen taita wihollinen pian ylitwoitta ja häwitä, Ja niin cuin tämä wihollinen on hengellinen ja egi ihmisten Sieluja, sillä kosca hän ne woitta niija Ruumis cans on Hänen omans; niin pitä myös meidän walwocan tätä wihollista wastan hengellisesti, erinomattain Sielun puolesta, että se on raitis ja walpas, eikä ole nurcutettu synnin unehda ja siinä surutoinna macaa. Sentähden carahatcat teitän, ettei teidän sydämmen coscan rasi. Luc. 21: 34. cauteta ylös syömisestä ja juopumisest, ja elaturen murhest; ja se päivä tule ätist teidän päällen, cosca tällä wihollisella on paljon sanomista ja täysi woima jo niiden Jumalattomain päälle, ja Jumalan wiha ulos puhkea ijancakiseen rangastukseen. Olcat sijs raitit ja walpat rucoileman / ja älläm maatto niin cuin muut / waan walwocan ja olcan raitit. I Pet. 4: 7. Sillä jotca macawat, ne yöllä macawat, ja ne jotca juopuwat, ne yöllä juoyis owat: Mutta me jotca päivän lapses olemma / olcam raitit / puetetur Uscon ja rockauden rindaraudalla, ja autuden toiwon rautalla. I Thess. 5: 6-9. Sillä ei Jumala ole meitä pannut wihaan / waan autuutta omistaman, meidän ZKran Jesusen Christusen kautta. Joca sijs tietä ja näke, cuinga suuri waara se on josa hän nyt culle ja waelda, hän sitä enämmän walwocan ja wareittacon igens, ja näyttäkön urhollisuuden tätä hirmuista wihollistans wastan ja pyytäkön woittoa käsittä, tähän ekikäm sekä esimerckiä että woimaa ike Christusesa joca, tässä P. Ewangeliiumissa meidän etehem asetetan niin cuin xpi urhollinen Perkeleen woittaja ja woittoherra meille esicuwari ja hywäri. Tähän pyytäkäm Armoa Jesusen omalla rucourella, sanoden: Isä meidän etc.

Sen P. Ewangeliiumin Kirjoitta P. Matheus

Luc. 4: v. 1.

Silloin wietin Jesus Hengeldä Corpeen, kiusatta Berkeleldä. 2. Ja cosca hän oli paastonut neljä kymmendä päivä ja neljäkymmendä

Dä yötä, niin hän ihois: 3. Ja Riisofa tuli Hänen tygöns, ja sanoi: jos sinä olet Jumalan Poica, niin sano, että nämät Kivet Leiwixi tulewät: 4. Mutta hän wastais, ja sanoi: Kirjoitettu on, ej ihminen elä ainoastans leiwäst, mutta jocaikhesta sanasta, cuin Jumalan suusta lähte. 5. Silloin oteti perkele hänen pyhään Caupungiin cansans, ja asetti hänen Templin harjalle. 6. Ja sanoi hänelle: Jos sinä olet Jumalan poica, niin laske sinus alas päin; sillä kirjoitettu on: Hän anda kästyn Engelseillens sinust, ja he käsisans kandawat sinun, ettes jostus jalkaas kiven loucka. 7. Niin JESUS sanoi hänelle: Taas on kirjoitettu, ej sinun pida Riisofaman sinun HERRaas Jumalatas. 8. Taas wei hänen perkele saugen korkialle wuorelle, ja osotti hänelle kaicki mailman waldacunnat, ja niiden kunnian. 9. Ja sanoi hänelle: Nämät kaicki minä annan sinulle, jos sinä langet maahan, ja rukoulet minua. 10. Niin sanoi JESUS hänelle: Mene pois Satan; Sillä kirjoitettu on: sinun HERRas Jumalatas pita sinun kumartaman, ja händä ainoata palweleman. 11. Silloin jätti hänen perkele. Ja caho, Engelit tulit ja palwelit händä.

Tästä P. Ewangeliiumista me tällä ferralla tahdomme cahella: meidän wihollisem Pirun luondoa ja Pahutta: Wap: JESUREN sora Hänen cansans / ja Hänen woittoans Hänen yligens: ja cuinga meidän pita myös urhollisesti tätä wihollista wastan sotiman ja se woittaman.

O HERRa auta, O HERRa anna menestvä!
Amen.

Wi

Wihollinen siis, jonga cansa nyt way: Jesurella oli tekemistä corwesa, oli Perkele, sillä niin se seisoi selwästi: ja hän wietijn hengeldä Corpeen kinsat: ta Perkeleldä. Ja oli ilman epäilemätä tämä se ylimmäinen Perkele, ja Perkelitten Päämies Bekhebut, joca merkise Loca: HERRaa, Se suuri Lohi karme, se wanha mato, joca Perkelexi ja Satanaxi cugutan, joca coco maan piirin wiettele. Ja tosin piti tämän myös oleman sen ylimmäisen Perkelitten si helwetin walbacunnan Päämiehen, sillä nyt oli hänen edesäns sencallinen sota, jonga päällä helwetin walbacunnan meno coconans seisoi, ja hänellä oli syh peljätä Jumalan Pojalda Hänen walbacundans cukistusta, jos hän nyt piti ylise woitettaman. Johonga sotaan siis ilman epäilemätä ei kelwannet eikä ollet ulottuwaisfet ne huononmat helwetin henget ja Virut, mutta se wahwin ja wieckahin tässä nyt tarwittiu cosca tämän sodan päällä niin paljon seisoi.

Tämän siis Perkelen, joca on meidän Pää:wihollisem me tässä Christuren sodasa cogelem:

Ensyy, niin cuin yhden Läpi: Wieckaan wihollisen ja Lengen. Niin cuin yhteisesti caicki helwetin rierrat henget owat wieckat ja cawalat, jongatahden myös Jmesius kirjasa puhutan Satanaxin Sywydestä hänen neuwoisans ja kiukusans jota ei ihmiset tunne, sillä ne owat niin sywät ja salatut että harwa taita oikein tutkia ja huomaita hänen cawalita päälle carcamißians. Jonga Hänen cawalidens Sywyden hän myös osotti nyt tässä sodasa tänäpänä way: Jesuren cansa: Ensyy, yhdesä hänelle Soweljan Ujan waarinotta:misesa: Sillä hän astui Jesuren pariin, silloin cosca hän oli wäsytetty ja waiupunut waiwasta ja näijästä. Se P. Lucas sanoo, että way: Jesus kinsattin Perkeleldä jo neljäym: mända päiwä; ja niin coco ajan jona hän corwesa oli, cusa hän ilman epäilemätä caickinaisilla peljättyillä, meidän petoin ylyttämisellä Hänen päällens, ja muilla nädillä Hänen wäsytti, niin cuin wihollisen armeja edeldäpäin partrijain cautta wäsyttän ennen cuin ise pää tappelus ja slachtningi tule; tästä asiasta nyt myös Viru waarin otti, cosca hän Jesuren cansa aicoi setia, että hän jo edeldäpäin hänen wäsytti ja waiwutti, ja sit-

Wihollinen
on Perkele.

Jlm. kir. 12.
9.

I.
Wieckas.

Jlm. kir. 2:
24.

Eph. 6: 11.

Joca otta
waarin a:
jasta.

Luc. 4: 2.

ten itse pää rappeluren ja sodan Hänen päällens asetti ja teki. Tämä on vielä nyt Satanan wieckaus, josta hän wiriän waarin otta ihmisen kiusamisesta, että hän edeldäpäin cagele misä tilasa ihminen on, ja mihingä syndijn Hänen luondons parahisten on taipunut? jonga jälkeen hän myös itse ja asetta Hänen nuolens, ja tarcoitta händä. Jongatähden myös hän Hänen Kiusauzens asetta toisella tarwalla yhden wanhan, toisella tarwalla yhden nuoren päälle, toisella tarwalla yhden Riekän, toisella yhden köyhän päälle, toisella tarwalla yhden Corkian, toisella yhden alhaisen, toisella yhden iloisen, toisella taas yhden murbellisen ihmisen päälle: niin että sen jälkeen kuin hän näke Hänen edusturens waatiwan, niin hän cans igecungin päälle Hänen nuolens tarcoitta ja ambu. Erinomattain cosca hän näke ihmisen olewan hädästynneen ja wäsytetyn caicinaisista waiwoista wasturista ja tuffista, niin ej hän suingan silloin kaimi lyö eikä tacaperin jätä sencallaista tilaa esiärens ja woittarens ihmistä. Tästä tule hänelle vielä cans edustus sijtä, että waicka ej hän ole jocu caiciki tietävä hengi, eikä taida cohden päättä nähdä ihmisen sydammen sisälle, joca Jumalalle ainoastans tygö tulee, niin cuitengin on hän yri aiwan läpi wiecas ja tarcca hengi, joca taita ihmisen sisällisen menon melkiän sywäldä tutkia, ja ihmisen ajaturet ja taipumuret pitkän coeturen cautta ulos lukea ja laskea, ja sen jälkeen sitten Hänen kyndens itseä, ja meluta Hänen cansans.

Luimmaliym

*Ku oppi minä klor
Amilris*

^{2.}
Taita Raamattua Käyttä.

Toiseri/ osotti tämä wihollinen Hänen carwaludens sywyden tässä sodassa JEsusta wastan, sen P. Raamatun petollisesta edes wetämisessä ja käytämisessä. Ej se ollut jocu wäshä wieckaus Wirulda, että cosca JEsus ajoi Hänen tacaperin sijtä ensimmäisestä päälle carlauresta, Raamatun Sanain cansa, niin hän cans siten samalla tarwalla otta Raamatun Sanat ikänäns kuin odarens, ja tahto Jumalan lupauren muistuttamisella, Engelerin wartiasta, ylikse puhua JEsuxen lastemain itzens alas Templin harjalda. Jolla hän osotti sen, että hängin tiesi Raamatun ja taita ne käyttää Hänen edusturens monda ferta. Mutta cuitengin tässä tämä carwala hengi Hänen Raamatun käyttämiselläns ilmoitti Hänen walhens ja petorens, ja misä ymmärryressä ja aicimisesä hän tahto Raamattua brukata ja käyttää: sillä ensiri cohä, niin hän wäärin käytti ja sowitti Raamatun Sa
nat

nat yhteen luwattomaan tilaan ja maaliin, joilla hän tahdoi wietellä HERran yhteen tarpeettomaan Jumalan coettelemiseen, kiusamiseen, ja rohkeuteen; sitten hän jätti pois coconans ne sanat joista coco asia rippa Engelitten wartian wiisyydestä meidän ylikem, että Jumala on andanut Engeleille Käskyn kätkeä meitä, nimitäin, kaikisa meidän teisäm, nämät sanat nyt se carwala hengi coconans pois jätti Davidin sanoista, joidenga päällä cuitengin coco asia seiso: sillä Jumala ei ole luwannut warjella ketän laittomilla tarpeettomilla ja luwattomilla ja wäärillä teillä, mutta sittä se seiso: joca waaran mene se waarassa huoku. Se on ainooastans kiusata Jumalata. Waan laillisilla ja tarpellisilla cukumisen teillä, Jumala on luwannut Hänen Engeleins wartian cautta johdatta ihmisiä ja warjella heitä. Niin ej se ollut myös Jumalan Wojan laillinen tie ja cukumus, että mennä Verkelen käskyn päälle lasteman igens alas Templin harjalda hänelle mielisuosioxi ja cumiari. Samalla muoto wielä nyt se carwala hengi taita käyttä monen wiheliäisen ihmisen wahingoxi sittä V. Raamatua: hän kylä woipi sallia sen, että ihmiset lukewat Raamatua ja puhua sittä tietävät, erinomattain cosea hän näke sen, että ihmiset sen käyttävät lihan mielen nouteri, niin cuin esimerkiri: yxi ylyhteen taipunut ihminen hän ehdollans cocoa igellens Raamatusta suuren tiedon, että hän sen cautta sitten saisi ylypeillä, pramata ja muita ylyrakoa. Yxi abne ihminen hän käyttä Hänen ahneudens peitteri niittä Raamatun sanoja joisa se seiso, että ihmisen pitä elätämän igens okansa hiellä, ja olemän wiriä Hänen wirasans, jonga alla hän harjoitta ahneuttans niin pahon cuin hän tahto. Yxi Juomari asetta Hänen syndins peitteri niittä Raamatun paikkoja, joisa nimitetään niiden esimerkkejä jotca owat juonet igens juowuriin, ja niin ej cagooan asiaa sywemmäldä, waan mielelläns elä luwattomain esimerkein jälken, ja ej Jumalan selwään Käskyn jälken. Jaa, cufasta ej löydy niittä ihmisiä, jotca aina sittä wicaa ja Syndiä jota he racastawat ej peitä ja estele jolla culla Raamatun esimerkillä eli wäärin ulos toimitetulla Sanalla?

Colmanneyi / osotti tämä wihollinen Hänen carwaludens Synnyden tästä Sodasta Jesusta vastaan, sillä että hän teeskeli igens ystäräxi ja hywän suowari JEsuren cansa.

Se

Pl. 91: 11.

Cago tästä
Usta
i Sunnunt.
V. Colmin.

3.
Tefe igens
ylystäräxi.

Se carwala hengi kätty iğens, ifânâns cuin hân olis suonut hywää Jesupelle: Jos sinä olet Jumalan Woica, niin todista ja ofota se nyt jollakin tunnus merkillä, että sinä laffet iğes alas Templin harialda, teet kiwistä leipiä ja niin edespäin, muutoin ei cukan usco sinua Jumalan Woicari, niin cuin sinä siri sanottin Jordanisa sinun castefas ennen neljäkymmendä päivä siten. Mutta nyt cosca Jhmiset näkwät ja cuulerwat nämät merkit sinulda niin sinä sen cautta saatat caieki uscoon sinun päälles, ja sinun wircas tule sen cautta merkillisesti edes autetuxi; niin cuin myös jos sinä nyt rucoilet minua, ja saat caieki mailman walducunnat, niin sinä taidat sitten estämätä wircas toimitta, jota warten sinä olet Jesäbdä lähetetty. Totca caieki owat niin cuin warjo ja näkö hywästä aicomisesta ja tahdosta. Niin se carwala hengi wielä nytkin tule niin cuin ystärwä astellen ihmisen tygö, cosca hân wiettele händä syndijn. Hân ifânâns cuin edes autta sillä ihmisen onnee ja hywää, joca ainoasa Synnisa johonga hân wiettele ihmistä niin hân aina eteen maala jonkun tarpellisen edustuxen ja woiton joca hänellä siitä pitä oleman: niin cuin esimerkixi, cosca hân kiusa ihmistä Abneuteen ja wäärysteen, niin hân anda hänelle sisälle sencallaiset ajatuxet: ej sen ylike ole niin paljon omatundoo tekemistä iğellens, jos minä iğeni puolen cagon enämmän cuin lähimmäiseni puolen, sillä sen cautta cosca minä tawarata ja onnea saan maailmasa, niin minä taidan, ensist anda köyhilleekin jotakin, ja sitten monella tawalla edes autta Jumalan Cunniata, Kirckoin ja Schouluin ylös pitämisexi. Ifânâns cuin Jumala tahdois uhria ja cunniata wäärin ja ahneudella saadusta calusta ja tawarasta. Niin myös cosca hân yllyttä ihmistä Juopumiseen eli coriaan ja yläpiään elämään, niin hân silloin sillä on tahtowanans estä händä pois ahneudesta; että minun pitä tekemän hywä omalle ruumileni ja custandaman minun ruumini tytymisexi ja cunniari minun tawarani, ifânâns cuin tuhlaus joca on wiisi muoto warcaudesta, ej oliskan jocu cuoleman syndi? Niin myös cosca hân kiusa ihmistä syndijn wiidettä käskyä wastan, niin hân kyllä woipi anda jäädä sen ulconaisen murhan, ja ylös kehoitta Hänen ainoastans wihaan, coston pyyhdydön ja wainoon lähimmäistans wastan, sillä ej se ole sowelias että minä annan kenengän ne nani päälle astua; minun arwoni kärsi sen cautta jos en minä

wihalla ja costolla egi händä jäl lens, ja niin edespäin, jonga cauita Piru jo kyllä on woittanut cosca hän on saattanut seneallaisen ihmisen elämään wihasa joca on cuoleman syndi sitä wijdettä Käskyä wastan. Ja niin se myös on caickein muitten Syndein cansa joihinga Piru niin nähtävästi joca päiwä wiettele niistä wiheliäisiä sieluja jongun tarpellisuuden ja hywyden warjon alla.

I Joh. 2: 11.
cap. 3: 15.
cap. 4: 20.

Toisert / me caselem tätä meidän wihollistam Perkelettä täsä Christuren sodasa, niin cuin yhtä Wäkewää ja woimallista wihollista. Totisesti, ej ollut se jocu wäähäinen woima, jolla se saastainen hengi wei Jesuren, Hänen sallimisen cautta, ilman läpi Templin harjalle ja sitten Wuoren päälle. Niin cuin myös ej se ollut wäähäinen woima ja konsti, jolla hän taisti yhdellä filmän räpävällä asetta Jesuren filmän etehen coco mailman waldacunnat ja niiden Cunnian, sillä ej se ole ufcottawa asia että Jesus olis sallinut tämän wieckan täsä käändä Hänen filmäns, niin cuin sillä pahalla hengellä kyllä muutoin se woima ja tieto on, waan itse työsä hän nämät Jesuren eteen asetti ja näytti. Niin on tämä wihollinen vielä nytkin yhtä woimallinen ja wäkewä: sillä Engelit owat wäkewät Sangarit. Ja waicka tosin Perkelet Langemuresa cadotit heidän hywydens ja Jumalan cuwan joca seisoi Pyhydes ja wanburscaudes, niin ej he sen wuoyi cadottanet heidän luondoans ja woimaans, mutta se on vielä jälkellä, sentähden me wiesam: Meidän wihollisem, on hirmullinen, neuwois monis, pahois juonis / ej löyrtä Hänen wertans. Sentähden se seiso hänestä: Hän on se wäkewä harniscoittu / joca warjele Hänen cotons, ja pitä Hänen omans rauhas. Merkkillisesti se seiso vielä hänestä: Ej meillä ole sota liba ja werta wastan, se on, ai noastans liballista ihmisiä ja oma libaa wastan, waan Pää Rukhtinoita ja waldoja wastan / (jotea owat Syn sisen libangin sotaan joca meistä on) ja mailman ERkoja wastan, jotea tämän mailman pimeydes wallizewat / Pahoja hengitä wastan Taiwan alla. Hän on se, Pää Rukhtinas / jolla tuulesa walda on / nimitäin se Hengi joca epäuscoisis lapsis waiutta. Ja niin cuin siis tämä wihollinen on sanger woimallinen ja wäkewä, niin on hän cans warustanut ja wihwistanut Hänen waldacundans caickinaisella pahudella ja woim

²
Wäkewä
wihollinen.

Pf. 103: 20.

Luc. 11: 21.

Eph. 6: 12.

Eph. 2: 2.

2 Cor. 10:4. massa, jongatähden myös se P. Apostoli sano itsestän ja muista Apostoleista, että he olit aseretut, cukihtaman warjelluyta. Se on tosin Perfelehdä jo Pää murettu ja särjetty Christuren cautta, mutta hän ehi vielä wahingoitta ikänän kuin Hänen Hännällän, jolla hän myös paljon pahaa teke ja on woimallinen epäusen lapsissa. Ja niin waikka tämän mailman Päämies on jo ulosheitetty ja duomittu, Christuren cuoleman ja woi-
 Gen. 3: 15. ton cautta, ja sen cautta pimeyden cableilla helwerttijn syösty
 Joh. 12: 31. ja duomioon tärketty, niin cuitengin ei ole tämän wijmeisen
 Eng. 16: 11. duomion päättös vielä täytettyi tullut hänen päällens, sentähden
 2 Pet. 2: 4. hän sillä wälillä ehi ja ymbärins käy kuin kiljura Jalopeura, ja
 niiele cans monda wiheliäistä sielua Hänen kitabans.

3. **Colmanneyi**, tämä wihollinen vielä tässä sodassa **JES-**
 Paha Hen- furen cansa, ofotti igens yhderi juuresta **Pahari wiholliseri**
 gi. jonga aicoimus ja suurin työ oli, että Jumalalda Cunnian coco-
 nans pois warasta, ja ihmisen fucucunnan Lunasturen tyhjäre teh-
 dä ja pois estä, **JESuren** wiettelemisellä cuuliaisuteen Hänen al-
 lens. Sentähden hän myös on yri **Paha Bengi**, yri **Sata-**
 nas, waстан seisoi ja Cukistaja, joca siittä luodusta hywydestän
 on pois langennut, ja ike **Vahuderi** tullut, Jumalan ja caifen
 hywyden wiholliseri, joca Jumalan Cunniaa caifella tarwalla
 alas paina tahto, ja ihmisiä wihaa ja Nutudesta pois wäiy, sen-
 tähden että he Jumalalda racastetut ovat ja aututeen aiwotut,
 Joh. 8: 44- ja niin hän on **Murhaja hamasta alusta**, sekä sielun että ruu-
 min murhamies, jonga careudesta cuolema on mailmaan
 Wijs. kir. 2: tullut, ja ne jotca Hänen puoldans pitäwät auttawat
 24 myös igens siihen.

4. **Neljänneryi**, ofotti hän vielä tässä igens yhderi **Sä-**
 Hänydän wyrtömäri **Sengeri**, cosca hän ei häwennyit astua ike **Jum-**
 Hengi. lan pariin, cukihtetta händä ilmaa myöden, ja anoa hänelä auri-
 huutamista ja palvelusta. Ja vielä cosca hän Christurelda pois
 wijsattin ja tacaperin lyötiin, ei hän häwennyit tulla tacaperin
 jäl lens ja kertoa Hänen askeleitans ja fiufauxians. Mitäs hän
 siis ei mahda tehdä ihmisten cansa? jotca owat heicot astiat, hän
 pakene tosin cosca he oikein wälicappaleita Jumalan Sana ja
 Nucousta händä waстан käyttäwät, waan hän tule jäl lens cah-
 ta pahembana ja otta seikemän pahemba hengiä myötän, ja
 puu

ymbäri piirittä jällens ihmisen sitä kiucuisemmalla wäymisellä ja peränlyömisellä. Mutta cuitengin niin wiekas, cawala, wäfewä, paha ja häwytdin kuin tämä wihollinen on, niin houcatu cans hän on tästä kiucufans ufiasti, ettei hän tiedä ißeckän mitä hän teke, saati hän saatta jotakin pahaa aina tehdä silloin cofca hän kiufaa, niin ej hän aina lopun päälle ajattele, eikä huomaise Hänen kiucufans sitä niin felfwäfi ulos lafsea, mutta silloin ufiasti cofca hän parahiten luule rakendawans ulos aiwan merkifilifefsi Hänen omaa waldacundaans pahudens cansa, niin hän sillä famalla cufifta sitä, ja rakenda Jumalan waldacundaa: niin kuin efimerfiri, cofca hän ylltytti Heroderen murhaman caicki Bethlehemin poicalapfet, niin sillä hän merkifilifefsi enänfi Jumalan cunnian waldacundaa, niin muodoin kuin caicki ne ymbärins leicatut lapfet autuafsi cuolit, ja caikefta langemusen waarasta wanhemmalla ijälläns fen cautta pelafteturi tulit. Niin myös, cofca hän caikella woimalla edes autti Chrifturen Kärfimistä Pijnaa ja Cuolemata, ja ylltytti Judalaiset kiucuum Hänen päällens, sillä hän cufifti omaa waldacundaans caikella tarwalla, ja wafstoin tahtoans edes autti ihmiften Lunafufta ja fen cautta Jumalan Cunniaa. Niin hän myös tästä nyt tänäpänä Hänen kiufayellans andoi ainoaftans JEsuxelle tilan; että enfiiri ofotta tästä Cuuljaisudens Hänen Jfänfä wafstan, ja toiferi, woittons niin monen callaisen kiufayren ja wiholliften wäymiften ylike. Näin fijs on nyt meidän wihollifem Perkele, wiecas, Wäfewä, Paha ja Häwytdin wihollinen, jonga fwyttä caickein tule sitä ahkerammasti tutkia ja cakella, että he ties täwät sitä paremmin sitä wälttä, ja warufta igens tätä hirmufita ja waarallifta wihollifta ja murhajata wafstan.

Nyt me Toiferi cakellem, cuinga wap: JEsus käy-
ti igens Sodafa tätä wihollifta wafstan, ja woiton Hä-
nen päällens fai, jolla hän myös meille jätti Urhollifuden
efimerkin tätä wihollifta wafstan meidän Sodafam:

Enfiiri, ej hän andanut iziäns tyhmäfi ja tar-
pettomafsi fotaan tämän wiholliften cansa, waan hän odot-
ti niin caurwan kuin Jfa Hänen lähetti fiifen; sillä hän oli nyt
hilian Casteefa Jordanifa woideldu Pphällä Hengellä, jolda
hän wietin Corpeen, jofa hänelle nyt Jfäädä oli walmifsettu

fiiceiy

The Soida.

r. Ei hän
anna ihteis
tyhmäfi
fotaan.

Sodan plasi ja paikka. Ja niin siis ei tämä ollut joku oma tyhmä rohkeus Jesurelda, vaan Isän Cuuljaisuus, joca Hänen waadei tähän campaureen Verkelen cansa, jolla niin Isä tahdoi, että Jesuren piti ensiri ikänäns cuin omassa Personasans sotiman Verkelen cansa, waieka cuitengin Christuren coco elämä sitengin ei ollut muu, cuin Verkelen toitten särkemisen ja cufistaminen.

2.
Käyttä Naamattua soita aseherens.

Toiseri, Käytti wap Jesus tässä Hänen sota aseherens, Zengen miekkaa, nimittäin Jumalan Sanaa ja P. Raamattua, niin cuin sitä wahwinda ottaa ja miekkaa tätä julma wihollista wastan. Ja koska hän Pirulda ylllytetän johon gun sopimattoman asiaan, niin hän cohta edes otta Naamatun händä wastan, josa hän tahdoi Isäns tahdon aina silmäins eteen asetta jonga jälken hän yrinäns tahdoi käyttää igens. Ja tosin käytti Jesus Naamattua tässä toisin, cuin wihollinen sen teki joca sen wäänsi ja käänsi toisin cuin se oli igensä ja totudesa, waan wap: Jesus aina edesweti Naamatun Hänen oikiasa ymmärryhesäns ja totudesans, eikä siitä miekasta luopunut niin cawan cuin sota päälle seiso, jongatähden myös.

3.
Ei myöditä hänelle.

Colmanneri, ei wap: Jesus myöditännyt tälle wiholliselle yhdesäkän asiaa eli anomuresa, eikä tehnyt Hänen Tahtoans misän, ehkä ei Hänen tarcoituyens näkynyt olewan niin paha, sillä, ensiri, ei se olis näkynyt niin pahari eikä mahdottomari, jos hän olis tehnyt kiwistä Leipä, jolla Jesus olis näkynyt saattawan todistaa Hänen Jumaludestans ja woimastans, niin cuin myös sitten, jos hän olis laskenut igens alas Templin harjalda, olis Hänen tulemisens ja cunnians sen cautta tainnut tulla ilmoitetuyi. Waan niin cuin Isä oli lähettännyt Poicans tosin tunnus merckejä ja ihmeitä tekemän, niin ei cuitengan ne pitännyt tapahuman Pirun kääsyn ja anomuren päälle, eikä hänelle cuuljaisuideri ja mielisuostori, waan ainoastans silloin koska Isän ja Hänen oma Tahtons niin waadei. Joca myös oli se paras Sodan ja Campauyen muoto, ettei hän andanut saatetta igians pois Isänsä tahdosta ja Cuuljaisuudesta.

4.
Waan aja tacaperin ja woitta.

Weljännexi / Tässä Järjestyhesä siis wap: Jesus myös nyt Njoi tacaperin ja woitti wihollisen, Jumalan Sanaan

nan kautta/ jongatahden hän myös wijmeisellä rupemisella cosca Satan tahdoi wietellä Hänen rucoileman händäns sano hänelle: **Mene pois Satan: sillä kirjoitettu on: Sinun & Raas Jumalatas sinun pitä cumartaman/ ja händä ainoata palweleman.** Jolla hän myös Ujoi wihollisen coconans pois tyköns, ja jätti meille Hänen urhollisuuden ja sotans muodon esimerkiksi ja seuramiseksi, niin kuin Gideon teki Hänen sotamiehilensä: **Mitä minä teen/ tehkät myös te.**

Deut. 6: 13.
Eug. 10: 20.

Duom. tit.
7: 17.

Ja waikka tosin nyt wap: **Jesus** tässä woitti ja taaperin löi Hänen wihollisensä, niin merkiksemme me tässä cuitengin vielä sen, että tämä yllise woitettu wihollinen on sen wuori jälkeen woiuonin niin häwyöin, että hän vielä sittengin kertoi Hänen askelelensä ja päälle carcamisensä, niin kuin hän myös teki wap: **Jesus** suren cansa, cosca hän sitten jälkeen, Hänen wäliscappalittensä pahain ihmisten kautta ylös nosti ja saartoi wap: **Jesus** suren päälle coco Hänen waelluxensä aicana monda Rärsmistä, waiwaa ja itse cuoleman, jonga cuoleman kautta, ehkä Satana tässä jo luuli woiuon saanens, wasta Perkele coconans tuli yliwoiteturi, ja hän cuolemans kautta huetti sen jolla cuoleman walda oli/ se on **Perkelen.** Jota woittoa **Jesus** vielä nytkin, waikka hän on **Taiwaseen** astunut Hänen näkywäisen menons puolest, joca väiwä Hänen uscowaistensä seasa harjoitta tämän Hänen ja meidän ylönn annetun wihollisem **Perkelen** päälle, hamaan maliman lopun asti, cosca tämän wihollisen wasta Hänen wijmeisen duomions ja rangastuxensä alle pitä käymän ja menemän uancaikki-
sudefa.

Hebr. 2: 14.

Wijdenneri/ Tämän woiton päälle sitten ne **P. En-**gelit tulit ja palwelit händä. **Ej** ne **P. Engelit** tarwinnet tässä **Sodasa** autta **Jesus**ta, sillä Hänen piti yrinäns sotiman ja woittaman: Hän oli cans vielä alendamisensä **Säädyssä** josa ej hän tahtonut harjoitta Hänen **Jumalallista Majestetiäns**, jonga jälkeen **Engelit** aina owat welcapät palweleman händä. **Baan** Hänen piti nyt vielä oleman alembi ja wähembi **Engelitä.** Mutta cuitengin niin kuin wap: **Jesus** wälissä Hänen alendamisensäkin aicana ilmoitti jongun **Sätehen** Hänen **Taiwallisesta Majestetillisyydestäns** ja **Cunniastäns**, niin hän myös nyt anda niiden **P. Engelin** **Palweluxen** kautta tulla Hänen **Cunnians** ilmoiteturi, joca toiwottawat onnee Hänen woitton

5.
Engelidä
palwellan.

Hebr. 2: 9.
Pl. 3: 6.

Suomen

ylise, ja Jsa cans osotta Hänen mielisuosions tämän woiton
ylise, koska hän lähetti ne V. Engelit händä palweleman ja
rucoileman.

Nijn kuin siis nyt, ej Christuren ainoastans pitännyt näin
totiman Perfeleen cansa, mutta me olem myös saman callai-
seen Sotaaan eukutut: Ja meidän pitä täsä seuraman Chris-
tusta, sekä ike Sotimisen muodosa, että Urhollisuuden osot-
tamisessa, jos me tahdom woiton päälle päässä, ja wijmein
Cunnia: Eruunun käsittä: Nijn sentähden me siis tahdom
nyt meille opiri ja seuramiseri tästä merkitä vielä seurawai-
set asianhaarat:

Meidän
Sotam
Perfeleen
cansa:

Luc. 12: 51.
Josa mei-
dän pitä tie:
tämää /

I.
Että Chri-
dän Chri-
stillisydem
on alins-
mainen So-
ta.

Pl. 120: 8.

Ensiri / meidän pitä tietämän ja muistaman se, että
meidän Christillisydem on yri alinomainen Sota ja riista/
joca on Synnistä alcuns saanut josta meidän pitä Sodan kautta
nyt nykyisen tilan jälken pelasteturi tuleman. Jonga tähden myös
ike Kristus sano hänestäns: en minä tullut rauhaa lähettä-
män maan päälle, mutta eripuraisuutta. Se on, waikka
minä ike työsä olen se totinen Rauhantekijä, joca toimitan Rau-
han Jumalan ja ihmisten välillä, joca ikens cans vielä ulos käy-
misessä osotta koska caicci saawat nähdä että Jumala on Sowi-
tettu ja wiholliset woitetut, niin cuitengin niin muodoin kuin So-
ta vielä päälle seisoo, ja wiholliset vielä woiton perän taistele-
wat minun cansani, niin ej sijtä taida muuta tulla kuin eripuraisuus
ja riista; erinomattain koska minä tahdon minun Rauhani jaccaa
minun lapsilleni niille Uscowaisille, joca ej sotwi yhteen tämän
mailman rauhattoman ja wihollisen alle annetun elämän cansa,
niin eripuraisuus ja Sota sitä enemmän ylbyy ja caswaa; niin
ettei ainoastans mailma wihaa ja wainoo niitä Jumalissa heidän
rauhallisen ja pyhän elämäns tähden, mutta myös Pää wihai-
mies Perfele teke ne totiset Christityt enemmän ja enemmän
rauhattomari sekä sisällisesti että ulconaisesti, sengintähden että
hän saisi huoneens rauhas pitä, niiden tykönä jocca mielelläns
händä palwelewat. Jongatähden siis meidän pitä tämä asia wi-
riästi muistaman ja tämä Sota aina eteem asettaman, ja ei
pettämän isiam sencallaisilla ajaturilla: Kristus on Rauhan
toimittanut / ja wiholliset woittanut / sentähden ej ole
mitän waara enämbi. Totisesti joca ainoastans niin, ajattele,
hän

hän picaisesti pettä iheens, eikä warusta oikein iheens wihollistans wastan / ja koska Perkele carka Hänen päällens, niin hän wasta huomaise ja näke mikä woima hänellä on rauhattomutta ylös nostaa ja caiken omantunnon Rauhallisuuden ufiasti cufistaa ja maahan lyöä. Sillä waicla tosin JEsus on meille Rauhan tois mittanut, ja caieki Jumalan lapset totifesti owat Rauhasa ja Sowinnoa Jumalan cansa, Pirun pää myös on Christurelda totifesti murrettu ja särjetty, ja Synädi pois otettu, niin cuitengin niin cuin Piru ej wiela ole coconans ulos heitetty Hänen wijmeisen duomions alle, Perisyndi cans wiela asuu Jumalangiin lapsisa, josta seura että Piru ikänäns cuin Hänen hännälläns alati wiela nyt wahingoitta ja monda haawoitta, ja synnin himon ylös nostaa Jumalangiin lapsisa että kiusaman, wietteleman ja sitten peljättämän heitä, niin caikista näistä ej taida muutoin cuin yri alinomainen riista rauhattomuus ja Sota nostaa Pirua ja Synädi wastan, niin että siis coco Christillisyys ja sen totinen harjoitus, ej ole muu cuin yri alinomainen Sotiminen näitä wihollisia wastan, joita ej pidä ennen lassettaman, ennen cuin he tulewat ristin nautituri cuoleteturi ja woiteturi; ja me taidamme sanoa Paualin cansa: Minä olen hywan kilwoituyen kilwoitellut / juorun päättänyt / ja uscon pitänyt.

2 Tim. 4: 7.
1 Cor. 9:
25 -- 27.

Toiseyi / jos me tahdom oikein walmista ikem tähän sotaan, niin meidän pitä tietämän ja tutkiman, cuinga wiccas / wäkewä, Paha ja Säwyrtöin Wibamies meillä on / jota wastan meidän pitä sotiman: Me jo edellä käywäissis cuulimme Hänen wihaisen ja myrkillisen Luondons, sentähden meidän myös pitä Hänen petorens ja wäsymisens oppiman oikein näkemän ja tundeman, sillä ej sinä wiela kyllä ole, että me ai noastans sen tiedämme, että hän kiusaa ja yllyttä ihmisiä julki syndeihin, warcauxiin, juomisiin, huoruteen, murhaan ja muoihin seneallaisiin, waan hän on jo nyt wiccammaxi ja salaisemmaxi tullut Hänen konseisans koska hän näke sen ettei hän caiccia saa wietellyxi ulconaisiin julki syndeihin, sentähden hän kyllä ihmisten tykönä kärsi sen ulconaisen Jumalan palweluyen muodon ja suuren teco pyhyden, että hän sen peitten alla sitä enämman harjoittais Hänen petostans ihmisten sydämmessä, ja saatmais heitä niistä salaisimbis syndeisä sitä enämmän racastaman, joi-

2.
Mikä wihollinen meillä on;

ta mailmasa ei muutoin syndinä pidetä eikä rangaista, kuin ovat mailman ja riekouden raskaas, turhan cummian pyyhds ja ylöpeys, wiha, coston pyyhds ja fencallaiset. Cosca hän saapi jonkun näistä hallikeman ihmisen sydämmesä, niin hän on kyllä silloin jo woittanut, ja kärsi kyllä sen ulconaisen Pakweluxen ja tecopyhyden hänesä.

3.
Sota aseita
walmista
man:
Jumalan
Lundo.

Colmanneyi, pitä meidän walmistaman igellem Sota aseita. Joista se ensimmäinen on; että me toimittamme igellem yhden Perustetun Tiedon ja Tunnon Jumalan Sanasta; niin että me tiedämme, millä me taidamme wahwista meidän Uscom kiusauren alla, ja cans totisesti ylike woitetulla omalla tunnolla tiedäm mitä me Uscom. Sillä cosca esimerkxi, Perkele kiusa meitä epäilyheen meidän oikiaasta opistam ja religio-nistam, ja sano että meillä on wäärä oppi, cuinga me taidamme silloin aja Hänen tacaperin, cosca ei meillä ole perustettu ja wahwa Tieto Jumalan Sanasta ja sen Totudesta? jonga cautta aiwan monda tyhmä Sielua on tullut wäärään oppijn saatetuxi ja wieteluxi, ettei heillä ole ollut oikia wisiys ja ylioittamus Jumalan Sanan walkeudesta ja totudesta heidän Sydämmesäns, eikä ole coscan andanet igellens aicaa oikein sitä asiaa juresta cakella ja tutkia, josta Piru heidän helposti taita Uskota, ja lykätä caikinaihsin epäuseihin, taicaurijn, noitumuxijn ja suruutomaan useallureen synnifans Jumalan armon päälle. Niin myös cosca Piru ylyttäisäns ihmistä johongun syndijn, teke synnin niin ihanaxi, keriäxi, makiäxi ja tarballisepi jota ne suuretkin mailmasa ilman pelwota harjoittawat, cuinga tietää ja taita ihminen täsä Pirun tacaperin ajaa, cosca ei hän wielä ole tullut näkemän Synnin cauhistusta ja duomigewaisa woinzaa, Jumalan Sanasta ja Christuxen Pijnan angarudesta, ja niistä julmista rangaisturista jotea caiken Synnin päälle wältämättömästi seurawat? totisesti on tämän petoren cautta Perkele aiwan paljon woittanut ja wielä nyt woitta ihmisten tyföinä, ettei he tunne eikä tiedä Syndiä pitä niin pahana ja cadottowaisena cappa-lena kuin se igesäns on, eikä ole ikänäns oikein perän cakonet cuinga raseaasti ja hiemuisesti Jesuxen piti rangaistuxi ja cuoletuxi tuleman ainoastans wierasten syndein tähden jotea Hänen päällens olit joutunet. Niin wielä myös, cosca Perkele taas toi-

fial

fialda niitä heikoja ja omalda tunnolda rasitettuja sieluja kiisaa ja wiettele epäilyreen, ja teke heidän syndins suuremmari cuin Jumalan armon ja Jesuren ansion, ja niin tucki kijnmi sen murhelliisen sielun edestä caicki armon osat ja lähreet, cuinga taita yri sen callainen sielu taas täsä pois ajaa Perfelen, cosca ej hän tiedä wifisti, misä Järjestyresä ja ordningisa hän taita olla wisi ja wahwa Jumalan armosta ja Sowinnosta? totifesti, mikäs konsti on yhtä asetoinda ja tyhjää ihmistä tarcoitta ja häwittä? kyllä yri Usetoin mies pian maahan luoddän. Sentähden siis joca tah to tämän hirmuisen helwetin hengen ja wihollisen päälle päästä ja sen woitta, Hänen pitä hamasta lapsudestans cocooman igellens caickinaisia wahwoja asehita, joita kyllä löyty N. Raamatusa ja Jumalan Sanasa: jongatahden myös, niin useim-cuin me luemme Raamattua, taicka cuulemme Saarna, niin meidän pitä ajatteleman, että se ja se Raamatun Sana ja paicka jonga minä nyt siinä näin eli cuulin, tule minulle tarperi minun sodasani Pirua wastan, taicka ojemmurexi, eli waroituteri, eli lohduituxeri ja Useon wahwistuxeri, cosca minä sen oikein käytän ja muistosa pidän. Ja niin cuin siis yri perustettu Jumalan ja Hänen Sanans Die-to ja Fundo, on yri wälttämäröin ase ja Kilpi tätä wihollista wastan, ilman jota ej taida yhtän Useo eikä Useallusta olla Jumalan tygö joca sitten ike Sodan toimituresa se lähisiin aset pitä oleman; niin on se callis Xucous myös yri suuri Taitwan Use ja ota tätä wihollista wastan, jolla me taidam saada Jumalalda yhden erinomaisen lahjan, armon ja woiman että näkemän tämän wihollisen petolliset nuolet, ja niitä taitaman wewollifesti cohdata ja pois poista. Sillä wanburscan Xucous woi paljon/ cosca se totinen on.

Ueljännexi, Pitä meidän aina ottaman wisi ja wiriä waari igestäm ja meidän luonnostam: meidän pitä wisusti tutkiman ja coetteleman, mihingä syndiin meidän luondom enimmitten on taipunut, sillä tämän päälle se cawala hengi parahiten cako ja tarcoitta. Sentähden coettele jos sinä olet taipunut taicka ahneuteen eli ylpenteen, eli haureuteen, eli warcauteen, eli juopumiseen, ja mihingä sinä näistä tunnet luondos parahiten mielistywan, niin pane iges myös enimmitten sotaan sitä syndiä wastan, ja älä salli sille walda, sillä silloin sinä so olet wligewoitettu ja wihollisen kidasa. Ja niin cuin Werkele myös

R F F F

aset

Useo.

Xucous!

Jac. 5: 16.

4.
Waari iges-
stäm otta-
man.

asetta hänen nuolens ike cungiin Säädyn jälkeen josta ihminen elä, niin pitää myös ihēcungiin walppaan Christityn tästä cakoman eteens; yri Duomari ettei hän langeis ahneuteen ja wäärtyteen, johonga hänellä erinomainen tila ja kiusaus on ike wirasta: Yri Saarnamies, ettei hän langeis ylpeyteen ja oman hyödytyrens ekimiseen: Yri Cauppamies, ettei hän langeis ahneuteen ja wärän tawaran himoon. Ja niin edes päin, totisesti joca näin walpas ja yri wacainen on Hänen Christillisydens cansa, han saapi huomaita cuinga sunaturi ja woimalliseri Jumala Hänen teke Hänen wihollisians ja caickia waaroja wastan. Sentäh-

Mat. 26: 41.

5.
Wälttämän
tilaa wa-
raan.

Syr. 3: 27.

Wijdenneyi / jos me tahdom olla onnelliset meidän so-
dasam Perkelettä wastan, niin meidän pitää myös wälttämän
caickia waaroja ja wahingon tiloja parahudem jälkeen, niin
ettenme me anna isiäm tyhmystä rohkeudesta johongun tarvet-
tomaan waaran ilman cukumusta. Sillä joca näin ike waaraan
mene, se siinä cans hukku, oman syynsä ja päänsä cautta. Ja
niin cuin me kyllä tiedäm meidän heikkouDEM, niin pitää meidän
cans wälttämän kiusauria ja kiusauren tiloja johongun syndijn,
ja niistä wastan Jumalata rucoileman, ja pahoja seuroja ja Juma-
latoinda cansakäymistä wälttämän, josta syndiä ilman häwyttä
harjoitetan. Mutta jos Jumala ike johdatta meidän Corpeen
Hänen Hengens cautta, ja salli kiusauret meidän päällem lange-
ta, niin hän ike cans culietta meidän onnellisesti, niiden läpise,
sillä hän on uscollinen joca meidän cuginut on, eikä anna su-
remman kiusauren ja cuorman meidän päällem tulla, cuin me
woimma canda ja ylike woitta. Jaa, me silloin totisesti woi-
tamme, sillä me seisomme meidän laillisesa cukumisesam, possi-
sam, ja Järjestyresäm, josta Jumala on luvannut meitä autta
ja Engelitten wartialla tutea caickia wihollisiam wastan. Mut-
ta joca omasta tyhmydestä ja ylpeydestä ja turhan cummian pyyn-
nöstä anda isens waaraan ja sotaan, hän siinä syyttä hukku,
niin cuin Joseph Zacharian poica ja Azarias Päämiehet, cosca
he cuulit Judan suurista töistä, sodasa, niin he cans oman Cum-
nians pyynnöstä ilman pacotta menit sotiman ja lupaisit lyöda
pacanat, waan cosca ej heillä tähän yhtän cukumusta ja kääköä
ollut, niin he ike tulit pacanoilda lyödyri ja hirmuisesti häwites-
tyri.

1 Maccab. 5:
56 -- 60.

tyri. Ja niin siis joca tahto wälttää Syndiä ja kiusauria, Hänen pitää myös wälttämän Synnin tiloja, ja niistä paikkoja ja niistä ihmisiä, joisa ihmisen sydän taita pian tulla wietellyri ja wahingoon saateturi.

Suudenneri, pitää erinomattain ihcingin Christilli-
sen sielun, wälttämän caickia ehdollisia Syndejä: sillä niin usein cuin ihminen ehdoftans ja miehelläns teke Syndiä, niin hän ej ainoastans ole silloin jo wiholliselle Perkelelle andanut coco woittoa käteen, mutta myös hän sillä ja sen cautta coconans teke igens alastomari Hänen asehistans, heiconda igens ja cadotta pois caiken woimans: ja niin anda Perkelelle caicki suiget ir-
ti ja wallalle Hänen päällens, että hän sitten saapi culjetta ja lykätä händä trappu trapulda yhdestä synnistä niin toiseen, yhdestä askelesta niin toiseen, niin caurwan että Hänen wijmein täyty langeta ja waipua sijhen cuoppaan, josta ej enä pyörtämystä ole. Sillä cosca Piru ensist, saapi ihmisen yhtä Syndiä racastaman ja hywänä pitämän, niin hän sitten kiusaa Hänen sitä racastettua Syndiä ize työsä tekemän ja toimeen saattaman: cosca hän on saattanut ihmisen sitä Syndiä tekemän, niin hän sitten ylllyttä Hänen sitä sama syndiä Ustiaasti tekemän, että se tule hänelle harjoituxeri ja rawayi: cosca hän on sitten saattanut Hänen Tawan ja harjoituxen tähden usiasti yhtä Syndiä tekemän, niin ej se hänellä silloin enämbi ole työsä että saada tämä Tapa sen ihmisen tykönä Tarpeyi, niin että sen wiheliäisen ihmisen nyt jo täyty tehdä tätä Hänen tarwallista Syndiäns tarpellisesti ja wälttämättömästi, sen wanhan Tawan ja harjoituxen tähden; Ja cosca Hänen näin täyty tarpellisesti nyt Syn-
diä tehdä, niin Hänen cans sitten täyty tarpellisesti cuolla/ Sillä Synnin palcka on Cuolema. Uch! sitä waiwaista Sielua, joca igens näin anda Perkeleen objain ja cableitten alle, ja siinä mene nähtävästi cadotuxen cuoppaan ja pohjattomaan mereen. Uch! siis, waltwocat ja rucoilcat, ettette langeis kiusaureen, ja wijmein jancalcikiseen hätään.

Seizemänneri. Mitä nyt ize Sotaan ja sen toimienykeen tule, josa Perkelettä wastan pitää urhollisuus osotetaman, cosca hän taicka Sisällisesti ilman walicappaleita pahain ajatusten sijälle andamisella, taicka Ulonaisesti mailman pahen-
nusten

6. Ja ehdol-
lissa Syn-
dejä.

Esiko tästä
Ustiaasti 1.
Sunnunt.
P. Colmiks
pidemmeltä
dä.

7.
Ise Sodassa
pitä aseita
vikein käy-
tämän:

Sanaa.

Eph. 6:
10-17.

nusten ja esimerkein kautta kiusaa ja viettele meitä johongun syn-
dijn: Niin meidän pitä, Ensi, oikein ja toimellisesti käy-
tämän wälkappaleita ja Sota aseita, nimittäin Jumal-
lan Sanaa ja Sacramentejä meidän hywärem. Tästä P.
Pawali merkkillisesti sano: Wijmein, Kadat weljeni, olcat
wäkewät **HLKrasa** / ja hänen wäkewydens woimasa.
Pukecat päällen caickt Jumalan Sota aset, että te Per-
kelen carwalita päälle carcarnisia woisitta wastan seisoa.
Sillä ej meillä ole Sota liha ja werta wastan, waan
Pää ruhtinoita ja waldoja wastan / Mailman **HLKroja**
wastan / jotca tämän mailman pimeydes walligewat: Pa-
hoja Hengia wastan Taiwan alla. Sentähden, cosca teillä
sencallaiset wiholliset owat, ottacat caickt Jumalan Sota aset /
ja warustucat niillä teidän, että te woisitta pahana päiwä-
nä, cosca Piru saapi wallan teitä kiusata, ja kyllä aseita tar-
witan, wastan seisoa, ja caiktis asiois pysywäiset olla /
niin cum wahwasti perustetut teidän Tiedosan ja Uskosan: Sen-
tähden siis, niin seisocat wyötetyt cupeista Totudella, et-
tä te oletta wacuutetut Jumalan Sanan totudesta, ja wahwat
teidän Tiedosan, Ja wanhurscauden rindaraudalla puez-
terut, se on, että te oletta osalliset Christuxen wanhurscaudesta
ja Syndein anderi saamisesta Uscon kautta, ja että myös tei-
dän elämäne wanhurscaus ja hywä omatundo todista teidän Us-
kosten, Ja jalaat walniyi kengitettyt, saarnaman Rauhan
Ewangeliumita, että te oletta urholliset Perkelen kiusausa ja
pehätystä wastan, Ewangeliumin Sanasa, turwaman ikenne
sihen Rauhaan ja Gowindoon joca on teille tapahunut **JE-**
suresa Christuresa, jonga osallisuteen te myös siinä P. Castee-
sa oletta ylös otetut ja siinä Jumalan Lapsixi eroitetut Pirun
wallan alda, niin myös sitten siinä P. **JE**suxen **U**rhollisesta
teidän **JE**sureen wielä kiindämmästi yhdistetyt ja omistetut, jo-
ta armo ja oikeutta olcat aina ja enimmitten kiusauxen aicana
walmit julistaman ja saarnaman, ja Perkele sillä coconans pois
ajamar: jolla ej enämbi ole osaa Jumalan osteruisa Lapsisa.
Totisessi, joca näin käyttä hywärens Jumalan Sanaa, sitä P.
Castetta, ja sitä suura lastenoikeutta joca meille siinä annettu
on, ja sitä P. **U**rhollista josa **JE**sus erinomaisella siteellä oman
ruumins ja werens kautta sitoo ja yhdistä meidän ikehens, hä-
nel

Sacramen-
tejä.

nellä ej taida olla waara jostakan langemuksesta wihollisen kius-
 sauren alla, waan nämät owat yri wahwa Linna josa hän taita
 turwasa asua ja olla. Erinnomattain cosca me siinä siwusa oikein
 käytämme hywärem ja awurem sitä callista Uscon kilpee, joca
 on. Toiseri / se wälttämätöin wälicappale ja Sotaase meidän
 puolestam, että me wahwalla Uscolla ja Uscalluyella tur-
 waamme igem Jumalaan ja Hänen Lupaurijs: sentäh-
 den P. Parwali wielä täsä edes päin sano: Mutta caikis,
 nimitäin näisä edellä käyväisissä wälicappaleissa ja niiden käyt-
 tämisessä, ottacat Uscon Kilpi / jolla te woittra sammutta
 caikis sen ruman tuliset nuolet / ja ottacat Päähän Nutu-
 den rautalacki ja Hengen miekä joca on Jumalan Sa-
 na: niin että cosca ne caikis yhteen tulewat ja me Nutudem wä-
 licappaleita Uscosa nautikem, niin ilman caikia epäilystä ja pel-
 wota Virun tuliset nuolet caikis tulewat sammutetuxi ja woimat
 tomari tehdyri. Sentähden siis, meidän pitä tietämän coetela
 la sen, jos me totisen ja Catumuresa waicutetun Uscon cautta
 olemma Jumalan armosa ja Sovimosa? jaa, cuinga totinen
 ja wahwa meidän Uscom on, se kyllä tule ilmi raskaisten Kius-
 sausten alla, sillä siinä Uscoo oikein coetellan ja kysytän: jolla
 on se totinen Nutuarekewa Usco, nija cuin se meille Toisena He-
 luntaipäiwänä maalatan, hänellä myös on totinen woitto ylige
 Hänen wihollisens, mutta jolla ainoastans yri cuollut Usco ja sen
 tyhiä warjo on Jumalattoman elämän siwusa, niin se myös
 saatta Hänen häpiän ja wahingon alle sekä kiusauren alla että
 sitten ijancaikisestii. Sentähden siis wielä: Seisocat wastan
 wahwat uscosa. Walwocat / pysytät Uscosa, oleat ur-
 holliset, oleat wahwat. Sillä joca Usco / ej Hänen pi-
 dä peljästymän.

Uscoo.

v. 16.

1 Pet. 5: 9.

1 Cor. 16:

13.

Efa. 28: 16.

Colmanneri, yri Siunattu wälicappale ja Sota ase
 tätä wihollista ja Hänen nuolians wastan on, se Callis Ru-
 cous, jota yhden Christityn Sotamiehen pitä harjoittaman igens
 alati ja joca hetki käyttämän Hänen hywärens: Sillä tämä
 Sucu ej mene muutoin ulos, cuin Rucouyella ja Paastot-
 la. Sentähden P. Parwali myös wielä samasa edellä nimit-
 tsyä paieasa meidän Sota asertem secaa lukee ja nimittä sen cal-
 lijn Rucouren ja sano: Ja rucoilcat joca aica caikella rucouile

Rucousta.

Mat. 17: 21.

Eph. 6: 18.

misella ja anomisella Hengessä / ja siinä walwoat kaikella ahkerudella ja rucouyella. Totisesti, joca on wiriä Rucouilla uscosa, hän taita ilman pelwota olla wahwa Hänen Jumalans Siipein alla alati, ja jos ihmiset vielä nyt käyttäisit Uscon Rucousta niin toimellisesti, niin ahkerasti, niin yhteisesti ja niin haulisesti, kuin ne wanhan aikaiset ihmiset ja ne ensimmäiset Christityt sitä harjoitit, niin Jumala ihmisille iloksi ja mielen nouteri vielä nytkin tekis suuria ihmeitä ja tunnus merkejä sen kautta Hänen nimens julistamiseri ja kaikkein rucoulijitten ylös kehoittamiseri ja wahvistuxeri heidän uscosans. Merkkillisesti puhu se W. Jacob rucouren woimasta ainoastans niiden Sairasten cansa, ja sano: Uscon rucous paranda Sairan: tunnustacat toinen toisellen teidän ricoren, ja rucoucat toinen toisenne edest, että te terweyi tulisitta. Wanhurscan Rucous woi paljon, cosca se totinen on. Elias oli ihminen niissä haluisa wicapäää kuin melin / ja hän rucouli rucouyella, ettei pitänyt sataman: ja ej satannutcan maan päälle colmena wuotena ja cuutena Cucautena. Ja hän taas Rucouli / ja Cairwas andoi sateen / ja maa caswoi heidelmäns. Samalla muoto on myös Rucous yri woimallinen walicappale kaikisa muisa tarpeisa, cosca se oikein käytettäisiin ja pidettäisiin.

Pysyväisyyttä.

Ueljänneri / meidän pitä nämät meidän Sotaaseen niin tasaisesti käyttämän ja niissä niin liekumattomasti kiinni pysymään, ettemme me coscan anna myöden meidän wihollisellellem wähiminäskään asiassa ja yllytyesä / waan olemme pysyväiset meidän walpaudesam: Sentähden se seis: seisocacat wastan wahwana. Wastan seisocat nimittäin alati ja pysyväisesti, Perkeleettä / niin hän teistä pakene. Sillä hän tahto meit sinuun suucutta, sielun murhat ja hucutta. Waan kändymisellä ja hiljaisuudella, te tuletta auteturi: hiljaisuudes ja toiwos te wälewäxi tuletta.

1 Pet. 5: 9.

Jac. 4: 7.

Esa 30: 15.

1 Cor. 15: 58.

Muitten ihmisten neuwo ja apua.

Wijdenneri, on cans tarpeellinen tässä tilassa ja siurfausten alla, että me lysymme ja otamme neuwo ja apua muilda Christillisildä ihmisildä ja Cansa weljildä ja käyttämme Saarna miesten ja muitten Jumalisten ihmisten esirucousta ja neuwo meidän hywärem ja arwurent. Sillä woi sitä yri

yrinäistä cosca hän lange, cuca Hänen ylös autta? Sentähden P. Pawali myös waati Romareilda tätä apua ja sano: kilwoitelcat minun cansani Rucouris minun edestäni Jumalan tygö. Jongatahden myös nijden suurten hengellisen kiusauksen alla, joita Jumala tunde tapelliseri wälistä läbertä Hänen lastens päälle, heidän nöhyttämiserens, ylösherättämiserens u-neljaifudesta, ja muittengin ihmisten esimerkxi Ja kehoituxeri, nijnsilloin ej se ole soweljas että aina racesta yrinäisyttä josa Viru saapi tilan että sitä enemmän kiusata ja peljättä, waan pitä egimän Jumalisten ihmisten cansa käymistä neuwoa ja lohduitusta. Wiimeiseri, cosca me näin caiehta näitä wälicappaleita ja Sotta aseita käytämme, nijn taidamme me cans yhden urhollisen woiton cansa pois wiifata ja ajaa Perkeleen, nijn cuin P. Lutherus sano: Cosca Viru kiusa usiasti nijtä Jumalisia paboilla ja pilcallisilla ajaturilla Jumalata wastan, nijn sinun pitä cohta hackaman wastan ja sanoman Jumalan edes: Uch! ej se ole minun ajatureni nijn, waan sinä Jumala näet minun sydämmeni pohjaan, että minä sinua cunnioitta tohden, ja cuinga pahaa se minulle teke, että minä rasitetan näin häpiälisildä ajaturilda, joteas tahdoisit JEsuren tähden anderi anda. Ja nijn cuin taincailaiset pahat ajaturet, ej ole ihmisen tekeminen, waan kärsiminen wastoin tahtoans, nijn taidat sinä myös Christuren cansa anda Perkelelle lyhyen wastaturen ja eron: Mene pois Satan. JEsus on sitä warten tullut mailmaan, että Perkeleen töitä särkemän. Tästä nyt seura

Rom. 15:30.

Ja woittaman.

I Joh. 3: 8.

Cahdeyanneri, että me sen saadun woiton Perkeleen päälle oikein käytämme Jumalalle cunniaxi, ja meillen pysyväiseri hywäxi: johonga tule taas, Ensiri, että me Riihtämme Jumalata sydämmellisesti Hänen armonis ja annettun woiton edestä, sillä meidän oman woimam cautta nijn me elisimme ainakin huckunet, sentähden Riihtos oleon Jumalan, joca meille woiton andanut on meidän HERRan JEsuren Christuren cautta. Ja jota suurempi kiusaus on ollut, ja heicombi ihmisen, sitä enemmän pitä tundeman HERRan armon ja hywyden suurus händä cohtan, ja sitä cunnioittaman ja ylistämän. Toiseri, pitä meidän jälken woiton, caiekella muodolla wälittämän Suruttomutta, jolla me caiken woiton jälkens

8.

Woiton peräst pitä. Riihtämän Jumalata.

I Cor. 15: 57.

2. Wälittämän Suruttomutta.

tai

Luc. II: 24.
25. 26.

taidamme turmella: Sillä cosca se rietas hengi lähte ihmisest / niijn hän waelda carkeita paikkoja, egi lepo: ja cuin ej hän löydä / niijn hän sano: Minä palajan minun huoneeni josta minä läyin. Ja cuin hän tule, löytäkään sen luudilla lacastuyi ja caunistetuksi, se on, joutilansa uneliaisuuden ja suruttomuuden macawan, silloin hän mene, ja otta cansans seigemän muuta händäns pahembembata benge, ja cuin he sinne tulewat / asuwat he siellä: ja sen ihmisen wijmeiset tulewat pahemmaksi cuin ensimmäiset. Erinomattain on meillä monda esimerkkiä sen päälle, että moni joca on ollut murhellinen ja wairwutta murhen hengelmä rascabilta ajaturilla, sitten jälken cosca hän on woittanut Hänen murhelliset ajaturyens, tule jälkens sitä suruttomammaksi, ja heittä igens racastaman tämän mailman turhutta, coreutta, menestyttä ja iloista elämästä, niijn caurwan että hän wijmein coconans tule mailman callaiseri ja lapseri, ja on kyllä wapaa caikesta hengellisestä murhesta, jonga cautta Hänen tilans on paljon pahempi sitten cuin ennen, ja hän on cadottanut pois caiken sen endisen woittons hedelmän ja hyödytyksen, ej ilman suurta wahingotans ja cadotuksen waaratta. Sentähden siis, cosca me olem Jumalan armon cautta yhden woiton saanet meidän wihollisem ylige, niijn meidän pitä tietämän se, että tämä wihollinen tule jälkens ja kersoi wielä affelens; jongatähden meidän pitä alati uteen sotaan händä wastan meitä walmisna pitämän, niijn että me joca päiwä harjotamme meidän Uscoom Jumalan Sanan wiiriällä lukemisella, Sacramenttein mahdolisella nautikemisella, Rucouxella, ja Pyhällä Raitiilla ja Jumalisella elämällä, totisesti se joca tätä ej tee, eikä seisso tässä Järjestyksessä liikkumatoisena, hän woitetan jälkens wiholliselta, ja Hänen wijmeisens tulewat pahemmaksi cuin Hänen ensimmäisens. Colmannexi / on meidän welwollisudem cans jälken saadun woiton, että me wahwistam myös meidän Cansa welijäm urhollisuteen tätä sama wihollista wastan: sillä joca itse on ollut kiussattu ja coeteldu sodasa, hän sitä paremmin taita ojenja opetta ja lohduuta myös toista Hänen cansawelseens, sentähden wap: JEsus sanoi Pietarille: Ja cuin sinä palajat terran, ja olet niijn woiton päälle pääsnyt, niijn wahwista myös welijäs.

3.
Wahwista:
man miita.

Luc. 22: 23.

Päätös.

Muista kaikista siis, Rakat Sielut, me taas näem, cuinga seka waarallises tilas ja elämäs me elämme tässä mailmasa / josa ej ole muu kuin alinomainen Sota, Campsaus, ristinnauligeminen ja cuolettaminen työnä ja toimittuena, että myös näemme me näistä, cuinga Tarpellinen se hengellinen Uehollisuus ja wäkwys on yhdelle Christitylle Hänen waellusfians: Mailmasa moni pitää sen Sunniana, jos hän taita olla urhollinen ja miehullinen caickia ihmisiä wastan, ettei jocu saa Hänen nenäns päälle coscan astua, niin että jos jocu harkka ja tapaturmainen sanakan tule händä wastan, niin hän suurella wihalla ja costolla sen marya, ja pitää sen suurena häpiänä jos hän ej taida cohta sencallaista ylönasetta wastusta ja wiisimeiseen ropoihin jällens costaa; cusa cuitengin xpi sencallinen urhollisuus on xpi lihan työ ja symillinen coston ppyndö Hänen lähimmäistäns wastan, wastoin Christuren omaa esimerkkiä ja tähtyä. Ej se lihallinen urhollisuus auta mitän siinä sodasa joca meillä on Lihaa, mailmaa ja Perkelettä wastan, waan enämman turmele coco sodan ja estä coco woiton meildä, mutta lään dymisellä ja hiljaisudella me tulemma auteturt, ja hiljaisudes ja toiwos me tulemma wäkwäxt / niin kuin me jo cuulimme äffen sanottawan. Että olla wäkwä ja wahwa Sunnosa, Uscosa, Rakaudesa, Rucouresa ja Kärsimisessä, se on se paras urhollisuus jolla me taidamme caicki wiholliset ylige woitta ja costaa. Mutta joca oman urhollisudens cautta tahto marya caicki mitä hän luule händä wastan olewan, niin hän silloin jo on woitettu omalda Lihalda joca ej ole se wähin wihollinen meille, ja Perkeleldä joca on yllyttänyt Hänen sencallaiseen luvattomaan coston ppyndöön, ja saattanut Hänen paneman igens Jumalan duomio istuimeen, joca ihe tietä ja tahto costaa ja marya caicki mitä mailmas tapahu.

Ach! että me nyt elämme siihen aicaan mailmasa, josa ihmiset owat kyllä urholliset, wäkwät ja wahwat caickia Syndiä, Pahutta ja Jumalattomuutta rohkiasti harjoittaman, ja caickia Jumalan Sanan neuwoja ja waroituxia wastan igens täydellä miellellä asettaman. Walwocat siis ja Rucoilcat / ettet te langetis tiusaureen! jos jollakin mailman ajalla on tarwittu wal-

Mat. 5: 44
&c.

Esa. 30: 15

Rom. 12: 19
Deut. 32:
35
Hebr. 10: 30

pautta ja rucousta, niin totisesti tällä meidän ajallam ne nyt tarvi-
 tan sillä me ilman caikia epäilystä elämme sillä, ajalla josta ike way:
 Luc. 18: 8. **J**esus se meidän Urhollinen woitto **H**Erani sano: **C**osca ihmie-
 sen **P**oica tule: löytäneks hän **U**scoo maan pääldä? **W**iholli-
 nen on wiennyt pois caiken **U**scon ja **U**rhollisuuden ihmisten sydäms-
 mestä, ja täyttänyt ne epäuscolla, Jumalattomuudella ja suruts-
 tomudella. **W**oi maan ja meren asuwita: sillä **P**erkele
 Jlm. kir. 12. astu alas teidän rygönne/ pitäin suurta wiha, tieten hä-
 12. nelläns wähan aica olewan. **N**ijn cuin tämä ilmestys kirja
 on nyi **P**rophetaallinen ennustus kirja **U**den **T**estamentin wijmei-
 sista ajoista, niin näky se pian cuin nähtävästi tällä ajalla, että
Perkele on cuin nyt **c**oconans **w**allallens pääsnyt mail-
 ma wiettelemän ja wainoman/ josa hän melua sekä sen
 7. **P**uhtan **O**pin secoittamisella **C**hristicunnan sisällä, että **J**umalat-
Machricht. toman ja **S**uruttoman **E**lämän nostamisella ihmisten sydämme-
Unschuld. sä ja menosa: **J**os me cahelemma sitä **P**yhää **E**wangeliumin
Ad Anno **O**ppia meidän aicanam, niin tosin meillä on wielä suuri syy
 1704. kijttä **J**umalata sen armon edestä, että **H**änen **W**alkeudens lois-
 ta meidän seasam siinä yhteisessä **S**unnusturessa, ja **R**aatatusa,
 niin myös **S**aunihisa Kirjoisa, ja **S**aarnoisa. **M**utta cuiten-
 gin on se yhteisesti nähtävä asia ja walitus, että sen oikian wal-
 keuden totinen **S**undo ja ymmärrys on airwan harwan ihmisen
 sydämmessä ja sielusa, niin cuin esimerkiji: me kerseämme syytä,
 että me nyt olemma waypaat **P**arwin pimeydestä ja erytyrestä si-
 nä suuresa **U**scon **A**rticuluressa, yhden ihmisen wanhursecari teke-
 misestä **U**scon cautta **J**Esuren päälle, josa **P**arwilaiset opettawat
 ja uscowat, ettei ihminen tule ainoastans wanhursecari **J**uma-
 lan edes **J**Esuren **A**nsson cautta cosca se **U**scolla wastan ote-
 tan ja omistetan, waan siihen tarwitan wielä cans meidän hy-
 wät **E**yömmie ikänäns cuin awuri; waan me uscomme, et-
 tä me tulemmie wanhursecari ainoastans **J**Esuren **A**n-
 sion cautta **U**scosa ilman meidän **T**öittäim, mutta hy-
 wät **T**yöt owat ainoastans **U**scon **h**edelmät ja kijoilli-
 suden harjoitus **J**umalata wastan: **J**oca on caiki selwä
 ja **P**. **R**aatatun cansa yhteen sopiwa asia ikeläns. **W**aan cuin
 gas moni meidän seasam pysy ja seisoo tässä opisa ja sen har-
 joituressa oikein? eikös yhteisesti sillä suurimmalla osalla mei-
 dän seasam ole se **U**scos ja luulo: että he uscowat **U**scon cautta
JE

Jesuren päälle wanhurscat olewans, waicka ei yhtän hywää Sydä
 eikä elämän parannusta coscan seuraa sen heidän luuldun uscons pääl
 le mutta he ainoastans yhdellä suruttomalla uscallurella Jesuren
 ansion päälle, ulos wetäwät coco Armon ajan, ja luulewat että se
 Mutuay tekewäinen Usco taita yhtä haawa sefowainen olla yhden
 suruttoman ja käändymättömän elämä ferran cansa, Joca ei ole
 yhtän wähempi pimeys ja erytys kuin Pawilaisilla täsä asiasa;
 jolla warjo-Uscolla moni sanomatoin sielu on mennyt ja wielä me-
 ne paiki sitä Hänen Useottua ja toiwottua auttuuttans Hänen
 käändymättömydesäns cadotukseen. Ach! HERRa armahda wielä
 meidän päällem ja aja pois tämä suuri pimeys ihmisten sydäm-
 mestä ja mielestä! Niin me näemme yhteisesti wielä cans, kuin-
 ga moni meidän seasam on ike taconut ikellens erinäisen oman
 opin ja Uscon ulcona Raamatun selwää Sanaa, Uscon ja eläm
 jongun oman sisällisen walkeudens ja luuldun walon jälken was-
 toin Jumalan Sanan kirkasta opetusta, ylöncagoin Saarnat,
 Kircon käymiset, Sacramenttein nautikemisiet ja caiken ulconai-
 sen Palweluxen muodon, sen warjon alla, että moni kyllä käypi
 Kirkosa ja Ripillä ja mualla, mutta ei ole sentähden sen parem-
 bi. Ikänäns kuin muitten wäärin käyttäminen jotca ainoastans
 tawan tähden nautikewat wälicappaleita, ydäis pois estämän
 caiken wälicappalitten nautikemisen ja brukin coconans, ettei ni-
 tä sitten enä ydäis ensingän pidettämängän? totisesti owat sen
 W. Opin secoituyet niin aiwon suuret meidän aicanam, ettei si-
 tä taita kyllä walitta ja itkiä. Se näky ikänäns kuin HERRan
 miecka olis jo tylshnyt, ettei se woi enämpi pehmittä sitä cangia-
 ta sydändä, Se näky ikänäns kuin HERRan lähde olis ulos
 juosnut ettei se enämpi woi wuota niiden cuiwain maitten päälle
 ja tuorehutta niistä; Se näky cans ikänäns kuin Saarnamiesten
 opetuyet ja eteen asetuyet ei olis ulottuwaisiet yllike woittaman
 niiden epäuscoisten ja eriuscoisten sydänmitä, jonga cautta he tu-
 lewat aina enämmän wahwisteturi heidän wääräsä Uscons, cos-
 ca heidän Sydämmens ei coscan tule oikein yllike woiteturi siitä
 oikiasta Totudesta, eikä wahwain sytten cansa tacaperin ajeturi
 siitä wäärästä luulosta ja ajaturesta. Ach! HERRa, mihingä
 aicaan sinä olet meidän säästännyt mailmasa! Mitä taas meidän
 aicaiseim elämän muotoon tule; cosca caicki Sotaaset owat
 maahan heitetyt, ja rauha tehty wihollisen cansa, niin että sota-

Jer. 15: 18.

miehet ovat ehdollans andanet igens wihollisens alle ja Hänen alimmaisijens, niin mitäs sitten enä ombi puhumista mistän so-
 desta händä wastan, taieka muusta Elämästä, cuin siitä jonga
 wihollinen ja heidän Isändäns tahtoo. Ach! cuinga tosi se on,
 että enin osa meidän Chrستیityistäm ehdollans macawat fangina
 ja voitettuna tämän wihollisen ohjain alla, ja coco elämälläns
 sen todistawat ja pacanoillekin näyttävät että he ovat wihollis-
 sen puolella, ja sotiwat heidän oikiata HERRaans wastan kaikella
 Jumalattomuudella ja pahudella, kaikes ylpeydes, ahneudes, Sa-
 nan ja Sacramenttein ylöns cakes, haureudes, warcaudes wal-
 hes, wiekcaudes ja kaikesa muusa suruttomudes. Mutta tä-
 mä on duomio: Walkeus tuli mailmaan, ja ihmiset ra-
 castit enämmin pimeyttä / cuin walkeutta / sillä heidän
 Työns olit pabat / ja pahana tahtowat aina pöyhä. Ach!
 cuinga autuas on se, joca on uscollinen ja pysyväinen Hänen
 Sodasans Perkelettä wastan loppun asti, sillä joca voittoa /
 sen minä annan istua minun cansani minun istuimella-
 ni. He ovat woittanet Hänen / Carigan weren cautta
 ja Hänen todistujens Sanan cautta / ja ej he heidän hen-
 geens cuolemaan asti racastanet / sentähden te Taiwat
 iloitat. Ja niin siis se seisio ijancalcifesti totena: Mutta näisä
 kaikisa me woitamme Hänen cauttans / joca meitä ra-
 castanut on, ja minä olen wahwa siitä / ettei cuolema /
 eikä elämä, eikä Engelit eikä Esiwallat eikä muut etc.
 taida meitä eroitta Jumalan radcaudesta joca on Jesuxes
 Christuxes.

1 Pet. 5:
8--11.

Sentähden siis wielä: Olcat raitit / ja walwoat,
 sillä teidän wihollisen Perkele / ymbärins käy, niin cuin
 tiljura Jalopeura / ja ezi tenen hän nielis. Sitä te
 wastan seisocat wahwat Uskosa. Mutta Jumala, jolda
 caikti Armo tulle, joca meitä on euzunut ijancalcifeseen
 Cunniaans Jesuxes Christuxes, teitä, joca wäähän ai-
 ea kärsitte, walmista / wahwista ja perusta. Sille olcon
 cunnia ja wälewys ijancalcifest ijancalcifeseen. Amen!

Marcus.

HERRa Jesu Christe, Sinä Suuri Woitto-
 Kushtinas, me listäm Sinua sydämmellifesti caiten sinun
 woittos edestä, jonga sinä sinun Biusauresas ja soda-
 sas, coco sinun elämäs / kärsimises ja cuolemas aicana
 Ver:

Perkelettä vastaan pitänyt ja saanut olet, ja myös meille sen
 voiman jolla me nyt Sinusa Hänen ylitse voittoa tai-
 dam / lahjottanut olet. Anna meille armollisesti anderyt
 caicki meidän Suruttomuudem / hitaudem / tyhmiä roho-
 teudem ja epäilyrem / jolla me tässä olemme sinua vastaan
 syndiä tehnet, ja sen cansa usiasti Sinun häpiäyes wi-
 holliselle voitton andanet. Mutta älä sentähden ora pois
 lättäs meidän, waan sitä enemmän harjota vielä sinun
 woittos alati meissä ja meidän cauttam. Walmista mei-
 dän sydämmem murhen pitäväisellä walppaudella / että
 me meitäm alati warustam caickia edessä seisowaissta so-
 taa vastaan / tunneimme wihollisen ja Hänen awaludens /
 ja opimme niistä sinulda asetettuja Sota aseita niin käyt-
 tämän / että ne meille awuyi tarpen ja hädän aicana o-
 wat. Opetä meidän itzestäm niin waari ottaman / että
 me huomaitzem / cosca ja cusa wihollinen meitä caickein
 pahemmin tarcoitta / että me aicanans taidaisimme Hä-
 nen edustaa, ja niin yhdesä alinomaisesa walwomisesa
 händä vastaan seisoa. Älä anna meidän tyhmiästi lytätä
 itziäm Riisauyen waaraan / ja niin sinua sillä kiisata;
 waan anna meidän caicki waaran tilat mahdollisuden
 jälken wälettä / siihen asti cuin sinä itze sinun neuwos
 jälken meitä sodan paicalle johdatat, cusa me sitten si-
 tä wisimmästi taidamme lohduutta ja rohwaista itziäm
 sinun awullas ja woitollas. Anna meidän / cosca me sij-
 hen sotaan joudumme käytä sinun wälicappaleitas tai-
 tawasti sinun walkeudesas ja woimasas / ja niin sinun
 Sota aseillas wihollisesti wihollista cohdata ja tacape-
 rin ajaa. Erinomattain ylös pida ja wahwista meitä
 siinä eläwässä Uscofa / jolla me caickein turwaisemmasti tai-
 damme Hänen ylitse voittoa. Ja anna meidän siinä ur-
 hollisudesä prsywäiset olla / ettemme coscan myöditä mei-
 dän wihollisellem, ehlä cuinga usiasti hän kertoi Hänen
 askelens; wahwista meitä myös Kucouyen alinomaisesa
 harjoitusesä / ja Pyhässä elämässä / ettei wihollinen coscan
 löytäis ja cohtais meitä asetoinna ja joutilassa, ja niin
 sais tilaa meille wahingota tehdä. Warjele myös meitä
 jälken saadun woiton caikesta suruttomuudesta / ettei wi-

hollinen sitä julmembangana jällens tultis ja tarcoitais mel-
tä / mutta niin kuin walppat Gotamiehet tässä sotiwai-
sesa menosa joca päivä warustetut olisim händä wastan,
ja sinusa yhden woiton pidäisim toisen peräst hänen y-
litens. Ja anna / että me sen edestä sinulle alati Bij-
tollisuuden ja Cunnian osotaisimme, josta ypinäns caicti
armo ja woitto tulee. Ach! Auta siis meitä sotiman /
ja sodi sinä itse meistä / että me sinusa woitamme / ja si-
nün istuinelles sinun sansas istua saamme / sinun oman
ja meistä pidetyn woittos ijancaictisexi Cunniaxi ja ylistö-
rext. **AMEN!**

Toinen Sunnuntai Paastos.

Esipuhe.

1 Joh. 3: 8.
Jumalan
Voica on
ilmestynyt
lihassa.

Sitä warten Jumalan Voica ilmestyi / että hän
Perkelen työt särkis. Näillä sanoilla way: JE-
suren Lihaan Tulemisen Synn ja Toimituksen lyhyeen
Summaan käsittä, P. Apostoli Johannes, ensim.
Epist. Eug. 3: v. 8.

1 Tim. 3: 15.
16.

Ensin / Jumalan Pojan Ilmestysten causa ei P.
Johannes tässä ymmärrä ainoastans Christuksen Ihmisen tulle-
mista, joca tosin oli alcu hänen ilmestysteens maailmaan; waan
sillä ymmärtä hän myös yhtä haawa caiken Christuksen elämän,
ja mitä hän siinä, niin kuin myös coco wirasans on tehnyt ja
toimittanut. Niin että Jumalan Voica ilmestyi lihassa, hänen
Synnymisens, wircans toimittamisen, kärsimisens, Cuolemans,
Ylös nousemisens, Helwettiin astumisens, ja jällens pois me-
nemisens kautta Cunniaans, ja ilmestyn cans wietä wiimeisen duo-
mions cansa, joca myös Perkelen yllike ja hänen työns särkemis-
sexi on tapahtuwa.

Hebr. 2: 14.
Col. 2: 15.
Phil. 2: 10.

Perkelen
seditä särke-
män.

Toisexi, ike Toimitus Jumalan Pojan Ilmestys-
pesä oli se / että hänen pitää särkemän Perkelen Työt,
jo

joca Asia myös oli Syy Jesusen ilmestyseen ja tulemiseen. Perkele, on se pää-wihollinen jonga cansa Jumalan Pojalla oli niin paljo tekemistä, ja sotimista, joiden välillä wiha ja wihollisuus jo Paradisissa alcoi ja wielä päälle seiso. Waan ei Jesurella ole tekemistä ainoastans itse Perkeleen cansa, waan myös erinomaisesti Hänen Toictens cansa, niiden särkemisessä ja kukistamisessa eli hajottamisessa:

Perkeleen Työt owat erinomattain cahtalaiset, Synsi ja caieki Synnin rangaistukset; Synnit owat sillä muodolla Perkeleen Työt, ettei ne millän tavalla Jumalasta taidatulla, waan Perkeleestä.

Tätä Syndiä on nyt Jesus tullut särkemään ja hajottaman erinomaisesti Colmella tavalla: Ensin, Ansaizemisen ja ansion cautta, sen toisen Useon Cappalen jälkeen Catechismuressa, jolla hän Hänen Euuliaisudens ja Kärsimisens cautta ja cansa Synnin edestä täyden teki, ne maroi, ja syndisen liban habmos, duomizi synnin libas synnin cautta jotca waikka ne meidän omam olit, niin ne cuitengin silloin Hänen omarens luettiin Jumalalda Tygölu kemisen cautta, niin muodoin cuin hän ne oli ottanut päällens, ja myös itse omas ruumisans ubrais ne puun päällä, ja sillä särki Perkeleen Työt nimittäin Synnit, ja duomizi cans itse mailman päämiehen Perkeleen.

Toiseri, särkee Jesus Perkeleen työt ja synnit, Tygölu kemisen muodolla, sen Colmannen Useon cappalen jälkeen, cosca hän Ansiions caturwaisille ja uscowaisille tygöluke ja sen tähden Synnit heille anderi anda, ja ne anderi andamisen cautta pois pyhki: sillä niin anderi andamisen myös Raamatusa cuku tan hajottamiseri ja irtilakkemiseri, jolla niin Synnin wica ja perkeleen työ sielusa tule särjetyri ja pois oteturi. Johon wielä Colmanneryi tule, että hän sen cansa waicuttawaisen armon alla, Udistusen tilasa, jälkeen Käändymisen, Pyhän Hengens cautta Synnin sielusa alaspaina, sielun synnin ansioista ja pirun nuorista selittä; jonga särkemisen alla ne Christityt joca päiwä sitä wanha, ihmistä pois riisurwat, ja jota enännän se myös pois riisuturi, sitä enännän myös perkeleen työ ihmisesä tule hajoteturi ja särjetyri.

Ansaizemi:
sella.

Rom. 8: 3.

I Pet. 2: 24.
Joh. 16: 11.

Ansiions Ty:
gölu kemi:
sella.

Luēiv.
Mat. 16: 19.
Luc. 6: 37.

Ja waicut:
tamisella
sielusa.

Col. 3: 9.

Syns

Ja Synnin
Rangaistus-
ret pois-
ottaman.

Maramisel-
la.
Ela. 53:5, 6.

Syväri
Käändämisel-
lä.

Ja pelasta-
misella.

e Tim. 4:18.

Synnin Rangaistukset taas, ovat wisisä muodos
Perkelen työt nimitäin nijn muodoin kuin nekin Synnistä ulos
tulawat, jolla Hänen alcuns on perkelestä, ja Jumala cans sal-
li perkelen synnin rangaisturia harjoitta ja toimitta ihmisten
päälle; waan cuitengin owat ne rangaistukset ike Jumalangiin Työt,
nijn muodoin kuin Jumala nijn kuin yri wanhurscaas duomari ne
samat Hänen wanhurscaudens jälken syndisten ylige anda tulla ja
lähetä. Nämät Rangaistukset JESUS myös on särkenyt ja pois
ottanut, Ensin, sillä tawalla, että Hän on tehnyt täyden
Synnin Rangaistusten edest nijn hywin kuin ike Synningin
edest, sillä rangaistus on Hänen päälläns, että meillä rauha
olis. Jolla nijn Synnin rangaistus on meillä pois otettu. Tot-
seri, otti JESUS rangaistukset myös pois sillä tawalla, että hän
ne Hänen Uscowaisians, jos he wielä paljongin kärksit mail-
masa, on muuttanut toisxi toimituxi kuin ne ennen Käändymist
olit, nijn ettei ne enämbi ole heille synnin rangaistuxeri ja mä-
roxeri wihasa, waan terwelliseri Kristiiri ja curituxeri rackaude-
sa. Nijn että siis ne Uscowaiset ej tarwike cagoo heidän Kri-
stiäns nijn kuin Perkelen Työtä heisä, waan nijn kuin heidän
rackan Jhäns curittawaisla kättä. Josta sitte Colmanxeri,
seura se, että JESUS Kärksimisetkin wähittäin huojenda ja pois
otta lapsildans, anda heille yhden woiton toisen peräst perke-
len yli, Hänen töittens, wihains ja wainomistens särkemiseri,
ja wiimein pelasta heidän coconans caikesta pahasta Hänen tai-
walliseen walbacundaans, jolla caikki perkelen työt täydellisesi
hajotetuxi tulawat ilman kertomata enämbi, nijn kuin täällä ta-
pahxu.

Synnin Rangaistusten seasa on myös yri erinomainen
Perkelen Työn muoto se, cosca Jumala sille pahalle Hengelle
salli ihmisiä ruumillisesi rijwata ja monella tawalla waiwata,
nijn että se on nähtävä Perkelen työ siinä: waan JESUS on
sengin perkelen Työn särkenyt, cosca hän on perkeleldä wallan
pois ottanut, ettei hän taida niistä uscowaisia enämmän wahin-
goitta kuin Jumala ike sen salli, ja taita sowitta jongun totise-
ri hywäxi, jonga päälle cans wisä pelastus seura. Sen todistus-
xeri, nijn kuin myös sen caikkimaisen perkelen töitten särkemisen
muistotuxeri, on JESUS hänen lihans päiwinä ej ainoastans
muutoin monda sairasta parandanut, ja nijn sillä nekin syn-
nin

nin rangaitturet pois ottanut; waan on myös erinomaisesti sangen monda ruumillisesti riivattua heidän waiwoistans wapahtanut, ja perkelen työt siinäkin niin näköisillä muodolla särkenyt, niin kuin meillä tässäkin, ja tulewan Sunnuntain Ewangelumisa siitä asiasta selwät esimerkit owat.

Waan niin kuin nyt tämä Perkelen toitten särkeminen JEsuxelta, ei ole tapahtunut ainoastans yhdellä kerralla Hänen lihans päiwinä, waan se tapahtu vielä nyt joca päiwä maailmassa, sekä Hänen woittons Tygöluksen cautta Uscolle, että myös sen autuallisen waicuttamisen cautta hänen lapsians, joisa hän alati alas paina, särke ja cuoletta mailman rauhasta, Pirun ykhtyriä, ja lihan himoja joita wirtu Hänen työrens ja woitorens ahkeroise käyttä; niin on tämä sama siis se kiltwoturen aine Jumalan Lasten Sodassa tässä Sotiwaisessa Seuracunnassa, josa heidän alati pitää taisteleman wihollisia wastan, ja senecallaisten toitten ja toimitusten särkemisessä, jotca heidän Christillisyydens welwollisessa harjoittamisessa taidais olla eli näkyä heille esteeri. Ja waikka tosin JEsus on Rauhan ruhtinas, ja on rauhaan meitä cuginut, ne uscoraiset cans totisessa rauhasa ja yhteydessä Jumalan cansa eläwät; niin ei taida he cuitengan sen Rauhan säädyn alla ilman Sodatta olla niiden usiain ja ahkerain wihollisten tähden kuin aina sitä rauha cadehtiwat ja tahowat pois ryöwätä heilää; niin että me myös nyt olemma cukuut Sotaan ja kiltwoitukseen, että me Eruunun saissim.

Tämä Christittyin Sota ja Kiltwoitus on siis cahtalainen: Ensän/ niistä totisia pahoja wihollisians wastan/ kuin owat 1 Perkele/ jota wastan sekä ike Christurella lihans päiwinä, että caifilla uscollisilla Christityillä alati on niin paljo sotimista, ettei se kiltuwa jalopeura heitä ylös nielis. 2 On Mailma eli ne ihmiset jotca ei ole Jumalasta, ne samat, joita wastan niillä totisilla JEsuxen seurailla on paljon sotimista, heidän pahennurians, heidän oppians ja Elämätans, wainojans ja muuta pahuutta wastan. 3 Niin on vielä yri suuri Kiltwoitus ja Sota myös sitä sisäkkistä Pettäjästä ja wihollista, omaa Lihaa wastan, jota wastan Jumalan lapsilla on yri kiindia, ja mahdotoin sotiminen, alaspainaminen/ ristinnauligeminen ja cuolettaminen, aina ja joca päiwä, ja caiken woiman peräst; johon

2 Tim. 4: 7.
8.

I Pet. 5.
Vid. parasc.
D. 6. goft.
pasch.

Gal. 5: 17.
I Pet. 2: 11.
Gal. 5: 24.

Rom. 8: 13. hon totisesti tarwitan yri erinomainen walmistus, walmistus, walmistus ja walmistus joca aika, oman lihans petoxia ja liehas coikemista wastan.

Waan Tolseri, wielä tämä Christittyin kilwoitus ja Sota astu niin cauwas ylös, että ne totiset Christityt nähyvät täytywäns sowitzen sen toisinans ise Jumalatakin wastan/ joca cuitengin heidän racas Isäns aina on, waan wihollisen muodo- ja ikens toisinans heidän eteens asetta: niin että hän pyhistä syis- täns Ulfassi, yhdeyri ajari, tacaperin wetä ja kärke Hänen armo läsnä olemisens tunnon lapsidans, peljättä heitä, ikänans euin hän nyt olis heidän wihollisens ja tahtoos cadotta heitä, waan cuitengin ise työsä teke sillä heille hywä, racasta heitä sydämmellisesti, ja cosca hän on tarcoituyens heisä edes saanut, anda heille iloisen woiton ja ulos käymisen, ja anda heidän näh- dä sen että sekin kilwoitus oli sowitzettu perkelen töitten ja lihan hinnoit särkemiseri ja sielun sitä picaisemmari kirjutamiseri N. Isäns Jesuren työs. Yri esicuwa tähän kilwoituyeen ja Sot- taan Jumalata wastan, oli siinä, cosca Jumalan Poica tum- demattomasa habmosa Jacobin cansa taisteli, händä ahdisti ja reissiluuhun rupeis, niin että se horjahdui, waan cuitengin wijs- mein andoi hänelle sen kistoyen, että hän oli taistellut Jumalan ja ihmisen cansa ja woiton pitänyt: niin on sencallainen esicu- wa cans Josephisa, waicka ej hän ollut sydämmestä wihainen weljillens, niin hän cuitengin teeskeli itseens wiholliseri heille, kius- fais ja peljätti heitä, ja wijmein oieni heidän jälle; josta heil- le oli suuri hyödytys heidän omantundons ylös herättämiseri, en- disen petoyens tundemiseri weljens wastan, ja Jumalan cun- nioittamiseri: Nijn on meillä tämän päiwäises N. Swangelium- mis yri erinomainen esimerki Cananean waimosa, josa Jesu- ren cowat käydyet ja puhet olit niin cuin wihan nuolet sitä hä- dästynttä waimoa wastan, waicka hän cuitengin toisin ajatteli siitä waimosta ja aicoi tehdä hänelle hywää, niin cuin hän cans ise työsä tefi, ehkä cowan kilwoituyen ja Godan cautta. Näin Hänen Sotaaans wielä nytkin Jumala harjoitta Lastens kessellä, ja Godan cautta woittoon euhetta heitä, jota wastan he niin tarwihewat warustetut ja opetetut olla, ettei se heille aiwan ou- doxi tulis cosca se kiusauyen hetki heidän saarwutta. Jonga tar- pel-

Gen. 32:
24--28.

Gen. 42:

pellisen asian tutkistelemiseen rucoileam armoa JEsuxen Rucoiret-
la, sydämmest sanoden: Jsa meidän etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Matheus

Ewangelista Eug. 15: v. 21.

Silloin läxi JEsus sielä, ja tuli Tyrin ja Si-
donin Maan äriin: 22. Ja eako, Cananean
waino, joca niistä Maan äristä oli tullut,
huusi händä, sanoden: HERRa, Dawidin Poica
armahda minun pääsleni, minun Tyttäreni wai-
watan hirmuisesti perkeleldä. 23. Mutta ej hän sa-
nacan händä wastannut. Nijn hänen Opetus lap-
sens tuli, ja rucoilit händä, sanoden: Eroitta hän-
dä siustas, sillä hän huuta meidän jälkeem. 24.
Nijn hän wastaten sanoi: En ole minä lähetetty,
waan cadotettu in lammasten tygö Israelin huones-
ta. 25. Mutta se tuli, ja cumarsi händä, sano-
den: HERRa, auta minua. 26. Nijn hän was-
taten sanoi: Ej ole soweljas, otta lasten leipä ja
heittä penikoille. 27. Nijn se wastais: Totta HER-
ra sydwät cuitengin penicatkin niistä muruisia,
jotca heidän HERrans pöydäldä putowat. 28.
Silloin JEsus wastaten sanoi hänelle: O! Wai-
mo, suuri on sinun uskos, tapahtucon sinulle nijn
cuin sinä tahdot, ja hänen Tyttärens tuli sillä het-
kellä terweri.

Tällä erällä on meidän Tutkistelemissen: Ju-
malan Lasten tiusaurista itze Jumalalda /
ja Uscon käytörestä ja woitosta sen siwusa.

O HERRa auta, ja anna menestnä!

Mnen kuin me taidam käsittää oikein Jumalan Kiusausten menon Hänen lastens cansa, niin on se tarpellinen että me edeldäpäin siittä **P.** Evangeliumist, cazelem **JEsu-**ren cowantlaista coetusta ja käyöstä Cananean waimon ehimisestä, josa se waimo kolme kerta tuli tacaperin lyödyri, waan cuitengin woiwon cansa cunnioiteturi. Josta me siis mer-
kikem seurawaiset asian haarat:

Ensin / Se egziwä / ja Bilwottelja JEsuxen cansa, tässä oli, xri Cananean waimo, joca oli Grefiläinen Syrophenicias syndynyt, ja niin hänen sucuns puolest xri Pacana, Cananitereiff ulos tullut, joca Judan maan rajoilla tuli **JEsu**sta vastaan; waan cuitengin sillä toimella, että hän cohtais **JEsu**sta ylistettävällä tunnusturella Hänestä, ja erinomaisella **Uscallurella** hänen päällens, sanoden: **HRaxi / Dawidin Poica / armahda minun päälleni,** ja niin edespäin. Joista asian haaroista me cohta saamme caunijt muistuturet: **Ensin** sen ettei kenengän pidä ylöncazoman ketän, jos ei hän ole sen oikian Seuracunnan siillä caswanut, waan ajatteleman, että niin kuin caieki owat **Christuxen** yhteisen Lunasturen ja sen yhteisen **Cuzumisen** osallisudesta; niin taita Jumala cans mualla-
kin Hänen armona asehita Canans cautta tehdä, erinomattain niistä joca niissä rajoissa ja paicoissa asuwat, cubun Jumalan Sanan sanoma ja saarna ulottu siittä oikiast Seuracunnast, niin kuin tälle waimolle oli tapahunut. Josta me siis toiseri muistulem, että cosca tämä waimo niin rohkiasti tunnusta **JEsuxen,** **HRaxi,** ja **Dawidin Pojari,** ja luotta hänen **Armah-**tamisens päälle, tunnusta cans että hän oli **Coira** lasten eli **Judalaisten** sen oikian Seuracunnan asujain suhten; niin hän sillä osotti ja näytti ikelläns olewan tiedon ja **Uscan** **Mehiaresta** mailman wapahajasta, joca edustus hänelle ilman epäilemätä oli tullut Judan maan Religionista ja **Opista,** jonga siwusa hän asui, ja siinä sai cuulla sekä **Ennusturet JEsuresta,** että Hänen omat **Saarnans** ja tunnusmerkims, jota tietoa **Pacanat** ei tainnet silloin mualda saada kuin Judan maasta cusa se oikia oppi oli, jonga tähden se **P. Marcus** myös tässä waimosta sano: **että hän oli cuullut JEsuresta,** joca asian haara wielä mohta muistutta meille sen, että meidän pitä meidän tussisam ekimän

Cananean
waimo.
Marc. 7: 26.

Marc. 7: 27.

män, ymmärryksen ja Usalluuden cansa, apua ainoastans täldä Davidin Pojalda, joca on meidän oikia HERAM, Verkelen ylise woittaja, ja Mestari auttaman caickia tarwigewita.

Teke ano-
murens.

Se ensimmäinen siis anomus, ja kilwoitus tällä waimolla Jesuren cansa alcoi näillä sanoilla: Armahda minun päälleni, minun tyttären waiwatan hirmuifest perkeleldä. Tämä pacanallinen waimo oli sangen wiifas ja tarcka Hänen anomuresans ja rucouresans sijnä, ettei hän kirjoita eli määrä Jesuren eteen, millä tavalla Hänen piti händä auttaman, niin kuin ne muut tarwigewat siihen aican enimmiten rucoilit sillä tavalla, että Jesuren piti taicka käymän heidän cansans, eli paneman kätens heidän päällens, ja niin edes päin, joca oli heicomman tunnon ja Uscon mercki; waan hän rucoile ainoastans Hänen armahdamistans, johon hän tahdoi tytyä, ja Jesurelle jättä ike arwun muodon ja muun ulos käymisen. Ja tosin rucoili tämä ahfera waimo sencallaisella puhen parrella, että hän pyysi Jesusta armahdaman ike päällens, armahda minun päälleni ja ej ano sitä tyttäreille, waan nimittä ainoastans että Hänen tyttärens waiwattin perkeleldä; muistuttain sillä, että niin kuin lasten kirwut käywät wanhemman sydämmeen niin kuin oma kipu, ja Jumala cans lapsille usiasti lähettä waiwat wanhembain karsiwällisyyden coettelemiseyi; niin armahda hän cans ike wanhembia silloin cosca hän heidän lapsians auttaniin kuin me myös N. Pawalista näem, että sillä samalla kuin Jumala armahdi Pawalin ystäwätä Epaphroditusta Hänen tautins parandamisella, niin sillä hän myös armahdi Pawalita siitä murhesta joca hänelle olis tullut tämän hänen hengellisen lapsens cuolemasta; jotea asian haarat meille mahtawat sen muistutuksen anda, että me myös meidän tarpeisam ja rucouwisam, sekä tunnem todella meidän kelwottomudem Jumalan edesä, heittäm caicki Hänen sulan armonis alle, että myös olemma niin tarcat meidän anomurisam, etten me kirjoita Jumalan eteen ike arwun muotoa, waan mielelläm tydynme Hänen armonis tahtoon, joca ike tietä ja tahto caicki parharem toimitta.

Phil. 2: 27.

Ja niin kuin nyt tämän waimon pää-asia, ja Hänen anomuresans tarcoitus oli, hänen tyttärens parannus siitä hirmuifesta waiwasta perkeleldä, josta hän, ilman rucourens sowitzamista tyttärens päälle, ainoastans nimittä, että minun tyt-

tären waiwatan hirmuiseft perkeleldä; nijn muistutta meil-
 le sekin asian haara, cuinga cauwas se on ihmisen Sucu-
 cunnan turmeluxen cansa tullut sen hirmuiseh Synnin
 langemuxen ja Synnin cautta/ johon ihminen andoi igens Per-
 keleldä ylytettä ja wieteldä, ja nijn sen cautta awais ja andoi
 wiholliselle arwoimet portit, luwan ja wallan, nijn monella ta-
 walla, sefä hengellisefi että ruumillisefi händä waiwata, rasit-
 ta ja cadotta, ja ufiammast suuren menestyxen ja woiton cansa.
 Josa Jumala myös yhderi todistuxeri hänen cauhistuxestans syn-
 diä wastan, wälifä muutamisa falli perkelelle wallan rijwata
 ja waiwata heitä, että ihmiset nijsä surullisifa esimerkeifä cake-
 lit Synnin cauhiutta ja pahutta heidän waroituxeyens, ja si-
 tä cans oppisit tundeman Jumalan hywyden, joca, waicka hä-
 nellä Hänen wanhurseaudens jälken olis syn lykätä caicki pirun
 wallan alle ruumillisefi ajallisef, ja ijancaickisefi, cuitengin sääs-
 tä meitä, ja ainoastans muutamia sencallaifia esimerkeifä anda
 tapahua meille pelwoyi ja parannuxeri. Josta cans perkelehen
 häwyttömyys on nähtäwä, cuinga rohklasti hän omistaa Juma-
 lan luodut asumasiari ikellens, ja turmele ne, cosea hän wähan-
 gän tilaa ja sallimista sishen saapi, hänen iloyens ja kerscauxey-
 xens. Jonga asian tutkistelemisen siwusa, nijn en me cuitengan tai-
 da sanoa, että ne sielut joca Jumala falli ruumillisefi rijwatta pi-
 rulda, olifit suuremmat syndisef kuin muut, waan meidän tule-
 näifä caikisa cunnioitta Jumalan duomioita ja niiden wanhur-
 scautta, ja ymmärtä se, että Jumalalla caikisa owat terweilifet
 tarcoituxet, nijn kuin tämängin tyttären cansa oli, joca tämän
 cautta tuli nöyrytetyri, Hänen äitins kärsimys harjoitetuxi, ja
 he molemmin sen kärsimisen cautta Jesuxen tygö waadituxi, il-
 man jota he muutoin ei olis tiennet eli tainnet Jesuxen au-
 tuartekewäiseen tundoon tulla; nijn että sijs sillä towalla ixe
 perkelengin Hänen julmudellans wastan oma aivotustans täyty
 edes autta ihmisten auttuutta ja Jesuxen waldacundaa, Ju-
 malan halligemisen cautta, nijn kuin hän Christuxen wainomi-
 sen ja cuolettamisen cautta edes auttoi Lunastuxen työtä, ja
 Bethlehemin lasten murhamisen cautta lisäifi Taiwan waldacun-
 nan asuita, ja nijn edespäin. Jongatähden Jesus myös san-
 gen merkittäwäsi wastais Opetus lawfillens, cosea he luulit yhä-
 den sofian erinomaisilla symeillä yli muitten ansainnen sen ran-
 gai

Esko Toi-
 nen Joulu
 päivä.

gaisturen, ja sano: ej tämä syndiä tehnyt / nimittäin yli caicein muitten, eikä hänen wanhembans / mutta että Jumalan työt hänes ilmoitettaisin. Eaincailaisissa asian haaroissa Tule myös wanhembain nöyrydesä perän cakella ja tutkistella, jos Jumala seicailaisilla esimisillä ja taudeilla lapsissa, tarcoitta enimmäin ike wanhembain kuin lasten päälle, joita Jumala cans taita toisinaan heidän syndeins tähden lapsissa curitta, parannukseen weta, ja muutoin heidän kärsiwällisyyttäns heisä harjoitta, ja ahkeran Rucouren harjoitukseen johdatta ja totutta. Nämät nyt olit ne asianhaarat kuin me taisim merkitä Cananean waimon ensimmäisestä anomuksesta ja kilwoituksesta JEsuren tyhönä.

Joh. 9: 3.

Esa. 26: 16.

Waan täsä tule nyt meille eteen, se ensimmäinen Tacerin lyöminen / jonga tämän urhollisen waimon piti wastan ottaman JEsurelda, joca seisoi siinä, ettei JEsus Canaan händä wastannut, waan meni wai olemisella hänen ohikens. Joca käyös näkyi niin kuin julkisei ylönakeri, ettei HERRA JEsus cakonut händä mahdollisei wastausta saaman. Tämän waimon Rucouren muodosa ej näkynyt mitän puutosta olewan niistä omaisurista kuin yhdesä oifiasa rucouresa waditan, waan ej cuitengan sen päälle wastausta seurannut, joca oli yri suuri ja cowa asia ja kiusaus tälle köyhälle waimolle. Waan cosca me sen cuitengin näemme ike ulos käymisestä, että JEsus ike työsä wastanotti ja oli päättänyt autta tätä waimoa; niin me siitä saamme sen tarpellisen muistuturen taas, että waiccka Jumala ej cohta wastaa meille meidän näkömme ja käsitöyemme jälkeen. niin hän cuitengin aina lupaustens jälkeen wastanotta yhden toisen Rucouren, niin kuin hän täsäkin teki; josa Hänen aicomisens on ainoastans coetella rucoulian uscoo, ja ylöshykätä wastaus toiseen aicaan hänen hywärens. Niin me näemme, että cosca Daniel rucouli Israelin Cansan edest, niin Jumala lähetti Engelin sanoman Danielille, että niin pian kuin Daniel rupeis rucouleman, sen fangitun Israelin Cansan edest, niin Jumala cohta cuuli Hänen rucourens, waiccka sen täyttämys ej tapahnut ennen kuin wijden Sadan wuoden eli 70 wijcon peräst sen lascun jälkeen. Niin se on tapahnut Seuracunnan wainoingin alla, että monda tuhatta sielua on saanut huuta ja huogata pelastusta, ja rakennusta siitä langemuksesta, jotca kyllä cans owat cuul-

Waan lyö
dän tacerin/
ensimmäisen ter-
ran.

Esa. 65: 24.

Dan. 9: 23.

Vid. D. 4.
Adventus.

cuulbut, waan cuitengin saawat tytyä sijhen aicaan jona Gumalan wijsaus on päättänyt ilmoittarens ja julkisesti osottarens sen awun ja pelasturen. Joca tutkisteleminen niin mahta kehoitta meitä sitä ahkerambaan Rucoureen, cosca me sen tiedämme, että Gumala ainakin cohta wastan otta ja cuule rucouren, waicka hän sen ulconaisen awun muodon ilmoitta wasta hänen oifialla ajallans, josa asiasa caieki epäily ja ajatus, että me turhan rucoulem, cosca muutoin rucous on toinen ja Uscowainen, on sängen waarallinen ja estävä sijhen oifiiaan hartauteen ja rucouren harjoitukseen.

Caiko Rucous Sunnuntai.

Tämän Tacaperin lyömisen päälle, jonga nyt Cananean waimo Jesurelda sai Hänen Anomurens päälle, niin waimo tosin wakeni, ikänäns cuin olis hän andanut yllwoitetta igens ja peljätettä pois Jesurelda sijtä egimifest. Waan cuitengin oli hänellä mieli wielä coetella ja kertoa hänen anomustans, niin cuin me sen seurawaisist saamme nähä. Mutta nyt sillä wälillä tuli Hänen anomurens edeswedetyri Edus miesten, opetus lasten cautta, joca cans heidän esipuhellans annoit sekä Jesurelle tilan erinomaiseen uteen coetukseen ja tacaperin lyömiseen / että waimolle syyn uteen kilwoitukseen. Tästä se seis: Opetus lapses tulit / ja rucoullit händä, sanoden: eroita händä sinustas, sillä hän huuta meidän jälkem. Ja waicka tosin opetus lapses näwyit tekewän tämän esirucouren karsimättömydest, ettei he tahtonet cuulla waimon huutoa, waan pyysit eritä hänestä; niin oli se heidän welvollisudens tehdä se Räckaudes takin sitä waiwattua lähimmäistans wastan, niin cuin se on caiekein Christittyin wälttämätöin welvollisuus sekä luonnon että sen ilmoitetun Lain jälken, että tehdä lähimmäisellens sen hywän, josta hän suopi ja tarwise lähimmäisen tekemän hällens, ja että niin ennen caiecia pidetän rucouret / anomiset / toiwouret ja kistoret caiekein ihmisten edest. Tästä opetus lasten esirucourest tahtowat Pawilaiset päättä sen, että ne edes mennet Apostolit ja muut Pyhäät wielä nytkin rucoulewat Tawasa meidän edestäm, ja sentähden myös sijtä pitä aurhuuttaman meillä; waan cuinga he tästä opetuslasten sängen heicosta esirucouresta, jonga päälle ej he oifiata wastaustacan Jesurelda saanet eikä tullet cuulburi, taitawat päättä esirucouria Tawaisa, sen päätoxen heikouden taita, joca mies helposti nähä; ja jos sen woit

Anomus keeroitan Opetus lapsilla.

1 Tim. 2: 1.

woittawan Seuracunnan estrucous tapahtuskin Tairwasa sen soti-
waisen Seuracunnan edest maan päällä, niin ej sittä sen wuori
coscan seura sencallainen pyhäin aurhuutaminen, joca ihe Ju-
malan cunniata wastan päta cohden käypi, joca yrinäns pita auz-
huuttaman. Waan mitä nyt tämän waimon anomuren päälle
Opetus lasten wälittämissen cautta, seurais, niin sittä me mer-
kigem

Etta Cananean waimo täsa Toisen kerran tuli taaca-
perin lyödyri hänen anomuren päälle, tällä wastaurella: En
ole Minä lähetetty, waan cadotettu in Lammasten tygö
Israelin huonesta. Totifesti oli tämä hetki tälle hädästynelle
waimolle sängen wastahaeoiseri ja cowari caikin muodoin nähtä-
wä, niin että hänellä oli syw huogata: Sinä olet minun pais-
nanut alimmaiseen caiwoon / pimeyteen ja sywyteen. Si-
nun hirmuisudes ahdisti minua, ja paocotta minua sinun
alloillas. Minä olen hyljätty, ja kärsin sinun hirmui-
suttas, että minä lähes epäilen. Joca ilman epäilemätä
on yri suuri ja rascas kiusaus seka waiwan että Nucouren har-
joituren alla, josta ne kiusatut sielut parahiten tietäwät puhella
ja sanoa. Jesuren ymmärrys näillä sanoilla oli se, ettei hänen
wirrans sitonut händä erinomaisesti siihen, että hän olis toimit-
tanut sitä ulcona Judan maast, waan jos sen piti tapahtuman,
niin siihen piti erinomaiset painawat syyt oleman. Sillä waic-
ka Jesus totifesti oli caickein ihmisten wayahtaja coco mailmas-
sa, joca on selwä ja wastan sanomatoim asia, niin oli cuitengin
Hänen wirrans jotain erinomaista cans, joca ej tullut caickijn
ihmisiin ja maan paickoihin: Tämä oli hänen Prophetallinen
wirrans, jota hän tosin myös coco mailman hywäri ylös piti,
andain ilmoitta caickille Ewangeliumin ja Jumalan Tahdon,
waan ej cuitengan omasa Personasans caickille, waan ainoastans
Judalaaisille, niin cuin myös Apostoleittengin ensin piti Judan
maasa ainoastans saarnaman. Ja niin cuin Jesuren Prophe-
talliseen wirraan tulit hänen Tunnus merkins hänen oppins ja
Saarnains wahwistamiseri; niin myös tämän waimon anomus
pää asiallisesti käynyt tämän päälle, niin muodoin cuin hän
pysi ainoastans sitä ruumillista parannusta ja apua hänen tyt-
tärellens, joca asia niin ej tullut erinomaisesti Jesuren wirra-
hin, Waan niin cuin Jumalan neuwo sen waadei, että Ju-

Apoc. 6: 10.
Cap. 7: 16.
17.
Benzelii
Repetitio
Theol. Ar-
tic. 17. qv.
7. P. 358.
Mat. 4: 10.
Waan taas
tacaperin
lyöddän.

Pl. 88: 7.8.
16. 17.

I Tim. 2: 5.
6.

Mat. 10: 5.

- Rom. 15: 8. Dalaisilla piti erinomainen edustus oleman yli kaikkein muitten, ja Mesianen heistä piti syndymän; niin piti se edustus täsäfin asia ja heille tapahtuman, eikä JESUS tahdonut siitä järjestyksestä ulos mennä, vaan olla ymbärins leiktauksen palveliana sen oikian Seuracundans sisällä; joca edustus Judalaisilla piti oleman vielä jälken Hänen pois menemisensäkin, niin että Apostolitten piti heille ensin saarnaman, ja sitte vasta Pacanoille cosca he sen armon hyljäisit. Nämät Judalaiset JESUS täsä nyt cusu cadotetuiri Lambairi / sillä niin kuin Jsrael oli Jumalan
- Pf. 80: 2. Cansa ja Hänen laicumens lambat; niin olit he nyt tällä
- Pf. 100: 3. Christuren ajalla Opetuswiran turmeluxen cautta, suuresta egyptyresä ja cadotuxesa ilman paimenetta ja johdattajata, niin että
- Joh. 10:22. JESUS se oikia heidän Paimenens / cagellesans heitä / armaheti ja surcutteli heitä / että he olit niin hyljätyt ja hajotetut kuin lambat / joilla ej ole paimenda. Näin muodoin siis ej nähynyt tällä pacanallisella waimolla olewan syhtä päälleseisoa JESUREN ihmetöitä Hänen hywärens, vaan sen piti vasta toisella ajalla tapahtuman. Waikka cuitengin JESUS cosca Hänen cunnians ja neuwons niin waadei, tästä järjestyksestä ulos meni, ja nytkin tälle waimolle sen osotti perästapain, vaan siinä siwusa tunsi sen hywäri että tällä tawalla händä näin nyt coetella ja kiusata, ja Hänen cunnians sen cautta sitä enemmän ilmoitta.

Waimotaas
Unoo.

Waan tämän tacaperin työmisen päälle nyt seurais, se Colmas ja merkkillisin Ailwoitus, cosca waimo cabdella rupeurella, ensin, maahan langemisella ja rucoilemisella, ja sitten urhollisella ja sitowalla wastauxella, käypi JESUREN päälle eikä lasse händä auttamata: Ensin siis se seis: Mutta se tuli / ja cumarsi händä, sanoden: *ELWA*, auta minua. Se oli ajateldata asia, että tämän waimon piti, JESUREN merkittäwäst wastauxest, että hän oli lähetetty ainoastans Jsraelin huonen tygö, coconans oleman pois peljätetyn enimmästä ehimisestä ja päälle seisomisesta, niin kuin sen jolla ej ollut osaa ja osallisuutta siinä lähettyresä, ja erinomattain JESUREN Prophetallajsen wiran nautikemisesa hänen omasa Personasans; vaan se seis: *Mutta se tuli / hän, otti Uden rohkeuden päällens, sillä Hänen tarpens oli suuri, ja Hänen Usalluxens cans JESUREN tygö*

de.

oli

oli turwallinen ja perustettu siinä tiedosa ja tunnosa kuin hänellä oli Jesusest. Jos Jesus olis nähnyt tämän waimon heicom-
 mari ja heikko-uscoisemmari, niin ei hän olis niin cauwas hä-
 nen cansans mennyt coetuxellans kuin hän nyt teki, sillä Jumala
 on Uscollinen, joca ei salli kiusatta ylitze woiman, waan
 hän teke kiusaurest lopun, että te sen voitte karskää ;
 waan se racas Jsa sowitti ikens nyt niin kuin muulloingin sen
 tilan ja woiman jälken kuin hän näki olewan sillä haarwoitetulla ja
 curitettawalla sielulla, josta tilan ja woiman erincallaisudesta Juma-
 lan lastengin wälillä seura cans erincallinen kiusauren mitta taicka
 coewembi eli keriwambi igecullengin, ja erinomattain sillä eroiturella,
 että joiden ne rescaimmat kiusausten nuolet ulos seisoman pida, ne
 owat ne wakewimmät hengesä ja wahwimmät wastan seisoman
 ja Jesusesta kinni pitämän ; niin kuin tämä hywä Cananean
 waimo meille suuren esimerkin ja lehoituren sijhen anda, ja opet-
 ta meille, cuinga meidän kiusausten ja Jumalan cowain ekimis-
 ten cautta, ei pida Jesusesta pois pakeneman, waan hänen ty-
 göns sitä enämmän pakeneman ja turwaman. Niin kuin se myös
 on sangen tarpeellinen niissä suurisa kiusaurisa ja epä'hyis meidän
 ulos walikemisestam, jonga Jumala on meillä pois salannut,
 että me ilman pitkittä neuwon piteittä ja disputeringeitä Järjen
 cansa, hyi kertaisesti turwamme ikem Jesuren omijn sanoihin,
 joilla hän on curzunut Tuleman caicki waiwatut ja rasite-
 rut hänen tygöns, ja lupa wirwotta heitä ; josta igecukin
 taita sowitta ja päättä ikeens taincallaiset Tairwan Cuku- ja Lu-
 paus Sanat: Minä olen ori niiden waiwattuun ja synnildä ras-
 cautettuun seasa, sentähden minä siitä olen wiisi ja sijhen turwaan,
 että minä Jesuren Cukumisesa ja Lupausea myös ofallinen olen,
 ja tulen wirwoteturi sen cautta syndein anderi saamisella ja sie-
 lun lewolla, cosca minä ainoastans syndini todella tunnen ja ca-
 dun, ja ehdollisesta synnin rackaudesta ja harjoituksesta ikeni wa-
 paana pidän. Tämä päätös ei taida meitä ikänänans pettä tässä
 järjestyresä, niin totta kuin Jumala on totinen lupaurisans ja
 puheisans. Jaa, taincallaisisa suurisa kiusaurisa owat ne
 waiwatut sielut sitä rohkiimmat edes astuman ja tungeman
 ikens Jesuren päälle, niin kuin tämä waimo meni Jesuren pe-
 räs huoneeseen, ja Sunemin waimo muinen tarttui Elisän jal-
 coihin tuscasans poicans cuoleman tähden, joca olis näkynyt ole-
 wan

I Cor. 10:
13.

Jeh. 3: 16.
Mat. 11: 28.
29.

Marc. 7: 24.

wan häröyttömyys, jonga Propheta cuitengin hywin ylös otti ja sanoi palveliallens Gehasille cosca hän tahdoi syfäta händä pois: **2 Reg. 4: 27.** Anna hänen olla / sillä Hänen sieluns on murhellinen; niin että siis niillä murhellisilla sieluilla on täsäkin ikänäns cuin su rembi oikeus edes käydä cuin muilla, josta me cans taidana me nähä niiden suurten kiusausten hedelmän ja edusturen, että niiden cautta ihmiset usiasti Jumalata sitä lähemmäri pääsewät, ja Hänen tygöns sitä kiindämmästi wedetän sencallaisten Armon: nuorain ja suisten cautta.

Mitä siis ike muihin asian haavoin tule täsä anomuresa, niin waimo tuli, ja cumarsi **JEsus** / ja niin cuin hän oli tun denut ja tunnustanut hänen Davidin Pojari, ja Messiaxeri; niin hän myös Jumalallisella cunnioittamisella ja palvelurella händä aurihuuta ja langee maahan Hänen eteens, osottain sillä Hänen sydämmens nöhyden, niin cuin yhden hedelmän kiusauyestans. Sitte hän sano: **HERa**, auta minua. Jolla hän tunnusta, että hän oli **HERa**, joca taifi Perkelet ulos aja ja käffä woi mans jälken heille mitä hän tahdoi. Auta minua, en minä tahdo niin pitkästä kysellä täsä tilasa sen perän, cuinga cauwas sinun wircas ulottu, waan minä tiedän sen että Sinä olet tullut waiwaisia auttaman ja luwannut sen tehdä, minä olen waiwai nen, sentähden auta nyt minua, ej sinun wircas taida sitä myö den anda, että minun jätät auttamata. Täsä Rucouyes on tosin aimoastans colme Sanaa, waan täynäns nöhyttä, useal lusta, pysyväisyttä eli ahkerutta, ja toiwoo, joca sen oikian rucouyen totiset omaisudet owat, ja caikilla totisilla Rucouyilla pitä oleman.

2 Chron. 33:
13.
Luc. 18: 1.
Eph. 6: 18.
Jac. 1: 6.
Vid. Dom.
Rogate.

Waan mie:
lä tacaperin
lyöhdän.
de.

Waan täsä me nyt taas tulemma näkemän, sen Col mannen Tacaperin lyömisen jonga alle tämän köyhän waimon täydyi wielä käydä hänen hädäsäns ja kilwoituyesans: **Mutta** / **JEsus** wastaten sanoi: ej ole soweljas / otta lasten lei pä / ja heittä penicoille. Se sana **Mutta**, alcu kieles, ej ole aimoastans nyi wastansanomisen ja tacaperin lyömisen Sa na; waan se anda cans tilan yhteen erinomaiseen ihmettelemiseen muitten tykönä: ikecuin olis tainnut nyt ajatella, että cosca tä mä waimo niin usiasti ja ahkerasti rucouli, niin sydämmellisest igens nöhytti, eikä **JEsus**reen eteen yhtän muotoo kirjoittanut waan

waan heitti caicki Hänen tahtons alle, niin mahtoi HERRA JESUS händä cuulla ja autta; waan se käwi caicki toisin, joca wieslä sitä ihmedeldäwämbi oli, cosca se oli tietty että JESUS muutoin oli niin picainen ja walmis muita auttaman, ja ike cukui caickia waiwatuita tygöns, josta hän näkyi ikänäns cuin toifen mielen ja luonnon saanen cuin hänellä ennen oli, ja waimo sen corouden tähden cans olis tainnut coconans pois mennä niin cuin Naeman meni pois Elisän tykö wihoisans; jolla niin JESUXEN tarcoitus ja halu ihmisten käändymisen jälken olis tyhjiään mennyt, ja mitä muuta pahennusta järki olis tainnut tästä otta. Waan täsä JESUS näytti toderi sen: että minun ajaturyeni, ej ole teidän ajaturyeni/ ja tiedän tien ej ole minun tieni: waan niin paljo corkembi cuin Taiwas on maasta, niin owat myös minun tieni corklammat teidän teitän/ ja minun ajaturyeni teidän ajaturyian, jotea cuitengin caicki ihmisten totisxi hywäxi käywät, niin cuin ike ulos käyminen täsäkin waimon asiafa näytti ja osotti.

Mat. II: 28.

2 Reg. 5: II.

Esa. 55: 8.9.

Ike asia siis täsä wastaturyefa ja taaperin lyömisesä oli tämä: ej ole sorweljas otta lasten leipä / ja heittä penicoille. Judalaiset olit Jumalan huonen hallituryefa cakottawat Lapsxi, joiden Jsa / Jumala erinomaisella tawalla oli, ja Israelin hänen Esicoisens: waan Paconat werrattin coirijn Judalaisten tawan ja puhen parren jälken pacanoita cothan, niin muodoin cuin he olit osattomat Israelin oikEURISA, ja mucalaiset siistä kyläcunnast, ilman Christusta, ja toirwoa; ja että Jumala heillekin andoi tapahtua niistä ruumillisia hywia töitä, oli niin cuin yhdesä huonesä ja hallituryefa caickelle perhelle annetan elaturyens, waan cuitengin coirille ainoastans niistä cuin pöydäldä putowat maahan, ja sille oikialle perhelle leipä ja paras ruoca annetan; jolla JESUS niin näyttä, ettei Pacanoilla ollut osaa niissä hengellisisä Judalaisten tarwaroisa. Lasten Leipä täsä erinomaisesti on se Jumalan Hywoys ja hywät työt, jotea eritain olit Hänen omalle Cansallens aiwoitut, että sen heistä tullewan Mesixaren piti omasa Personafansa osottaman igens woimallisxi heidän seasans Opertamisella ja ihmeitten tekemisellä, josta siis ej se nähynyt sorweljari Christuxen woiralle että niistä töitä mualla tehdä, ja sen tähden oli se cans tälle waimolle näillä sanoilla niin paljo sanottu, että hänen anomurens oli JESUXEN

Exod. 4:22.

NB.
2 Sam. 16:9.
2 Reg. 8: 13.
Eph. 2: 12.

wircaa waстан, jota ei sopinut harjoitta Ulcotaisille ja coirille hywäri ynnä niiden oikiain lasten rinnalla. Totifesti oli tämä yri suuri kiusaus ja niin kuin häwäistys tälle wairwatulle waimolle, jolla JEsus cans tahto meille eteenasetta sen kiusauksen muodon kuin toisinaan Hänen uscorwaisillens taita päälle langeta, että he owat mahdottomat Jumalan Armoon niin kuin coirat ja ei oikia lapset; joca kiusaus on sangen kipiä ja Usiasti eteen tulewa, waan cuitengin Uscon ahkeralla harjoiturella yli voitettawa. Waan erinomaisesti me tässä cans mahdamme nähdä, missä wihelsäisydestä Pacanat wanhasa Testamendisä, ja meidängin estwanhimbam ennen meitä owat maannet, ettei he ollet paremmari cagotut kuin coirat; he olit willi-eli mezsä, oljupunt tulen alaiset ja poldettawat, joista me nyt Jumalan erinomaisen Armon cautta olemma eroitetut ja istutetut sijhen oikiaan oljypuuhun, cosca ei ainoastans se waihe aita Judalaisten ja Pacanain wälillä JEsuksen Cuoleman cautta tullut pois oteturi; waan me myös sijheen totisen JEsuksen Kundemiseen ja Uscoon cugutut ja istutetut olem, ja sen cautta coirista tehdyt lapsiri ja wiela ihe Christuksen cansa perillisiiri. Ach! muistacam siis todelta tätä armoo, ja alkam enämbi coiran-elämällä, taicka kijtämättömydellä Jumalata waстан ja pahalla menolla, puremissella ja riidalla kessenäm, eli ylpeitemisellä ja röykyndellä yli Judalaisten, turmele meidän arwamatoinda edustustam, etten me sen cautta tulis ulos oreturi ja lasseturi jäl lens mezsä puiri, ja pois eroiteturi meidän autuullisesta walostam ja Jumalan Canan osallisudesta, ja niin JEsuxelda tacaperin lyödyxi meidän endiseen pimeyteen. Wiela nyt on aica ajatella eteens, ja Cananean waimon cansa armon owen päälle colcutta, ja kertoa yhtä caturwaista ja uscorwaista anomusta ja päälle seisomista.

Rom. II: 17.

Eph. 2: 14.

Rom. II: 18.

20.

Apoc. 2: 5.

Cap. 3: 16.

Kertoi! cu i
tengin wie
lä.

Mat. II: 12.

Niin kuin siis tämä köyhä, waan cuitengin urhollinen Uscon sangari ja waimo, näin monen kertaisen tacaperin lyömisten ähden JEsuxelda, hänen suuren waiwans, ja ahkeran egi misens alla, oli nyt sangensuuresa ahdisturesa ja pian kuin epäilyren waarasa; niin ei hän cuitengan wiela lasse aseitans maahan, eikä lacka kiltwoittelemast, waan hän wiela kerran rohwaise isens, teke nyt yhden ikänäns kuin wäkinäisen yriityren, ja coettele sitoaxens JEsusta omilla sanoillans, sanoden: **Totta JEsus!**

ra!

ra, syöwät cuitengin penicattin niistä muruista / jotca heidän HERRains pöydäldä putowat. Ei tämä waimo totellut mitän sittä että hän sai Jesurelda coiran nimen, waan otti sen hywäri, ja yhtä hywin päälle seisoi saadayens coirangin oikeutta, jotca ainakin HERRainsa Leipä syöwät, waicka se tapahu jäändörysä pöydän alda: hän käyttä tässä nyt Jesuren omaa wertauستا hänen edustureyens ja woitoyens, eikä anockan lasten leipä, se on, että Jesuren piti menemän ulos Judan maasta, lapsillens caipaweri, ja mualla ihmeitäns tekemän; waan cuitengin, niin cuin ne oikiat HERRat ej anna coiransakan nätkään cuolla waan ne totifesti selättäwät pöydäldäns leiwän muruista ilman lasten caipausta ja wahingota; niin taissi myös Jesus nyt, joca oli coco mailman wapahtajari tullut hänen Prophetallisengin wiricans toimituresta Judan maan sisälläainoastans yhdellä Sanalla händä autta ja pelasta, ilman Judalaisten edustusten riekomata. Totifesti, oli tämä yri ihana ja wäkerwä Usco, ja miehullinen Uscon harjoitus tässä waimolla, suuren nöyryden ja mahdottomudens tundemisen cansa. Josta me muitten seas näem, ettei nöyryys ja mahdottomus ole Uscoo wastan, waan että ne caickein nöyrimmät ja mahdottomimmat coirat tunnosans owat ne caickein soweljaimmat Läkärin Jesuren turwiin tuleman ja Uscofa hänen osallisuuttans nautikemaan; niin cuin D. Pawali sencallaises nöyrydes ja mahdottomudens tundemises myös Uscoons harjoitta Jumalan Armon ylistämises händäns cohtan: Minä olen (niin cuin lesken syndynyt) se caickein / huonoin Apostolitten seas / engä ole kelwolinen Apostolixi euguttaa / että minä olen Jumalan seuracunda wainonnut. Mutta Jumalan armosta minä olen / se cuin minä olen etc.

I Cor. 15:
8, 9, 10.

Tällä tawalla nyt, ja tässä järjestyresä, Hänen nöi nyt tämiselläns, Hänen Uscallurellans, Hänen psyhywäisyhdelläns Nucouyresa, tämä ylistettäwä waimo ainakin woitta kilwoiturefans Jesuren ja Hänen apuns, ja sillä osotta, että Uscolle ja Nucouyrelle owat caicki alle annetut, ja caicki mahdolliset. Totifesti, jos Uscon Nucous meidängin ajallam harjoitettaisiin siinä sijwaudesa, toimesa, ja julkises toimitures cuin ennen tehein yhteisesti niidä totisida Jumalan lapsida, niin nytkin ihmeitä sen can-

Jawoittaa.

ransa tehtäisiin, sillä Jumalalle on Uscon Rucous vielä nyt niin otollinen, ja niin wahwoilla lupauksilla warustettu, kuin silloinkin, ja Uscon rucous osottais Hänen voittonsa nytkin sekä sällisellä että ulkonaisella ihmellisellä tavalla.

Coko / Ru-
cous Sun-
nuntai.

Sämän waimon woiitto Hänen Uscons Rucouksesta, oli nähtävä Ensin / siinä, koska JEsus wimein sanoi hänelle: **Waimo**, suuri on sinun Uscons, jolla hän itse todisti Hänen Uscons suurudesta ja woimasta, josta Hän jo alusta kyllä tiesi ja näki, ja sentähden sitä enemmän sitä coetteli ja harjoitti, sekä sen waimon hywäri ja wahwisturexi Hänen tunnosans, että oman nimens cunnian julistamisexi. Ja waikka tosin yri heikkofin Usco koska se on totinen, on Jumalalle otollinen ja autuuteen ulottuwainen; niin cuitengin on yri wahwa Usco niissä suurissa kiusauksissa rohkiambi ja päälle seisowambi apua egimän ja woiittoa saaman, cusa sitä wastan niille heikkousoisille ne rascat kiusauyet langeisit rascaxi ja yli heidän woimans. **Toisexi**, tämän waimon woiitto ilmandui JEsuren myötämisestä hänen anomiseens: **Tapahucon** sinulle niin kuin sinä tahdot, jolla JEsus näytti ikensä ikänäns cum ylike woiiteturi, ja että uscolle owat kaikki mahdolliset, ja että Jumalan lupauyet owat liikkumattomat ja wahwat ijancaikkisiksi. **Josta** sitte **Colmanneyi** seurais se, että Hänen **Tyttären** tuli sillä hetkellä **terweri**, JEsuren Jumalallisen woiman cautta, jota tämä waimo Hänen Uscons cautta nyt sai nautita hywärens, sekä hengellisesti että ruumillisesti, sekä ikellens että tyttärellens awuri ja pelasturexi. **Josta** me cans vielä näem, että yhden toisen **Hab. 2: 4.** Usco taita autta toista toisinans, ei wanhurscartekemisen eli autuden asioissa, waan niissä ruumillisissa tarpeissa taita usiasti **Alit**in ja muun pyhän sielun useosta wuota lapselle ja lähimmäiselle **Exod. 32.** monda hywä, niin kuin **Mose**sen Uscoista **Israelin** lapsille **ta**pahuu pelastus epäjumalan pakweluxen rangaisuxest, ja **W**alain Uscoista pelastus coco seuralle aluxes, ja niin edes päin.

Phil. 4: 13.
Marc. 9: 23.
Pl. 33: 9.
Hab. 2: 4.
Exod. 32.
A.G. 27:

Nyt me tahdom aica myöden lyhyeldä cakella opixem: **Ju**malan **Kiusauksia** lastens yli / ja **Uscon** kätystä ja **woiitro** siinä:

Me taidam jo niistä edellisist melkiän nähä **Jumalal**lisen **Kiusauksien** luonnon, ja cuinga meidän niissä ikem kätymän

män pitä; sentähden me nyt lyhemmäldä tahdom niistä merkittä
nämät asian haarat:

1. Mitä itse alcuun ja muotoon tule; Ensin, niin kuin ne Jumalalliset kiusauket wisisti tapahtuivat, ja ike Jumalalda lähetetän Hänen lapsillens, ja heidän hywärens; niin yhteisesti sencallaiset kiusauket alcauivat / niistä ruu- millisista waiwoista ja abdisturista / cosca Jumala coffee Hänen lastens päälle taicka heidän personasans, eli heidän omai- sifans. Sencallinen coffeeminen ja siitä tullut waiwa taita usiasti wijppä caurwain, ja ikänäns kuin jo edeldäpäin wäsyttä sen ihmisen, ennen kuin ne muut kiusauket sauttawat, niin että cosca ne tulewat, ihminen silloin jo niiden edellisten cautta on melkiän heicori tehty ja paljastettu caikesta maallisesta tur- wasta; niin kuin yri wihollinen, ennen kuin pää- tappelus edes käypi, hän edeldäpäin partiijoilla ja muilla waiwamisilla wäsyttä waiwattawians.

Pf. 22: 2. 3.

Pf. 28: 1. 2.

Pf. 38: 14.

Luc. 18: 1. 7.

1 Cor. 10:

13.

I.

Kiusauket

alcauivat

ruumillisist

waiwoist.

Toiseri, Cosca nyt se uscowainen sielu sencallaisen ruu- millisen waiwan ja abdisturen alla, syystä käändä ikens Hänen Ju- malans ja wapahajans Jesuren tygö, Kucourella ja caikella esimisellä, niin siinä tilasa anda Jumala Hänen usiasti tur- haan taicka ilman hyödytystä Hänen mielestän colcutta ja rucoilla. Jaa, waicka Kucous olis oikeingin asetettu, oikiasa järjestyessä, abherudesa, caturwaisudesa, uscalluresa ja toiwosa; niin ej tule sen wuori yhtän merckiä mistän cuulemisest, waan caicki on wait, niin kuin tälle Cananean waimolle, ilman wastauستا. Sillä niin kuin Jumalan wastaus rucousten päälle, ej ole muu kuin ru- couyen totinen wastanottaminen ja cuuleminen Jumalalda, joka hän sekä tuttawan lohduksen ja tytymisen anda sieluun langeta ru- couyen alla eli päälle, että myös sen ulconaisen awun osotta; niin sitä wastan, on Jumalan wait oleminen se, cosca hän eikä an- na tuta sielusa yhtän lohduksen eli tytymisen macua, waan pal- jo enämmän peljättä ja abdistä sielua, eikä myös anna yhtän merckiä jostan ulconaisest awust, niin kuin David Christuren ni- mesä walitta sen yli: Minun Jumalan miyis minun byljai- si? Minä parun / waan minun apun on caucana. • Mi- nä huudan, ja et sinä wasta. • Älä wailene minulle.

Joisa Ju-

mala egi ja

kiusa sielua.

Pf. 22: 2. 3.

Pf. 28: 1. 2.

Pf. 88 :
14 -- 17.

Mixis & Ra heitât pois minun sieluni / ja peitât cas-
wos minulda? : Minä lârskin sinun hirmuisuettas / että
minä lähes epäilen. : Sinun pelcos likistä minua. Täs-
män callaisesta luonnosta on nyt erinomaisesti Jumalan oma kiu-
saus Hänen lapsillens, koska hän näin ej ole cuulervanans hei-
tä, waan wai olemisellans eli caiken lohduksen ja ilon pois vi-
dättämisellä sielusta, teke igens wiholliseri ja hirmuiseri meille.
Mutta koska Jumala näin nähy ikänäns kuin jättänen ja ylöns-
andanen ihmisen, ja ihminen siinä tilasa macaa Hänen ab-
disturesans, murhesans ja caipauresans; niin silloin se oikia wi-
hollinen perkele ej ole joutilasna, waan on walpas ottaman a-
jasta ja tilasta waarin, ja paneman kiwiä cuorman päälle, niin
että hän sisälle luekä ihmiselle silloin monda epäilewäistä, aja-
tusta, niin kuin esimerkiri: ej Christus tule häneseen mitän, sil-
lä Hänen syndins ja nuorudens pahuus on suurempi kuin se
taita tulla anderi annetuksi; Hänen rascas kärkimisens cans joca
nyt on näin Hänen päällens mitattu yli muitten ihmisten, to-
dista sittä että hän on suurempi syndinen kuin muut ja on sentäh-
den wihan alle suljettu, josta niin caikki syantt Hänen mielestän
owat niin kuin arwamattomat wuoret, waan sitä wastan Juma-
lan armo on nähyärdin ja peitetty hänelle: joca ajatus ja epäi-
lys myös on niiden yriertaitten tykönä kewiä matean saada,
jotea ej ole oppinet oikein tietämän sitä eroitusta joca on wan-
hurscaari tekemisen ja Wyhittämisen välillä; totisesti, owat sencal-
laiset sielut suuresa hädäsä, ja on se ikänäns kuin Christus sa-
nois heille: en minä ole lähetetty teitä warten; josa tilasa sitte
se ilkiä sielun murhamies piru, cans usiasti luekä sisälle häwäise-
wäistä ja pilcallisia ajaturia ike Jumalatakin ja Hänen Totuut-
tans ja Wyhyttäns wastan, ej ilman sen abdistetun sielun suu-
retta murhen lisämistä, kipua ja cuitengin wastansotimista.
Caikki tämä on nyt tosin pirun meteli ja kiusaus, joca ihmistä
epäilyreen ja pois Jumalasta wetä, waan ej cuitengan ilman
Jumalan sallimista, joca totisesti kätens tämän yli witä, ja ojen-
da ecco asian ja kilwoituksen Hänen cunniorens, ja sen ihmisen
sittä suuremmaxi hywäri ja iloy: niin kuin Jumalan lapsilda ej
täsä tilasa apua puurtu, waieka se wiihy, koska he ainoastans
oikein taitawat kätettä igens siinä, ja sen salatungin Ukon
tunnon coetella niistä bedelmistä jotea wälitämättömästi todista-
wat

Vid. Fes. 2:
Nativ
& Fes. Pu-
rific.

wat aina siitä totisesta, ehkä toisinaan salatuista uskoista. Waan ennen kuin me siitä edemmäs tulem puhuman, niin me nyt caselem ensin.

2. Mitkä owat Syyt siihen, että Jumala näin kiusaa Hänen totisia lapsians ja teke igens hirmuisesti heille, waikoin sitä sisällistä käyöstäns ja rackauttans joca hänellä cuitengin silloingin on heitä vastaan? niin kuin caikki Jumalan Työt ja duomiot owat pyhät ja oikeat; niin owat cans Syyt niihin pyhät ja oikeat, ja hänelle igelle parahisten tietyt, ja sentähden cans tutkimattomat ja käsittämättömät meidän lyhyelle järjellem. Waan cuitengin taidamme me muutamia niistä ulos nimittä: Ensin, me tiedäm, cosca Jumalan P. Sanan macu/ sen cuulemisesta ja vastaanottamisesta, lange meidän fydammeem/ Hänen runsasten lohducustens, rauhans ja iloittamisens cansa, joca on sen tulewan elämän esimacu, ja Jumalan Rackauden erinomainen tundo ja nauhtikeminen tässä maailmas; niin meidän heikko luondom tässä turmeluressa ej taida oikein canda niin suuria lahjoja ja tawaroita, waan rupe hengellisesti ylpeilemään niiden yli, ja ylöñ cagoman muita joida ej ole niistä lahjoja siinä mitasa, ja niin rupe käyttämän ne suuret taiwan lahjat sen turmellun lihan mielixi ja ylös paisuttamiseri: ja niin edes päin; ja niin kuin tämä paha luondo estää ihmisen joca päiwäisen parannuren harjoituksen ja autunden, niin ej taida se Racas Isä sitä kärsiä, waan rupee toissalda sitä lastans vastaan käymän, kätke pois igens häneldä ettei hän saa cuulla, nähdä, eli tuta händä sydammesäns, josta se oikia Jumalan lapsi rupee caipaman Isääns, epäilemän tilastans, ja ikänäns kuin laukuele ja rippu Taiwan ja Maan wälillä epätidosa ja ylkäns caipuressa. Joca caipaus myös on nyt syh tähän Jumalan kiusaureen ja poismenemiseen, että sielu sen cautta tulis jälens sitä haluisemmaksi Hänen ylkäns ylösekimän, ja rucoustans harjoittaman.

Jongatähden siis se Toinen Syy, Jumalan kiusaurijn, on se arwamatoin syödytys kuin meillä totisesti niistä on, sillä waicka se on yri sangen cattera ja kipiä asia yhdelle olendunelle Jumalan lapselle, että silmän räpäyrenگان ajan olla paigi Jumalatañs, joca on kärsiminen yli caiken kärsimisen; niin cuitengin tässä palawassa päkisä ja coeturen uunisa, joca on Ju-

2.
Syyt ni:
hiu kiusan:
kun.

Hebr.6:4:5.
Pl. 34:9.

Dlynnr.

Pl.31:23.
Pl.88:4.&c.

malan Corkia Schoulu, sielu oppi juuresta sen totisen nöhyden, sen oikein parannuksen, sen totisen mailman ja itsensä pois kieltämisen, ja näke niiden näkymättömään ja tulevaisten tavarain catomattomuden ja corkeuden; jonga tulen alla sielusa maata nxi salattu pyhä murhe, walitus, huocaus, ja huuto Jumalans perän, jotca caikki euitengin ovat sulat Uscon uduu ja siikuturet jotca ylösnousewat siitä Jesuren cansa itse työsä yhä distetystä sielusta, ja tungewat ylkäns tygö siri cuin apu tule. Totifesti, joca näin selwästi coeteldu, ja tämän tulen läpi juoretetettu on, hän sitte on se puhtain culda, jota ei tuli eli wesi, waino, yiru eli cuolema enämbi wahingoitta taida, sillä hän on oppinut oikein käyttämän itsensä kiusausten alla, carwahtaman epäilystä wastoin käynnises ja ylpeyttä myötä käynnises, ja aina cakoman caikisa itse Jumalan päälle, ja Hänen Tahtoons tutki-man ja pitämän Hänen suurimman onnens ja Tairwans edest, olcon se mafia eli carwas liballe. Jongatahden se on airwan tapellinen, että taincallaisisa sulama, päkseiä ja coeturisa enänmän rucoileman kärswällisuden lahjaa, cuin picaisista pelastusta sillä cöcca me kerran annamme meidän pahudem ruosteen ja loan todella pos poldetta, niin cuin ylpeyden, ahneuden, hecuman ja oman rackauden halut, niin me sitte olem paljo sorwelsammat ulos seisoman caiken Kristin tulen ja tytymän yrinäns Jumalaan. Jotca tilasa moni Jumalan tahtoo wastan juore kessen pois tästä tulesta, ennen cuin hän oikein puhdistettu on, niin cuin lapses pesemärdinnä juorewat ulos saunasta eli kylpemifest, ja sillä turmelewat itsensä ja maatuwat jällens mailmaan, ja sen syndiseen menoon ja iloon. Colmannery on wielä monda muuta Syytä näihin autuallisiin Jumalan kiusauriin, joita me ainoastans lyhyeldä nimitäm, niin cuin: että me niiden cautta oppisim juuresta ymmärtämän Synnin woiman, joca on cuoleman ota, niin myös Lain kirouyden, Jumalan wihaan syndiä wastan, Hänen wanhurscaudens ja duomions, ja Wirun julman hirmuisuden synnin cansa, joiden tundemisen alla Hänen kiusauresans Cuningas Hissias cuikutti niin cuin curki, ja waikeroiksi niin cuin mettinen, kärsei tuscaa, ja sielun murhetta, ja oli turwasta häädästynyt, waan euitengin caikki totiseri hywäreus ja sitä suremmaxi iloyens ja woitoyens: niin cuin wielä cans yri Syy näihin kiusauriin on, että me niiden cautta oppisim oikein tundeman

I Cor. 15:
46.

Esa. 38:
14--17.

Jesuxen oman kärsimisen korkeuden ja arvon, jolla hän
 meitä Hänen sielunsa waiwan kautta wapahti helvetin ijancaik- Pf. 22: 2.
 sest waiwast, ja pyhitti meidän waiwan että ne nyt owat meis-
 le hywäxi ja autuden edes auttamiseri: Niin kuin myös wielä,
 että me sillä tavalla tulisim Hänen Euvans callaisxi ja can- Rom. 8: 29.
 sa perillisixi Hänen cansans: Tulisim harjoitetuxi / Uscosa,
 ractaudesa / toiwosa / nöyrydesä ja kärsiwällisydesä / ja I Pet. 1: 7.
 löyettäisim paljo callimmaxi meidän Uscom coettelemus,
 kuin catowa celda / joca tuleksi coetellan / kistoxeri / yllis-
 töxeri ja cunniaxi / cosca Jesus Christus ilmandu: ja wis-
 mein, sitä enämmin ja runsammasti lohduetuxi tulisim,
 että niin kuin Christuxen kärsimys on paljo tullut meidän
 päällem / niin myös meille tulis paljo lohdust Christu- 2 Cor. 1: 5.
 ren kautta. Ja sen jälkeen sitä Cunniallisemmaksi tulewai-
 sessa elämäsä elon ajalla tulisim, jotta ynnä Hänen cansans
 kärsinet olem, ynnä Hänen cansans myös cunniaan tuli- Rom. 8: 17
 simme. Uch! autuas siis kärsi, ei niin kuin pahon tekiä, waan
 Jesuxen kärsimisen osallisudesa Uscon kautta, Hänen cunnians
 ja woittonsa on suuri olewa sinä päiwänä jona caikki urholliset
 ja uscolliset Jesuxen kilwoittelijat ja Sotamiehet crunatan Hä-
 nen hää huonesans ja woitto salisans.

3. Me wielä cagelem meidän welwollisuttam tässä
 asiassa, meidän Uscom käyttämisen / ja sen päälle seura- Meidän
 waisen woiton puolest: Uscon Harjoituksesta ja woitosta, ni- welwollisu-
 sä ruumillisissa waiwois, me jo ennen olem tutkinet, Colman- dem.
 dena Sunnuntaina Loppiaisest, sentähden me nyt sitä lyhem-
 mää merkitsem siitä:

Ensin / on meidän suuri welwollisudem kiusausten alla,
 että me ymmärrämme ja tiedämme ne tulewan itse Ju-
 malalda, ja tosin ei wihaiselda, waan ractalda Jumalalda
 ja Isäldä. Joca eroitus on sangen tarpeellinen tietä, etten me
 secoittais meidän kärsimisiam kiusausten alla yhteen, niiden Ju-
 malattomain waiwain cansa, jotta aina owat wihan nuolet ja
 rangaistuxet. Sentähden se seis: **SK** Kra cuoletta ja wir- I Sam. 2: 6, 7.
 wotta / wie sureen abdistuxeen / ja siitä ulos jällens; Mat. 8: 32.
 hän alenda, ja ylöndä jällens. Jaa, me taidamme Py- Job. 1: 12.
 häst Naamatust sen nähdä, että kärsiminen ja Niissi Usiam- Hebr. 12:
 ma: I -- 12.

massi ja ennen on yri todistus Jumalan armosta, kuin se ulconainen menestys ja onni, jongatahden Raamattu myös kässe meidän juoremän kärsimisen kautta siinä ilwoituxes, kuin meidän eteem pandu on, niin kuin Christussin tehnyt on. Ja koska me tiedäm, että ike Kristus, ja caikki Prophetat, Apostolit ja Marttyrit tätä tietä meidän edelläm urhollifesti ja woiton cansa waeldanet owat, niin se mahta olla meille sitä wähemmin outo asia; ja jolla cans taincallainen käsitös ja ymmärrys on kiusaurista, niin hän jo taita olla melkiän waluis ja warustettu wastanottaman niistä HERNAN kädestä.

Toiseri / meidän pitä oppiman duomigeman meidän tilastam Jumalan edesä, ej ike lohduksen ja ilon tunnon jälkeen meidän sydämmesäm, niin että, koska emme tunne tyfönäm yhtän lohduksen macua ja tundo, me siitä cohta päättäsim meitäm olewam ulconä caikesta armosta ja uscosta: ej, sillä sen me tiedäm, että niistä lapsia kyllä löytnyt on aina, joiden suurten kiusausten ja waitwain alla alati on pitänyt elämän mailmas murbellisella mielellä, waan owat sen wuori ollet totiset ja rakat Jumalan lapset; mutta meidän pitä duomigeman meidän tilastam, Jumalan Sanan, ja niiden muitten Armowaicutusten jälkeen meidän sielusam, jos me olem sen oikian Parannuksen tiellä, jos en me ehdollisten syndein kautta ole langennet pois siitä ensimmäisestä parannuksesta, jos meidän halum on Jumalan tygö totifesti, jos meisä on sisällinen halu rucoureen waicka ej woi-
 Mat. 12: 20. makan olis, jos totinen wiha caickia syndiä wastan, ja niin edes päin? totifesti, cusa nämät hedelmät owat, siinä on Usco jos se wielä cuinga heikko olis, ja seurawaisesti Christus Ucon cansa, ja jos ej sinulle yhtän lohduksen macua tapahtuis ja suodais ajari sinun yhäldäs, niin olet siinä ainakin Hänen racas morsiamens, sillä caikki ne edellänimitetyt työt ja waicuturet owat sen totisen ja elävän waicka nyt salatun Uscon hedelmät sinusa. Jaa, jos wielä, niin kuin se usti cäs tapahtu, ej yhtän P. Raamatun ydin Sanaa siinä kiusauresa ja lohduksen caipuresa sinun mielees ja muistoos tulis, waan syndein paljouden muisto, ja muut häpemättömätkin ajaturet Jumalata wastan, niin ej ne siinä tilasa ja sielun taudisa wahingoige sinua mitän, sillä ne caikki owat sinun aicomustas ja tahtoas wastan, joisa

joisa sinä et ehdollas tee mitän Jumalatas wastan, waan wastan tahtoas tähdyt kärstä niistä nuolia. Tästä se ihmellinen Jumala ihmellisesti sen heicon uscon kipinän ylös pitää ja cans Hänen otollisella ajallans ylös puhalda sen suitsewan lyntteilän sydämen; siihen asti kuin hän saatta duomions voitoksi, ja sillä wälillä sen corvimman tulen alla alinomaisilla huocaurilla, kilwoittelemisella ja muulla kirjaudella anda sielun harjoitella Uscoons, joca ei cosean tyhjän mene. Tästä ei pidä sinun kysymän sen perän eli cuuleman mitä mailma ja liha samo ja duomise Jobin ystävain cansa, jotca tahtowat suututta sinua Jumalaan ja Hänen teihins, waan ainoastans Jumalata Hänen Sanans ja waicuturisans, ja Hänen lupaurisans kinnii ripuman: sillä jos meidän sydämmem meitä duomize / niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämmem, ja tietä caiki. Ja meillä on turwa Jumalaan. Joca tahto meitä näin tehdä waliduri murhen pärsisä / itze tähtens. Ja siinä samasa suurella raekastamisella, carzoo sen puolen / joca radollinen ja särjetyllä hengellä on / ja joca wapise Hänen Sanans edes.

Mat. 12:26.

I Joh. 3: 20.

21.

Esa. 48: 10.

11.

Esa. 66: 2.

Ja niin kuin siis Usco on se sama, jolla meidän pitää cohtaman, ei ainoastans Pirun kiusauria wahwalla wastan seisomisella / waan myös ihe Jesuren cansa kilwoitteleman, Cananean waimon esimerkillä, jonga Uscoo JEsus myös sentähden tästä niin suuresti ylistä; niin meidän sentähden myös pitää meidän Uscoom alati harjoittaman ja wahwistaman Jumalan P. Sanan ja Sacramenttein ahkeralla, wirjälällä ja oikialla nautitsemisella / ynnä pyhän elämän harjoituksen cansa; sillä niin pian kuin me autuden walicappalden ahkeran ja oikian käyttämisen tacaperin jätäm, ja yhtengän ehdolliseen synbijn suostum, niin on caiki kilwoitus ja usco turha, ja woitto wihollisen kädesä, ja coco asia hucafa. Sentähden meidän pitää, oleman Pysyväiset Uscon Rucouresa ja päälle seisomisesta, siihen asti kuin woitto tule; meidän pitää Kärsiwällisyyttä harjoittaman, todella, siri kuin tämä paha sää yli mene: Minä tahdon canda HERRan wihan / sillä minä olen händä wastan syndiä tehnyt, siihen asti kuin hän minun asiani toimitta, ja saatta minulle oikeuden, sen oikeuden joca minun

I Pet. 15: 9.

Luc. 18: 1.

Mich. 7: 9.

nuls

nulla on Häneseen Jesures Christures minun yläsäni; jaa, meidän
 pitä wahwistaman meitäm wielä cans, niiden Pyhäin Mart-
 tyrein ja muitten kiltwoitteljain esimerkeillä, jotka heidän
 waiwoisians owat sekä uscosa pösywäiset ollet, että wisin wois-
 ton pitänet, sillä ongos Jumala unhottanut olla arinollis-
 nen, ja sulkenut laupiudens wihan tähden? Se on
 minun heikoudeni, waan ylimmäisen oikia läst woi caidat
 muutta. Niissä caikisa me woitamme plize Hänen caut-
 tans, joka meitä on racastanut, sillä minä olen wah-
 wa sijtä etc. Kerscau sekin suuri Jesuren kiltwoittelja P. Pa-
 wali. Ach! että tämä callis asia meidän ajallam on enimmäis-
 le osalle Jesuren Kuumin jäsenistä sangen peitetty ja outo, jota
 ca eläwät ja tahtowat elä siinä tilasa, josa ej he ole sorweljat
 tällä tawalla tuleman puhdisteturi mailman loasta, taicka täsä
 tuleasa poldeturi heidän Uscons cullan selittämiseri ja ilmoittami-
 seri! josa asia ej ole wäähä todistus meidän aicaisen Christillis-
 den heikoudesta ja pois langemuresta sita ensimmäisest ractau-
 den cuumudest ja Uscollisudest. Me tiedämme cuitengin sen, et-
 tä niiden caickein rascainbain Tulden, kiusasten ja wainoin aicai-
 na ja alla, Jesuren Seuracunda oli caickein puhtaimmallans,
 cosca Christittyin Uscon culda josa päiwä poldettin ja puhdistet-
 tin murhen ja waiwan pägisä. Ach! HERRa, eji meitä wielä
 armoisa ja curita meitä meidän atudezem, etten me ihewallaisus-
 desam ja lihallisesa wapaudesan hukuis!

Pf. 13: 2. 6.
 Pf. 77: 10.
 II.
 Pf. 22: 2. 23.
 Pf. 118: 17.
 Rom. 8: 37.

Vid. 2 Felt.
 Nativ.

4.
 Syhdutus
 ja woitto.
 Jac. 1: 13.

I Cor. 10
 13.

4. Lohdutusta ja woitto ej puuttu niidä jotta Us-
 scolliset kiltwoitteljat owat Jesuren cansa: sillä Jumala ej kius-
 sa ketän pahuteen, waan ihmisen totiseri hywäri: sillä ej Ju-
 mala ole kiusaja pahuteen, ja ej hän ketän kiusa sillä ai-
 woiturella, niin cuin meille Cananean waimon kiusaus selwäsi
 näyttä. Ja waicka tosin jollakin taita olla syy peljätä, että se
 on pirun kiusaus, jota Hänen siinä tilasa pitä ulos seisoman; niin
 pitä Hänen tietämän se, että caikisa Jumalangin toisä ja ekimissä
 Piru secoitta igens seuraan ja tahto waända niitä ihmisen wa-
 hingori, waan Jumala on wäkewämbi händä, josa on uscol-
 linen, ja ej sallit teitä kiusata yli teidän woiman, waan
 hän teke kiusaurest lopun, että te sen woitta lärstää.
 Ja jos wielä Jumala tunde sen hywäri, jongun sielun sillä caie-
 tein

kein kovimmallakin kiusauxen muodolla eikä, niin taita sencallainen uscollinen sielu ainakin osenda igens siinä, cosca hän Hänen Uden syndymisens merkejä ja hedelmitä oikein tutki ja cakele tyköns, jos Hänen haluns pala Jumalan tygö, joca on wiisi Uscon ja Usealluren todistus hänesä; jos Hänen huocauxens on palawa Jumalan tygö; joca on Hänen rucouyens; jos hän on suuttunut sydämmest synnin ja mailman turhaan mendoon, joca on Hänen sotans ja wihans syndiä ja mailmaa wastan, ja niin edes päin. Totisesti asu Jumala siinä sisällä, waicka piru ulcoa päin kiucuike, ja anda woiton Hänen lapsillens. Sano: cat siis heikko mielisille: olcat turwas / ja älkät peljätkö / cagocot, = Jumala tute ja wapahta teidän. Minun woiman on heicoisa wäkewä, jonga päälle myöds Pawali wastaa: Cosca minä heikko olen, niin minä wäkewäkin olen / ja oli hän sentähden Jumalan tukemisen alla jo woittolinen kirkwoittelija, waicka Satanan Engeli ruscioitzi händä, jota wastan hän sai sen neuwon: tydy minun armoon / minun woiman on heicoisa wäkewä. Niiden tehtyin endisten syndein pahous, waicka ne syystä jälken käändymisengin usiasti murtawat Jumalan lasten sydändä, cosca ne muistoon tulewat heidän cauhisturens cansa, ja sillä alas painawat heidän sielüns ja mielens, niin ej taida ne cuitengan wahingoitta heitä sitte cosca ne owat ferran andeyi annetut ja pois luowutetut, niin cuin me näem Adamist, Manassest ja muista suurista, waan sitte caturwaisista syndisistä, sillä Jesuren Anstion pahous on Catumuren tilasa woimallinen caicki synnit pois ottaman sildä joca totisesta Uscosa Häneen turwaa ja paranda igens todella. Ja mitä taas niihin häpiällisiin ajaturiin tule joita piru lyckä sisälle Jumalasta wastan, niin ne sitä wähemmin duomigewat heitä, jota enämman ne owat tapahunet heidän tetista tahtoons wastan ja he niitä wastan sotiwat, joca niin cans on yri karsminen heistä pirulda, waan ej heidän tecons. Sentähden siis, Nutuas on se ihmisen jota Jumala curitta, sentähden älä hylä caicki waldian curitusta. Sillä hän haawoitta, ja sitoo hän lyö, ja Hänen lästens terweyri tele. Cuudesta murheesta päästä hän sinun, ja seigemänneestä ej tule mitän pahutta sinulle. Tästä pelasturesta sitte seura se toiwotettava woitto, että caicki murhe muuttu ilori, ja sota woitori, ja wihelijäisyys autu-

Esa. 41: 10.

17.

Esa. 35:3-

2 Cor. 12 9.

10.

v. 7.

I Joh. 1: 7.

Non actio
sed passio.

Job. 5: 17.

18. 19.

- deri, ja niin on Aucas se mies joka kiusauren karsi / sillä
 Jac. 1: 12. koska hän coeteldu on / niin hänen pitää elämän Crus-
 nun saaman jonga Jumala niille luwannut on, jotca
 Pl. 97: 11. händä racastawat. Siltoin wanhurscaille coitta wal-
 Pl. 112: 4. teus, ja ilo hurscaille sydämmille, sildä armolliselda,
 laupialda ja wanhurscaldä. Amen.

Aucous.

- Ach! racas **JE**Xu / sinä ractahin ihmisten
 ystävä, sinulla olis suuri syy, että coconans tärteä iges
 pois ja luopua meistä, jotca meidän synneilläm aina si-
 nua wihoitam ja sillä teemme igem sinun wihoittises;
 waan sinun ractaudes ja uscollisudes on suuri, ettet si-
 nä sen wuori luowu sinun heicoista lapsistas waikas us-
 siasti heildä salaat iges ja cowari iges näytät, heidän
 totisexi hywärens, ja puhdistuxeyens sen tulen cautta.
 Anna meidän tämä armo oikein ymmärtä ja tuta / ja
 walmista meitä sitä egzimistä ja coetusta oikein wastan-
 ottaman / ja sinun mieles jälken meitä oikein sen alla
 käyttämän, että me uscom urhollisella harjoittamisella
 woiton pitäisim. Älä racas **JE**Xu ole cowa yhtä len-
 Job. 13: 25. dätätä lehtee wastan, ja älä wainoo yhtä cuwaa olijen
 cortta / waan näytä sinun armahattamisellas / että sinä o-
 let se Pyhä meidän kestelläm / Jumala ja et ihminen / jo-
 Hof. 11: 9. ca wiet meitä helwettiin / ja sieldä ulos jällens. Ja cof-
 ca sinä olet tämän sinun armos tulen cautta toimitta-
 nut sinun Työs meisä, meidän nöyryttämisesem ja pois
 wierottamisexem maailmasta ja igestäm, niin myös Uscom-
 Mich. 7: 9. me terwellisexi harjoituxeyi ja coetuxeyi, niin wie meitä ulos
 walkeutes jällens / että me saamme nähä sinun wan-
 hurscaudes, ja ijancailisest ylistä sinun pyhä duomioitas.
AMEN!

Toinen Sunnuntai Paastos.

Ja se

Toinen Saarna.

Esipuhe.

Lytätät ahtaasta Portista mennä sisälle: sillä monda on / sanon minä teille / jotca pyytävät mennä sisälle: ja ei taida. Taincallaiset ovat wa: Jesuren Baroitus. Sanat, siitä tarpeellisesta kiltwoituresta ja tungemisesta sen ahtaan Portin läpi Tairwaiseen, Lucan Ewang. 13. Lugus. 8. 24. Jonga faman asian, se P. Matheus näillä Sanoilla edes pane: Mengät ahtaasta Portista sisälle: sillä se Portti on lawia, ja awara tie / joca wie cadotureen, ja niistä on monda / jotca sitä waeldawat. Ja se Portti on ahdas / ja Tie caita, joca wie elämään / ja harwat ovat jotca sen löytävät.

Mat. 7: 13.
14.

Ne Sanat Portti ja Tie, siinä P. Raamatus mainitan sängen usiassa ja monen caltaises ymmärryres, joita en me nyt taida ylös luetella. Waan merkigem ainoastans nyt sen: että Ihmisten Edes ottamiset tää waelluresans werratan Tiehen, josa on ja löyty, sekä Jumalattomain, että hurscasten tie / jonga eroitus on tämä: HXra tietä wanhurscasten Tien / mutta Jumalattomitten Tie hucku. Ja Porttihin taas werratan ike Wälicappalet ja niiden cautta saautettawa Maali, johon ihmiset Tiens pääällä joutuwat, josta David sano: Tämä on HXran Portti, wanhurscat si: tää käywät sisälle. Niijn että me siis näiden Sanain cans taidam ymmärtä, Ihmisten edes ottamiset ja waelluret, wisia maalia ja loppua cobden, olcon se sitte hywä eli paha, elämä eli cuolema, niijn cuin se seis: Minä panin sinun etebes, elämän ja hywän / Cuoleman ja pahan, s niijn walize siis elämä.

Pl. 1: 1. 6.
Prov. 2: 20.

Pl. 118: 20.

Deut. 30:
15. 19. 20.

Nämät sanat Portti / ja Tie, jotca molemmat usiasti Raamatus mainitan yhdes ymmärryres, käsittävät sisällans,
P p p p 2

Ju

Jumalan puolelta: coco sen Pyhän Sanen/ ja Sacrament-
 tein wiran ja toimituxen, jolla Jumala on ilmoittanut ja
 aina ilmotta cuinga ihmisten pitä tuleman Hänen tygöns, ja
 Hänen taiwalliseen autuuteens, joca on Jumalan Tie, Totu-
 den Tie, **SK**ran Tie / ja johdatta meitä wanhurscouden
 2 Pet. 2: 2. Portteihin, ja on Taiwan owi: niin cuin Patriarcha Jacob
 Act. 18: 25. Jumalan Ilmoituxesta unesa päätti sen, että sijnä paicas piti o-
 Pf. 118: 19. leman, Jumalan Luone, ja Taiwan owi, nimittäin Mes-
 20. siaren Tulemisen ja Ilmoituxen cautta, joca Hänen Siemenes-
 Gen. 28: 17. täns tulewa oli. Ihmisten puolelta taas nämät Sanat Port-
 v. 14. ti ja Tie käsittäwät sisälläns: caiken heidän Christillisyydens,
 sen sisällepidon ja harjoituxen muodon, johon niin tule, Tieto
 Jumalasta ja Christuxesta, Usco Christuxesta joca erinomaisesti
 Jöh. 10: 7. cūkutan Oweyi ja Tietyi sekä Ansiöns ja Lunastuxens, että Op-
 Jöh. 14: 6. pins ja Elämäns puolesta, joilla Hän on awainnut meille Tai-
 NB. Esa. 35: 8. waan ihe cauttans mennä sisälle; johon tulee wielä cans Chris-
 tittyhin coco waellus Elämästä ja Kristisä, joca Raamatus cūkuta-
 2 Tim. 2: 3. tan Kilwoituxeri ja Sotimiseri, josa niin **IES**us on Owi, maa-
 4. &c. li, ja woitto, ja Hänen Kristins on Lippu, jonga merkin alla
 NB. Prov. 6: 23. Hänen walbacundans asujat waeldawat, kilwoittelewat, ja wois-
 ton Cruunua ekiwät; josta se myös seurawaisesti on yri kiwinen,
 i Reg. 22: 27. wihollisten ja waarain alainen, ja louckauksen Tie, ja ahdistusten
 Portti, josa nykyisen elämän menon jälkeen, mailman lewot-
 tomuden meren keskellä, usiasti rawitan sielu ahdistusten leiwällä
 ja wedellä.

Du abdas
 ja caita.

Jöh. 3: 16.
 Esa 60: 11.
 Es. 24: 9.

2. Tästä nyt sekä Porttista että Tiestä, **IES**us sano:
 että ne molemmat owat, sekä abtaat ja caidat, että myös
 lawiat ja awarat. Jumalan Portti ja Tie igesäns, Juma-
 lan puolelta, ej ole abdas eikä caita, sillä Jumala on caikille
 awainnut Hänen armonis owen awarasti, sekä sen yhteisen Lu-
 nastuxen että yhteisen Cukumisen puolesta, ja hän tahto cans et-
 tä ihmisten pitä, tekemän heidän Porttins; nimittäin Sy-
 dämmens portit, awaraxi ja cortiari, sisälle mennä, josa
 myös Cuningat ja Opettajat wircans woimalla pitä welwollis-
 ten Neuwon pitämisten ja Opetusten cautta awaman portit
 Cunnian Cuningalle sisälle mennä. Ja näin muodoin tämä
 Portti ja Autuden Tie ej ole abdas eli caita Jumalan puolelta,
 waan

waan on awoi ja awara, ja abdis coco maan piirille, että tulla sen totisen Christillishden Tien päälle, josa Christus owi ja Sie on, asujat Christityt, ja Maali Christuren ja Jumalan yhteytys, ja sen päälle seurawa Taiwan autuus.

Waan cuitengin se seis: se Portti on abdas / ja Tie calta, joca wie elämään / ja harwat sen löytävät. Josi tämä mahta olla, cosca Totuden Suu ike niin sanoo. Jaa, tosi on myös se, ej Jumalan, waan ihmisten omasta syystä: ihmiset owat ike tehnet ja abdistaneet tämän tien ja Portin ihellens ahtahari ja tuffin löytäväri, Synnin pimityren cautta, jonga he owat Langemuyest päällens wetänet, ja Synnymises cansans tuonet; josta nyt Taiwan tie tule heille oudori, mauttomari ja työläri. Se on abdas liballe ja werelle nyt sentähden, että se luonnostans racasta pimeyttä josa hän syndy ja mieluisesti waelda, eikä tahdoockan Jumalata tuta; se on abdas sentähden, että liba ja weri on täytetty epäuseolla, joca ei käsitä Christustaz; se on abdas sentähden, että Christityn Sota ja kilwoitus syndiä, libaa, Virua ja mailmaa wastan on coconans lihan mielä ja taipumusta wastan, joca ej tahdo mitän tietä izens ristinnaulikemisefta ja cuolettamisesta. Josi siis seura, että harwat ja aiwan harwat oman syyns cautta tämän tien päälle tulewat sitä abdasta Porttia läpi käymän; Jongatähden myös sitte harwat löytävät sen calliin tien ja Portin, sentähden että se on yri sentä dainen tie jonga päällä ihmisen izens pitä ristinnaulikeman ja cuolettaman, jonga päällä ej syndi ja Jumalatoim meno menesty, waan abdistaa cohta pois tämän tien päällä: sillä tämän Tien eteen on pandu yri paljastettu ja lyöpä Miecka caiccia eh-

Gen. 3: 24.

Mar. 19: 23.

24.

Cap. 20: 12.

Act. 14: 22.

Mar. 11: 12.

dollisia syndisiä wastan: josa on työläs sille rickalle tulla Taiwan waldacundaan / sen waaran ja kiusauyen tähden cuis liballe ja werelle on rickaudest: josa pitä päiwän cuorman ja helden candaman lihan ja oman tahdon alas painamiseri: ja niin monen waiwan, monen abdisturen, ja monen kilwoituren cautta Taiwan Portin sisälle tuleman. Uch! autuas siis on se, joca ej pahene Christuren Rististä, joca on tämän Tien eroittamatoim ja sinattu Schöltti ja Lippu, niin myös se taeka ja cuorma jeta Christityn pitä tällä tiellä candaman hamaan sihen asti, cuis hän Portin läpike sisälle pääse.

Ja awara
ja lawia/

Waan tätä waстан, on se toinen Tie ja Portti awara ja lawia/ joca on lihan ja weren oma tie ja portti, pimeyden ja sumun tie ja helwetin portti: ihminen on tosin, Jumalan aina waisewan Sanan kessellä, joca on Jumalan Portti, saanut filmäns näkööns sen oikiangin ahtaan tien, josta hän taita huuta: HERRa, HERRa; taita cans tietä Jumalan ja Christuren, Uscoa Naamatun totuden, ja luotta igens niin myös autudens sen päälle, taita cans sen ahtan tien toimituria Christillisyden ja Jumalan Walweluren harjoituzisa osotta ja edes tuoda; waan caicci tyhjäs filmän näös ja petores, lihan syöttämisellä caiccis himois ja mailman menois, ilman kilwoitusta ja sotimista lihaa, syndiä eli Pirua waстан. Jonga siwusa caicci Hänen Tietons on ainoastans historiallinen, Hänen Uscons surutoin, ja elämäns ulcokullattu ja liballinen, hallikewaisten syndein cansa. Ja tämän Portin, se on, Tiedon ja Uscon cautta, jonga hän tosin Saasta on saanut, waan wäärin käsittänyt ja käyttänyt, hän nyt tahtoo ja luule Taiman Portist sisälle menewäns Hänen Christillisydens Tien päällä, näin helposti, ruusuin ja cuckaisten päällä, ilman waiwata, lihan cuolettamista, ja muuta kilwoitusta, joca on Liballe sangen hywä, haluisa, awara ja lawia Tie. Nämät owat nyt ne, jotca hyljät wät sen oikian tien / ja waeldawat pimeitä rektiä / joiden Tiet owat wastabacoiset / ja reket wäärät ja häpiälliset. Eitä jordu elämän tielle. Ja tästä JESUS sanoo: Monda on / joca sitä waelda. Sillä moni ja enin osa on jo syndymästäns sen tien päällä harjandunut siihen tiehen, on wahwistunut siihen wanhembains ja mailman esimerkin cautta, ja lihan ja weren hallituxen alla ej taida nähdä sen ahtan Tien autuallista polcua ja waellusta, että se niin monelda wiholliselda tukittu ja suljettu on.

Prov. 5: 21.

Jer. 32: 19.

Prov. 16: 2.

3. Waan mitäs on eroitus ja Ulos käyminen näillä teillä? Salomo Sanoo: HERRa edes owat caickein ihmisten Tiet, ja hän turki caicci heidän askelens. Sinun filmäs owat awoi caickein ihmisten Lasten Teiden päälle / andaxes cullengin heidän menons jälken, sanoo Jeremias. Niin sanoo JESUS täsä selwän eroituxen ja ulos käymisen mo: lembain päälle: Se awara Tie, wie cadotuxeen / ja niin paiksi sitä oikiata Orwa JESUSTA, paiksi caiccia sitä hywää ja autuutta

cuiu

cuin sen Owen sisällä ja tacana on. Ja niin, joca poikke sille tielle / Hänen huonens owat helwetin riet, jotca mene wät alas cuoleman cammioon. Prov. 7: 25.
27.

Waan sitä wastan, siitä abtaasta Tiestä ja Portista se seis: se wie Elämään, sekä siihen Sengelliseen Uscon elämään jonga Uscon lapset jo täällä käsittävät Jesures Hänen Ansiions osallisuuden cautta, ja sitte Jhancalciseen Cunnian elämään Taimaisa. Ach! mikä suuri eroitus on tämä? Ach! cuinga caurwas toisistans? Taimaseen ja helwettiin. Caicki owat Jesurelda asetetut yhden Dien päälle yhtä Owee ja Porttia sisälle menemän, waan toiset menewät helwettiin, toiset Taimaseen. Ach! mikäs ottri järjen järjellishdä, taincallaista caupaa ja waiherusta tekemän?

4. Niin siis: Pyytäät abtaasta Portista mennä sisälle. On Jesuren neuwo, joca on Tie, owi ja Auringo. dywige-
Je.
Wielä nyt neuwo autta, joca sen cuule. Uicu kicles seis: Kilwoitelcat / niin cuin totiset Kilwoitelhat jotca pyrkivät woiton ja Cruunun perän. Juostam siinä Kilwoituyes cuin meidän eteem pandu on / Kilwoitelcam, niin cuin Cuoleman hädäs, waicka ej aina samasa catkerudesa, niin cuitengin aina samas Totudesa ja todesa, sen saman Cruunun perän joca tämän Portin sisällä on, ja niistä alinomaisia wihollisia wastan cuin tällä Tiellä owat ja wäsywät. Totisesti, ej coco meidän Christillishdem ole muu cuin joca päiwäinen Sota ja Kilwoitus / josa meillä Hebr. 12: 1.
2 Tim. 2: 3.
5.
2 Tim. 4: 7.
8.
on sota / ej libaa ja werta wastan, se on, ruumillista inhimillistä woimaa wastan, waan Päärubtinoita ja waldoja wastan; pahosa Sengejä taiwan alla / joiden seas se syndinen kha ja weri, Adami powes ej ole wähin: joca on se laki jäsenisä, cuin soti mielen lakia wastan / ja otta fangiiri synnin laisa, ja saatta Uscon lapset usiasti huutaman: Minä wihelijäinen ihminen; cuca päästä minun tästä cuoleman ruumista? Jota minä ahkeroizen / ja Hänen waicutuyens jälken Kilwoittelen. Minä ahkeroizen suurest, että minä käsittäisin sen. Minä olen sen hywän Kilwoituyen kilwoittelut, juoyun päättänyt, Uscon pitänyt.

Ja tosin pitä meidän niin kilwoittелеman, että me menem sisälle siitä abtaast Portist, totisen waelluxen cans sen caidan

Rom. 7: 23.
24.
Col. 1: 29.
Col. 4: 12.
Phil. 3: 12.
2 Tim. 4: 7.

Mat. 7: 21. dan Eien päällä. Misä tämä meno ja waellus seis, sen JEsus myös ise cohta omilla sanoillans selittä: joca teke Minun
 Joh. 6: 40. Jfsäni tahdon. Hän tule Taiwan waldacundaan: Misä nyt
 I Thefl. 4: 3. Jumalan Tahdon tekeminen seis, sen Raamattu cans näyttä, sanoden: se on Jumalan tahdo, että me Uscom Hänen päällens, ja että me harjotam Pyhyttä. Jotca asiat totisesti sulkewat sisällens suuren Kiltwoituyen ja ahdistamisen. Ah! ah! keroitcam sijs, kiltwoitelcam sijs, mennä sisälle sijtä abtaasta Por-tista! tämä on Christityn joca hetkinen työ, toimitus ja murhe: Minä ahkeroitzen suurest, että minä sen käsitäisin.

Waan vielä se on täsä merkittäwä, että way: JEsus sanoo niistä jotca awaratakin tietä sulkewat: he pyytävät mennä sisälle, waicka ej he taida. He pyytävät cans mennä sisälle niin kuin ne toisetkir. Waan täsä vitä merkigemän se; Ensin, ej JEsus sano täsä sitä, että he pyytävät mennä sille Caidalle Tielle, sillä sen he ehdoista wälittäwät, niin cauwan kuin siha hallige heisä, Hänen waiwalloisudens, ja Kistin cuorman tähden jota sen tien päällä vitä candaman: Waan he pyytävät mennä sisälle cobdastans / sekä Jumalan yhteyteen, että sitte Taiwanaseen, päätä cobden sisälle, ilman ja paigi sitä ahdasta eli caitaa tietä, heidän ulconaisen Sunnustuyens ja palweluyens cautta' ionga peitten alla he lihans igewallaisuutta sen awaran Eien päällä harjoittawat. Toiseri, ej JEsus sano heistä: että he kiltwoittelewat mennärens sisälle, niin kuin se edellinen ja ensimmäinen Sana soipi, waan hän sano heistä, että he pyytävät eli ezivät / nimittäin ilman kiltwoitusta, ainoastans sen saman Sanan cuulemisesta ise otetun tiedon ja historiallisen Uscon niin myös ulcocullatun pyhyden cautta, mennä sisälle. Waan taincalleisesta igewallaisesta ezimisestä seura, ej he taida, sen cansa tulla sisälle Owesta Jumalan osallisuteen, sillä liha ja veri ej taida peritä Taiwan waldacundaa / nimittäin Hänen luonnollisesta turmeluyensans ja igewallaisufedesans, ellei se uiteen Synnymisen säätyyn corgoteturi tule, ja siinä ristinnauturi ja cuoleteturi JEsuyen Cuoleman woimalla ja niin haudaturi Christuyen Cuolemaan, joca tapastu ensin siinä Pyhästä Casteesta / ja sitte siinä Joca päiwäisessä Parannuyensa ja Casteen Liston ulos harjoittamisesta.

Ah!

Uch! niin pyytäkät siis ja kilvoitteleat, mennä sisälle siis
 tä abtaasta Portista. Tätä abdasta tietä myöden ovat kaikki
 Nyhät mailmas kilvoitellen, tungenet igens Jumalan tygö ja
 Hänen osallisuuteens: Kilvoituxella ja abdistamisella täydyi Ju-
 malan Pojan JEsuxen ikänäns cuin tungee igens Tairvaseen jäl-
 lens josta hän alas tullut oli, jonga kilvoituxen Hänen piti ulos
 seisoman meidän Syndeim tähden cuin hän päällens ottanut oli,
 jotea Hänen piti kilvoituxella y'i woittaman, ja sitte Cunnian
 Cruunun saaman; Suurella Kilvoituxella myös tänäpäntä se wi-
 heljäinen Cananean waimo tungi igens JEsuxen tygö, siihen asti
 cuin hän woiton sai. Josta me siis nyt otamme tilan sitä sama
 asiaa lähemmäldä casellarem, pyytäin Armoos siihen JEsuxen Ru-
 courella, sanoden: Jää meidän etc.

Sen P. Ewangeliumin Kirjoitta P. Matheus

Ewangelista Eug. 15: v. 21.

Joca taitan luetta edellisestä Saarnasta.

Tällä erällä meidän Tutkistelemisem pitä oleman:
 Se JEsuxen tygö kilwoittelewa / ja igens/
 henges ja totudes tungewa Sielu.

O HERra auta, O HERra anna menestvä!
 Amen.

SEtä Tila tähän tutkistelemiseen, että Esimerkki yhdestä
 JEsuxen tygö tungewast Sielusta, on meillä tässä Cana-
 nean Waimos: Hänestä me siis merkiagem:

Ensist, että se oli yri Vacanallinen Waimo,
 Judan raja-maast, yri Cananealainen, joca sentähden myös
 oli sitä taembawa Christuxest, ilman sitä erinomaista oikeutta Hä-
 nen tygöns, cosea hän oli ulkona sen näkywäisen Jumalan Seu-
 racunnan osallisudesta, cuin oli ainoastans Judalaisilla, ja niin
 oli muucalainen Israelin Kyläcunnasta, ja wieras Eupayren Testa-
 mendistä, ilman toiwota. Jonga huonesa myös se ruma Hengi

Cannean
 Waimo.

Vacanalli.
 nen.
 Marc. 7: 26.

Eph. 2: 12. Viru meluis ja metelöisi Hänen Eytäväns ruumillisella rivoamisella. Waan cuitengin merkigem me.

Jolla oli
Tundo Mes-
siasest.

Toiseri / että tämä Vacanallinen waimo oli toimittanut taieka saanut igellens sen Autuallisen Tiedon ja Tunnon Jumalan Pojasta ja tulewast Messiasesta, jonga hän selwästi tunnusti, HERaxi, Dawidin Pojasi, ja niin Jumalari joca taifi woitta ja olla HERaxi oli Perfelen, niin myös Jhmiseri Dawidin Siemenestä. Tämän tiedon hän ilman epäilemät oli saanut Judalaiffista joiden rajas hän asui ja näki heidän Palwelurens uhreisa ja muisa Messiaaren esimalaurisa, ja Saarnoisa Hänestä. Josa hän sitte merkikisest wabwistui ike Jesuren woimallisesta Saarnoista ja Tunnus merkeistä. Joca asia myös oli Hänen suuri onnens ja Cunnians, että hän sen cautta tuli Jumalan Pyhän Seuracunnan yhteyteen; joca jo oli yri awistus ja alcu Vacanain ja Judalaiffisten yhdistyreen yhderi Jumalan huoneeri ja armon-waldacunnari, että wäli aita Vacanain ja Judalaiffisten wälillä piti pois otettaman. Cosca nyt taincallinen autuallinen Perustus jo oli sitä suurelda ihmisten sieluin Macastajalda Jumalalada, pandu tämän waimon sydämmeen, että hänellä oli Tieto Messiasesta ja Jesuresta Mailman Lunastajasta, niin se sieluin autuutta haluisest ekirwä Jesus, ei anna sitä sijhen jääda, sillä muutoin olis caieki Hänen tietons lacastunut ja muuttunut tyhjäksi historiari; waan hän wielä, jonga me nyt merkigem

Ja tule
Kristin alle.
Ela. 28: 19
26.

Colmanneri / wie Hänen sijhen tarpelliseen ja autualliseen Kristin Schouluun / joca on Jesuren Cortias Scholu, ja aiwan soweljas walicappale, Jumalan Sanan totuutta mieleen painaman, sitä saatua tietoa Jesuresta sydämmees ja omas tunnos ylös herättämän, ihmisen oman tahdon ja sen igewallaisen liban, atas painamisella ja estämisellä synnin rohkiasta juorusta. Ja waieka tosin tämä Kristin muoto, näkyi ylönn julmari ja armottomari tälle waimolle, että Hänen lapsens piti niin Wirulda raadeldaman, niin oli cuitengin se heille motemmille toiseri hywäri, ja se racas Jesus jo edeldä sen tiesi mitä hän tästä Hänen Cunniaarens ja heidän autudeyrens tekewä oli.

Tämä hätä ja wastoin käyminen siis nyt oli, jälken sen saadun Tunnon Christuresta, se ensimmäinen waatia ja ahdistaja tälle waimolle Jesuren tygö, ilman jota hän olis tainnut cawwan

wan kyllä olla ulkona hänestä, ja niitten paatunein Judalaisten cans cadoteturi tulla. Waan Hänen Häntäns ja Zuscans nyt abdisti Hänen ulos Pacanallisubesta Christuren tygö ja sijhen oikiaan Christillisyteen. Jonga alla, ja Christuren Cansa käymisen tilasta, hän käsketti erinomaisen Salun ja Itäwöitgemisen Jesuren perän, apua häneldä saadarens. Josta Halusta ja Itäwöitgemisessä Jesuren perän, myös alcaa sielun harras tungemisen Jesuren tygö, ja on jo yri Uscon kipinä sielusa, josta, Pyhä hängen waicuturen alla seuraa täydellinen Uscon sytytys ja walkeus, joca osotta igens Jesuren palawasa aurhuutamisessa, ja Eijndiasä Eijniipitämisessä, sijhen asti cuin apu tule hänestä. Waan erinomaisesti merkikem me täsä waimos, Neljä suurta Todistusta ja Toinda siitä Hengellisestä Urhollisubesta, jolla hän Eungi igens Eijni Jesureen, ja sai woiton hänestä:

Ensin, oli hänes yri lijkumatoin Usco ja Useallus Jesuren päälle, josta ike Jesus andoi sen todisturen Judalaille häwäistyrexi ja tälle pacanalliselle waimolle cunniari: **O waimo, suuri on sinun Uskos: tapahuecon sinulle niin cuins tahdor.** Hänellä oli caieki oikian Uscon osat: **Dieta, Suostumus, ja Useallus.** Hänellä ej ollut jocu lapsen oppimatoim Usco, waan Urhon Usco, joca oli Hänen ensimmäinen ja wijmeinen Usehens, jolla hän abdisti pois Wirun pääldäns, ja tungi igens Jesurens Sydämmeen, ja woitti sen ikellens. Sillä niin cuin Usco on se woitto joca woitta mailman, niin woitta se cans ike Jumalan, Hän mahta tehdä igens ihmistä wastan niin cowari cuin hän taita, niin hän anda igens cuitengin Uscon kilwellä woitetta, niin cuin hän Jacobin andoi woitta igens, ja pidettä häneldä sijhen asti cuin hän siunauren sai, josta hän sen cunnia-todisturen sai: **sinä olet taistellut Jumalan ja Ihmisten cansa, ja olet woittanut.** Tämän waimon Usco piti woiton nyt myös samalla muoto yli caiekein cowain kiusausten joilla Jesus händä cohtais, joisa ej hän epäuscosta pienindäkän sanaa, myös den andanut waan cohtais caieki Jesuren cowat wastauret ja wai elemisen, Uscon rohkeudella: jos Jesus oli wai ja tuckiki cowans häneldä, niin hän ej sen wuori erinnyt hänestä, waan se, rais händä ja huusi sydämmesäns ja suusans händä; jos Jesus pyysi pois wieroitta händä ikestäns, Hänen wireans abdistami-

Jolla oli
Usco.

Eph. 6: 16.

1 Joh. 5: 4.

Gen. 32:
24--28.

v. 23.

- v. 25. misella ainoastans Judan Maan sisälle, niin ej hän siitä totellut mitän, waan hän Tuli lähemmäksi, ja cumaristi häntä ja sanoi: **HEKra** auta minua: jos **IESus** vielä peljättä häntä pois, Coiran nimellä Judalaisten ja Jumalan oikain Easten subteen, niin ej hän totellut sitäkän, myöden annoi sen että hän oli coira ja niin muodoin osatoin hercuuijn **HEKran** pöydällä, nimittäin Judalaisten wapaurijn, edusturijn ja Lupaurijn, waan kuitenkin päälle seisoi sen, että hänellä oli coiran oikeus muruuhin jotca pöydällä putowat, sillä ej oikia **HEKra** anna coiriansa nälkään cuolla, waicka ej heitä pöydän hercuilla rawita; joisa sanoisa näkyis cans olewan ikänäns cuin salainen muistutus Pacanain oikeudesta Jumalan tygö sekä sen yhteisen Luomisen puolesta, että sen yhteisen Lunasturen puolesta joca siis hen Lupaureen Waimon Siemenestä ilman pacanain eroitamista sisälle suljettu oli, ehtä ike Cukumisen puolesta vielä pää: edusturet Judan maan rajain sisälle suljetut olit. Taimcalainen nyt on Uscon toimi ja woima Uscon lapsissa, se on kilpi ja ase caickia sekä Pirun pahoja kiisauria, että Jumalan pyhä kiisauria wastan. Jongatähden myös ej Jumala ilman syntä alati ja niin usiasti ja joca paicas Naamarus käske meitä Uscon ja Uscon kilpee käyttämän hywärem caikisa tilois. Niin cuin D. Pawali myös Hebrerein Epistolain 11 Lugus, osotta ja ylistä Uscon woimaa, cuinga ainoastans sen cautta caicki tulewat meille hywäri, sekä ruumillisis että hengellisis asiois. Mutuas siis on se joca Uscon, hän saa cans Uscon lopun, sielun autuden. Waan mingäcaltaisen tämän Uscon pitää oleman, ja misä Järjestyresä se käsitetän, sen me olem osottanet, Toisen Helundai Päiwän Saarnasa, ja mualla. Tätä Hänen Uscons nyt se abdistettu Waimo uls harjoitti.

Rucous.

Toiseri, kirjindällä Rucourella **IESuren** tygö, joca oli se toinen ase ja kilpi sekä Hänen hätääns, että **IESuren** Kiisauria wastan. Rucous ej ole muu, cuin Uscon eläwä harjoitus ja tungeminen **IESuren** tygö. Tästä ej tämän waimon suusta cuulu muuta, cuin: **HEKra** / Dawidin Poica / armahda minun päälleni. **HEKra**, auta minua. Jotca Rucous: sanat käsittit sisälläns caiken Hänen Vietons, Hänen Sunnusturens, ja Hänen Uscons, joita hän tässä nyt todella harjoitti ja hywärens

wärens käyttä taissi hätäns aicana. Lyhyet Nucouret, waan cui-
tengin ne palawimmat ja läpitungewaisimmat tulewat enimmitten
ulos hädästyneestä sydämmestä, josa sydän enemmän puhuu ja
huuta kuin suu, waan ne lyhyet sanat cuitengin owat sitä pai-
nawimmat ja fatoisimmat coco sydämmen sisällisen menon ulos-
tuttiman, niin että jos me nytkin nämät lyhyet Nucous Sa-
nat rupeisim juurelda läpi käymän, niin tulis monda Saarna-
niistä, niin kuin Christuren Personasta, Luonnoista, wirasta, Sää-
dyistä, Lunastuksesta, Armosta, arwusta, ja niin edes päin. Tällä Nu-
courellans, ja Uscos palawalla harjoituyella, jonga hän wijmeiu
muutti ja yleni urholliseri edes wastamiseri Hänen oikeudestans
lastengin muruubin, tällä sanon minä, tämä waimo niin lähes
tungi ikens Jesusta, ettei Jesus hänestä enämbi pääsnyt, waan
täydyi autta händä, ja wielä todistaa sen: **O waimo / suuri**
on sinun Uscos. Tämä Uscos Nucous oli myös Jacobin woit-
to, cosca hän paineli Engelin eli Jumalan Pojan cansa / ja Hof. 12: 5.
woittoi: ja itki ja rucoili händä. Totisessi, on Uscos ja Nucous,
eli Uscos Nucous, se woimallisin wälicappale saaman ja woit-
taman Jumalalda caikki tarpet, cosca se oikiasa Järjestyrelä,
pääle pitämisellä ja toimesa harjoitetan, niin kuin tämä wai-
mo teki, jonga Toimi Nucouresä wielä osotti ikens siinä cans, Jac. 5: 16.
että hän Nucouresans, ej eteen pannut Jesurelle ige arwun muo-
toa, waan ainoastans Hänen suuren hätäns ja tarpens.

Se Colmas ase tällä waimolla, Jesuren arwun ja woi-
ton käsittämiseri, oli sekä alinomainen Pääle pitämys ja Pääle pito
Rippuminen Jesuresta ja Hänen Sanoisans / että myös ja Kärsi
Kärsimys ja suuttumatoim wedättäminen Jesuren taca- mys.
perin lyömisistä. Naeman Syrian Päämies wihasui ja suut- 2 Reg. 5: 11.
tui, cosca ej hän käsittänyt cohta Prophetan Elisan neuwoa Hä-
nen parandamisestans, jolla hän lähes jo paigi oli tulemas Hä-
nen parannustans. Waan ej tämä Uscos Urho niin tee: Hän
pääle pitä, rippu kinni Jesures, wedättä ja kärsi cowatkin
Sanat nöyrydes. Niin teki Jacob hänen painiskelemisesans Ju-
malan cansa: Hän pyysi päästä Jacobist amurusecon aica- Gen. 32: 26.
na / waan Jacob wastais: en minä päästä sinua / jolles
siuna minua. Ach! mikä olet sinä O ihminen, joca et päästä
Israelin Jumalata? joca tohdit pidättä Jumalata? Ongo hän
sinun

sinun pidätettävä? Niin teki cuitengin Jacob, ja woitti Jumalan; niin teki tämä paccanan waimo, koska hän sai kaksins niiden oikain lasten aseet ja kiltwet. Niin pitävät vielä caikki Jumalan lapset kinni Jumalasta, ahkeralla päälle pitämisellä ja Rärsimisellä: Sinun sipeis warjon alla minä kerscan. Minun sielun rippu sinusa. Minä pysyn alati sinun tyköns. Sinä corjat minua wijmeiin cunnialla. Sano se D. David igestäns. Sentähden pysy wahwana/ ja karsi/ ja älä ole nopia seuraman jos sinua sijtä haucutellan. Pidä sinuas Jumalan tygö. ja älä poicke/ ettäs wahwistuisit. Ach! cuinga miehelläns anda JEsus pidättä igens, Uscon ja Nucouren siteildä Rärsimisen ja ahkeran päälle pidon alla; Turuas sijs on se mies/ joca Kristusun karsi; sillä koska hän coe teldu/ on/ niin Hänen pitä Elämän Cruunun saaman.

Ja Nöyryys.

Se Neljäs ase täällä waimolla Hänen Kiltwoiturefians ja tungemisesans JEsuren tygö, oli yri sywä Nöyryttäminen, hengen waiwaisuus, ja igens Pois kieldäminen. Jotca taas owat erinomaiset Uscon lasten omaisudet ja edustusret, sitä wapaanmari tulemiseri JEsuren tygö. Tästä waimos oli Nöyryys, hengen waiwaisuus, ja igens Pois kieldäminen: ilman epäilemätä oli JEsus joca tiesi mitä hän tekewä oli, so ennen wienyt tämän, Häneldä uudesta Armon lapseri luotawan sielun, Nöyryden tielle. Niin cuin se wanha Adamin paisunut liha usiammasti tarwige pitkällistä pehmittämistä, ennen cuin se oikain nöyrytetyri tule, ja sen oikain igens Pois kieldämisen tielle, niin cuin JEsus myös tunsi tarpelliseri sen punatautisen waimou nöyryttämiseri, että anda Hänen maata Caritoistakymmendä wuotta sijnä taudis, ennen cuin hän näki Hänen olewan walmistetun ja sowlajan apua saaman. Nöyryys osotti igens tästä Cananean waimosa, caikis asian haarois: sillä koska jo caikki Hänen aseens närowit ikänäns cuin ricki rewitnyi, ja hän tacaperin ajeturu, niin hän ainakin wetä igens edes jäl lens suuren Nöyryttämisen ja alastomuden muodosa: hän euuli JEsuren wiran ulotturwan ainoastans niiden cadotettuun lammasten yli Jsaelin huonesä, waan hän tuli ainakin, cumarsi ja langetti igens maahan JEsuren jalcain juureen: hän cuuli Venican nimen ja räätit waan hän otti sen hywäri: totta HERRA/ se on niin, en

Pf. 63: 9.
Pf. 73: 23--
24.

Syr. 2: 2-3.

Jac. 1: 12.

Marc. 5: 25.

v. 25.
Marc. 7: 25.

en minä ole mahdollinen sinun totisten ylös otettuun lastes Juda-
laisten edusturiin ja cunniaan: minä olen erynyt lammas / Pl. 119: 176:
minua en minä ole mahdollinen cugutta sinun lapses, Luc. 15: 19
ja mitkä muut Uscon lasten ulosruodatuxet ovat kiusausten alla,
joilla he Nöyrydens, hengellisen alastomudens, ja Pois kieldä-
misens ilmei andawat ja osottawat. Joca caieki on yri wälttämä-
töin cunnian ja corgoturen alcu niille totisille nöyriille ja ikens pois
kieldäille Jumalan edes, sillä näin sano se corkia ja ylistetty /
joca asu ijancatcisudes, ja jonga Nimi on Pyhä; Minä a- Esa. 57: 15
sun corkendes ja pyhydes, ja niiden tykönä / joilla särjetty ja
nöyrä hengi on: että minä wirwoitaisin nöyrytetyn Hen-
gen, ja särjetyn sydäminen.

Näillä aseilla nyt se ahdistettu Cananean waimo,
tungi ja ahdisti ikens Jesuren tygö josa caikes ilman epäi-
lemätä Useo oli waicuttawa, sen sisällisen Raakauden cautta, jo-
ca Jesuresta ulosruosi, ja häneseen jällens pyörsi niin että hän
sai awun ja woiton Jesurelta, ja sai Jesuren pyhästä Suusta
cuulla sen ihanan sanoman: O waimo / suuri on sinun Uscon:
Tapahucon sinulle niin kuin sinä tahdot. Ja sillä het-
kellä tuli Hänen Tyttärens terweyi Ah! mikä ihana Sa-
noma? mikä ihana Kiitwoitus? Mikä sinattu ahdistaminen? Mi-
kä cunniallinen woitto tämä oli? Bijsos olcon Jumalan / jo- 1 Cor. 15:
ca meille woiton andanut on meidän H KRAN Jesuren 57
Christuren cautta.

Tämä nyt on se, kuin Jesus sanoi Judalaisille: Tai-
wan waldacunda lärssi wäkiwaldä / ja wäkewät repiwät Mat. 11: 12
sen heillens; sen eläwän Uscon wäkewys, Rucouresä, Kärsimis-
sesä, Päälle pitämisesä, Nöyrydesä, Ikens Pois kieldämisesä
taincallaisia töitä aicaan saatta, ja pyhällä wäkiwallalla tunge
ikens Taiwaseen, ja repi ikellens wikeuden ja omisturen sen Pe-
rinnön päälle joca meillä on Jesuresä meidän Lunastajasam.

Nyt me tahdom tästä, lyhyeldä wielä caikella, Sitä Jesu-
ren tygö ikens tungewata Sielua:

Cosca me nyt aiwom puhella ja caikella sitä Jesuren
tygö ikens tungewata Sielua / niin taidais cohta jocu sanoa
tä

tätä vastaan: että taincailaiset puhen parret ovat oudot joilla ei ole Perustusta Raamatus, että jongun Sielun pidäis tungeman igens Jumalan tygö, ja niin edespäin? Waan minä sanon sitä vastaan, että taincallinen puhen parsi on sangen Perustettu se-
 kä Raamatusa, että ike asiassa, että yri Jesusta egiwä Sies-
 lu tunge igens Hänen tygöns, sillä, Ensin; me cuulimme jo, et-
 tä Taiwan waldacunda lärsi wäkiwaldä, ja ne wäkwät
 repiwät sen heillens / niin että niin cuin yhden maallisen So-
 tamiehen pitä oleman rohlian ja wahwistaman igens Cau-
 pungeita sisälle ottaman; niin ne hengelliset Sotamiehet ovat
 Useosa wäkwät ja wäkiwallaiset repimän heitäs, hurf-
 casten toimella / irti mailmasta ja igestäs, ja Useon omistami-
 sella omistaman igellens Taiwan waldacunda ja sen Tamarata,
 ja yligewoittaman caicki wiholliset Jesureya, jaa ike Jesuren
 heillens omaisuderi, niin cuin Pawali caicki luki wahingori ja
 raiseari Jesuren Tundemisen subten, että hän olis Christu-
 ren woittanut / jonga perän hän suurest ahkeroitu ja kil-
 woitteli, niin cuin luja Jesuren Christuren Sotamies /
 joca ei cruunata ellei hän toimellisesti kilwoitelle. Eikös
 tämä nyt ole Sodan callaisella wäkiwallalla tunge igens Juma-
 lan tygö? Niin wielä, Toiseyi: me cuulim, että Patriarcha
 Jacob taisteli ja paineli Jumalan Pojan cansa, ja tungi igens
 häneseen niin wäkwästi ettei Hän pääsnyt hänestä ennen cuin Hän
 siunais hänen, josa se hengellinen Sielun Kilwoitus oli suurem-
 bi cuin Ruumin painiminen, päälle cakannosa sen Hänen sieme-
 nestäs luvatus Mesiaaren päälle. Wielä Colmannery, on se
 aiwan merkillinen, cuin seiso siitä Punatautifesta waimosta joca
 caritoistakymmendä vuotta punatautia sairastanut oli, cosca se
 waimo Cansan seas tungi igens Jesuren tygö ja sai coskea ja
 ruweta Hänen waatteeseens, niin se seiso, että sillä samalla Je-
 sus tunsi igesäs woiman joca hänestä lähtenyt oli / tä-
 män waimon parannureyi, josa totisesti ei ruumin coffeminen si-
 tä woimaa ylös lijeuttanut, sillä niin taifi moni muu Cansan tun-
 gos coskea Jesureen, waan se oli Sielun tungeminen Jesuren
 sydämmeen Useon kilwoittelemisella ja ikemisellä Jesuren päälle
 taldä waimolda.

Meljänneri, Mitäs on se harras ja kiiwas ruou-
 ren

gen harjoitus Uscon lafsilla muu, kuin xpi alinomainen Sielun tungeminen Jesuren syljin? niin kuin jo Pacanoillakin luonnosta on xpi erinomainen vaatimus ja welvollisuus Rucourijn ja aurhuutamisijn, ehkä he ne sovittawat pimeydesans niiden waardin Jumalain päälle. Mikäs oli Davidin suuri himo niin kuin Neuran, ja jano sielusa sen elävän Jumalan perän, muu kuin Sielun wäkwä tungeminen Jumalan tygö? Jaa, mikäs on cooco meidän Elämäm ja Christillisyydem muu kuin alinomainen Tungeminen sen ahtan Portin läpi? Jesus kätte meidän kilwoitelten sisälle mennä sen ahtan Portin läpi? waan mihingä siis? eikös Hänen ike tygöns ja Hänen autuuteens? josta niin on selwä, että sencallaisella kilwoituksella ahtan Portin läpi pitä Sielun myt tungeman ikens Jesuren tygö ja Hänen autualliseen osallisuuteens. Eli cuinga yhden ahtan Portin läpi taitan päästä ilman abdistamata ja tungemata? totisesti on tämä portti abdas, josta harwat läpi mahtuwat.

Pl. 42: 2.3.
5.

Luc. 13: 24.

Waan tätä wastan taidais joku wielä sanoa: Mistäs sencallainen Tungeminen ja abdistaminen Sielulle tule Jesuren perän, sillä me tiedäm sen, että Luondo ikestäns ainakin enämman wälttä Jesusta ja pakene, kuin tunge ikens Hänen tygöns? Wastaus: se on niin, että tosin Jesus ike enämman tarjoa ja coocotta ikens sielulle, Hänen cukumistens, waicutustens, ja cans corwaingin hdmistens cansa, kuin sielu sen teke ikestäns, waan cuitengin, cooca Sielu Jesuren wedosta on saanut maun Jesuresta ja Hänen autuudestans, niin sitte wasta sielu rupe todella tungeman ikens Jesuren tygö, ja jota enämman hän tule tundedaman Hänen oman wihelijäisyydens, waarans ja wihollisens, ja sitä wastan Jesuren Armon ja autuden corkeuden, sitä siindiammästi Sielu rupe tungeman ikens Jesuren turwoijn ja siipein warjoojn; ja jos Jesus wielä sitte löytä ikellens syyn että salata ikens sildä sielulda, joca jo on saanut tunnon ja maun hänestä, ja kiusatä händä tarpellisexi coetuxexi, niin kuin tälle waimolle tapahdui, niin sitä suurembi ja rohkiambi tungeminen ja pyhä wäriwalda sielulda tapahdu Jesuren päälle, siihen asti kuin apu ja woitto tule minä ahkeroihen, eli taca ajan, sano Pawali, että minä sen käsitäisin. Phil. 3: 12. Niin kuin meillä selwä esimereki siihen cans on tässä Cananean waimosa, ja-muutoin

diawoo.

täynnä coco Raamatus. Johon cans P. Jacobin esimerki yri ihana esicuva on.

Nyt siis, cosca me aiwom eaqella, sitä Jesuren tygö / henges ja totudes, tungewata Sielua, niin täsä pitä tuleman meille wahwaan muistoon:

Innostta
me olem
ulcona Ju-
malasta.

Ensyt, Että, Sielu itsestän on aiwan caucana Jumalasta ja Jesuresta: sillä luonnostam olem me mieroitetur pois Jumalasta, ulcona Hänen osallisubestans ja autubestans, tacana caiken Armon ja Taiwan cunnian. Jaa, waicka me olemma syndynnetkin oikian Seuracunnan helmata, niin me synnymme ainakin ulcona ja caucana autubesta, ja huckuisim siinä ijancaickisest, jos ei Jumalan Armosta tapabtuis sirtyminen uteen syndymiseen ja elämään.

Jesuren
Äänest sy-
ty Halu Ju-
malan tygö,
tulla.

Toisyt, Cosca nyt Njän Jesuren walwowa murhen pito on niin suuri ja awara Hänen Seuracundans yli, että hän jo alusta ja aina anda Hänen äänens cuulua ja soida ihmisten corwijn ja sydammiin, yldä kylläisellä Sugumisella, colcuttamisella ja wetämisellä: Niin tästä jo Sielu saapi ensimmäisen Silan ja Synn ruweta järjellisesti ajatteleman Hänen sirtymisens tarpellisubesta pois itsestän Jumalan tygö, jota hän jo on ruwennut tunnusteleman siri corkiammari Hywärens. Ja jota lähemmäldä hän oppi händä aina näkemän ja Tundeman, oman turmelurens ja eadottawaisen tilans siwusa, sitä suurembi ja totisembi halu ja itäwöitzeminen sielusa sytty Jumalan tygö, että hän todella rupea ahdisteleman ikeens sen caidan tien päälle ahbasta Porttia cobden. Niin että siis, yri eläwä Jumalan ja Jesuren, ja meidän itzem Tundo joca tule Jesuren äänestä ja Pohästä Sanasta, on se ensimmäinen Juuri ja alcu menemiseen sen ahtaan Portin cautta Jesuren tygö, josta seura sydammen halu ja itäwöitzeminen Hänen peräns.

Colmanneyt Cosca nyt se Sieluin suuri racastaja ja haluisa Nkä Jesus, aina edespäin kirjittä Hänen wetämistän Pohän Sanans alinomaisella julistamisella ja sen Taiwallisen Siemenens ahkeralla ulos heittämisellä sydammen maan päälle, ja woimallisesti cocotta Kättäns coco päiwän ihmisten yli; niin edes

edes tule sen alla sielulle monda mailmasta ja ihestäns häändä ulos
 ahdistawata tilaa ja syötä, Lain Tyristämisen, ja Oman tunnon Josa Risti-
 ahdistamisen ja peljättämisen alla, josa Jumala Hänen Edel- on hywäri.
 lä käyväisen Armons cansa ennättä sielun Hänen syhdins juo-
 rusa, että hän seisahda siitä, ja rupea iheens menemän, ja omaa
 porveens juurest cairvaman ja tutkiman. Ja niin cuin se racas
 JEsus näke Ristins tien aiwan wälttämättömästi tarpelliseri
 täsä nykyisefä menosa, Sielun johdattamiseri ja ojemamiseri
 sen ahtan tien päälle, että se cowa syhdän sen cautta tule ylös
 pehmitetyxi, lihan woima alaspainetuyxi, silmät synnin unesta awa-
 turyi, ja niin Sielu saatetuyxi Ottaman oikia waari siitä cuul-
 dusta JEsuyen Hänest ja Pyhästä Sanasta; niin anda siis Hän
 cans ihe työsfä Sielun langeta ahdistukseen ja waiwaan jongun
 wastoin käymisen, Laudin eli muun wahingou cautta.

Neljännert, Täsä nyt JEsus lasse oikian Perustuxen Ja sielan
 Sielun ja Sydämmen totiseri Röyryttämiseri Jumalan e- Röyryttä-
 des, että hän langee Hänen tyhyhteens, heittä igens maahan miser.
 JEsuyen jalcain eteen, ja anda caiken cunnian ainoastans JEs-
 suyelle. Ja jota enämmän se ulconainen fixu tusca ja tawri
 päälle käy ja painaa, sitä sywemmälle syhdän waipuu ja cumar-
 tu JEsuyen cunnian edes, ja häpee iheens että hän niin alas-
 toin on caikesta. Ja tämä Sielun Röyryttäminen ja siitä
 seurawa Sydämmen Röyryys on sekä ensimmäinen että wi-
 meinen Uscon cansa cumppani sillä ahtaalla Tiellä Sielun ah-
 distamisefä JEsuyen tygö, joca osotta igens nähtävästi caikisa
 Sielun tiloisa, catumuresa, Uscon käsittämisesä, Raclauden har-
 joittamisefä, ja coco uudistuxen tilasa, niin että cusa ej sitä ole
 ja näy, waan ylypeys ja tuimuis, siinä ej wielä Sielu ole jou-
 tunut sille ahtahalle tielle joca autuuteen wie. Niin että siis tämä
 Sydämmen nöyryys ja se Röyryä Syhdän on Jumalan wärck-
 stadi ja työ-huone josa hän parahin taita toimitta Hänen neu-
 wons sielun hywäri. Siinä oikiasa syhdämmen alhaisufesä ja
 nöyrydesä, sielu on täynnä Jumalasta, ja ruumis täynnä kärsimi-
 sestä, josa ihminen pitä igens mahdotoinna coirana caikijn, ja
 nautige caikia pelwon cansa, ej hecumaan, waan niin cuin yri
 palwelja eli lapsi HERNANS eli Jhäns pöyhdän wieresä, joca ai-
 na cako Hänen päällens ja otta warin Hänen tahdostans: sillä
 R r r r 2 niin

nijn kuin Uringo ja Taiwan voima waicutta sifälle maan sywyteen, nijn waicutta JEsus myös Nöyryden sywydestä, ja jos sinä tahdot saada ne autuat silmät jolla JEsus nähän, nijn pitää sinun asettaman ikäs tähän Nöyryden leroon Cananean waimon cansa, cusa sitä waistan JEsus enimmitten on nähymätöin ja salattu taieki paista nijden ohike jotca corkialla asuwat ja owat tämän mailman wiissaat ja suuret. Taincallainen Sielun oikia Nöyryys, joca ulos ruota ikens ja Jumalans oikiasta Sunnosta, on nyt yri ihana walkeus, ja alinomainen todistus siitä elämästä Sunnosta joca sielulla on Jumalan corkeudesta ja pyhydestä, ja omasta tyhhydestäns. Johon wap: JEsus ike sen wahwimman esimerkin Hänen elämälläns andanut ja jättänyt on, jota meidän tässä nijn kuin caikesa muusakin pitää cageleman nijn kuin walkeutta ja kynttilätä meidän tiem päällä sen ahtan Portin läpi.

1 Cor. I: 20.

Mat. II: 29.

Joh. 13: 5.

12.

Mat. 9: 1. 22.

Ja Usco yhä
distä meitä
JEsukseen.

Wijdenneyi / Cosca nyt taincallaisesa Pyhän Nöyryden säädysä ja Alennuren tilasa, Sielu saapi cuulla JEsuren Väness taas jongun merkin, ja hywän sanoman Hänen suustans: ole hywäs turwas, nijn tässä se nöyrytetty ja abdistettu sielu saapi elämän ja wirwoturen, ja rupee Uscon halamisella ja lapsillisen Uscalluren cansa rohkiammast tungeman ikens lähemmä Ylkäns JEsuren kylkiin ja haarwoihin, josa hän suurella halulla halaja lewätä ja olla. Tässä Sielu nyt nirwoo ja sitoo ikens kiinni JEsureen, caikilla niillä Armon ja Rakkauden lupaurilla, joilla Jumala, nijn kuin siteillä, on sitonut ikens sulasta armosta ihmisille, hywää tekemän, ja kättä nyt totiseri hywärens caieki ne oikeudet kuin sillä langenella sielulla taita olla Jumalan armosta, ilmoitettu, ja rawike ikens sula Ewangeliumin riescalä ja hunajalla: sillä mikä suuri Side Jumalan ja ihmisen välillä, ej ole jo ike Uloswaligemisesa? jolla se racas Jumala jo ijancaiekiänsudesta on päättänyt autuayi tehdä caieki ne jotca piti Uscoman Hänen Poicans JEsuren päälle? Mikä ihmellinen ja wahwa Side Jumalan ja Ihmisen välillä, ej ole Jumalan Pojan Niehudesa, jolla hän on meidän totinen Langom ja weljem, ja on andanut meille sicalaisuden ja weren oikeuden tygöns? Mikä ihmellinen ja woimallinen Side, ej ole siinä suuresa Lunasturesa, josa me JEsuren werellä nijn callisti ostetut olem Hänen Omarens? Mikäs Taiwan Side ej ole siinä

Eph. 1: 2.

Py,

Pyhästä Taitwan Sanasta ja Pyhästä Sacramenteista, joissa meille JEsus niin kirkasti ja yli voittavasti ja oppineesti ilmoitetaan, taritaan, annetaan ja sieluun lukitaan? Mitkä wahvat ja taitvalliset Siteet ej ole ja omisteta sielulle Wastudesta Syn- Että Uu-
 dymisessä siinä P. Casteessa, ja sitte Räändymisessä, Wan- des syndy-
 hurseari Telemisessä, Uscon waicuttamisessa, Syndein an- mises.
 deri saamisessa / Hengellisessä Rhdistytessä Uudistamisessa, Uscon Kucouren harjoituksesta, ja niin edes päin? totisesti on Jumala niin waca ja totinen, ettei hän näitä siteitä catkaise, cosca sielu ainoastans Jumalan järjestyessä eroittamattomasti pysyy, nimittäin Catumuressa, Uscosa, ja Pyhästä Elämäs, Mailman ja igens pois kieldämisen cansa: Näissä pyhästä Siteissä ja nuorisä on hywä ja terwellinen taistella Jumalan cansa Jacobin ja Cananean waimon esimerkin jälken caickein suurimmisakin härdissä ja kiusaurissa, sillä Jumala on totinen ja wanhurseas joca pitä lupaurens, ja on sitonut woimans sencallaiseen Järjestyreen, että hän siinä anda ne uscowaiset igens woitta. Ja jota suu-rembi hätä ja ahdistus sielun päälle tule Pirulda, mailmalda, synnildä, jaa, cans kiusaus ize Jumalalda, sitä ahkerammasti nyt se sielu tunge igens JEsuren syliin ja tohti pidättä Jumalan siri cuin hän siunaa Hänen. Tätä nyt Usco totudes näyettä sen, et- ὑπόστασις.
 tä se on yri olendo ja wahwa Uscallus niihin cuin toivotan, ja Hebr. I. I.
 epäilemättömyys niistä nähyttömistä, ja on yri pyhä ikänäns Θάρος.
 cuin Eroaminen Jumalan Sanan ja Lupausten päälle, joilla se suuri Jumala ihmellisellä myötämisellä on sitonut igens ihmisiin, ja tehnyt igens cuin ikänäns welwolliseri että siinä eteen pan- nusa Järjestyessä wastanotta sielun, ja anda sen sitoa igeens JEsuren weri-siteillä, ja sallia kiusausten alla pyhällä wäki wallalla repiä Taitwan oikeudet tygöns.

Waan Tämä Uscon autuallinen Tugeminen JEsuren tygö, ej nyt puutu siihen, että se kerran siinä Uudessa Syn- Että Uudi-
 misessä ja Räändymisessä tapahtu, waan se caswaa aina ja wah- sturen tilas.
 wistu Uudisturen Tilata joca päiwä, sekä sen hengellisen So-
 dan harjoituksesta niistä julmia Sielun wihamiehjä wastan, että
 myös niiden ruumillisten waiwain ja wastoin käymisten alla: sillä
 niin se on tämän nyhyisen elämän meno, että sielu ahdistetan,
 ja sielu cans ahdistä: Sielu ahdistetan Pirulda, synnildä ja
 mail-

- 2 Cor. 4: 8. mailmalda, joista on jecapaicas abdistus, pacto, waino / alas
 9. 10. 11. painaminen, cuoleminen. Sota Päärubtinoita ja wala
 Eph. 6: 12. doja waskan; Peleo ja wapistus / josa abdasta wettä ja
 Phil. 2: 12. leipä usiasti annetan juomari ja rawinnori, ja sielu nijden caut-
 Ebr. 11: 37. ta abdistetan ulos mailmasta ja igestäns, että Sielu sitte sitä ha-
 Jud. v. 23. ta luisemmaasti mailmasta tuffindununna, rupea abdistaman izens
 1 Reg. 22: 27. ulos mailmasta Jesuren tygö: hän puhcaise ulos sen pahenda-
 waisen filmäns, haca poicki sen pahendawaisen kätens; hän ris-
 Mat. 5: 29-30. tinnaulise lihans; hän pukee päällens Jumalan sota aseet, was-
 Gal. 5: 24. tan seisoaxens, ja woi cans, pahana päiwänä waskan seisoa,
 Eph. 6: 10. ja seiso wydetettynä totudella ja wanhurseauden rinda raudalla,
 11. 13. 14. ja Uscon kilwellä, ja Hengen miecalla: joilla hän tohti tungea
 16. 17. igens Jesusta cohden, painella Hänen cansans ja woitosta kil-
 Gen. 32: 24. woitella niin caurwan cuin hän sinatuyi tule Jacobin cansa.

Johon Ru-
 cous on tar-
 pellinen.

Euudenneri / täsä tilas Uscon Rucous sefä tarPELLI-
 sudens että woittons ofotta, joca on ollut caikein pyhäin ja ab-
 distettuin paras ja wälttämätöin ase, ja ike Jesuxelta caikis ti-
 lois ja abdisturis käyetty ja meille opetettu awun ja woiton wa-
 licappale, joca on sula Uscon harjoitus ja iskeminen Jesureen,
 joca ej päästä händä ennen cuin hän sinuaa woitollans: sillä
 wanhursean rucous woi paljon / cosea se totinen on.
 Uch! että sen callijn Rucouyen harjoitus olis tawallisehmi ja yhs-
 teisehmi ihmisten ja Christittyin seas cuin se on, nijm nytkin wie-
 lä suuria töitä sen cautta toimitettaisin cuin Eliangin, Davidin,
 Salomonin, Christuxen ja Apostolitten aicana toimitettin.
 Waan armahda HERra ihmisten päälle, ja abdistu heitä wielä
 sinun pyhäin walicappaldes ja curitustes cautta sen oikian Ru-
 couyen ja kilwoituxen tielle, sinun Nimes ja Cunnias tähden!

Ja Päälle
 pitäminen
 ja Rärfi-
 mys etc.

Seitzemänneri / Tähän nyt wielä tule, yri alinomainen
 Päälle seifominen / Rärfiwällisyys ja Eytymys Jumalan
 Neuwoihin pitkällistengin kiusausten alla, nijm myös alinomainen
 izens ja Mailman Pois kieldäminen / joca päiwäisen caswa-
 misen cansa Töyrydesä ja izens alendamisesä. Cusa sielu näisä
 aina on harjoitettu ja coeteldu, nijm siinä se cans waatimata ha-
 lulla ja ikäwöikemisellä abdistu ja tunge igens sen ahtan Port-
 tin läpi Jesuren tygö, joca hänelle jo tule läpi käytawämmäri ja
 awa

awarammari Jesuren oman awamisen ja lähestymisen kautta sille ahkeralle sielulle. Ah! autuas on se, joca taincailaisella pyhäällä tungemisella, ahdistamisella, ja wäriwallalla on harjoittanut igens Taiwan waldacunda repimän tygöns, ja woittaman Jesuren ikellens, hän on se oikia woitto HERra ja Cuningas yli kaikkein muitten jotca mailmas ulcona Jesurest HERroixi ja Cuningoixi kukutan, jotca ej ole suurimmangan waldans ja woimans cansa mahdolliset eli ulottuwaiset tätä ahdisturen abdasta tietä läpi woittaman, niin cauwan kuin ej he tämän jo sanotun, igens Nöyryttämisen, Uscen, Ruconren, igens Nois kieldämisen, ja Kiltwoituren tiellä todella aseta itseens sotiman Hengellisiä wihollisians wastan, ja tungeman igens Jesuren turwijn. Ah! cuinga abdas tämä tie on liballe ja werelle, ja cuinga tarpellinen tämä sielun ahdistaminen Jesuren tygö on, sen näyttä äkinäinen Tauti ja Cuoleman hetki, cosca ne niskan päälle tulewat ja sielua ahdistaman rupewat.

Näistä kaikista nyt ottacam muistorem nämät Caxi:
Ensin: Ettei Sielu sen kautta tule lähestymän Jesusta, jos hän ainoastans ulconaisesti ja ulconaiusten wälicappalden tawallisella nautimemisella, ja ulconaiusten Pakwelusten osottamisella lähesty händä, ilman sydämmen totista lähestymistä Jesureen. Sillä se on että ainoastans niin kuin waatten liepeseen coskea Jesusta ja ej sydämmeen. Uirwan merkittäwä on ainakin se kuin seiso sijtä Punatautisesta waimosta: coco Cansa ahdisti Jesusta / ja niiden seas se waimo, coski ja rupeis salaa ainoastans Hänen waattens liepeseen: nyt, tämä coskeminen watteen liepeseen ej ollut jocu ahdistus Jesuren päälle, niin kuin se seiso cansasta, että he ahdistit händä seuratesans händä, waan cui-
 tengin merkisi ja tunsu Jesus tämän waimon sisällisen ahdistamisen joca waimon Sielusta Uscen kautta ulos käwi Jesuren sydämmeen, niin että Jesus tunsu cohra woiman igesäns / joca hänestä lähtenyt oli / ja käänsi hänens Cansan seas / ja sanoi: cuca rupeis Minun watteisiin? tämä oli se oikia tungo ja ahdistus Jesuren päälle, waan ej se ulconainen ruumin ahdistus. Ja niin kuin tämän waimon Uscen woima oli suuri ja sangen ylisfettäwä; niin oli tämän pacanallisen Cananean waimon Uscen wiela ahdistawambi Jesuren sydämmeen, jo-

Marc. 5: 24.
27. 30.

ca niin monen ja rasean kiusauyen läpi tucki ikens, ja sai woiton. Ja niin se on wieläkin, en me sillä tule Jesuyen tygö eli Hänen yhteyteens, että me ainoastans ulconaisesti yhteyten ta-
 wan eli muun syyn tähden rupemme Jesuyen wälicap-paleisijn, käymme Kirkos, cuulem Sanaa, ja nautikem Sacramenttia, jotca owat ikänäns cuin Jesuyen waattet joisa me tosin saam-
 me häneen ruweta, waan ei sen ruori yhtän woima tunne hä-
 nestä ulos tulewari meille aruuri, pelasturexi ja woitori, joca tu-
 le ainoastans Sielun coffemisesta, ahdistamisesta ja tungemisesta
 eläwän Uscon cansa Hänen sydammeens, josta se siunattu wo-
 ma tule ja lähte meidän sielum yhdistyxi Hänen cansans, ja
 meidän totiseri pelasturexim Virusta ja synnistä, ja woitorem
 niiden yli. Tähän owat ne pyhät toimituret, niin cuin Sanan
 ja Sacramenttein käyttämiset ainoastans ne siunatut wälicap-
 palet joiden oikian nautikemisen cautta Sielu saapi sekä Opin
 että woiman, ja tule siihen sätyyn, josa hän tietä ja taita
 tunge ikens Jesuyen tygö Uscolta ja Rucoyella, ja löytä Hä-
 nen woitosa. Muutoin jos se tyhjä coffeminen Jesuyen waat-
 teisijn, se on, se ulconainen Sanan ja Sacramenttein käytös,
 olis Jesuyen lähestyminen ja löytäminen woiton cansa yli wi-
 hollisten, niin silloin jo ne Jumalattomatkin jotca niitä sa-
 moja wälicap-paleita kyllä nautikewat, olisit Jesuyen käsittänet
 ilman yhtän sieluns ahdistamista, eli sen ahtan tien ja Portin
 läpi tungemista, aiwan helposti. Ei se ole niin. Ukät erykö, ei
 Jumala anna ikens pilcata.

Toiseri / Oypicam tästä cuin nyt puhuttu on, tietämän

ja käsittämän Mingä luondoinen Jumalan ja Jesuyen Bil-
 woitus on sielun cansa / ja Sielun kilwoitus jällens Ju-
 malan tygö? Ensin tosin tämä Jumalan kilwoitus, ja Sielun
 ahdistaminen jällens Jumalan tygö on yri raseas ja painawa
 cuorma. Sillä niin cuin Jumalan lapsilla on aina sotimista ja
 kilwoittelemista oma libaans ja libans himoja wastan, josa se wie-
 cas Sielun wäyjiä ja murhamies Viru monda tulista epäilyhen
 nuolda, ja muita pahoja ajaturia sisälle lyctä; niin tunde se wi-
 sas Jumala cans tarpelliseri että täsä tilasa ufiasti kätkeä läsnä
 olemisens pois ja teeskellä ikens Sielun wiholliseri: joca totisesti
 on yri cuuma helwetti ja sanomatoin tuli sielusa, josa nyt caiki
 mut-

Vid. D. 21.
 Tiin. &c.

Eph. 6: 12.

muuttuivat ihmiselle synniri ja sula tulen sytöri, niin kuin ne pie-
nimmätkin lapsen horjahtamiset ei ole nyt muut kuin costoo huu-
tawaiset weren wiat, cusa ei mikän lohdotus, eikä ne tutuim-
markan Naamatun lohdotus Sanat woi mitän tehoitta sieluun,
waan Hänen täyty olla niin kuin se joca ei mitän cuule/
ja jonga suusa ei ole wastauksa, ja caicki nyt on duomion
ja cadotuxen alainen, ja sielu on nyt Hänen mielesäns niiden
blyhättiin seas.

Pf. 38. 1.2.
Pf. 88: 8.
15.
Job. 6:4.
Cap. 34: 1.
Pf. 38: 15.

Toiseri, Waan cuitengin, niin kuin me sen tiedäm, et-
tä caicki Jumalan curitus ja lyöminen on Terwellinen sille sie-
lulle, joca ehdollisella langemuxella ja pahudella ei ole sitä ensin-
mäistä Lijtto ja Parannusta rickonut; niin pitä meidän jo rau-
han ajalla cosca me olem ulcona kiusausten tilasta tekemän igem
aiwan tuturi ja harjoiteturi Jumalan teisa Hänen lastens cansa,
ja wahwistaman igem Jumalan perustetusa Sunnosa ja Uscon
harjoituxesa ja Rucouyesa, joilla aseilla me selittä igem tästä
pimeyden hetkestä parahiten taidam, ja cans hymmärtä sen, että
waicka Jumala yhdellä kädellä lyö niin kuin wihollinen, niin hän
jo toisella wahwista ja ojenda jällens, ja anda nähä hyödyllisen
ulos käymisen sen päälle, niin kuin tälle Cananean waimolle, ja
caikille muille pyhille on tapahtunut, joca sieluns lijtämisen ja
ahdistamisen cautta wahwasa Uscosa Jumalan tygö, ewat Ju-
malan woittanet ja awun saanet.

Mingä täh-
den Juma-
la kiusa/
cako 21
Sunn. P.
Colmin:
Pätwäst.

Toista niin seura, että taincallinen Kilwoitus on yri
woitollinen kilwoitus. Ja waicka siinä tilasa usiasti, coco wa-
fewängin Uscon woima on suljettu ja coottu ainoastans yhden
rascan huocauxen sisälle, joca sen painawan cuorman alla ei woi
edemmäxi sillä hetkellä harjoitta igens; niin on cuitengin sekim
Usco, ja tosin, ei wähin Usco, joca niin suuren campauxen
ja ahdistamisen woi ulos seiso, ja jo sen woittamas on, sen si-
sällisen Uscons huocauxen harjoituxen alla. Usco on silloin,
niin kuin se P. Lutherus puhu, ja sen woima, ei ulconaisesti
Kuunisa eli Suusa joca nyt on myckänä, eikä Stelusa, niin
muodoim kuin se ainoastans järkens harjoitta, monisa toimituri-
sa Templin sisällä; waan sen woima ja walo on nyt siinä Py-
himmästä, joca on Pyhän Hengen uudistettu asuin sia, lihalle
ja

Luth. Tom.
2. Altenb. f.
753.
Vid. Dom.
12 Trin.
Exord.